

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNİN
TÜRKİYE'DEKİ ÖZEL HASTANELERİN
FİNANSAL YAPISINA ETKİLERİNİN
ARAŞTIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Özlem YAZICI

SAĞLIK YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

TEZ DANIŞMANI

Prof. Dr. Sedat BOSTAN

ORDU-2023

ONAY

Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü öğrencisi Özlem YAZICI tarafından hazırlanan ve Prof. Dr. Sedat BOSTAN danışmanlığında yürütülen “**COVID-19 Pandemi Sürecinin Türkiye’deki Özel Hastanelerin Finansal Yapısına Etkilerinin Araştırılması**” adlı bu tez, jürimiz tarafından .../.../2023 tarihinde oybirliği ile Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı Sağlık Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programında (İÖ) Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Sedat BOSTAN

Başkan : İmza
Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı
Ordu Üniversitesi

Jüri Üyesi : İmza
Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı
Ordu Üniversitesi

Jüri Üyesi : İmza
..... Anabilim Dalı
..... Üniversitesi

ONAY

.../.../2023 tarihinde enstitüye teslim edilen bu tezin kabulü, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun .../.../ 2023 tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

.../.../ 2023

Enstitü Müdürü V.

TEZ BİLDİRİMİ

Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

İmza

Özlem YAZICI

TEŞEKKÜR

Tez konumun belirlenmesi, çalışmanın yürütölmesi ve yazımı esnasında başta danıőman hocam Sayın Prof. Dr. Sedat BOSTAN'a teşekkür ederim.

Aynı zamanda, bu yola çıkarken benden çok daha fazla heyecanlanan, beni heveslendiren, bana inanan, yolun sonunu ise benden çok uzaklarda olsa da göreceğine inandığım ilk öğretmenim ve değerlim rahmetli babama, hep yanımda olan canım kızım Ada Zeynep'e teőekkürler.

Özlem YAZICI

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın ana amacı Covid-19 pandemisinin özel hastanelerin gelir gider tabloları üzerindeki etkilerini detaylı olarak incelemektir. Bununla birlikte sağlık harcamaları içerisinde önemli bir paya sahip olan özel hastanelerin genel ve finansal yapılarını anlayarak gelir kaynakları ve gider kalemleri hakkında fikir sahibi olmaktır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmada bir nitel araştırma yöntemi olan doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda veriler temalara ayrılmış, özetlenmiş, temalar arası ilişkiler kurulmuş, verilerin sonuçları ve değişim oranları tablo ve grafikler ile gösterilerek yorumlanmıştır. Türkiye'nin farklı bölge ve illerinde faaliyet gösteren altı özel hastanenin 2018-2019-2020-2021 yıllarına ait gelir gider tabloları analiz edilmiştir. 2018-2019 yılı ortalamaları pandemi öncesi dönem ve 2020-2021 verilerinin ortalamaları pandemi dönemi verileri olarak kabul edilmiştir. Çalışma kapsamında yer alan özel hastanelerin gelir tabloları içerisinde yer alan gelir kaynakları ve gider türleri nominal ve reel olarak hesaplanmış ve değişimler oran analizi yöntemiyle gösterilmiştir.

Bulgular: Çalışmada 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönem ve 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminin nominal ve reel verileri ile gelir gider tabloları incelenmiştir. Enflasyondan arındırılmış reel değerlere ulaşabilmek için 2018 yılı baz yıl kabul edilmiş ve 2019, 2020, 2021 yılları nominal verileri reel dönüşüm katsayısı ile çarpılmıştır. Reel değerler ile incelendiğinde pandemi döneminde çalışmaya konu olan altı hastane için ayaktan hizmet sayıları tüm hastaneler için düşerken ayaktan hizmet gelirlerinin üç hastanede azaldığı, üç hastanede arttığı tespit edilmiştir. Yatan hizmet bulgularında ise yatan hizmet sayıları bir hastanede artış gösterirken diğer beş hastanede düşmüştür. Yatan hizmet reel gelirleri ise bir hastanede düşerken beş hastanede artmıştır. Hasta başı ortalama gelirleri ayaktan hastalar için tüm hastanelerde artmış, yatan hastalar için bir hastanede azalırken beş hastanede artmıştır. Ödeyici tipine göre bulgular incelendiğinde yurtdışı, sosyal güvenlik kurumu, özel sağlık sigortası, anlaşmalı kurum hastaları ve cepten ödeme yapan cari gelir gruplarında hastaneler arası artış ve azalış yönünde değişiklik göstermiştir. Tamamlayıcı sağlık sigortalı hasta gelirlerinin

tüm hastanelerde artış gösterdiği tespit edilmiştir. Altı hastanenin gider kalemleri incelendiğinde ise ilaç sarf, insan kaynakları, doktor giderlerinin toplam giderler içindeki payının oldukça yüksek olduğu, reel veriler ile ilaç sarf giderlerinin iki hastanede düşerken dört hastanede arttığı görülmüştür. Personel ve doktor giderlerinden oluşan insan kaynakları giderlerinin pandemi döneminde enflasyonun altında bir seyir izleyerek reel olarak düştüğü tespit edilmiştir.

Sonuç: Çalışmanın sonucunda pandemi döneminde pandemi öncesi döneme göre çalışmaya konu olan hastaneler için toplam hizmet gelirleri ve toplam hizmet giderleri artış göstermiştir. Dört hastanenin gelir artışları gider artışlarından fazla olurken iki hastanenin gider artış oranı gelir artış oranından fazla olmuştur. Araştırmanın bulguları ışığında yaşanan pandemi döneminde olduğu gibi gelecekte ortaya çıkabilecek sağlık alanındaki kriz dönemleri için görüş ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Hizmetleri, Sağlık Ekonomisi, Özel Hastane, Özel Hastanelerin Finansal Yapısı, Covid-19 Pandemisi

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF THE COVID-19 PANDEMIC PROCESS ON THE FINANCIAL STRUCTURE OF PRIVATE HOSPITALS IN TURKEY

Aim: The main purpose of this study is to evaluate in detail the effects of the Covid-19 pandemic on the income and expense statements of private hospitals. In additionally focus on to income sources and expense items by understanding the general and financial structures of private hospitals, which have the significant value of the total health expenditures.

Material and Method: The document analysis method, which is a qualitative research method, was used in the study. In this context, the data were divided into themes, summarized, relations between the themes were established, and the results and rates of change of the data were interpreted by showing them with tables and graphics. The income and expense tables of six private hospitals operating in different regions and provinces of Turkey for the years 2018-2019-2020-2021 were analyzed. The averages of 2018-2019 were accepted as the pre-pandemic period and the averages of the 2020-2021 data were accepted as the pandemic period data. Income sources and expenditure types included in the income statements of private hospitals within the scope of the study were calculated in nominal and real terms, and the changes were shown by the ratio analysis method.

Results: In the study, nominal and real data and income and expense tables for the pre-pandemic period covering the years 2018-2019 and the pandemic period covering the years 2020-2021 were evaluated. In order to figure out real values adjusted for inflation, 2018 was accepted as the base year and the nominal data for 2019, 2020 and 2021 were multiplied by the real conversion coefficient. When analyzed with real values, it was determined that while the number of outpatient treatments decreased in all hospitals for the six hospitals that were the subject of the study during the pandemic period, outpatient treatment revenues decreased in three hospitals and increased in the other three hospitals. In inpatient service findings, while the number of inpatient services increased in one hospital, it decreased in the other five hospitals. Real revenues of inpatient services decreased in one hospital and

increased in other five hospitals. Average income per patient increased in all outpatient hospitals, decreased in one hospital inpatients and increased in other five hospitals. When the findings are analyzed according to the variety of payers, it shows that there is an increase and decrease among the hospitals abroad, social insurance institution, private health insurance, contracted institution patients and out-of-pocket current income groups. It was determined that there was an increase in the income of patients with complementary health insurance in all hospitals. When the expenditure items of the six hospitals are examined, it is seen that the share of drug expenditures, human resources and physician expenditures in total expenditures is quite high. It was determined that human resources expenses, consisting of personnel and doctor expenses, remained below the inflation rate and declined in real terms during the pandemic period.

Conclusions: As a result of the study, total service revenues and total service expenses for the hospitals that were the subject of the study increased during the pandemic period compared to the pre-pandemic period. While the income increase of four hospitals was higher than the increase in expenses, the expense increase rate of the other two hospitals was higher than the income increase rate. In the light of the findings of the research, opinions and suggestions were made for the crisis periods in the field of health care that may arise in the future, such as the pandemic period.

Key words: Health Services, Health Economics, Private Hospital, Financial Statements of Private Hospitals, Covid-19 Pandemic.

İÇİNDEKİLER

KAPAK	
ONAY	
TEZ BİLDİRİMİ	I
TEŞEKKÜR	II
ÖZET	III
ABSTRACT	V
İÇİNDEKİLER	VII
GRAFİKLER DİZİNİ	IX
TABLolar DİZİNİ	XIII
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	XIX
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. Dünya’da ve Türkiye’de Sağlık Hizmetlerinin Yapılanması	3
2.1.1. Dünya’da Sağlık Hizmetlerinin Yapılanması	3
2.1.2. Türkiye’de Sağlık Hizmetlerinin Yapılanması	8
2.2. Covid 19 Pandemi Süreci	12
2.2.1. Covid-19 Pandemisi	12
2.2.2. Covid-19 Pandemisinin Dünya Üzerindeki Etkisi	13
2.2.3. Covid-19 Pandemisinin Türkiye Üzerindeki Etkisi	19
2.3 Türkiye’de Özel Hastanelerin Yapılanması	26
2.4. Türkiye’de Özel Hastanelerin Finansal Yapısı	34
2.4.1. İşletmelerde Finansal Analiz	34
2.4.2. Özel Sağlık İşletmelerinde Finansal Analiz	36
3. GEREÇ VE YÖNTEM	39
3.1. Araştırmanın Yöntemi	39
3.2. Verilerin Analizi	39
3.3. Araştırma Evreni	43
3.4. Örneklem Büyüklüğü	44
3.5. Dâhil Edilme Kriterleri	44
3.6. Dışlanma Kriterleri	44
3.7. Araştırmanın Etik İlkeleri	44
4. BULGULAR	45

5. TARTIŞMA	220
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	225
KAYNAKLAR	227
ÖZGEÇMİŞ.....	236

GRAFİKLER DİZİNİ

Sayfa No

Grafik 2.1 Dünya Üzerinde Ekonomik Düzeylere Göre Aşıların Dağıtım Grafiği ..	15
Grafik 2.2 Dünya Ticaret Hacmi.....	15
Grafik 2.3 Amerika İşsizlik Raporu.....	16
Grafik 2.4 Dünya Enflasyon Oranı	17
Grafik 2.5 Ülkelere Göre Toplam Vaka Sayısının Toplam Vefat Sayısına Oranları	21
Grafik 2.6 2017-2021 Türkiye Ekonomisinde Üretim Yöntemine Göre Ekonomik Büyüme Oranları (%).....	23
Grafik 2.7 2016-2020 Türkiye Ekonomisinde İstihdam Verileri (Bin)	24
Grafik 2.8 Yıllara Göre İşsizlik Oranları	24
Grafik 2.9 Yıllara Göre Sektör Bazlı Hastane Sayısı.....	28
Grafik 2.10 Yıllara ve Sektörlere Göre Hastane Yatak Sayısı.....	29
Grafik 2.11 Yıllara Göre Kamu ve Özel Sağlık Harcamalarının GSYİH İçindeki Payı (%).....	32
Grafik 2.12 Sağlık Harcamalarının Yıllara Göre Artışı (2012-2021).....	33
Grafik 4.1 Nominal-Reel Toplam Gelir Grafiği (A Hastanesi)	51
Grafik 4.2 Hizmet Sayıları Değişim Grafiği (A Hastanesi).....	52
Grafik 4.3 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Grafiği (A Hastanesi) .	53
Grafik 4.4 Ortalama Gelir Reel Değişim Grafiği (A Hastanesi).....	55
Grafik 4.5 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Değişim Grafiği (A Hastanesi).....	61
Grafik 4.6 Nominal- Reel Gider Değişim Grafiği (A Hastanesi)	69
Grafik 4.7 Nominal Gelir Gider Farkı Değişim Grafiği (A Hastanesi)	70
Grafik 4.8 Nominal Gelir Gider Değişim Grafiği (A Hastanesi).....	71
Grafik 4.9 Reel Gelir Gider Değişim Grafiği (A Hastanesi)	72
Grafik 4.10 Reel Gelir Gider Değişim Grafiği (A Hastanesi)	73

Grafik 4.11 Nominal-Reel Toplam Gelir Değişim Grafiği (B Hastanesi).....	79
Grafik 4.12 Hizmet Sayıları Değişim Grafiği (B Hastanesi)	80
Grafik 4.13 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Grafiği (B Hastanesi)	81
Grafik 4.14 Ortalama Gelir Reel Değişim Grafiği (B Hastanesi).....	83
Grafik 4.15 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Değişim Grafiği (B Hastanesi).....	88
Grafik 4.16 Nominal- Reel Gider Değişim Grafiği (B Hastanesi)	95
Grafik 4.17 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Grafiği (B Hastanesi)	96
Grafik 4.18 Gelir Gider Nominal Değişim Grafiği (B Hastanesi).....	97
Grafik 4.19 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Grafiği (B Hastanesi)	98
Grafik 4.20 Reel Gelir Gider Değişim Grafiği (B Hastanesi)	99
Grafik 4.21 Nominal-Reel Toplam Gelir Değişim Grafiği (C Hastanesi).....	106
Grafik 4.22 Hizmet Sayıları Değişim Grafiği (C Hastanesi)	107
Grafik 4.23 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Grafiği (C Hastanesi)	108
Grafik 4.24 Ortalama Gelir Reel Değişim Grafiği (C Hastanesi).....	110
Grafik 4.25 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Değişim Grafiği (C Hastanesi)...	115
Grafik 4.26 Nominal- Reel Gider Değişim Grafiği (C Hastanesi)	122
Grafik-4.27 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Grafiği (C Hastanesi)	123
Grafik 4.28 Gelir Gider Nominal Değişim Grafiği (C Hastanesi).....	124
Grafik 4.29 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Grafiği (C Hastanesi)	125
Grafik 4.30 Reel Gelir Gider Değişim Grafiği (C Hastanesi)	126
Grafik 4.31 Nominal-Reel Toplam Gelir Değişim Grafiği (D Hastanesi).....	132
Grafik 4.33 Hizmet Sayıları Değişim Grafiği (D Hastanesi).....	133
Grafik 4.33 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Grafiği (D Hastanesi)	134
Grafik 4.34 Ortalama Gelir Reel Değişim Grafiği (D Hastanesi).....	136

Grafik 4.35 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Değişim Grafiği (D Hastanesi)...	141
Grafik 4.36 Nominal- Reel Gider Değişim Grafiği (D Hastanesi)	148
Grafik 4.37 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Grafiği (D Hastanesi)	149
Grafik 4.38 Gelir Gider Nominal Değişim Grafiği (D Hastanesi).....	150
Grafik 4.39 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Grafiği (D Hastanesi).....	151
Grafik 4.40 Reel Gelir Gider Değişim Grafiği (D Hastanesi)	152
Grafik 4.41 Nominal-Reel Toplam Gelir Değişim Grafiği (E Hastanesi)	158
Grafik 4.42 Hizmet Sayıları Değişim Grafiği (E Hastanesi)	159
Grafik 4.43 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Grafiği (E Hastanesi)	160
Grafik 4.44 Ortalama Gelir Reel Değişim Grafiği (E Hastanesi).....	162
Grafik 4.45 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Değişim Grafiği (E Hastanesi)...	167
Grafik 4.46 Nominal- Reel Gider Değişim Grafiği (E Hastanesi).....	174
Grafik 4.47 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Grafiği (E Hastanesi).....	175
Grafik 4.48 Gelir Gider Nominal Değişim Grafiği (E Hastanesi)	176
Grafik 4.49 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Grafiği (E Hastanesi)	177
Grafik 4.50 Reel Gelir Gider Değişim Grafiği (E Hastanesi).....	178
Grafik 4.51 Nominal-Reel Toplam Gelir Değişim Grafiği (F Hastanesi)	184
Grafik 4.52 Hizmet Sayıları Değişim Grafiği (F Hastanesi)	185
Grafik 4.53 Ortalama Hizmet Geliri Nominal Reel Değişim Grafiği (F Hastanesi)	186
Grafik 4.54 Ortalama Gelir Reel Değişim Grafiği (F Hastanesi)	188
Grafik 4.55 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Değişim Grafiği (F Hastanesi) ...	194
Grafik 4.55 Nominal- Reel Gider Değişim Grafiği (F Hastanesi).....	201
Grafik 4.56 Gelir Gider Nominal Değişim Grafiği (F Hastanesi)	202
Grafik 4.57 Gelir Gider Nominal Değişim Grafiği (F Hastanesi)	203

Grafik 4.58 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Grafiği (F Hastanesi).....	204
Grafik 4.59 Gelir Gider Reel Değişim Grafiği (F Hastanesi).....	205

TABLolar DİZİNİ

Tablo 2.1 Türkiye Ekonomisinde Dış Ticaret Hacmi Bir Önceki Yıl Ocak Ayına Göre % Değişim	23
Tablo 2.2 En Az İki Doz Aşı Olmuş 18 Yaş ve Üstü Nüfus (%)	25
Tablo 2.3 Genel Korona Virüs Tablosu	25
Tablo 2.4 Sektörlere Göre Hastane Yatağı Sayısı, 2021	30
Tablo 2.5 Sektörlere Göre Nitelikli Yatak Sayısı ve Toplam Yataklar İçerisindeki Oranı, (%), 2021	30
Tablo 2.6 Türlerine ve Sektörlere Göre Yoğun Bakım Yatak Sayıları, 2021	31
Tablo 2.7 Sağlık Hizmet Sunucularına Göre Sağlık Harcamaları (2020-2021).....	33
Tablo 3.1 Reel Dönüşüm Katsayısı Çarpan Tablosu.....	39
Tablo 3.2 Hastane Bilgileri Tablosu.....	40
Tablo 4.1 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (A Hastanesi)	46
Tablo 4.2 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (A Hastanesi).....	48
Tablo 4.3 Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (A Hastanesi)	50
Tablo 4.4 Hizmet Sayıları Değişim Tablosu (A Hastanesi)	52
Tablo 4.5 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Tablosu (A Hastanesi) .	53
Tablo 4.6 Ortalama Gelir Reel Değişim Tablosu (A Hastanesi).....	55
Tablo 4.7 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (A Hastanesi).....	57
Tablo 4.8 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (A Hastanesi).....	59
Tablo 4.9 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Gelir Değişim Tablosu (A Hastanesi)	61
Tablo 4.10 Hizmet Gideri Nominal Değişim Tablosu (A Hastanesi)	63
Tablo 4.11 Hizmet Gideri Reel Değişim Tablosu (A Hastanesi)	65
Tablo 4.12 Nominal Gider Özet Değişim Tablosu (A Hastanesi)	67
Tablo 4.13 Reel Gider Özet Değişim Tablosu (A Hastanesi)	68

Tablo 4.14 Nominal-Reel Gider Değişim Tablosu (A Hastanesi)	68
Tablo 4.15 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Tablosu (A Hastanesi)	69
Tablo 4.16 Gelir Gider Nominal Değişim Tablosu (A Hastanesi).....	70
Tablo 4.17 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Tablosu (A Hastanesi).....	71
Tablo 4.18 Gelir Gider Reel Değişim Tablosu (A Hastanesi).....	72
Tablo 4.19 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (B Hastanesi)	74
Tablo 4.20 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (B Hastanesi).....	76
Tablo 4.21 Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (B Hastanesi).....	78
Tablo 4.22 Hizmet Sayıları Değişim Tablosu (B Hastanesi)	80
Tablo 4.23 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Tablosu (B Hastanesi)	81
Tablo 4.24 Ortalama Gelir Reel Değişim Tablosu (B Hastanesi).....	83
Tablo 4.25 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (B Hastanesi) ...	84
Tablo 4.26 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (B Hastanesi).....	86
Tablo 4.27 Ödeyici Tipine Göre Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (B Hastanesi)	88
Tablo 4.29 Hizmet Gideri Reel Değişim Tablosu (B Hastanesi)	92
Tablo 4.30 Nominal Gider Özet Değişim Tablosu (B Hastanesi).....	93
Tablo 4.31 Reel Gider Özet Değişim Tablosu (B Hastanesi)	94
Tablo 4.32 Nominal-Reel Gider Değişim Tablosu (B Hastanesi).....	95
Tablo 4.33 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Tablosu (B Hastanesi).....	96
Tablo 4.34 Gelir Gider Nominal Değişim Tablosu (B Hastanesi)	97
Tablo 4.35 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Tablosu (B Hastanesi)	98
Tablo 4.36 Gelir Gider Reel Değişim Tablosu (B Hastanesi).....	99
Tablo 4.37 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (C Hastanesi)	101

Tablo 4.38 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (C Hastanesi)...	103
Tablo 4.39 Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (C Hastanesi).....	105
Tablo 4.40 Hizmet Sayıları Değişim Tablosu (C Hastanesi)	107
Tablo 4.41 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Tablosu (C Hastanesi)	108
Tablo 4.42 Ortalama Gelir Reel Değişim Tablosu (C Hastanesi).....	110
Tablo 4.43 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (C Hastanesi) ..	111
Tablo 4.44 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (C Hastanesi).....	113
Tablo 4.45 Ödeyici Tipine Göre Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (C Hastanesi)	115
Tablo 4.46 Hizmet Gideri Nominal Değişim Tablosu (C Hastanesi)	117
Tablo 4.47 Hizmet Gideri Reel Değişim Tablosu (C Hastanesi)	119
Tablo 4.48 Nominal Gider Özet Değişim Tablosu (C Hastanesi).....	120
Tablo 4.49 Reel Gider Özet Değişim Tablosu (C Hastanesi)	121
Tablo 4.50 Nominal-Reel Gider Değişim Tablosu (C Hastanesi).....	122
Tablo 4.51 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Tablosu (C Hastanesi).....	123
Tablo 4.52 Gelir Gider Nominal Değişim Tablosu (C Hastanesi)	124
Tablo 4.53 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Tablosu (C Hastanesi)	125
Tablo 4.54 Gelir Gider Reel Değişim Tablosu (C Hastanesi).....	126
Tablo 4.55 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (D Hastanesi)	127
Tablo 4.56 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (D Hastanesi)...	129
Tablo 4.57 Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (D Hastanesi)	131
Tablo 4.58 Hizmet Sayıları Değişim Tablosu (D Hastanesi)	133
Tablo 4.59 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Tablosu (D Hastanesi)	134

Tablo 4.60 Ortalama Gelir Reel Değişim Tablosu (D Hastanesi).....	136
Tablo 4.61 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (D Hastanesi) ..	137
Tablo 4.62 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (D Hastanesi).....	139
Tablo 4.63 Ödeyici Tipine Göre Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (D Hastanesi)	141
Tablo 4.64 Hizmet Gideri Nominal Değişim Tablosu (D Hastanesi)	143
Tablo 4.65 Hizmet Gideri Reel Değişim Tablosu (D Hastanesi)	145
Tablo 4.66 Nominal Gider Özet Değişim Tablosu (D Hastanesi)	146
Tablo 4.67 Reel Gider Özet Değişim Tablosu (D Hastanesi)	147
Tablo 4.68 Nominal-Reel Gider Değişim Tablosu (D Hastanesi)	148
Tablo 4.69 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Tablosu (D Hastanesi)	149
Tablo 4.70 Gelir Gider Nominal Değişim Tablosu (D Hastanesi)	150
Tablo 4.71 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Tablosu (D Hastanesi)	151
Tablo 4.72 Gelir Gider Reel Değişim Tablosu (D Hastanesi).....	152
Tablo 4.73 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (E Hastanesi)	153
Tablo 4.74 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (E Hastanesi) ...	155
Tablo 4.75 Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (E Hastanesi).....	157
Tablo 4.76 Hizmet Sayıları Değişim Tablosu (E Hastanesi)	159
Tablo 4.77 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Tablosu (E Hastanesi)	160
Tablo 4.78 Ortalama Gelir Reel Değişim Tablosu (E Hastanesi)	162
Tablo 4.79 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (E Hastanesi) ..	163
Tablo 4.80 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (E Hastanesi).....	165
Tablo 4.81 Ödeyici Tipine Göre Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (E Hastanesi)	167

Tablo 4.82 Hizmet Gideri Nominal Değişim Tablosu (E Hastanesi).....	169
Tablo 4.83 Hizmet Gideri Reel Değişim Tablosu (E Hastanesi)	171
Tablo 4.84 Nominal Gider Özet Değişim Tablosu (E Hastanesi).....	172
Tablo 4.85 Reel Gider Özet Değişim Tablosu (E Hastanesi).....	173
Tablo 4.86 Nominal-Reel Gider Değişim Tablosu (E Hastanesi).....	174
Tablo 4.87 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Tablosu (E Hastanesi).....	175
Tablo 4.88 Gelir Gider Nominal Değişim Tablosu (E Hastanesi)	175
Tablo 4.89 Gelir Gider Reel Değişim Tablosu (E Hastanesi).....	176
Tablo 4.90 Gelir Gider Reel Değişim Tablosu (E Hastanesi).....	177
Tablo 4.91 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (F Hastanesi)	179
Tablo 4.92 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (F Hastanesi) ...	181
Tablo 4.93 Nominal Reel Gelir Değişim Tablosu (F Hastanesi)	183
Tablo 4.94 Hizmet Sayıları Değişim Tablosu (F Hastanesi).....	185
Tablo 4.95 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Tablosu (F Hastanesi)	186
Tablo 4.96 Ortalama Gelir Reel Değişim Tablosu (F Hastanesi)	188
Tablo 4.97 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (F Hastanesi)...	190
Tablo 4.98 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (F Hastanesi)	192
Tablo 4.99 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Gelir Değişim Tablosu (F Hastanesi)	194
Tablo 4.100 Hizmet Gideri Nominal Değişim Tablosu (F Hastanesi).....	196
Tablo 4.101 Hizmet Gideri Reel Değişim Tablosu (F Hastanesi)	198
Tablo 4.102 Nominal Gider Özet Değişim Tablosu (F Hastanesi)	199
Tablo 4.103 Reel Gider Özet Değişim Tablosu (F Hastanesi).....	200
Tablo 4.104 Nominal-Reel Gider Değişim Tablosu (F Hastanesi).....	201

Tablo 4.105 Gelir Gider Nominal Değişim Tablosu (F Hastanesi).....	202
Tablo 4.106 Gelir Gider Nominal Değişim Tablosu (F Hastanesi).....	203
Tablo 4.107 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Tablosu (F Hastanesi).....	204
Tablo 4.108 Gelir Gider Reel Değişim Tablosu (F Hastanesi)	205
Tablo 4.109 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Toplam Ayaktan ve Yatan Değişim Tablosu.....	206
Tablo 4.110 Hasta Geliş Tipine Göre Yatan Hasta Reel Değişim Tablosu	208
Tablo 4.111 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Ortalama Gelirler Değişim Tablosu....	210
Tablo 4.112 Ödeyici Tipine Göre Gelir Kaynakları Değişim Tablosu-1	212
Tablo 4.113 Ödeyici Tipine Göre Gelir Kaynakları Değişim Tablosu-2.....	214
Tablo 4.114 Hastaneler Gider Değişim Tablosu-1	216
Tablo 4.115 Hastaneler Gider Değişim Tablosu-2.....	218
Tablo 4.116 Toplam Reel Gelir-Gider Değişim Tablosu.....	219

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

SB	: Sağlık Bakanlığı
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
SUT	: Sağlık Uygulama Tebliği
YTKİY	: Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği
GSYİH	: Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
SDP	: Sağlıkta Dönüşüm Programı
SHYHY	: Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Sağlık Bakanlığı Yönergesi
ÖHY	: Özel Hastaneler Yönetmeliği
TBB	: Türk Tabipler Birliği
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü
ÖSS	: Özel Sağlık Sigortası
İK	: İnsan Kaynakları
UNDP	: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
GSYİH	: Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
SARS	: Şiddetli Akut Solunum Sendromu
KDV	: Katma Değer Vergisi
TL	: Türk Lirası
TÜFE	: Tüketici Fiyat Endeksi
TSS	: Tamamlayıcı Sağlık Sigortası
AK	: Anlaşmalı Kurum
İS	: İlaç Sarf
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü
PCR	: Polimeraz Zincir Reaksiyonu

1. GİRİŞ

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından yapılmış tanıma göre sağlık; “yalnızca hastalık veya sakatlığın olmayışı değil, bedence, ruhça ve sosyal yönden tam bir iyilik” halidir. Sağlık hizmetleri için genel tanım ise; “sağlığın korunması, hastalıkların tedavisi ve rehabilitasyon için yapılan çalışmaların tümüdür” (Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Yönerge, 2005). Sağlık ekonomisi, ülkelerin sağlık yapılarını ekonomik anlamda inceleyen bilim dalıdır (Batbaylı, 2021). Sağlık göstergeleri ise sağlık durumunu ve sağlık sistemi performansının ölçülmesi ve ülkeler arasında sağlık durumu ve sağlık performansları hakkında karşılaştırma yapılmasıdır (Kısaç, 2019). Bir ülkenin sağlık durumunun iyi seviyede olması, o ülke için hem sosyal hem ekonomik anlamda kazanımı ifade etmektedir (Batbaylı, 2021). Bütün Dünya’da olduğu gibi Türkiye’de de sağlık hizmeti yatırımlarının büyüklüğü, sağlık teknolojisinin sürekli değişmesi, nüfus artışı, artan yaşlı nüfus, tüketici beklentileri sağlık hizmetlerini ekonomik ve politik bir unsur haline getirmiş ve GSYİH’nın yaklaşık yüzde beş gibi büyük bir bölümünü sağlık harcamasına aktarmak zorunda kalınmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’na göre de devletin görevi sağlık hizmetinin tüm vatandaşlarına topluma erişmesini sağlamaktır (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982). Devlet bu görevini ya kendi kurumlarından ya da özel sağlık kuruluşlarından hizmet satın alarak yerine getirir. Sağlık sistemi içerisinde hastaneler sağlık harcamasının en fazla gerçekleştiği kuruluşlardır (TUİK, 2021). Bu nedenle kıt kaynakların etkin ve verimli kullanılması birer işletme niteliği taşıyan özel hastanelerde de önem taşımaktadır. Devlet teşkilatı bünyesinde bulunan kurumlar kâr amacı güderek değil halka hizmet prensibi ile faaliyetlerini yerine getirirler. Devlet kurumlarının bütçeleri devlet tarafından sağlanır. Özel hastaneler ise büyük çoğunlukla Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ile anlaşma halindedirler. SGK, özel hastaneler ile olan iş birliğinde tek taraflı fiyat belirleyici rolünü kullanmaktadır ve aynı zamanda özel hastanelere yönelik talebi de sınırlandırabilme yeteneğine sahiptir. Bu nedenle özel hastanelerin gelir ve cirolarında artış yapabilme kapasitesi sınırlıdır. Özel hastaneler için sabit giderlerin genel giderler içerisindeki payı oldukça

yüksektir ve kısılamayacak giderler niteliğindedir. Beklenmeyen salgın hastalık durumlarında hastanelerde sağlık harcamalarında artış gözlenmesi kaçınılmazdır.

2019 yılının sonunda ortaya çıkan ve kısa sürede Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından pandemi ilan edilen, 2020 yılında da Türkiye’de baş gösteren COVID-19 pandemisi tüm dünyayı tehdit eden bir kriz olarak kendini göstermiştir. Sağlık sisteminde beklenmedik bir şekilde ortaya çıkan bu kriz, birçok ülkenin sağlık sisteminin çökmesine neden olmuştur. Özellikle salgın dönemlerinde bu krizden en az hasarla çıkabilmek için sağlık kuruluşlarının kısa ve orta vadeli organizasyonlarını iyi yapması oldukça önem taşımaktadır. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de Covid-19 pandemisi sağlık yönetimi, sağlık uygulamaları, sağlık ekonomisi ve stratejik planlamalar açısından araştırılması ve aksiyon alınması gereken en önemli konulardan biridir. Pandemi döneminde hastaneler devlet ya da özel ayrımı yapılmadan ortak strateji ile hareket etmiş ve birçok özel hastane pandemi hastanesi ilan edilmiştir. Bir sermaye şirketi niteliğinde kurulan özel hastanelerin kriz dönemlerinde gelir gider analizlerini iyi yapmaları ve gider kalemlerini kendi çabaları ile çok etkileyemediği için gelir kaynaklarında değişikliğe gitmeye çalışmaları işletmenin varlığını sürdürebilmesi için kaçınılmazdır. Özel hastaneler; sabit giderlerinin genel giderler içerisindeki payının oldukça yüksek olması, giderlerini kısıtlamalarının oldukça zor olması ve aynı zamanda gelir kalemlerinin çeşitlendirilmesinin hiç kolay olmaması nedenleriyle diğer işletmelerden farklı bir yapıya sahiptir. Covid-19’un sağlık sektörü üzerinde ortaya çıkardığı beklenmedik krizin Türkiye’de ki özel hastaneler üzerindeki etkisini görmek, pandemi dönemindeki gelir gider kaymalarını analiz etmek, sağlık hizmeti sunucularının kriz dönemindeki mevcut mali yapısını tespit ederek olası krizlere karşı stratejik planlamalarını oluşturmak bu çalışma için önem arz etmektedir.

Beklenmedik bir şekilde ortaya çıkan Covid-19 pandemisinin sağlık hizmet sunucuları ve özellikle sağlık sektöründe yaşanan krizin en önemli ayaklarından biri olan özel hastanelerin üzerindeki etkileri ile ilgili literatürde yeterli düzeyde çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma ile son yıllarda gündemde olan sağlık ekonomisi kavramına pandeminin özel hastaneler üzerindeki gelir ve gider değişimleri konusu eklenerek sağlık yönetimi bilimi için katkı sağlaması beklenmektedir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Dünya’da ve Türkiye’de Sağlık Hizmetlerinin Yapılanması

2.1.1. Dünya’da Sağlık Hizmetlerinin Yapılanması

Dünya sağlık yapılanması 19. yy öncesi antik dönem, 19.yy da başlayan endüstri öncesi dönem ve 20.yy’a gelirken de endüstri dönemi olarak adlandırılan dönemlerden oluşmaktadır. Dünya sağlık yapısını tanımak için bu üç temel yapının ele alınması gerekmektedir (Lumencandela, 2017).

Antik dönem dünyada sağlık hizmetleri ilk olarak insanların bitkilerin tıbbi özelliklerini deneme yanılma sonucunda tamamen ilkel yollarla bulunduğu ilkel bir sistem olmakla birlikte tedavi yöntemlerinde kullanılmıştır (Verma, 2020). Ayrıca insanların inanışları gereği hastalıkların doğaüstü bir güçle çözümlenebileceği ve bununla ancak “büyü” ile tedavi edilebileceğine inanılmıştır. Eski kültürlerde doktor olarak bilinen ve doğaüstü güçlere sahip olan “Şaman” adındaki bu kişiler toplumun kabul ettiği iyileştiriciler olarak da bilinmektedir (Medicine, 2019). Şaman kültüründen sonra ise dünya üzerinde farklı kültürlerin sağlık hizmetleri üzerine yaptığı çalışmalar neticesinde geleneksel sağlık hizmetleri olarak ilk çalışmalar yapılmaya başlanmıştır (Verma, 2020).

En eski medeniyetlerden birisi olan Antik Mısır (M.Ö.3000-300) döneminde hastalıkların tanrılar tarafından iyileştirildiğine inanılmaktaydı. Bu sebeple, insanlar öldükten sonra “mumyalama” adını verdikleri süreçle bireyleri diğer dünyaya hazırlamaya başladılar. Mumyalama sürecinde cesedin beze sarılmadan önce tüm organlarının çıkarılıp kil çömlerle muhafaza edilmesi sonucunda rahipler zamanla insan vücudunu tanımaya başladılar. İnsan anatomisini tanıyan rahipler, metal araçlarla ameliyatlara, bitkisel ilaçlarla ise tedaviler gerçekleştirmeye devam etmişlerdir (Lopez ve Godde, 2019).

Antik Yunan döneminde (M.Ö. 400) ise dönemin en ünlü doktoru olan Hipokrat, hastalıkların sebebinin doğaüstü değil, doğal nedenlerle oluştuğunu belirtmiştir. Bu sebeple tedavi için hala günümüzde kullanılan diyet ve egzersiz programları ile insanları tedavi etmeye çalışmıştır (Lumencandela, 2017). Antik Yunan dönemi sonrası kabul edilen Antik Roma dönemi (M.Ö. 753- M.S. 410) ise

askerlerine tedavi sağlayarak sağlık hizmetlerini ilk organize eden medeniyet olmuştur. Ancak bu dönemden sonra Karanlık Çağ (M.Ö. 400-M.S. 800) olarak adlandırılan bu dönemde bilim ve tıp yasaklanarak hastalık tedavilerinde dua ve ilahi müdahaleler ve rahipler tarafından hazırlanan bitkisel ilaçlar kullanılmıştır. Karanlık çağın ardından Orta çağ ve Rönesans dönemlerinde (M.S. 600- M.S. 1600) ise Avrupa ve Asya'nın 2/3'ünü öldüren çiçek hastalığı, difteri, sıtma, tüberküloz ve vebayla mücadele edilmeye başlanmıştır. Mücadelenin başlarında dini tarikatlar ağırlıkta olmasına rağmen erkekler için düzenleme yapılarak berberlerin tedavi sürecinde kan akıtma ve ameliyat gibi süreçlerde bulunması sağlandı. Bu gelişmelerden sonra aydınlanma çağı ile mikroskobun icadı ve insan anatomisinin öğrenilmesi, bilimsel yöntemlerin gelişmesi, matbaanın icadı ile bilimsel metinlerin çoğalmasına bağlı olarak sağlık yöntemleri hızla gelişmeye başlamıştır (Larsen, 2008).

19 yy'a gelindiğinde ise sağlık sisteminin hızla gelişmesinde temel iki faktör ele alınmıştır. İlk olarak, hastalıkları kontrol etme kaynakları ve araçları hakkında bilimsel bilginin büyümesi, ikinci olarak ise halkın hastalık kontrolünde teslimiyetçi yapıdan sağlık kontrolü olasılığının artışına olan inancıdır. Süreçte kamu sorumluluğu bilincinin artması ile sağlık sisteminde gelişmeler netice kazanmaya başlamıştır. Önceki dönemlerde hastalık hakkında çok az şeyin bilinmesi halkı teslimiyete yöneltirken, kamunun daha az sorumluluk alması bu teslimiyeti pekiştirici unsur olmuştur. Bu noktadan sonra bulaşıcı hastalıkların kontrol edilme ve kaynağının araştırılması düzenli bir hale getirilerek sağlık çalışmaları konusunda daha etkili müdahaleler başlamıştır. Bu yeni mücadelelerin uygulanması için oluşturulan kamu kurum ve kuruluşları, halkın kişisel sağlık bilinçlenmesine kilit görev alarak sağlık bilincinin büyümesinde de etkili olmuşlardır (Institute of Medicine Committee (US), 1988).

Gelişen bilinç ile hız kazanan kamusal eylem faaliyetleri sonucunda, bazı şehirler hem fiziksel hastalar için gönüllü olarak hastaneler kurmaya, hem de mental sağlığı yerinde olmayanlar için ücretsiz tedaviler sağlamaya başladılar. Bu uygulama İngiltere'de 1601 tarihli Yoksullar yasasının kabulüyle resmiyet kazanmış ve amerikan kolonilerinde de devam etmiştir. Bu doğrultuda gönüllü olarak kurulan ilk hastane 1752 yılında Philadelphia'da kurulmuştur (Turner, 2005).

Ayrıca, yine bu dönemlerde “pisliğin” hem bir hastalık sebebi hem de bir bulaşma aracı olarak tanımlanması ve ardından temizliğin benimsenmesi 19.yy “büyük sıhhi uyanış” kavramı ortaya çıkararak en büyük sosyal reformlarından birisi olmuştur (Turner, 2005). Bu doğrultuda 1851 yılında Fransız hükümeti tarafından ilk kez “uluslararası sıhhi konferans” düzenlenmiştir. Bu toplantıda korkutucu boyutlara gelen kolera ve ishal hastalıklarının kaynakları tartışılmıştır. İngiltere ve Fransa gibi devletlerin başta olduğu Batılı yirmi devlet ile toplantılar gerçekleştirilerek tedavi yöntemleri ve materyalleri tartışmak için tıp görevlileri, araştırmacılar ve diplomatlardan oluşan ekipler kurulmuştur (Cueto ve ark., 2019).

20. yy’a gelirken bireylerin sağlığını ve refahını etkileyen hizmetlerde merkezi güçler (ki bunlar devletler ve kurumlardan oluşmaktadır.) etkili olmaya başlamıştır. Bu noktada federal hükümet ile eyalet ve yerel sağlık kurumları, sağlık hizmetlerinin sağlanması ve planlanmasında, sağlığın teşviki ve geliştirilmesinde, sağlık eğitiminde ve sağlık hizmetlerinin finansmanında daha büyük roller üstlenmişlerdir (Rosenkrantz, 1974).

Bu bilinç doğrultusunda her devletin ortak problemi haline gelen sağlık sistemi için küresel bir kavram olan “Uluslararası sağlık” kavramı oluşturulmaya başlanmıştır. 19. yüzyılın sonları ve 20. yüzyılın başlarında, esas olarak ülkeler arasındaki sınırlar boyunca salgın hastalıkların kontrolüne odaklanmaya atıfta bulunan bu kavram ile ortak sağlık politikaları uygulanmaya başlanmıştır (Brown, Cueto, & Fee, 2006). Bu kavramın ortaya çıkışında etmen olan iki kavrama baktığımızda; sağlık sistemine ayrılan kaynakların adaletsiz bir şekilde dağıtılması ve sağlık problemlerinin dağılımına göre bir kaynak aktarımı yapılmamasıdır. Dünya üzerinde düşük ve orta bütçeli ülkeler dünya gelirinin sadece %18’ini elde ederken küresel sağlık harcamalarının %11’ini kullanmaktadır. Dünya nüfusunun %84’ü bu ülkelerde yaşarken, dünya sağlık yükünün %93’ünü taşımaktadırlar. Bu sebeple, halklarının sağlık ihtiyaçlarını karşılamakta adil ve ulaşılabilir bir biçimde yeterli kaynak sağlama noktasında büyük zorluklar yaşamaktadırlar (WHO, 2000). Dünya sağlık hizmetlerinin ve uluslararası sağlık çalışmalarının yönetimi ve eşgüdümünü sağlamak için 1948 yılında Dünya Sağlık Örgütü olan “WHO” kurulmuştur. WHO’nun temel amacı, “Tüm insanların mümkün olan en yüksek sağlık düzeyine

ulaştırma” şeklinde belirlenmiştir. Bu doğrultuda kendine ait anayasasında şu prensipleri yayınlayarak sıkı sıkıya bağlanma taahhüdünde bulunmuştur:

- Ulaşılabilecek en yüksek sağlık standardına sahip olmak ırk, din, siyasi inanç, ekonomik veya sosyal durum ayrımı gözetmeksizin her insanın temel haklarından biridir.

- Tüm halkların sağlığı, barış ve güvenliğin sağlanması için esastır ve bireylerin ve Devletlerin tam iş birliğine bağlıdır.

- Sağlığın geliştirilmesi ve korunmasında herhangi bir devletin başarısı herkes için değerlidir.

- Sağlığın geliştirilmesi ve hastalıkların, özellikle de bulaşıcı hastalıkların kontrolünde farklı ülkelerde eşitsiz gelişme yaygın bir tehlikedir.

- Çocuğun sağlıklı gelişimi temel öneme sahiptir; değişen bir toplum çevrede uyumlu bir şekilde yaşama yeteneği, bu tür bir gelişme için esastır.

- Tıbbi, psikolojik ve ilgili bilgilerin faydalarının tüm insanlara yayılması, sağlığın tam olarak elde edilmesi için esastır.

- Halkın bilgilendirilmiş görüşü ve aktif iş birliği, insanların sağlığının iyileştirilmesinde son derece önemlidir.

- Hükümetler, halklarının sağlığı konusunda ancak yeterli sağlık ve sosyal önlemlerin sağlanmasıyla yerine getirebilecek bir sorumluluğa sahiptir (WHO, 1948).

Ayrıca dünya üzerinde sağlık hizmetlerinin sağlanması için üç ana hedef belirlemiştir:

- Nüfusun sağlığının iyileştirilmesi
- Sağlık sisteminin, bulunduğu nüfusa yanıt verebilirliğini geliştirmek
- Mali katkıda adalet, sağlık yükünün adil bir şekilde dağıtılması olarak belirlemiş ve günümüz şartlarında bu şekilde hareket etmeyi hedeflemiştir (Murray ve Evans, 2003).

Çeşitli ülkelerin sağlık sektörlerinin çok farklı yapıda oluştuğu ve her birinin birbirinden ayrı özellikler taşıdığı görülmektedir. Bu oluşumda çok çeşitli sağlık politikaları varmış gibi görünse de aslında çok ve çeşitli yapıların olmadığı görülmektedir.

Temelde sağlık politikaları iki ana gruptan oluşmaktadır:

- Sağlık hizmetlerini toplumsal bir görev ve sorumluluk olarak gören, sağlıklı yaşamı ise doğuştan kazanılmış hak olarak kabul eden sağlık politikaları
- Sağlık hizmetlerini bireysel bir kavram olarak gören ve bu nedenle sağlık hakkı gereksinimlerini toplumsal bir olgu olarak görmeyen ve bu hakkın yerine getirilmesini piyasanın arz ve talep dengesine bırakan, sağlık hizmetlerini kar aracı olarak kullanan sağlık politikaları şeklinde oluşmaktadır (Akdur, 1999).

Sağlık politikalarına temel oluşturan bu iki yaklaşım o ülkedeki sağlık sektörünün örgütlenmesi, finansmanı, insan kaynakları gibi tüm alt politikalarını da belirler. Sağlığı toplumsal bir olgu olarak gören ülkeler sağlık hizmetlerini kamu eli ile finanse ederken, sağlığı bireysel bir olgu olarak gören ülkeler sağlık politikasını cepten ödeme ya da özel sigortacılık finansman yolu üzerine kurar (Tunc ve Kıyak, 2015).

Ülkelerin sağlık sistemlerinde; sosyo-ekonomik, politik, kültürel, demografik vb. faktörler etkili olmaktadır. Bu etkiler; ülkelerin durumuna göre farklılıklar gösterebilir. Dünya sağlık rgt konuyla ilgili yayınlarının neredeyse tamamında, sağlık sistemlerinin hişbir durumda vazgeçilmeyecek değerlerini etkililik, verimlilik ve hakkaniyet olarak ağıklamaktadır. Bir ülkenin sağlık sisteminin ne gibi özellikler taşıması gerektiği bu şekilde tartışmasız ortaya konulabildiği halde, bunu nasıl gerçekleştirebileceğimizin ayrıntılarına ilişkin açık reğeteler yoktur. Bir ülkedeki yararlı bir uygulama başka bir ülkede aynı yararı göstermeyebilmektedir (Toygar, 2018).

Avrupa dünyadaki en etkin ve sürdürülebilir sağlık sistemlerinin olduğu kıtadır. En gelişmiş modellerden biri de İngiltere'dedir. Sağlık hizmetleri devlet btresinden finanse edilmekte, sağlık hizmetleri ise özerk bir kamu kuruluşu kontrolünde sunulmaktadır. Almanya'daki model ise tamamen sosyal güvenlik primleri ile finanse edilmektedir. Almanya'da İngiltere'ye benzer bir aile hekimliği sistemi alıştırılmakta ve hizmetler ağırlıklı olarak özerk çalışan kamu sağlık hizmet sunucuları tarafından verilmektedir. Kıtanın geri kalan kısmında da sosyal güvenlik sistemi çok iyi çalışmakta ve vatandaşlar ceplerinden sağlık için neredeyse hiç para

harcamamaktadırlar. Kişiler ancak sıra beklememek ya da sosyal sigorta sistemlerinin karşılamadığı hizmetler için para ödemek zorunda kalmaktadırlar. Bu da gayet normal karşılanmaktadır. ABD’de sağlık hizmetlerine ulaşmanız için mutlaka bir özel sigortanız olması ya da ileri yaş grubu/düşkün olmanız gerekmektedir (Balçık, 2016).

Türkiye’de nüfusun tamamı sosyal güvenlik kurumu yapısı içinde genel sağlık sigortası kapsamında kamu sağlık kuruluşlarından faydalanabilmektedir. Ancak kamu sağlık hizmetlerinin artan nüfusun ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalması ve hizmet kalitesi açısından beklenenleri karşılamaması nedeniyle son 20 yılda özel sağlık hizmet sunucuların sayısı artmıştır. Bu durum vatandaşların sosyal güvenlik sistemine yaptıkları katkılara ek olarak özel sağlık sigortası ve son yıllarda tamamlayıcı özel sağlık sigortası satın almalarına neden olmuştur. Türkiye’de özel sağlık hizmet sunucuları hizmet sunumu içinde her geçen yıl daha fazla yer almaya başlamıştır (Orhaner, 2006).

2.1.2. Türkiye’de Sağlık Hizmetlerinin Yapılanması

Sağlık hizmetlerinin Türkiye’deki gelişimi tarihsel olarak, cumhuriyet öncesi (Selçuklu ve Osmanlı) ve cumhuriyet sonrası olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Zamanın şartlarına göre gelişmiş bir sağlık sistemine sahip olan Selçuklu İmparatorluğu’nun sağlık hizmeti vakıflar aracılığıyla sunulmuş olup aynı sistem Osmanlı İmparatorluğu’nun ilk dönemlerine kadar devam etmiştir. İlerleyen dönemlerde yönetim modeli olarak benimsenen “monarşi” anlayışı ile devletin unsurları daha merkezi yapıya bürünerek saray merkezli ve askeri yapıya yönelik hizmetler olarak ele alınmıştır. Bu anlayış ile idari örgütlenme, politika ve sağlık gibi hizmetler de yeniden şekillenmeye başlamıştır. Merkeziyetçi bir anlayış altında toplanan sağlık hizmeti, tek resmi makam olarak kabul edilen “Reisul Etibba” yani hekim başı ile sağlık hizmetleri sağlanmıştır. Bu noktada, hekim başı gerekli sağlık personeli atamalarını ve kurumsal düzenin sağlanmasında yetkili tek mercii haline gelmiştir (Çavdar, 2014).

Merkezi yapıya sahip ve saray ile ordunun ihtiyaçlarını karşılayan Reisul Etibba haricinde yaygın kitleler için ücret karşılığında serbest olarak çalışan

doktorlar ve cerrahlar da bulunmaktadır. Bunun yanı sıra; kimsesiz ve yoksullar için de padişah ve yakınlarının oluşturduğu şifa evleri, askeri tabipler ve özel vakıflarca bir kısım sağlık hizmetleri sunulmaya çalışılmıştır. Bu dönemlerde özel kişilerle ve hayır kurumlarınca sunulan sağlık hizmetleri ağırlıklı olarak özel kurumlar tarafından sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca, içme suları, besin kontrolü, kanalizasyon ve ölü defini gibi toplum sağlığına hizmet eden bu tarz hizmetleri karşılamlarına rağmen İstanbul, Bursa, Edirne, Kayseri ve Selanik gibi kentlerle sınırlı kalarak sağlık hizmeti hususunda eksiklikler ortaya çıkmıştır (Çavmak ve Çavmak, 2017). Bu oluşumların kaynağına bakıldığında ise sağlık ve sosyal hizmetler gibi görevlerin, devletin asıl görevleri içerisinde sayılmamasından kaynaklanmıştır (Akdur, 1998).

Sağlık hizmetlerinin genele yayılması ise 19.yy'ın sonlarına doğru gerçekleşmeye başlamıştır. Saray ve ordu ile sınırlı olan sağlık hizmetleri devletin asli görevi olarak sayılmaya başlamış ve bu noktada ilk adımlar atılmıştır. Öncelikle hekim başı sistemi kaldırılarak tüm yetkileri “Tıbbiye Nezareti’ne” aktarılmıştır. Ayrıca, bu kurumların hukuki alt yapısının oluşturulması için de sıhhiye müfettişlikleri ve memleket tabiplikleri kurulmuştur (Yavuz, 2011).

Kurulan Tıbbiye Nezareti ile sivil sağlık örgüt yapısının temelleri atılmıştır. 1906 yılına gelindiğinde ise İtalya sağlık örgütlenmesinden örnek alınarak Meclis-i Maarifi Sıhhiye kurulmuş ve bu meclis 1908 yılında Meclis-i Umuru Tıbbiye-i Umumiye adını alarak günümüz yapısına eşdeğer bir yapılanmaya kavuşmuştur. Oluşturulan bu yapı ise 1914 yılında Dahiliye Nezaretine bağlanarak İçişleri Bakanlığı’na bağlı bir genel müdürlük altında yürütülen ikinci dereceden bir devlet görevi olma niteliğine sahip olmuştur (Tiryaki ve Özlü, 2021).

Sağlık hizmetlerinin asli olarak bir devlet görevi olarak değerlendirilmesi Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti’nin kuruluşu ile olmuştur. Savaş döneminde Ankara’da kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi, 2 Mayıs 1920 tarihinde, 3 Sayılı kanunda yer alan; “Bütün sağlık kurum ve kuruluşları ile sağlık personelinin ülke sathında dengeli dağılımı ve yaygınlaştırılması esastır. Sağlık kurum ve kuruluşlarının kurulması ve işletilmesi bu esas içerisinde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca düzenlenir. Bu düzenleme ilgili bakanlığın görüşü alınarak yapılır. Gerek görüldüğünde özel sağlık kuruluşlarının her türlü ücret tarifeleri Sağlık ve

Sosyal Yardım Bakanlığınca onaylanır. Kamu kurum ve kuruluşlarına ait sağlık kuruluşları veya sağlık işletmelerinde verilen her türlü hizmetin fiyatları Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca tespit ve ilan edilir.” maddeler ile resmi olarak kurularak ülkedeki sağlık hizmetlerinin yürütülmesi görevini üstlenmiştir (Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu, 1920).

Böylece, sağlık hizmetleri ayrıca bir bakanlık tarafından yürütülen asli devlet görevleri içerisine girmiştir. Bakanlığın kurulması ile merkez ve taşra örgütlenmeleri yeniden düzenlenmiştir. Bakanlık, ilk görev olarak; sağlık hizmetlerinin önceliğini belirlemeyi, kaynak dağılımını belirlenen özelliklere göre yapmayı ve sağlık alanında kazanımlar elde etmeyi amaç edinmiştir. Bu doğrultuda hükümet tabipliği ve sağlık müdürlükleri kurulmuş, tedavi hizmetlerinin ise belediyeler ve özel idareler tarafından yapılması planlanmıştır (Tiryaki ve Özlü, 2021).

1954 yılında, 6134 Sayılı Yasa ile belediye, il özel idaresi ve vakıflara ait hastaneler bakanlığa bağlanarak sağlık hizmeti tek çatı altında toplanmıştır. Böylece il ve ilçe hastanelerinin açılması hızlanmış, tüm ülke genelinde hastane hizmetlerinde olumlu gelişmeler olmuştur. Yine aynı dönemlerde yönetime hakim olmaya başlayan liberal bakış açısı ve siyasi politikalar sonucunda sağlık alanında özel sektörün geliştirilmesi gündeme getirilmiştir. Sağlık hizmetleri üzerinde oluşan bu ikili yapının sonucunda tedavi edici hizmetlerde aksaklıklar yaşanmış, halkın talepleri karşılanamamış ve sağlık sektörü zamanın gerisinde kalmıştır (Akdur, 1998).

Dönemin sağlık bakanı olan Dr. Nusret Fişek, yaşanan karışıklıkların ve olumsuzlukların önlenmesi adına sağlık hizmetlerinde “sosyalleştirme dönemi” olarak da bilinen bir programla yeni bir döneme öncülük etmiştir. Bu program ile sağlıklı yaşama ve tıbbi bakım hakkının doğuştan kazanılmış bir hak ve bunun gereğinin devlet tarafından gerçekleştirilmesi politikası benimsenmiştir. 224 Sayılı Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun 5 Ocak 1961 yılında kabul edilmiştir. İlk kez; sağlık ve sosyal güvenlik hizmetlerinin devletin asli ve anayasal bir görev olarak ele alındığı 48. ve 49. maddelerde şu konular hedeflenmiştir. Sağlık hizmetlerinin 1977 yılına kadar tüm ülkeye yayılması, 1982 yılına gelindiğinde ise 5.000 kişiye “bir sağlık ocağı” kurulması, belli bir sistemden yoksun olan ve birçok farklı kurum tarafından ayrı ayrı yürütülen sağlık hizmetlerinin ortaya çıkardığı

sakıncaların ortadan kaldırılması, hizmetlerin eğitim ve denetim ile birbirine bağlanarak mevcut kaynakların en verimli şekilde kullanılması hedeflenir (Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Kanunu, 1961).

1982 yılı hedeflerine yaklaşırken 1970 yılında dünyaya hâkim olan “neoliberal anlayış” ile tekrar sosyal devlet anlayışı ve politikalarından uzaklaşmıştır. Bu doğrultuda, sağlık ve sosyal güvenlik hizmetlerinin piyasa arz ve talep dengesine göre ele alınacağı bir politika belirlenmiş ve bu sistem “özelleştirme dönemi” olarak anılmıştır. Dönemin hukuki alt yapısını sağlamak adına ise 1961 Anayasası’nda bulunan ve sosyal devlet anlayışının bir gereği olan “insan haklarına dayalı devlet” ibaresi 1982 anayasasında değiştirilerek “insan haklarına saygılı devlet” olarak düzenlenmiştir. Aynı doğrultuda, sağlık ve sosyal güvenlik hizmetlerinde devlete sorumluluklar yükleyen ibareler kaldırılmış, yerine devletin “gözetim ve düzenleme” pozisyonunda olacağını belirten maddeler yerleştirilmiştir (Yanık, 2008).

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından, 1990 yılında “Master Plan” oluşturulmuş ve sağlık reformlarının değerlendirilmesi için birinci ve ikinci Ulusal Sağlık Kongreleri gerçekleştirilmiştir. 1992 yılında 3816 sayılı “Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşil Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşılanması Hakkında Kanun'dan yararlanmak üzere başvuran Türk vatandaşlarının aylık gelir veya gelir paylarının belirlenmesi, bu başvuruların değerlendirilmesi ve karara bağlanması, Yeşil Kartın şekli, hak sahiplerine dağıtılması, Yeşil Kart sahiplerinin sağlık kurumlarına sevki ve bunlara tedavi hizmeti verilmesi, bu konularda kullanılacak belgelerin şekil ve içeriği, Yeşil Kart uygulaması ile sağlanan tedavi hizmetlerinin bedellerinin ödenmesi hakkındaki usul ve esasları ve zikredilen Kanun'un uygulanması ile ilgili diğer hususları düzenlemektir.” İçerikli kanun çıkarılarak dar gelirli gruplar için ücretsiz sağlık hizmeti sağlanmaya başlanmıştır (Yeşilkart Uygulaması Hakkında Yönetmelik, 1992).

Sağlık reformlarının genel yapısına bakıldığında, genel sağlık sisteminin kurulması, sağlık hizmetleri sunumu ile finansman hizmetlerinin birbirinden ayrılması, sağlık bakanlığının yeniden yapılanarak denetim ve planlama görevlerini etkin bir şekilde yürütmesi, hastanelere özerklik verilmesi ve aile hekimliklerinin kurulması gibi temel konulardan oluşmaktadır (Sülkü, 2011).

Sağlık sektöründe yapılması planlanan bu yenilikler; 2002 yılında “Acil Eylem Planı” olarak “Herkesine Sağlık” altında temel özellikler benimsenmiş ve uygulama için bir takvim oluşturulmuştur (Çavmak ve Çavmak, 2017).

03 Ocak 2003 tarihli açıklanan Acil Eylem Planında:

- Sağlık Bakanlığı’nın fonksiyonel ve idari açıdan yeniden yapılandırılması,
- Tüm vatandaşların genel sağlık sigortası kapsamına alınması,
- Sağlık kurumlarının tek çatı altında toplanması,
- Anne ve çocuk sağlığına önem verilmesi,
- Hastanelerin mali ve idari açıdan özerkliğine kavuşturulması,
- Aile hekimliği uygulamasına geçilmesi,
- Koruyucu hekimliğin yaygınlaştırılması,
- Kalkınmada öncelikli bölgelerde yaşanan sağlık personeli eksikliğinin giderilmesi,
- Özel sektörün sağlık alanına yatırım yapmasının özendirilmesi
- Tüm kamu kuruluşlarının alt kademelere yetki devri,
- Sağlık alanında e-dönüşüm projesinin hayata geçirilmesidir.’ (58. Hükümet Acil Eylem Planı, 2003).

Gelecekteki sağlık sisteminin temelini oluşturacak olan bu faaliyet planı ile uygulamaya geçilmeye başlanmıştır.

Günümüzde insan gücüne yapılan yatırım olması nedeni ile sağlık hizmetlerinin kalitesinin iyileştirilmesi için gelişmiş ya da belirli bir refah seviyesine ulaşmış olan ülkeler tarafından her yıl sağlık alanına daha fazla kaynak tahsis edilmektedir.

2.2.Covid 19 Pandemi Süreci

2.2.1. Covid-19 Pandemisi

Covid-19, yeni korona virüs hastalığı ilk olarak 13 Ocak 2020 tarihinde Çin’in Vuhan Eyaleti’nde solunum yolu belirtileri (ateş, öksürük, nefes darlığı) gelişen bir grup hastada yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıkan bir virüsdür. Virüsün yayılması, başlangıçta Vuhan kentinde bulunan deniz ürünleri ve hayvan

pazarlarında tespit edilip oradan insanlara bulaşması sonucu Hubei eyaletindeki diğer şehirlere ve oradan Çin Halk Cumhuriyeti'ne yayılmış ve oradan da tüm dünya devletlerine bulaşmıştır (Madabhavi ve ark., 2020).

Korona virüsler, insanlarda ve hayvanlarda hastalığa neden olan bir virüs ailesidir. İnsanlarda, birden fazla korona virüsün soğuk algınlığından Orta Doğu Solunum Sendromu (MERS) ve Şiddetli Akut Solunum Sendromu (SARS) gibi daha şiddetli hastalıklara kadar solunum yolu enfeksiyonlarına neden olmaktadır (Sağlık Bakanlığı, 2022).

Korona virüs belirtilerinde en sık karşılaşılan ateş, öksürük ve nefes darlığı olarak ortaya çıkmakla birlikte belirtisiz olgularda meydana gelmektedir.

Korona virüs bulaşma aşamasında kişilerin öksürme ve aksırma durumlarında ortaya çıkan damlacıkların solunması ile olmaktadır. Ayrıca, hastalar tarafından solunum parçacıkları ile kirletilmiş yüzeylere dokunma sonrası ellerin ağız, burun ve gözle teması sonrasında gerçekleşmektedir.

Korona virüsün en çok etkilediği risk gruplarına bakıldığında:

- 60 yaş üstü olanlar,
- Ciddi kronik tıbbi rahatsızlıkları olan insanlar,
- Kalp hastalığı,
- Hipertansiyon,
- Diyabet,
- Kronik solunum yolu hastalığı,
- Kanseri gibi hastalıklara sahip olan bireyler ciddi risk grupları arasındadır.

Ancak, vakaların %80'i hastalığı hafif olarak atlattıktan geriye kalan %20'lik dilim ise hastane koşullarında tedavi edilmektedir (Sağlık Bakanlığı, 2022).

2.2.2. Covid-19 Pandemisinin Dünya Üzerindeki Etkisi

Covid-19 pandemisi öncelikle dünya üzerindeki bütün sağlık hizmetlerini alt üst ederek diğer hastalıkların tanı ve tedavisinde gecikmelere neden olmuştur. Sosyal mesafe ve sokağa çıkma kısıtlamaları, azalan sosyal temas neticesinde ise mevsimsel

grip gibi bulaşıcı hastalıkların teşhis oranları ise azalmıştır. Karantinalar ve tıbbi ortamlardan kaçınma nedeniyle bireyler diğer sağlık sorunları için yardım aramaktan da kaçınmıştır. Bu durum sağlık problemlerinin devam etmesine rağmen teşhis ve tedavilerin azalmasına neden olmuştur. Teşhis konulan vakalarda bile COVID-19'un sağlık sistemlerini ve kaynaklarını tüketme tehdidi nedeniyle hastalık ve kanser gibi durumların tedavisi ertelenmek zorunda kalmıştır. Dünyanın dört bir yanında yapılmakta olan bilimsel araştırmalar, diğer hastalıklarla ilgili araştırmalar ve atılımlar yavaşlayarak bütün odaklar COVID-19'a verilmiştir. Sıtma, HIV ve tüberküloz gibi diğer bulaşıcı hastalıklar, özellikle daha savunmasız popülasyonlarda hala çok gerçek sorunlar olmasına rağmen, bir kenara bırakılmıştır (Cuffari, 2022).

Pandemiden önce dünya nüfusunun yaklaşık yarısının temel sağlık hizmetlerine erişimi yokken pandemi ile bu sayılarda artış olmuştur. Bu noktada dünyanın dört bir yanındaki sağlık sistemlerinin daha erişilebilir hale gelmesi ve diğer hastalıkların yönetiminde gelecekteki salgın hastalıklara hazırlık noktasında büyük tecrübe kazandırmıştır (Chriscaden, 2020).

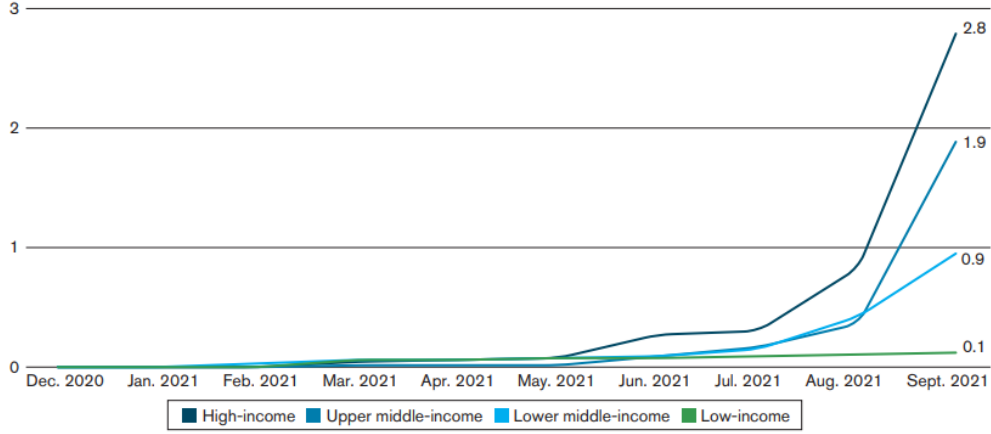
COVID-19 hastaları üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olmasının yanı sıra, hem sağlık hizmeti sağlayıcılarının hem de genel popülasyonun enfekte olmayan üyelerinin ruh sağlığı da pandemi sırasında önemli ölçüde değiştiği görülmüştür. İnsanların restoranlar, kütüphaneler, spor tesisleri ve hem kültür hem de toplum merkezleri gibi sosyal etkileşim alanlarından uzak kalmaları nedeniyle de mental olarak daha da zarar gördüğü izlenmiştir. Hem okulların hem de işletmelerin kapanması, işsizlik rakamlarının artması ve etkilenen bireylerin önemli mali sıkıntılar yaşaması izolasyon duygusunu da artırmıştır (Hou ve ark., 2020).

COVID-19'un yayılmasını kontrol etmeye yönelik ek engeller arasında, seyahat kısıtlamaları, toplum içinde yüz maskelerinin kullanımı, aşı çalışmaları, sosyal mesafe kuralları ve fon kaynaklarının genel olarak eksikliği neticesinde salgını hafifletme çabalarına karşı toplumda genel bir direnç de sebep olmuştur (W.Lange, 2021).

Alınan önlemler neticesinde korona virüsle en etkili silah olan aşı ile ilgili gelişmelere bakıldığında Grafik 2.1'de görüleceği gibi dünya üzerinde aşırı edinim noktasında ciddi eşitsizliklerin olduğu görülmüştür. Yüksek gelir grubuna ait ülkeler

Eylül 2021’de 2.8 milyon ile aşıya en çok ulaşan ülkeler olurken, yine aynı ayda 0.1 milyon ile düşük gelirli ülkeler aşıya en az ulaşan ülkeler olmuştur.

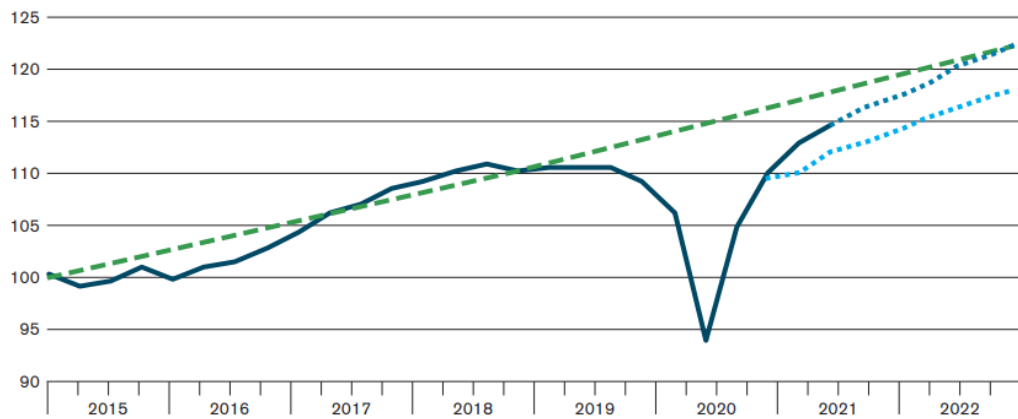
Grafik 2.1 Dünya Üzerinde Ekonomik Düzeylere Göre Aşılarda Dağılım Grafiği

Kaynak: (World Trade Organization , 2021)

Diğer taraftan Covid-19 pandemi sürecinde en fazla etkilenen faktörlerden birisi de küresel ticaret olmuştur. Grafik 2.2’de görüleceği gibi 2019 yılının son çeyreğinde başlayan pandemi ile küresel ticaret hacmi ciddi düşüş yaşamıştır. Ancak, aşılama hızı ve pandemi ile mücadele kapsamında alınan sıkı kurallar neticesinde tabloda görüleceği gibi 2020 yılı üçüncü çeyreğinde ticaret hacminde artışlar yaşanmaya başlamıştır. Ticaret hacmindeki artışlar 2021 yılı ilk çeyreğinde %1,5, ikinci çeyreğinde %4,6, üçüncü çeyreğinde %2,4 olarak gerçekleşmiştir.

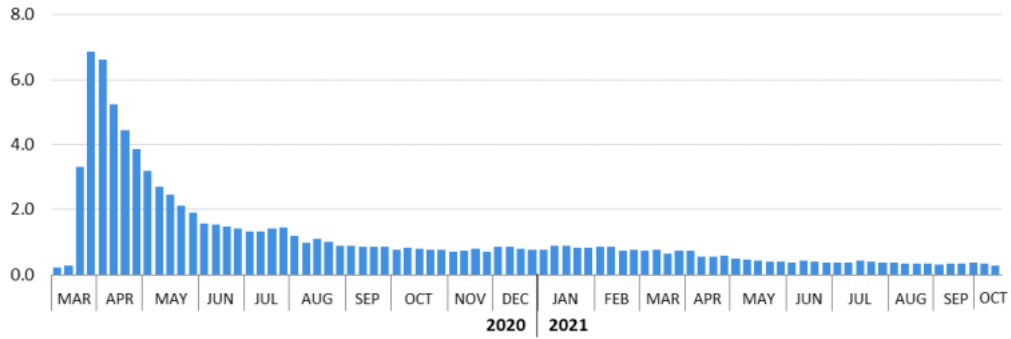
Grafik 2.2 Dünya Ticaret Hacmi

Kaynak: (World Trade Organization , 2021)

Ticaret ve çalışma dünyasında yaşanan düşüşle paralel olarak çalışan sayılarında işten çıkarma sonucunda ciddi düşüşler yaşanmıştır. Örnek olarak Grafik 2.3'de Amerika işsizlik raporunda görüldüğü üzere Nisan 2020 yılında 20 milyon çalışan kapanmalar neticesinde işten çıkarılmış ve 158 milyonluk Amerikan işçi ekonomisinde işsiz sayısı 23 milyona yükselmiştir. İşsizlik oranı %14,7 ye yükselerek 1930 yıllarda yaşanan büyük buhrandan bu yana en yüksek seviyeye ulaşmış oldu (World Trade Organization, 2021).

Grafik 2.3 Amerika İşsizlik Raporu

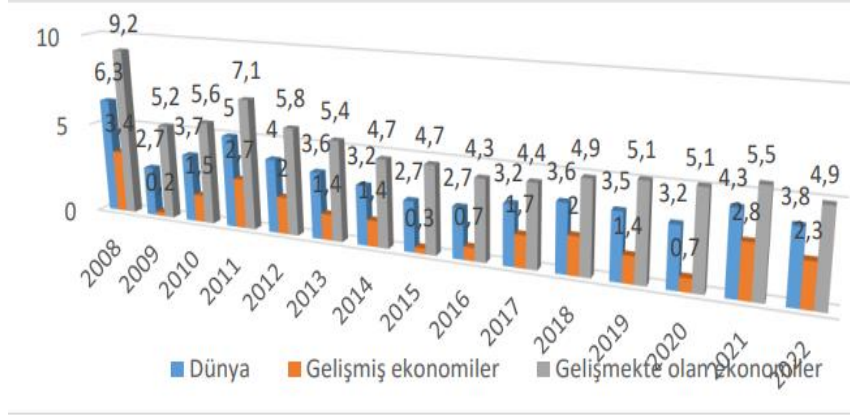
Kaynak: (Congressional Research Service, 2021)

Yine dünya genelinde işsizlik oranlarında ise 2020 yılında %6,4 iken bu oran 2021 yılında %9,8'e yükselmiştir. 2021 yılının sonlarına doğru ise bu oran 5,8' e kadar gerilemiştir (Mammadov, 2022).

Pandeminin enflasyon üzerindeki etkiye bakmadan önce dünyanın hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerinde enflasyonun olduğunu ve olması gerektiğini de belirtmek gerekmektedir. Bu doğrultuda enflasyon oranlarının kontrol edilebilir ve belirli olması hem tüketimin hem de yatırımın artmasında önemlidir. En uygun enflasyon oranları gelişmekte olan ülkeler için %2, gelişmiş ülkeler için ise %5 seviyelerinde seyretmektedir. Grafik 2.4'e görüldüğü üzere 2008 yılındaki dünya küresel mali kriz döneminde en yüksek oran olan %9,2 enflasyon oranı görülmüştür. Pandemi sürecinde enflasyon oranları bu kadar yükselmemiştir. Covid-19 dönemine baktığımızda ise 2018'e kıyasla %0,2 oranında yükselme olmuştur. 2021 yılı tahmini enflasyon oranları ise gelişmekte olan ülkelerde %5,5, gelişmiş ülkelerde %2,8 ve son olarak dünya nüfusu %4,3 olacağı; 2022 yılında ise enflasyonun düşeceği tahmin

edilmektedir. Bu doğrultuda pandemiden en çok etkilenen ekonomiler ise gelişmekte olan ekonomiler olduğu anlaşılmaktadır (Hou ve ark., 2020).

Grafik 2.4 Dünya Enflasyon Oranı

Kaynak: (Mammadov, 2022)

2019 yılıyla kıyaslandığı zaman 2020 yılında GSYH %-3.1, gelişmiş ekonomilerde %-4.5 ve gelişmekte olan ekonomilerde ise %-2.1 seviyelerinde negatif yönlü gelişmeler yaşanmıştır (Mammadov, 2022).

Covid-19' un dünya sağlığı üzerindeki etkilerine bakıldığında virüsün hızla yayılması neticesinde dünyanın çoğu ülkesinde sağlık tesisleri ve koruyucu ekipmanlar noktasında eksik ve yetersiz kaldığı görülmüştür. Örneğin, Pakistan sağlık çalışanlarının yalnızca %37,4'ünün N95 maskelerine, %34,5'inin eldivenlere, %13,8'inin yüz siperlerine veya gözlüklere, son olarak sadece %12,9'unun tam takım elbise/önlüklere erişebilmiştir. Sağlık sistemi ve tıbbi malzemelere erişim noktasında sınırsız imkanlara sahip olduğu düşünülen Amerika Birleşik Devletleri bile koruyucu ekipman kıtlığı ile karşı karşıya kalmıştır. Doktorların yaklaşık %15'i N95 maskelerine, %20'den fazlası eldivenlere, %12'sinin yüz siperliklerine ve son olarak %50'sinin kendilerine tam takım koruyucu elbise bulamadıklarını bildirmiştir. Ayrıca, doktorların yaklaşık %7'si Covid-19 hastalarını tedavide kendilerinde koruyucu ekipmanlar olmadan hasta tedavisine zorlandıkları ve %80'den fazlası ise koruyucu ekipmanları yeniden kullanarak tedavi ettiklerini bildirmiştir (Ahmet ve ark., 2020).

155 ülkeyi kapsayan bir DSÖ anketi, bulaşıcı olmayan hastalıklara yönelik önleme ve tedavi hizmetlerini Covid-19 salgını başladığından bu yana ciddi şekilde kesintiye uğradığını ortaya koymuştur. Virüs yayılmaya devam ederken, genellikle bulaşıcı olmayan hastalıklarla ilgilenen sağlık çalışanları, Covid-19 müdahalesini desteklemek üzere yeniden görevlendirilmiştir. Toplu taşımadaki azalma birçok kişi için planlanmış randevularına gitme noktasında zorluklar yaşaması ile sonuçlanmıştır. Bu durum, kanser, diyabet ve kalp-damar hastalıkları gibi ciddi hastalıkları olan hastaların ihtiyaç duydukları hizmetlere ve ilaçlara ulaşamamasına neden olmuştur. Tabi ki bu etkiler ve pandemi ile mücadele en çok kıt kaynağı olan düşük gelirli ülkeleri en çok etkilemiştir (WHO, 2020).

Bangladeş, Kenya, Nijerya ve Pakistan'daki yedi gecekondü mahallesinde yapılan bir araştırma, doğum öncesi ve aşılama programları, hipertansiyon, tüberküloz, HIV ve vektör kaynaklı hastalık taraması gibi hizmetlere erişimin azaldığını ortaya çıkarmıştır. Hane halklarının gelirleri azalırken sağlık harcamalarının ise arttığı görülmüştür. İyimser bir durum olarak ise, Covid-19'un ortaya çıkardığı eksiklikler, dünyanın dört bir yanındaki sağlık kuruluşlarını, bu salgın sırasında veya gelecekteki benzer bir durumda temel bakımın ertelenmek veya durdurulmak zorunda kalmamasını sağlamak için yeni yollar bulmaya sevk etmiştir (Ajisola ve ark., 2020).

COVID-19 salgınından çıkarılabilecek en önemli dersler; insanların sosyal alanlardaki etkileşimlerinin azaldığı ve buna bağlı olarak psikolojik buhranların yaşandığı, pandemi ile mücadele sonucunda yasaklar ve kısıtlamalar neticesinde halkın bu kısıtlamalara direndiği, ülke ve dünya ekonomisinde kapanmalar neticesinde enflasyon, işsizlik ve milli gelirlerde kötüleşmelerin yaşandığı görülmüştür (W.Lange, 2021). Diğer taraftan sağlık sektöründe büyük devletler dahil olmak üzere tüm dünya pandemi sürecinde kaynakların kıtlığı ile mücadele noktasında ortak bir sorun ile karşı karşıya kalmıştır. Sağlık sistemlerinin yetersizliği noktasında birçok devletin Covid-19 gibi pandemi süreçlerine farkındalığını yükselterek, ülkelerini gelebilecek benzer olumsuzluklara hazırlamaya başlamıştır.

2.2.3. Covid-19 Pandemisinin Türkiye Üzerindeki Etkisi

Çin üzerinden yayılmaya başlayan COVID-19 virüsünün ülkemize gelmesinin erken dönemi olan 10 Ocak 2020 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı'nın uyguladığı Pandemi İnfluenza Ulusal Hazırlık Planı'na göre Korona virüs Bilim Kurulu oluşturulmuştur (Turan ve Çelikyay, 2020). Bu doğrultuda, 24 Ocak 2020 tarihinden itibaren Sağlık Bakanlığı kontrolünde Çin'den gelen yolcular kapsamlı bir şekilde havalimanlarında taranmaya başlamış, korona virüs belirtileri olanlar ise karantinaya alınmıştır. 3 Şubat 2020'de Çin'den gelen tüm uçuşlar yasaklanmıştır. Vakaların dünya genelinde yükselmesi karşısında 8 Mart 2020'den itibaren çoğu illerde halka açık yerler ve toplu taşıma araçları dezenfekte edilmeye başlanmıştır (Karataş, 2020).

11 Mart 2020 tarihinde Türkiye'de ilk vaka tespit edilmiş ve hasta kimliği açıklanmadan karantinaya alınmıştır. 16 Mart 2020 tarihinden itibaren ilkökul, ortaokul, lise ve üniversitelerin eğitim-öğretim planında yüz yüze eğitimlere ara verilmiş, eğitimler uzaktan eğitim modeliyle ilerletilmiştir. 17 Mart 2020 tarihinde ise Sağlık Bakanı Fahrettin Koca tarafından Türkiye'de korona virüs kaynaklı ilk vefat haberi şu şekilde paylaşılmıştır: "Korona virüsle mücadelede bugün ilk kez bir hastamı kaybettim. 89 yaşındaki bir vatandaşımız maalesef hayatını kaybetti. Çinli bir çalışanından virüs bulaşmış." 24 Mart tarihinde toplumsal hareketliliği azaltma çalışmaları neticesinde bazı kısıtlamalar uygulanmaya başlamıştır. 3 Nisan 2020'de Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle "Kontrollü Sosyal Hayat" tedbirleri kapsamında kısmi sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir. Bu kararlar birlikte bazı şehirlere giriş çıkışlar yasaklanmış, market ve pazar alışverişi gibi toplu alan alışverişlerinde maske takma zorunluluğu getirilmiştir. 65 yaş ve üstü bireyleri virüsün öldürücü etkisinden korumak için sokağa çıkmaları yasaklanmıştır (İşlek ve ark., 2021).

Bu kapsamda Sağlık Uygulama Kanun'unda 9 Nisan 2020 günü yapılan değişiklik ile "Acil Hal" ilan edilmiş ve "...pandemi süresince pandemi olgularına yönelik tanı ve tedavileri kapsamaktadır. Bu nedenle sağlanan sağlık hizmetleri acil sağlık hizmeti olarak kabul edilir." İbaresini ile özel hastanelerin de pandemi sürecinde ücretsiz hasta kabulü yapmasının önü açılmıştır (Sağlık Uygulama Tebliği, 2020).

Yapılan yasal düzenlemelerin takibinde sosyal hayatı da düzenleyen ve pandemi sürecini kontrol altında tutmaya çalışan birtakım tedbirler de alınmıştır.

Tüm dünyada ve Türkiye’de Bilimsel Danışma Kurulu’nun yayınladığı Covid-19’un yayılımı için ortak bazı tedbirler alınmıştır:

1. Karantina: Enfekte olan kişilerin virüsün bulaşıcılığı devam ettiği sürece sabit bir yerde tutularak takip edilmesi.

2. Maske: Bulaşı önlemek için kişisel koruma yöntemi olarak tüm dünyada kullanılmış ve kullanılmaması halinde yaptırımlar uygulanmıştır.

3. Mesafe: Kişiler arasına fiziksel bir mesafe konularak bulaşın önlenmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

4. Alan Kısıtlaması: Toplu olarak bulunan bazı alanların faaliyetlerinin durdurulması. Uçak, sinema, okulların kapatılması, toplu yapılan etkinliklerin durdurulması

5. Hijyen Önlemleri: Hijyen kuralları ile ilgili kamu spotları ve eğitimler, market gibi toplu alanlardaki eldiven kuralları gibi önlemler, iş gereği temas mesafesi kısıtlı alanlarda kullanılan paravanlar...

6. PCR Zorunluluğu: Temas zorunluluğu olan durumlarda, ülke girişlerinde zorunlu hale getirilen PCR testi ile enfekte kişilerin tespit edilerek topluma bulaşın azaltılması (Bilimsel Danışma Kurulu, 2021).

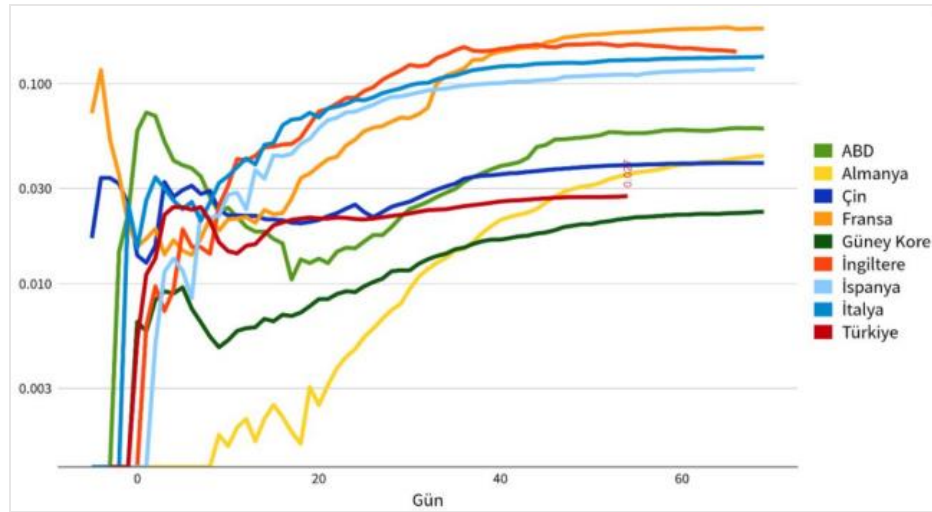
Alınan kısmi tedbirler ve uygulamalarla bir nebze bulaş etkisi azaltılan salgın, 2021 yılı başlarından itibaren virüsün yeni tip mutasyonlu varyantı sebebiyle hızla yükselmeye başlamış, bu neticede 14 Nisan 2021 tarihinden itibaren iki haftalık kısmi kapanma; 29 Nisan 2021’den itibaren ise 17 günlük tam kapanma sürecine gidilmiştir. Bu kapsamda; sokağa çıkma kısıtlamaları, şehirlerarası seyahat kısıtlamaları ve denetim faaliyetlerinin artması gibi ana kurallardan oluşmaktadır (T.C. İçişleri Bakanlığı, 2021).

Bu süreçte; Çin menşeli Sinovac ve Alman menşeli Pfizer-BioNTech (ilk etapta 4.5 milyon doz) firması ile covid-19 aşısı anlaşmaları gerçekleştirilmiştir. 30 Aralık 2020’de ülkemize gelen ve analizleri, kontrolleri sağlandıktan sonra ilk olarak 13 Ocak 2021 tarihinde Sağlık Bakanı Dr. Fahrettin Koca’ya aşısı yapılarak aşılama süreci başlamıştır. Ardından sağlık çalışanları başta olmak üzere temas düzeyi en fazla olan meslek gruplarına uygulanmaya başlamış ve bu sürece devlet büyükleri ve

siyasetin önce gelenleri aşılama çalışmalarına destek vermiştir. İlerleyen günlerde ise önceliklendirme ile vatandaşlara yapılmaya başlayan aşilar, en yüksek yaş gruplarından kronik hastalığı olanlara öncelik verilerek uygulanmaya başlamıştır (Türkoğlu ve Yılmaz, 2021).

Türkiye’de salgının yayılmaması için alınan önlemler ve sağlık sisteminin etkili müdahalesi sonucunda Grafik 2.5’de görüldüğü gibi vaka sayısı ve ölüm oranları diğer ülkelere kıyasla daha düşük olduğu ve düşük seviyelerde ilerlediği görülmüştür.

Grafik 2.5 Ülkelere Göre Toplam Vaka Sayısının Toplam Vefat Sayısına Oranları

Kaynak: (UNDP, 2020)

Alınan tedbirlerin ve covid-19 pandemisi ile mücadelenin finansmanını sağlamak için ise 100 Milyar TL’lik bir paket uygulamaya alınmıştır. Bu paket, Gayri Safi Yurt İçi Hasıla’nın %1,5’lik kısmı mali tedbirler için kullanılırken yine Gayri Safi Yurt İçi Hasıla’nın %0,5’lik kısmı ise Kredi Garanti Fonu’nun kefalet miktarının artırımında kullanılmıştır. Bu doğrultuda, salgın sonrasında ekonomiyi olumsuz etkileyecek her türlü faktörü azaltmak için 18 Mart 2020’de “Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi” yürürlüğe alınmıştır (Gündüz, 2020).

24 Mart 2020 tarihinde 1.9 milyon kişi mücbir sebep kapsamına alınarak Nisan, Mayıs ve Haziran aylarında muhtasar ve KDV beyannamelerinde 6 ay erteleme uygulaması yapılmıştır. Halkbank’ın tüm esnaflara 25 bin TL nakit kredi ve

25 bin TL ticari kredi olmak üzere toplamda 50 bin TL'lik kart verilmesi sağlanmıştır. Sosyal destek tarafında ise 21 Mart 2020'de başlayan ve ihtiyaç sahibi aileler için 1000'er lira yardım kampanyası 4 Mayıs 2020 tarihi itibarıyla 200 milyar TL'yi aşan finansman ve sosyal destek yardımı ile 4 milyon 400 bin vatandaşa ulaştırılmıştır (Turan & Çelikyay, 2020). Sağlık tarafında 45 günlük süre içerisinde Atatürk Havalimanı ve Sancaktepe'de 1000'er yataklı pandemi hastaneleri yapılmıştır (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı, 2020). Devlet hastaneleri haricinde özel ve vakıf hastaneleri de zorunlu olarak pandemi sürecine dahil edileceğine dair karar alınmıştır (Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı, 2020). Bu doğrultuda 908 adet Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastaneler haricinde 68 adet üniversite ve 571 adet özel hastanelerin de eklenmesi ile toplamda 1537 hastane ile toplam 254.497 adet yatak sayısı ile pandemi süreci atlatılmaya çalışılmıştır (TUİK, 2022).

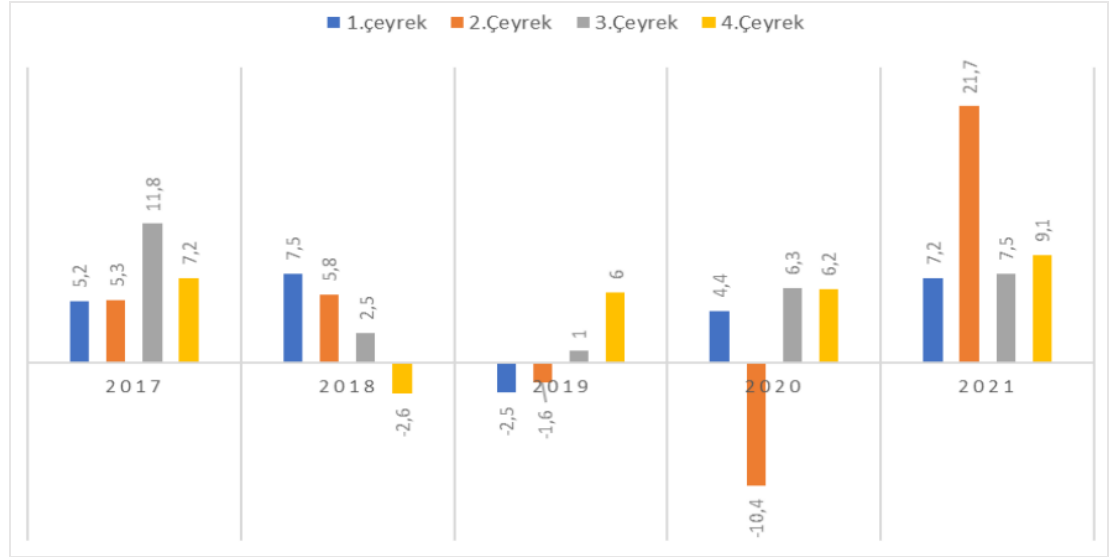
Sosyal alanda, sağlık alanında ve ekonomik tedbirler neticesinde 29 Nisan 2021 tarihinden itibaren uygulanan kısmi kapanma, tam kapanma ve kademeli normalleşme tedbirleriyle birlikte izolasyonun artırılması, tedbirlere uyulması ve aşılama sonucunda günlük vaka, hasta ve ağır hasta sayılarında ciddi azalışlar görülmüştür. Bununla birlikte kademeli olarak normalleşme süreçleri devam ettirilmiştir. Normalleşme süreci ile birlikte sokağa çıkma yasakları, şehirlerarası seyahatler, eğitim gibi alanlardaki kısmi kısıtlamalar kaldırılmıştır. (Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı, 2021).

Tüm bu yasaklardan ve alınan tedbirlerden sonra, 1 Temmuz 2021 tarihinden itibaren normalleşme süreçlerine geçilmiş; seyahat, eğitim, toplu taşıma, işletmeler vb. çoğu alanda bütün yasaklar kaldırılarak normal hayata geçilmeye başlanmıştır (BBC News Türkiye, 2021).

Normalleşme ile eski hayata dönmeye çalışırken pandeminin Türkiye üzerindeki etkilerine de bakılacak olursa, grafik 2.11'de 2019 yılının 4. Döneminde %6'luk büyüme ile ekonomi de hareketlilik görülmektedir. Covid-19'un başlangıcı olarak sayılan bu dönemlerde virüsün hala Türkiye'ye ulaşmamasından kaynaklanmaktadır. Virüsün Türkiye'ye girişi 2020 yılının ilk çeyreğinde oluşmaya başlamış ve 2. Çeyreğinde ise -10,4'lük bir negatif büyümeye neden olmuştur. Buna sebep olan en büyük etmenlerin başında sokağa çıkma yasaklamaları ve belirli

dönemlerde uygulanan kısmi kapanma ve tedbir kuralları neticesinde sosyal ve ekonomik canlılık durmuş, ekonomi ise derinden etkilenmiştir (Mutlu, 2021).

Grafik 2.6 2017-2021 Türkiye Ekonomisinde Üretim Yöntemine Göre Ekonomik Büyüme Oranları (%)

Kaynak: (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı, 2021)

2020 yılına gelindiğinde dış ticaret ihracat ve ithalat verilerine göre; bir önceki yılın aynı ayına göre ihracat %-6,2 azalmış, ithalat %4,4 artmış ve ihracatın ithalatı karşılama oranı %77,3 olmuştur. Covid-19 nedeniyle tüketimde meydana gelen azalma üretim oranlarını da düşürmüştür. İktisadi olarak talep arzı karşılayamamıştır. Düşüşün sebebi covid-19 sebebiyle yavaşlayan ve hatta duran sosyal ve ekonomik hayatla ilişkilendirilmektedir (Ünüvar ve Aktaş, 2022).

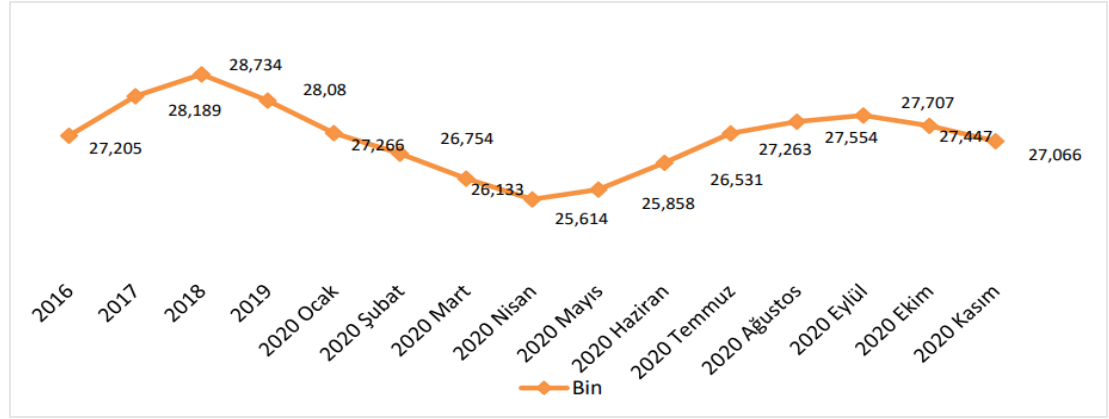
Tablo 2.1 Türkiye Ekonomisinde Dış Ticaret Hacmi Bir Önceki Yıl Ocak Ayına Göre % Değişim

	2018	2019	2020	2021
İhracat (FOB)	7.7	2.1	-6.2	2.3
İthalat (CIF)	-3.2	-9.0	4.4	-5.9
Karşılama Oranı (%)	76.6	86.0	77.3	83.2

Kaynak (TUIK,2021)

Covid-19'un Türkiye'ye gelmesiyle birlikte istihdam oranları tam kapanma ve kısmi tedbirler neticesinde işten çıkarmalara bağlı olarak yavaş azalan bir şekilde düşmeye başlamıştır.

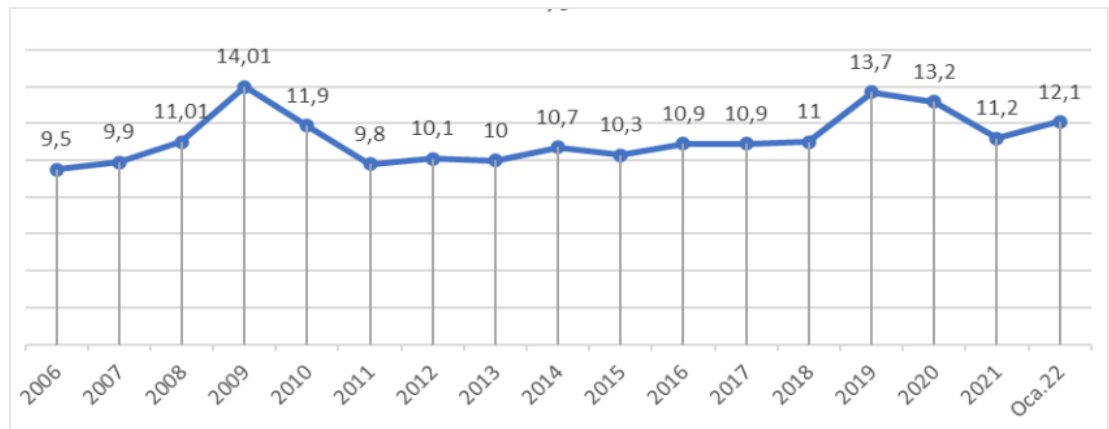
Grafik 2.7 2016-2020 Türkiye Ekonomisinde İstihdam Verileri (Bin)

Kaynak: (TUİK, 2021)

2019 yılında yaşanan ekonomik krize bağlı olarak işsizlik oranlarında yükselmeler varken covid-19 salgını ile beraber işsizlik oranlarında artışlar devam etmiştir. Sosyal mesafe gereği tüketimin ve tüketim alışkanlıklarının değişmesi sonucunda işçiye olan ihtiyaç azalmış, işten çıkarmalar işsizlik oranlarında artışa neden olmuştur (Ünüvar ve Aktaş, 2022).

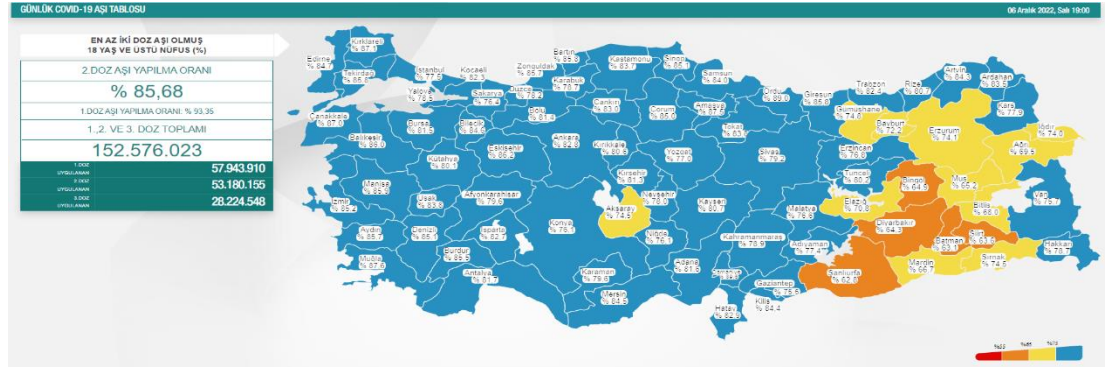
Grafik 2.8 Yıllara Göre İşsizlik Oranları

Kaynak: (TUİK, 2022)

Türkiye’de güncel koronavirüs tablosu ve aşılama oranlarına bakıldığında; 18 yaş üstü 2. Doz aşı yapılma oranı ülke genelinde %85,68’dir. Bu orana ulaşmak için ise 1,2 ve 3 doz toplamı olarak 152.576.023 adet aşı uygulaması yapılmıştır (Sağlık Bakanlığı, 2022).

Tablo 2.2 En Az İki Doz Aşı Olmuş 18 Yaş ve Üstü Nüfus (%)

Kaynak: (Sağlık Bakanlığı, 2022)

Diğer yandan Türkiye’de pandeminin ilk başlarında günlük açıklanan vaka ve vefat sayıları normalleşme ile birlikte önce haftalık daha sonra iki haftada bir 13 Kasım 2022 tarihine kadar açıklanmaya devam etmiştir. Bu tarihten sonra Sağlık Bakanlığı tarafından alınan karar ile tablo ve veri açıklamalarına son verilmiştir. Bu doğrultuda 31 Ekim-13 Kasım 2022 tarihleri arasında verilen son veriler ile birlikte ülkemizde toplamda 17.005.537 vaka ve 101.400 vefat yaşanmıştır (Sağlık Bakanlığı, 2022).

Tablo 2.3 Genel Korona Virüs Tablosu

Tarih	Vaka Sayısı	Vefat Sayısı	İyileşen Sayısı	Toplam Vaka Sayısı	Toplam Vefat Sayısı
31 Ekim - 13 Kasım 2022	28.808	73	16.897	17.005.537	101.400
17- 30 Ekim 2022	22.887	64	23.101	16.976.729	101.327
3 Ekim - 16 Ekim 2022	34.204	60	34.627	16.953.842	101.263
26 Eylül - 2 Ekim 2022	23.116	24	19.364	16.919.638	101.203
19 - 25 Eylül 2022	22.729	40	18.015	16.896.522	101.179
12 - 18 Eylül 2022	21.411	71	17.647	16.873.793	101.139

Kaynak: (Sağlık Bakanlığı, 2022)

Tüm dünyayı etkisi altına alan pandemi sürecinin Türkiye'ye gelmesi ile birlikte öncelikli olarak sosyal hayatta alınan tedbirler ile virüsün bulaş etkisi düşürülmeye çalışılmış ancak tam anlamıyla başarılamamıştır. Bu doğrultuda Türkiye tedbirleri elden bırakmayarak kısmi ve tam kapanma süreçlerini uygulamaya koyup aynı zamanda aşılama sürecini başlatmıştır. Bu tedbirler doğrultusunda zaman içerisinde virüs etkisini kaybetmeye ve hayat normalleşmeye kademeli olarak geçmeye başlamıştır. Ancak bu sürecin Türkiye açısından hem ekonomik hem de psikolojik olarak olumsuz getirileri olmuştur. Vatandaşların pandemi sürecinden en az şekilde etkilenmesi için ele alınan pandemi desteği ekonomi paketleri, tam kapanma ile işletmelerin çalışmaması ve sosyal hayatın durma noktasına gelmesi sonucunda ülke genelinde ciddi mali külfetler oluşmuş ve bunun sonucunda ise hem enflasyon oranlarında hem de işsizlik oranlarında artışlar yaşanmıştır. Pandemi sürecinde virüsle savaşıma noktasında aktif olarak görev alan özel hastanelerin yapılanmasını ve pandemi sürecindeki mali süreçleri incelenecektir.

2.3 Türkiye'de Özel Hastanelerin Yapılanması

Türkiye'nin hastane altyapısı geçmiş dönemlerde hüküm süren uygarlıklara dayanmaktadır. Bu nedenle, şifahane, bimaristan, darüssiha, şifaiyye, darüşşifalar vb. gibi adlarla anılan bu uygarlıklardan kısaca bahsetmek gerekmektedir (Cantay, 1992).

İslam dünyasında ilk hastane 707 yılında Emevî'ler tarafından yapılmıştır. Bu yapılar zamanla değişim ve gelişim göstererek Selçuklular dönemine kadar gelerek her şehirde en az bir hastane olacak şekilde örgütlenmiş ve en iyi dönemlerini bu zamanlarda yaşamıştır. Selçuklular döneminde ticaret yolları üzerinde kurularak yolcu ve tüccarlara ücretsiz sağlık hizmeti vermek için kurulan bu hastaneler, Osmanlı döneminde saray sakinlerine hizmet etmeye başlamıştır (Kılıç, 2015).

1800'lü yıllardan itibaren Osmanlı Devleti tarafından inşa ettirilen 36 adet hastane padişahlar tarafından farklı amaçlarla (gazilerin tedavisi, salgın hastalıklar, ordu ve donanma hastaneler vb.) hizmete alınmıştır. Ayrıca, Osmanlı döneminde kurulan akıl ve ruh hastalıkları hastanesi (Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Tuh

Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim Araştırma Hastanesi) zamanla değişikliklere uğrayarak günümüzde de hala kullanılmakta ve ülkenin en büyük akıl hastanesi olmaya devam etmektedir (Erkoç, 2011).

Türkiye tarihi boyunca hastaneler büyük oranda devlet eliyle kurulmuş olmasına rağmen vakıflar tarafından da kurularak sağlık hizmetlerine destekte bulunmuşlardır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 56. Maddesinde temelleri ile atılan üniversite ve özel hastaneler son 20 yılda sağlık sektöründe büyük ilerlemeler kat etmiştir. Üniversite ve özel hastanelerin kurulmasına zemin hazırlayan kamu sağlık kurumlarının koordinasyon sorunları, birinci basamak hizmetlerin yetersizliği ve buna bağlı olarak hasta yığılmalarının oluşması neticesinde sağlık örgütleri bu şekilde çeşitlenmiştir. Üniversite hastanelerinin kurulup teknik imkanlarının iyi olması bu yığılmaların önüne geçse de devlete ciddi ekonomik yük oluşturmuştur. Bu sebeple son 10 yılda hız kazanan özelleştirme programları ile özel hastanelerin sayısı artmış, bunun yanında kamu hastaneleri "Sağlıkta Dönüşüm Programı" kapsamında kamu hastaneler birliği ve şehir hastaneleri kurularak özelleştirilmiş ve devletin mali yükü azaltılmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu 2022 yılı verilerine göre Türkiye'de sağlık bakanlığına ait 908, üniversite 68 ve özel hastaneler 571 adet olmak üzere toplam 1.547 hastane faaliyet göstermektedir.

T.C. Anayasası 56. Maddesine göre; "Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir. Devlet herkesin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlama; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler. Devlet, bu görevini kamu ve özel kesimdeki sağlık ve sosyal kurumlardan yararlanarak, onları denetleyerek yerine getirir. Sağlık hizmetlerinin yaygın bir şekilde yerine getirilmesi için kanunla genel sağlık sigortası kurulabilir." (Anayasa Mahkemesi, 1982) anayasal dayanağı ile özel hastanelerin temelleri atılmıştır.

Özel hastaneler; devlete, il özel idarelerine, belediyelere, üniversitelere ve diğer kamu tüzelkişilerine ait hastaneler hariç olmak üzere; gerçek kişiler ve özel

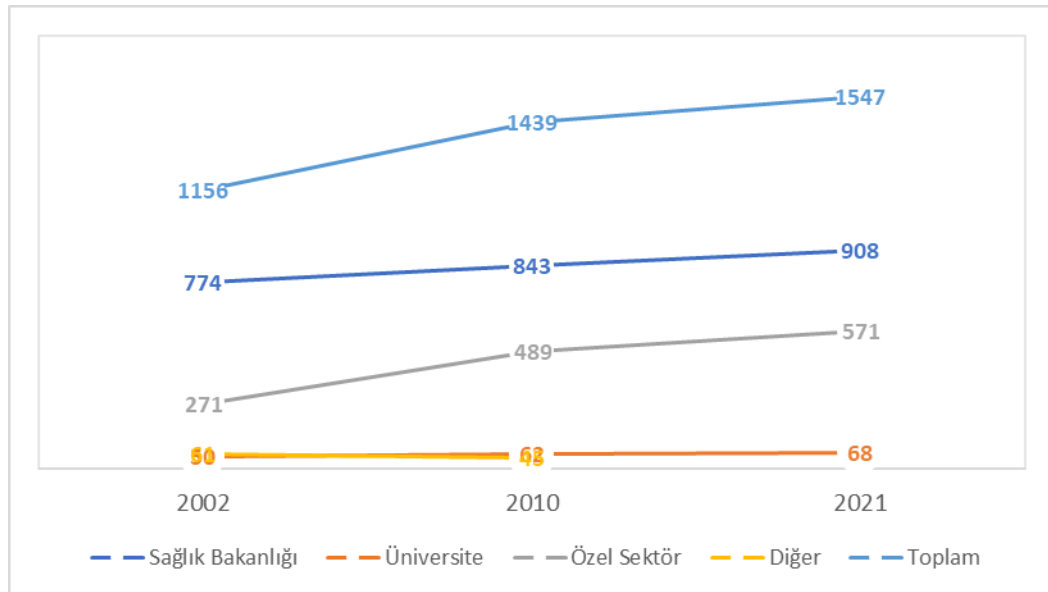
hukuk tüzelkişilerine ait hastanelerdir (T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi, 2002).

Özel hastaneler, 1219 Sayılı “Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun”, 2219 sayılı “Hususi Hastaneler Kanunu”, “Özel Hastaneler Tüzüğü” ve 27.03.2002 tarihinde çıkarılmış ve pek çok değişiklik yapılmış “Özel Hastaneler Yönetmeliği” hükümlerine göre kurulmakta ve işletilmektedirler (Tengilimoğlu ve ark., 2012).

Özel Hastaneler Yönetmeliği’ne göre asgari olarak öngörülen bina, hizmet ve personel standartlarını haiz olmak kaydıyla, yirmi dört saat süreyle sürekli ve düzenli olarak bir veya birden fazla uzmanlık dalında hastalara ayakta ve yatırarak muayene en az yüz yataklı olarak teşhis ve tedavi hizmeti verir (T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi, 2002).

1219 sayılı kanuna göre oluşumlarını tamamlayan hastane sayılarına bakıldığında 2000’li yıllarda açıklanan Acil Eylem Planı ile özel hastanelerin sayılarında da ciddi artışlar meydana gelmiştir. 2002 yılında 271 adet olan özel hastane sayısı 2022 verilerine göre 571 adede toplam hastane sayısı ise 2002 yılında 1156 iken 2020 yılına gelindiğinde bu sayı 1547’e yükselmiştir.

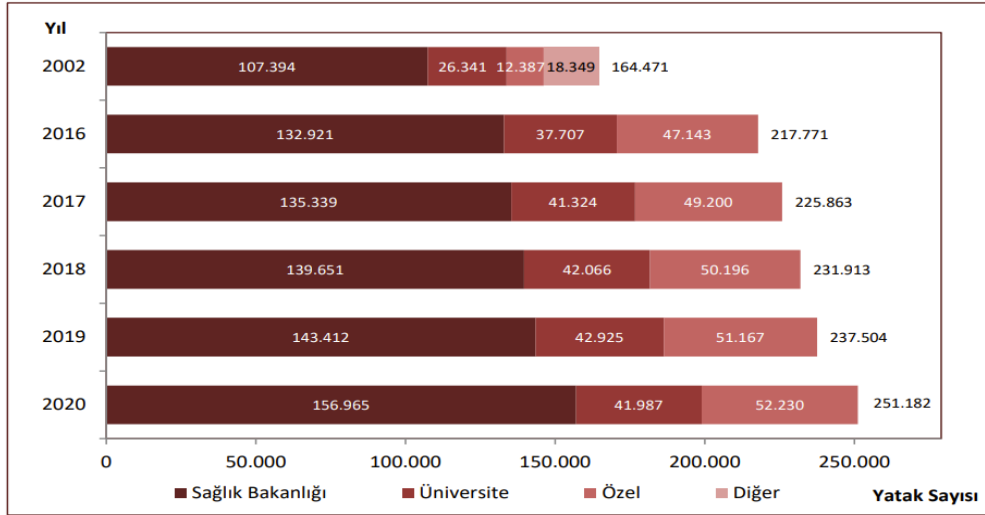
Grafik 2.9 Yıllara Göre Sektör Bazlı Hastane Sayısı

Kaynak: (TUİK, 2022)

Hastane sayılarındaki artışla birlikte Grafik 2.10’da görüldüğü gibi hastane yatak sayılarında da ciddi artışlar meydana gelmiştir. Özellikle 2002 yılında açıklanan acil eylem planı sonrasındaki artış grafik üzerinde ciddi olarak görülmektedir. 2002 yılında acil eylem planı sonrasında ise 164.471 olan yatak sayısı 2020 yılına gelindiğinde yaklaşık olarak 251.182’ye ulaşmıştır. 2002 yılında 12.387 olan özel sektör yatak sayısı 2020 yılına gelindiğinde 52.230 adet yatağa çıkmıştır.

Grafik 2.10 Yıllara ve Sektörlere Göre Hastane Yatak Sayısı

Kaynak: (Sağlık İstatistikleri Yıllığı, 2020)

Sağlık Bakanlığı, üniversite ve özel sektörün hastane yatağı sayıları 2020 yılında sırasıyla 156.965, 41.987 ve 52.230 iken 2021 yılında 157.714, 42.978 ve 53.805’e ulaşmıştır.

Sağlık İstatistik Yıllığı 2021 verilerine göre ise Türkiye’nin toplam hastane yatağı sayısı 254.497’dir. Bu yatakların yaklaşık 200 bini sağlık bakanlığı ve üniversitelerde bulunmaktadır. 53.805 yatak özel hastanede yer almaktadır. İstatistiki Bölge Birimleri sınıflandırmasına göre Tablo 2.4.’de görüldüğü üzere en fazla yatak sayısı olan bölgeler İstanbul, Ege, Akdeniz bölgeleridir. 254.497 toplam yatağın 46.960’ı İstanbul’daki hastanelerde bulunmaktadır.

Tablo 2.4 Sektörlere Göre Hastane Yatağı Sayısı, 2021

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
İstanbul	25.715	5.434	15.811	46.960
Batı Marmara	7.338	2.224	1.774	11.336
Ege	19.299	6.078	6.268	31.645
Doğu Marmara	15.201	3.029	4.732	22.962
Batı Anadolu	17.507	6.607	4.492	28.606
Akdeniz	18.202	5.781	8.124	32.107
Orta Anadolu	8.806	3.066	1.934	13.806
Batı Karadeniz	11.611	2.293	2.111	16.015
Doğu Karadeniz	7.249	831	1.233	9.313
Kuzeydoğu Anadolu	4.902	1.693	293	6.888
Ortadoğu Anadolu	8.079	3.071	1.431	12.581
Güneydoğu Anadolu	13.805	2.871	5.602	22.278
Türkiye	157.714	42.978	53.805	254.497

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Hastane sistemi içerisinde en önemli yapılanmalardan biri de nitelikli yatak sayıdır. Bir veya iki yataklı, wc’si duşu olan hastane odalarına nitelikli oda bu odalarda bulunan yataklara da nitelikli yatak denilmektedir. Tablo 2.5’de görüleceği üzere 2021 verileri ile nitelikli yatakların toplam yataklar içerisindeki oranı Sağlık Bakanlığı hastanelerinde %77,9 üniversite hastanelerinde %69,3 ve özel hastanelerde bu oran %96,7’dir.

Tablo 2.5 Sektörlere Göre Nitelikli Yatak Sayısı ve Toplam Yataklar İçerisindeki Oranı, (%), 2021

	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Nitelikli Yatak Sayısı	103.945	24.929	35.119	163.993
Toplam Yataklar İçerisindeki Oranı (%)	77.9	69.3	96.7	79.7

Kaynak (T.C. Sağlık Bakanlığı,2021)

Hastane yapılanmalarında yine önemli sayılacak bir diğer husus olan “yoğun bakım yatak sayısı” 2020 yılına göre %2,2 artışla 48.753’e ulaşmıştır. Erişkin yoğun bakım yatak sayısı 2020 yılında 32.663’ten 2021 yılında 33.323’e,

çocuk yoğun bakım yatak sayısı 1.956'dan 2.135'e, yeni doğan yoğun bakım yatak sayısı 13.081'den 13.295'e yükselmiştir. Sağlık Bakanlığı yoğun bakım yataklarının, tüm yoğun bakım yatakları içerisindeki payı %35,9 olmuştur (Başara ve ark., 2022).

Tablo 2.6 Türlerine ve Sektörlere Göre Yoğun Bakım Yatak Sayıları, 2021

	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Erişkin	18.545	4.746	10.032	33.323
Çocuk	1.286	661	188	2.135
Yeni doğan	4.433	1.588	7.274	13.295
Toplam	24.264	6.995	17.494	48.753

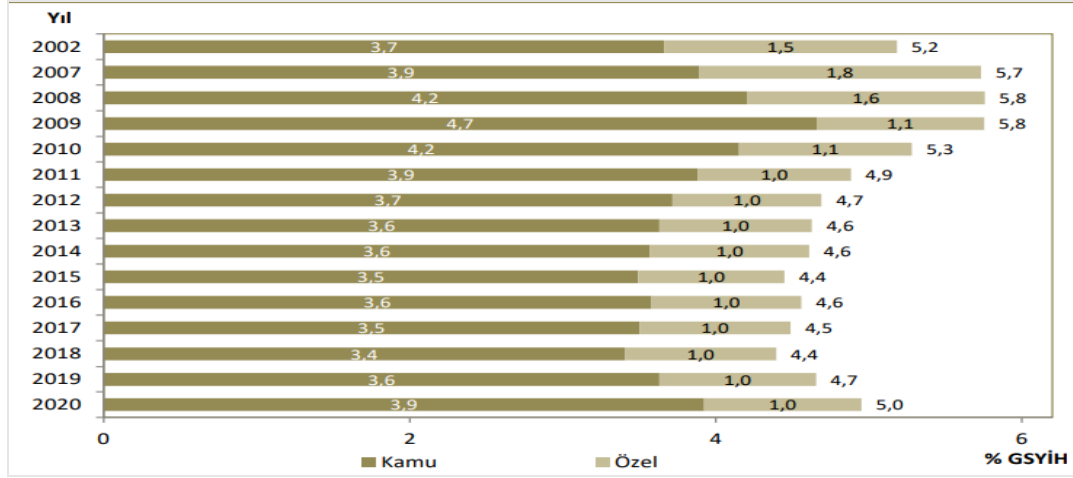
Kaynak (T.C. Sağlık Bakanlığı,2020)

Ekonomik olarak ilerlemenin temel unsuru olan insanın sağlığının korunması, devamlılığının sağlanması ve hastalıklarının teşhis ve tedavisinin yapılabilmesi amacıyla gelişmiş ülkeler her geçen yıl Gayri Safi Yurtiçi Hasıllarından (GSYİH) daha fazla pay ayırmaya önem vermektedirler. Bir başka deyişle, sağlık için yapılan yatırımların “üretken yatırım” olarak kabul edildiği görülmektedir (Tokgöz, 1981).

Sağlık harcamalarının ülkenin gayrisafi milli hasılası içindeki payı da ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin belirlenmesinde önemli bir faktördür. Kamu ve özel sağlık harcamalarının GSYİH içindeki payı ile ülkenin toplam ekonomik kapasitesinin ne kadarının sağlık hizmetleri üretiminden kaynaklandığı anlaşılmaktadır (Çelik, 2019).

Sağlık İstatistik Yıllığı 2020 verilerine göre ülkemizde kamu sağlık harcamasının GSYİH'ya oranı %3.9, özel sağlık harcamasının GSYİH'ya oranı %1 ve toplam kamu özel sağlık harcamasının GSYİH'ya oranı ise % 5'dir. Toplam sağlık harcamalarının GSYİH oranının en yüksek olduğu yıllar 2007-2009 arası dönemdir (TUİK, 2022).

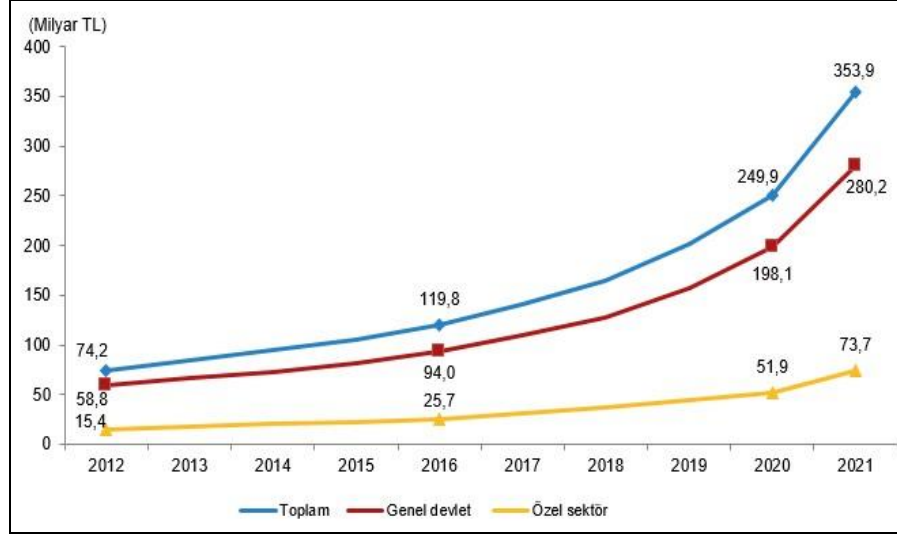
Grafik 2.11 Yıllara Göre Kamu ve Özel Sağlık Harcamalarının GSYİH İçindeki Payı (%)

Kaynak: (Sağlık İstatistik Yıllığı, 2020)

Grafik 2.12’de gösterildiği gibi toplam sağlık harcaması 2021 yılında bir önceki yıla göre %41,6 artarak 353 milyar 941 milyon TL’ye yükselmiştir. Genel devlet sağlık harcaması %41,5 artarak 280 milyar 220 milyon TL’ye ulaşmış, özel sektör sağlık harcaması ise %42,1’lik bir artış oranı ile 73 milyar 721 milyon TL olarak tahmin edilmektedir.

Grafik 2.12 Sağlık Harcamalarının Yıllara Göre Artışı (2012-2021)

Kaynak: (TUİK, 2022)

Tablo 2.7 Sağlık Hizmet Sunucularına Göre Sağlık Harcamaları (2020-2021)

(Milyon TL)	2020	Pay%	2021	Pay%
Toplam Sağlık Harcaması	249.932	100.00	353.941	100.00
Cari Sağlık Harcaması	233.062	93.3	330.928	93.5
Hastaneler	123.397	49.4	175.214	49.5
Evde Hemşirelik Bakımı	1	0.0	2	0.0
Ayakta Bakım Sunanlar	25.664	10.3	33.440	9.4
Perakende Satış ve Diğer Tıbbi Malzeme Sunanlar	63.053	25.2	80.613	22.8
Halk Sağlığı Programının Sunumu ve Yönetimi	13.055	5.2	32.517	9.2
Genel Sağlık Yönetimi ve Sigorta	1166	0.5	1.441	0.4
Sınıflandırılmayan Diğer Kategori	6.726	2.7	7.700	2.2
Yatırım	16.870	6.7	23.013	6.5

TUİK (2022)

Toplam sağlık harcamasının sağlık hizmeti sunucularına göre dağılımı incelendiğinde ilk üç sıra 2021 yılında da bir önceki yıla göre değişmemiştir. Sağlık

hizmetleri ve ürünleri satın almak için başvuru alan sağlık kurumları içerisinde en büyük payı 2021 yılında %49,5 ile hastaneler oluşturmaktadır. Hastaneleri sırasıyla %22,8 ile perakende satış ve diğer tıbbi malzeme sunanlar ve %9,4 ile ayakta bakım sunanlar izlemiştir (TUIK, 2022).

Sağlık sistemi içerisinde hastaneler sağlık harcamasının en fazla gerçekleştiği kuruluşlardır. Bu nedenle hastanelerde kıt kaynakların etkin ve verimli kullanılması da diğer işletmeler gibi son derece önemlidir. Devlet kurumları kar amacı gütmeyen ve finans kaynakları farklıdır. Çalışmada işletmelerin genel finansal bilgilerine değinildikten sonra özel bir hastanenin gelir gider tabloları incelenerek oran analizi yöntemi ile pandemi öncesi ve pandemi dönemini kapsayan yıllar arasındaki değişim sunulacaktır. Özel hastanelerin çoğunluğu sosyal güvenlik kurumu (SGK) ile anlaşmalı olarak çalışmaktadır. Sosyal güvenlik kurumunun tek taraflı fiyat belirleyici olması sebebiyle talebi sınırlama ya da etkileme özelliği de bulunmaktadır. Bu nedenle de gelir ve ciro değerlerinde artış yapabilmeye kapasitesi Sosyal Güvenlik Kurumunun ödeme kriterleri ile sınırlı kalmaktadır. Özel hastanelerde finansal teknik yöntemlerinin kullanılması ile hizmet maliyetinin düşürülmesi sağlanabilir. Ancak hizmet maliyeti açısından en yüksek payı personel ve doktorlar maliyetleri oluşturmaktadır.

2.4. Türkiye’de Özel Hastanelerin Finansal Yapısı

2.4.1. İşletmelerde Finansal Analiz

Özel hastanelerin finansal analiz kısmı incelenmeden önce özel sağlık işletmelerinin de genel nitelikli bir işletme olduğu göz önünde bulundurularak işletmelerde finansal analizin yapılarına değinilmelidir.

İşletmelerde ortaya sunulan finansal bilgiler aslında bilgilendirici yapıdadırlar. İşletmelerin karar alıcıları olarak da bilinen ortaklar, kredi kuruluşları, yöneticiler ve tüketiciler bu bilgiler ışığında hareket ederek kararlarını alırlar. Yapılan finansal analizler görüldüğü gibi birçok kesime fayda sağlarken asıl faydayı işletmenin kendisi için sağlamaktadır. Yani, büyüme amacıyla yapacakları gelecek yatırımlarının ön görülmesi ve bu karar doğrultusunda doğru zamanı seçmesi için analizler hayati derecede önemlidir (Gündoğdu, 2021).

Finansal analizin diğer önemi ise aynı sektörde yer alan diğer işletmelerle kendi durumunu kıyaslayabilir olmasıdır. İşletmenin finansal eğilimlerinin ortaya çıkarılması ve sektör içerisindeki yerinin belirlenmesi noktasında önemli rol oynamaktadır. Bu doğrultuda, analizlerin doğru sonuçlar vermesi ve finansal tablodaki verilerin nasıl ve hangi amaçla kullanılacağı da işletme başarısı için önemli bir etkidir (Brigham ve Houston, 2022).

Bu nedenle finansal analizlerin amaçlarını doğru anlamak için, finansal analiz amaçlarını ele almak gerekmektedir. Analizler, kapsamına, amacına ve analizi yapan kişiye göre amaçlarında farklılıklar göstermektedir.

Yönetim analizleri, işletmenin yönetim faaliyetlerinde alınması gereken kararlara dayanarak işletme yöneticileri tarafından alınan kararlardır. Kredi analizleri, işletmenin finansal gücü neticesinde borç ödemeye yönelik gücünü anlamak için işletme yöneticileri ve işletmeye kredi veren veya vermeyi düşünenler tarafından yapılır. Son olarak ise yatırım analizleri, işletme ortakları veya ortak olmak isteyenler için işletmeye uzun vadeli kaynak sağlayanların yaptıkları analizdir (Yaslıdağ, 2016).

Kapsamına göre analiz yöntemi statik ve dinamik olarak ikiye ayrılmaktadır. Statik analiz, işletmenin tek bir dönemine ait ve belirli bir tarihte düzenlenmiş olan finansal analizini kapsarken statik analizin aksine, dinamik analiz finansal tablolarda birbirini izleyen dönemlerin incelenmesini ve sonuçların saptanmasını sağlayan bir analiz türüdür. Kişiler veya firmalar dinamik analizle geçmiş dönemlerle kıyaslama yaparak kararlar alabilir ve bu bilgilere göre çıkarımlar yapabilirler (Koçyiğit ve ark., 2022).

İşletmelerde olan tek düzen hesaplarında yer alan finansal tablolarda yer alan bilgiler ihtiyaca uygun, güvenilir, karşılaştırılabilir ve yöneticiler tarafından hızlıca kullanılabilmesi için anlaşılabilir olması gerekmektedir. Tek düzen hesabı çerçevesinde düzenlenen mali tablolar ise, bilanço, gelir tablosu, satışların maliyeti tablosu, fon akım tablosu, nakit akım tablosu, kar dağıtım tablosu ve öz kaynaklar değişim tablosu bulunmaktadır. Bu tablolardan bilanço ve gelir tablosu dipnotları ve ekleri ile temel mali tablolar oluşturulurken; satışların maliyeti tablosu, fon akım

tablosu, nakit akım tablosu, kar dağıtım tablosu ve öz kaynaklar değişim tablosu ile de ek mali tablolar oluşturulur (Gücenme, 2005).

Özel hastanelerin pandemi öncesi ve pandemi süreçlerindeki gelir ve gider tablolarının incelendiği çalışmada yer alan gelir tablosunda; işletmenin faaliyet dönemindeki olağandışı gelir ve karları, olağandışı gider ve zararları, brüt satışlar, satış indirimleri, satışların maliyeti, faaliyet giderleri, diğer faaliyetlerden gelir ve karlar, diğer faaliyetlerden gider ve zararlar ile finansman giderleri yer almaktadır. İşletmeye ait gider kelimeleri ise maliyet hesapları altında, ilk madde malzeme giderleri, işçi ücret ve giderleri, personel ücret ve giderleri, dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler, çeşitli giderler, vergi, resim ve harçlar, amortismanlar ve tükenme payları, finansman giderleri, gider çeşitleri yansıtma hesabı ve üretim maliyeti hesaplarından oluşmaktadır (İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası, 2022).

Çalışmada işletmelerin finansal analiz amaçlarını ve bu amaçları belirlerken kullandıkları araçları belirledikten sonra özel hastanelerin finansal analizi ve mali tabloları ele alınacaktır. Bu doğrultuda, 2018-2019 ve 2020-2021 dönemleri dinamik olarak gelir ve gider karşılaştırması yaparak altı adet özel hastanenin pandemi öncesi ve pandemi sonrası akışları incelenmiş olacaktır.

2.4.2. Özel Sağlık İşletmelerinde Finansal Analiz

Özel hastanelerin alt yapısını oluşturan “sağlık ekonomisi” kavramı ele alındığı zaman: “belirli bir yapıdaki sağlık hizmetlerini en düşük maliyetle en yüksek nicelikte uygulamak, hizmetlere ait maliyetlerin kontrol altında tutulması, sunulan hizmetlerin kalitesinin artırılması ve kaynakların etkin ve verimli dağıtımının sağlanması.” olarak ele alınmaktadır (Koçyiğit, 2011).

Özel sağlık işletmelerinde sağlık ekonomisinin gerçekleştirilmesi finansal tablo analizleri, hastane genel muhasebesi, hastane maliyet muhasebesi ve hastane maliyet analizleri alt sistemlerinden oluşan çeşitli tablolar ile yönetilmektedir. Bu analizin asıl amacı ise karar vericilere işletmenin mali durumu ve süreçteki ilerleyişi ile ilgili gerekli bilgi aktarımının sağlanması ve belirli bir zaman dilimi içinde sağlık kurumunun göstermiş olduğu sağlık yönetim eğilimini ortaya koyması için yapılmaktadır (Özgülbaş, 2006).

Finansal açıdan başarılı bir özel sağlık işletmesi, kaynaklarını istediği seviyelerde fonlayabilen ve hem borç hem de öz sermaye ile dengeli bir fon sağlama yetisine sahip olan kuruluşlardır. Ayrıca, finansal performans ölçümü ile geçmiş değerlendirme ve gelecek için yatırım ve fon kararlarını almada da yardımcı olmaktadır (Özgülbaş ve ark., 2005).

Geçmiş, bugün ve gelecek arasında bağlantı kuran ve büyüyerek ilerleyen bu karmaşık sisteme, teknolojinin gelişimi, sağlık hizmetlerinde finansman karmaşıklığı ve sağlık hizmeti sunumunda hükümetlerin müdahaleleri sonucunda sağlık hizmetlerinin etkin ve verimli yönetilmesi zorunlu hale gelmiştir. Bu noktada sağlık muhasebesinin faydaları ise şu şekilde sıralanabilir:

- İşletmeye ait varlık hareketlerini tespit etmek
- İşletmenin faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan bilançoları belirlemek
- İşletmenin borç ve alacaklarını tespit etmek

Bu şekilde, işletme ile ilgili olayların tespiti, tasnifi, kayıt işlemi, raporlaması ve yorumlamasının kolaylaşması neticesinde finansal yönetimin geleceğe yönelik planlarına yön vermesine katkı sağlamaktadır (Nazlıoğlu, 2020).

Sağlık işletmelerinde muhasebe sistemlerine bakıldığında finansal muhasebe ve yönetim muhasebesi olarak iki bölüme ayrılmaktadır. Finansal muhasebe kapsamında olan kamu hastaneleri, genel-özel mahalli bütçe muhasebesi, döner sermaye muhasebesi, dernek veya vakıflar muhasebesi ve taşınır mal muhasebesinden oluşurken; özel hastaneler, medikal muhasebe, şirketler muhasebesi, vergi muhasebesi ve dış denetim muhasebelerinden oluşmaktadır (Nazlıoğlu, 2020).

Kamu hastaneleri ile özel hastanelerin finansal yönetiminde farklar mevcuttur. Ancak, özel hastanelerin yönetiminde ayrıştırıcı olarak medikal muhasebe kavramı ele alınmaktadır. Tıp teknolojisinde yaşanan gelişmeler, ihtiyaçların, taleplerin ve isteklerin çeşitlenmesi; sağlık hizmetlerinde kalite arayışındaki artış, sağlık hizmetlerinde hekim ve hasta arasındaki bilgi asimetresindeki azalma ve genel olarak sağlıklı olma durumu neticesinde hastalık teşhis ve tedavilerinde yeni mesleklerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu değişiklik ile hastane muhasebe sistemi de değişime ayak uydurarak medikal muhasebe kavramını ortaya çıkarmıştır (Çapar, 2019).

İşletmelerde ön muhasebe olarak ele alınan muhasebe uygulamaları, sağlık işletmelerinde medikal muhasebeye denk gelmektedir. Medikal muhasebe kavramı temelde bir muhasebe dalı olmayıp, finansal muhasebe uygulamaları altında sağlık işletmelerinin yürütülmesine olanak tanıyan bir alt muhasebe dalı olarak ele alınmaktadır (Bozdemir, 2019).

Özetle, medikal muhasebe özel sektör sağlık işletmelerinde akılcı yönetim ve mali mevzuata hakim, değişim sürecini yönetebilen, geleceğe yönelik vizyon aktarabilen ve çalışma gruplarıyla hastane yöneticilerinin yönettiği bir muhasebe sistemidir (Nazlıoğlu, 2020). Bu çalışmada ise elde edilen tüm bulgular İstanbul, Ankara, Antalya, Ordu, Trabzon ve Tokat illerinde faaliyet gösteren altı özel hastanenin 2018-2019-2020-2021 yıllarına ait temel finansal tabloları ile gelir gider tabloları analiz edilerek elde edilmiştir. Elde edilen bulgular neticesinde ise özel hastanelerin pandemi öncesi ve sonrası gelir-gider karşılaştırması yapılarak birtakım çıkarımlar elde edilmiştir.

Poliklinik ve klinik hizmetleri, sağlık kurumlarında sunulan hizmetlerin temelini oluşturan hizmetler olma özelliği göstermektedirler. Sağlık kurumlarının türleri ve yapıları gün geçtikçe değişmektedir. Poliklinik ve klinik hizmetleri de her zaman varlıklarını korumakla birlikte bu değişimden etkilenmektedir (Çıraklı, 2019).

Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği'ne göre yatarak tedavi hizmetleri iki kategoriye ayrılmaktadır: yatan hasta tedavisi ve günübirlik tedavi hizmetleri. Yatan hasta tedavisi hastanın yatışının yapıldığı ve taburcu edilene kadar sunulan tedavi olarak tanımlanmaktadır. Günübirlik tedavi ise sağlık kurumuna yatış ve tabur işlemi yapılmadan hastalara 24 saatlik sürede sunulan hizmetlerdir (Sosyal Güvenlik Kurumu, 2013). Ayaktan hasta ise yatış işlemi yapılmaksızın gerekli tanı ve tedavi işlemleri yapılan hastalardır. Yatan hasta yatış işlemi yapılarak tanı ve tedavi işlemleri yürütülen hastalardır (Sağlıkta Kalite, Akreditasyon ve Çalışan Hakları, 2020).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışmanın temel amacı, sağlık harcamalarının en önemli ayağı olan özel hastanelerin yapısını ve finansal yapılarını anlayarak; özel hastanelerin pandemi öncesi dönem ile pandemi döneminin gelir gider kaymalarını analiz etmek ve meydana gelen mali hareketlilikleri tespit etmektir.

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada bir nitel araştırma yöntemi olan doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda veriler temalara ayrılmış, özetlenmiş, temalar arası ilişkiler kurulmuş ve verilerin sonuçları analiz edilmiştir.

3.2. Verilerin Analizi

Bu bölümde çalışma kapsamına alınan Türkiye'nin farklı bölge ve illerinde faaliyet gösteren 6 özel hastanenin 2018, 2019, 2020 ve 2021 yıllarına ait gelir bulguları, gider bulguları ve bu bulguların alt kalemlerindeki başlıklar Microsoft Excel programı kullanılarak tablo haline getirilmiştir. Tablolardaki değerlerin daha iyi ifade edilebilmesi için grafikler oluşturulmuştur. 2018-2019 yılı pandemi öncesi dönem, 2020-2021 yılları ise pandemi dönemi kabul edilmiştir. Çalışma yıllarına ait veriler nominal ve reel veriler ile iki şekilde incelenmiştir. Reel verilere ulaşmak için TÜİK verilerinden alınan Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) yıllık değişim oranları alt grubu olan on iki aylık ortalamalara göre değişim oranı veri inceleme yılları Aralık ayı değerleri kullanılmıştır. 2018 yılı baz yıl alınarak 2019, 2020, 2021 yılları için Reel Dönüşüm Katsayısı oluşturulmuştur.

Tablo 3.1 Reel Dönüşüm Katsayısı Çarpan Tablosu

	2018	2019	2020	2021
TÜFE Yıllık Değişim Oranları (On iki aylık ortalamalara göre değişim oranı-Aralık)	1	1.15	1.12	1.19
Reel Dönüşüm Katsayısı		1.15	1.29	1.53

Reel Dönüşüm Katsayıları aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur:

- 2019 yılı için 1,15 TÜFE Değişim Oranı
- 2020 yılı için 2019 ve 2020 yılı TÜFE değişim oranı çarpımı
- 2021 yılı için 2021, 2020, 2019 yılları TÜFE değişim oranları çarpımı

Türkiye'nin farklı bölgelerinden seçilen altı özel hastanenin finansal tablolarından elde edilen gelir ve gider verileri oluşturulan tablolar aralarında anlamlı ilişkiler bulunan kalemler ile sayısal veriler olarak önce kendi içinde karşılaştırılarak yorumlanmış; sonrasında da hastaneler arasındaki farkı ortaya çıkarabilmek amacı ile hastaneler birbiriyle karşılaştırılmıştır. Mali tablolarında anlamlı ilişki içinde bulunan kalemler oran analizi yöntemi ile karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır. Gelir tabloları içerisinde bulunan gelir kalemleri başlıkları ile Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), Özel Sağlık Sigortası (ÖSS), Yabancı Hasta ve cari gelir kaynakları ve gider kalemleri içerisinde yer alan ilaç, malzeme, kira, personel gibi gider başlıkları analiz edilerek yıl bazındaki değişimleri ortaya çıkarılmıştır. Gelir ve gider kalemlerinin oran analizi karşılaştırmaları yapılarak yorumlanmıştır.

Tablo 3.2 Hastane Bilgileri Tablosu

Hastane Adı	Faaliyet Gösterdiği İl	Faaliyet Gösterdiği İl Nüfusu (2021 Verileri)	Açılış Yılı	Kapalı Alan (M2)	Yatak Sayısı	Yoğun Bakım	Doktor Sayısı
A Hastanesi	Ordu	771.932	2009	17.000	206	52	56
B Hastanesi	Trabzon	816.684	2009	12.000	107	31	45
C Hastanesi	Tokat	602.567	2007	14.000	100	16	36
D Hastanesi	Antalya	2.619.832	2008	17.000	228	73	97
E Hastanesi	İstanbul	15.840.900	2008	33.242	293	64	150
F Hastanesi	Ankara	5.747.325	2014	22.000	158	52	82

3.2.1. Gelir Bulguları

Hastanelerin Gelir Kaynakları; Hasta Geliş Tipine ve Ödeyici Tipine göre 2018-2019-2020-2021 yılları için (TL) bazında çıkarılmıştır. Pandemi öncesi dönem 2018-2019 yılları ve pandemi dönemi 2020-2021 yılları kabul edilerek ilgili yılların ortalama gelirleri birbiriyle karşılaştırılmıştır. Pandemi öncesi dönem ile pandemi dönemi ortalama gelirleri oran analiz yöntemi ile karşılaştırılarak değişim oranları bulunmuştur.

Hasta Geliş Tipine göre gelirleri ve gelir değişimlerini incelemek için;

1. Ayaktan Hizmet Gelirleri

- 1.1. Muayene Sayısı (Acil Hariç)
- 1.2. Muayene Hizmet Geliri (Acil Hariç)
- 1.3. Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)

2. Yatan Hizmet Gelirleri ve Sayıları

- 2.1. Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Hasta Sayısı
- 2.2. Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Hizmet Geliri
- 2.3. Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri
- 2.4. Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı
- 2.5. Yatan Hasta (Cerrahi) Geliri
- 2.6. Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri
- 2.7. Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Sayısı
- 2.8. Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Geliri
- 2.9. Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri

3. Toplam Hizmet Geliri (Ayaktan Hizmet Geliri + Yatan Hizmet Geliri)

Başlıklarındaki veriler incelenerek nominal ve reel olarak pandemi dönemindeki değişim oranları ortaya çıkarılmıştır.

Hizmet Gelirleri; gelir türüne, hizmet sayısına, ortalama gelir türüne göre gruplandırılarak incelenmiştir ve değişimler ortaya çıkarılmıştır.

Ödeyici Tipine Göre gelirleri ve gelir değişimlerini incelemek için;

1. Yurtdışı Hasta Hizmet Geliri ve Toplam Hizmet Gelirine Oranı

2. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Hasta Hizmet Geliri ve Toplam Hizmet Gelire Oranı

3. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası (TSS) Hasta Hizmet Geliri ve Toplam Hizmet Gelire Oranı
4. Özel Sağlık Sigortası (ÖSS) Hasta Hizmet Geliri ve Toplam Hizmet Gelire Oranı
5. Anlaşmalı Kurumlar (AK) Hasta Hizmet Geliri ve Toplam Hizmet Gelire Oranı
6. Cepten Ödeme (Cari) Hasta Hizmet Geliri ve Toplam Hizmet Gelire Oranı

Başlıklarındaki veriler nominal ve reel gelirler olarak incelenerek grafik ile sunulmuştur.

3.2.2. Gider Tabloları Bulguları

Hastanelerin Gider Tablolarında aşağıdaki gider kalemleri yer almaktadır:

1. İlaç Sarf (İS) Gider
2. İnsan Kaynakları (İK) Gider
3. Doktor Gider
4. Dış Medikal Gider
5. Bakım Onarım Gider
6. Enerji Gider
7. Haberleşme ve İletişim Gider
8. Dış Alım Destek Hizmetler Gider
9. Pazarlama Gider
10. Diğer Gider Detay

Gider analizleri yapılırken 2018, 2019, 2020 ve 2020 yılları için gider başlıkları ve gider tutarları tablo haline getirilmiştir. Nominal giderler ile birlikte TÜFE Yıllık Değişim Oranları ile oluşturulan Reel Dönüşüm Katsayısı ile Reel Gider değerlerine ulaşılmıştır. Hastanelerin gider kalemlerindeki değişimler incelenirken yukarıda belirtilen ana başlıklar için pandemi öncesi dönem (2018-2019) ve pandemi döneminin (2020-2021) yıllık ortalama giderleri çıkarılarak oran analizi yöntemiyle karşılaştırılmış ve değişim oranları tespit edilmiştir.

Bulgular kısmında her bir hastane verileri kullanılarak gelir gider analizlerini yapmak için aşağıdaki içerikler tablo ve grafiğe aktarılmıştır.

Gelir Tabloları

Hasta Geliş Tipine Göre Gelir Tabloları

- Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Tablosu ve Grafiği
- Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Tablosu ve Grafiği
- Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu ve Grafiği
- Hizmet Sayıları Değişim Tablosu ve Grafiği
- Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Tablosu
- Ortalama Gelir Reel Değişim Tablosu ve Grafiği

Ödeyici Tipine Göre Gelir Tabloları

- Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu ve Grafiği
- Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu ve Grafiği
- Ödeyici Tipine Göre Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu ve Grafiği

Gider Tabloları

- Hizmet Gideri Nominal Değişim Tablosu
- Hizmet Gideri Reel Değişim Tablosu
- Nominal Gider Özet Değişim Tablosu ve Grafiği
- Reel Gider Özet Gider Tablosu ve Grafiği
- Nominal Reel Gider Değişim Tablosu ve Grafiği

Gelir Gider Tabloları

- Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Tablosu
- Pandemi Dönemi Gelir Gider Nominal Değişim Oranı Tablosu ve Grafiği
- Gelir Gider Farkı Reel Değişim Tablosu
- Pandemi Dönemi Gelir Gider Reel Değişim Oranı Tablosu ve Grafiği

3.3. Araştırma Evreni

Araştırmanın evreni, araştırmacıların erişimiyle sınırlanmış olup bu çerçevede Türkiye’de faaliyet gösteren ve Türkiye’nin farklı bölgelerinde sağlık hizmeti sunumu yapan (İstanbul, Ankara, Antalya, Ordu, Trabzon ve Tokat) altı ilden birer özel hastane olarak belirlenmiştir.

3.4. Örneklem Büyüklüğü

Araştırmada örneklem seçimi kolayda örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Çalışılacak özel hastaneler, araştırmaya izin veren ve verileri eksiksiz olan hastaneler arasından belirlenmiştir. Araştırma evreni kapsamında bulunan İstanbul, Ankara, Antalya, Ordu, Trabzon ve Tokat şubelerinin farklı bölgelerde faaliyet göstermeleri gerekçesi ile Türkiye geneli üzerinde bir fikir vermesi öngörülerek 2018-2019-2020-2021 yıllarına ait temel finansal tabloları ile gelir gider tabloları doküman incelemesi kapsamında ele alınmış ve çalışmanın örneklem büyüklüğünü temsil etmektedir.

3.5. Dâhil Edilme Kriterleri

Araştırmaya dahil edilme kriterleri aşağıdaki gibidir:

- Özel hastane olması,
- 2018'den itibaren faaliyet gösteriyor olması,
- Verilerinin ulaşılmamasına izin vermesi,
- Eksiksiz verilerine ulaşılmaması,
- 2018-2019-2020-2021 yılı verilerine sahip olması dikkate alınmıştır.

3.6. Dışlanma Kriterleri

Araştırmaya dahil edilmeme kriterleri aşağıdaki gibidir:

- Özel hastane olmaması,
- 2018-2022 tarihleri arasında faaliyet göstermemesi,
- Araştırmayı kabul etmemesi,
- Verilerinin eksik olması dikkate alınmıştır ve
- 2018 öncesi ve 2021 yılı sonrası verileri araştırmaya dahil edilmemiştir.

3.7. Araştırmanın Etik İlkeleri

Araştırma hastanelerin mali durumları konusunda olduğu için etik kurul iznine ihtiyaç olmamıştır. Bununla birlikte araştırma Helsinki etik kurallarına uygun yürütülmüştür.

4. BULGULAR

Bu bölümde çalışma kapsamına alınan Türkiye'nin farklı bölge ve illerinde faaliyet gösteren altı özel hastanenin 2018, 2019, 2020 ve 2021 yıllarına ait gelir bulguları, gider bulguları ve bu bulguların alt kalemlerindeki başlıklar Microsoft Excel programı kullanılarak tablo haline getirilmiştir. 2018-2019 yılı ortalama değerleri pandemi öncesi dönem ve 2020-2021 yılları ortalama değerleri ise pandemi dönemi kabul edilmiştir. Çalışma yıllarına ait veriler nominal ve reel veriler ile iki şekilde incelenmiştir. Reel verilere ulaşmak için kullanılan yöntem çalışmanın gereç ve yöntem kısmında belirtilmiştir. TÜİK verilerinden alınan Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) yıllık değişim oranları alt grubu olan on iki aylık ortalamalara göre değişim oranı veri inceleme yılları aralık ayı değerleri kullanılmıştır. 2018 yılı baz yıl alınarak 2019, 2020, 2021 yılları için Reel Dönüşüm Katsayısı oluşturulmuştur. Tablolardaki değerlerin daha iyi ifade edilebilmesi için tablolar ile birlikte ayrıca grafikler oluşturularak yorumlanmıştır.

Tablo 4.1 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (A Hastanesi)

		DÖNEM 2018	DÖNEM 2019	DÖNEM 2020	DÖNEM 2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	Değişim Oranı
AYAKTAN HİZMETLER	Ayaktan Hizmet Geliri	₺25.084.736	₺26.487.209	₺28.335.193	₺41.697.857	₺25.785.973	₺35.016.525	35,8%
	Muayene Sayısı (Acil Hariç)	135.699	126.725	106.946	117.895	131.212	112.421	-14,3%
	Muayene (Acil Hariç) Hizmet Geliri	₺19.764.765	₺20.363.503	₺22.776.743	₺33.504.296	₺20.064.134	₺28.140.520	40,3%
	Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺145	₺161	₺213	₺282	₺153	₺248	61,8%
YATAN HİZMETLER	Yatan Hizmet Geliri	₺29.761.585	₺28.078.415	₺36.913.051	₺52.656.861	₺28.920.000	₺44.784.956	54,9%
	Yatan Hasta Toplam Sayı	32.659	30.855	27.730	29.130	31.757	28.430	-10,5%
	Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Hasta Sayısı	22.080	21.053	18.980	20.444	21.567	19.712	-8,6%
	Yatan Günübirlik (İşlem+Tedavi) Hizmet Geliri	₺5.190.000	₺4.250.000	₺4.980.000	₺9.255.000	₺4.720.000	₺7.117.500	50,8%
	Yatan Günübirlik (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺1.353	₺1.333	₺1.944	₺2.559	₺1.343	₺2.252	67,6%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı	3.181	3.052	2.636	2.230	3.117	2.433	-21,9%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Hizmet Geliri	₺11.219.253	₺10.882.296	₺12.559.823	₺14.544.836	₺11.050.775	₺13.552.330	22,6%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺3.523	₺3.572	₺4.797	₺6.580	₺3.548	₺5.689	60,4%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Sayısı	7.398	6.750	6.114	6.456	7.074	6.285	-11,2%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Hizmet Geliri	₺13.352.332	₺12.946.119	₺19.373.228	₺28.857.025	₺13.149.226	₺24.115.127	83,4%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺1.801	₺1.924	₺3.217	₺4.443	₺1.863	₺3.830	105,6%	
TOPLAM HİZMET GELİRİ		₺54.846.321	₺54.565.624	₺65.248.244	₺94.354.718	₺54.705.973	₺79.801.481	45,9%

Tablo 4.1 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu bulguları incelendiğinde (A) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- Ayaktan hizmet (Acil hizmetler hariç) sayıları %14,3 azalırken; muayene ortalama geliri %61,8 ve muayene hizmet geliri %40,3 ve ayaktan toplam hizmet geliri % 35,8 artmıştır.

- Yatan Hizmetler gelirlerinde yatan hasta toplam hizmet sayısı %10,5 düşerken yatan hasta toplam hizmet geliri %54,9 artmıştır.

- Yatan Hasta Günübirlik Hasta Sayısı %8,6 Yatan Hasta Cerrahi Sayısı %21,9 Yatan Hasta Tedavi Müdahale Sayısı % 11,2 olmak üzere her üç yatış şeklinde de sayılar düşmüştür.

- Yatan Hasta Günübirlik Hizmet Geliri %50,8 Yatan Hasta Cerrahi Hizmet Geliri %22,6 Yatan Hasta Tedavi Müdahale Hizmet Geliri % 83,4 olmak üzere her üç kalemde de gelirler artmıştır.

- Yatan Hasta Günübirlik Ortalama Geliri %67,6 Yatan Hasta Cerrahi Ortalama Geliri %60,4 Yatan Hasta Tedavi Müdahale Ortalama Geliri % 105,6 olmak üzere ortalama gelirler artmıştır.

- Toplam Hizmet Gelirlerinde ise pandemi öncesi dönem olan 2018-2019 yıllık gelir ortalaması 54.705.973 TL iken pandemi sonrası 2019-2020 yıllık gelir ortalaması 79.801.481 TL'ye yükselmiştir. Nominal gelir artış oranı % 45,9 olarak tespit edilmiştir.

- Hasta Geliş Tipine Göre Nominal veriler incelendiğine ayaktan ve yatan tüm hizmet sayılarında düşüş görülürken; Ayaktan ve Yatan hasta başına düşen ortalama gelirlerin ve toplam hizmet gelirlerinin arttığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.2 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (A Hastanesi)

		2018	2019	2020	2021			
TÜFE Yıllık Değişim Oranları (On iki aylık ortalamalara göre değişim oranı-Aralık)		1	1,15	1,12	1,19			
		DÖNEM 2018	DÖNEM 2019	DÖNEM 2020	DÖNEM 2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	Değişim Oranı
Ayaktan Hizmetler	Ayaktan Hizmet Geliri	₺25.084.736	₺23.032.356	₺21.999.373	₺27.205.137	₺24.058.546	₺24.602.255	2,3%
	Muayene Sayısı (Acil Hariç)	135.699	126.725	106.946	117.895	131.212	112.421	-14,3%
	Muayene (Acil Hariç) Hizmet Geliri	₺19.764.765	₺17.707.394	₺17.683.807	₺21.859.372	₺18.736.079	₺19.771.589	5,5%
	Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺145	₺140	₺165	₺184	₺143	₺175	22,6%
Yatan Hizmetler	Yatan Hizmet Geliri	₺29.890.057	₺24.416.013	₺28.659.201	₺34.355.173	₺27.153.035	₺31.507.187	16,0%
	Yatan Hasta Toplam Sayı	32.659	30.855	27.730	29.130	31.757	28.430	-10,5%
	Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Hasta Sayısı	22.080	21.053	18.980	20.444	21.567	19.712	-8,6%
	Yatan Günübirlik (İşlem+Tedavi) Hizmet Geliri	₺5.190.000	₺3.695.652	₺3.866.460	₺6.038.285	₺4.442.826	₺4.952.372	11,5%
	Yatan Günübirlik (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺1.353	₺1.159	₺1.509	₺1.670	₺1.256	₺1.589	26,5%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı	3.181	3.052	2.636	2.230	3.117	2.433	-21,9%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Hizmet Geliri	₺11.219.253	₺9.462.866	₺9.751.415	₺9.489.558	₺10.341.060	₺9.620.487	-7,0%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺3.523	₺3.106	₺3.724	₺4.293	₺3.315	₺4.009	20,9%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Sayısı	7.398	6.750	6.114	6.456	7.074	6.285	-11,2%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Hizmet Geliri	₺13.352.332	₺11.257.495	₺15.041.326	₺18.827.330	₺12.304.913	₺16.934.328	37,6%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺1.801	₺1.673	₺2.498	₺2.899	₺1.737	₺2.698	55,3%	
Toplam Hizmet Geliri	₺54.974.793	₺47.448.369	₺50.658.575	₺61.560.310	₺51.211.581	₺56.109.442	9,6%	

Tablo 4.2. Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu bulguları incelendiğinde çalışmanın yöntem kısmında da bahsedildiği gibi 2018 yılı baz alınarak 2019, 2020 ve 2021 yıllarının verilerini enflasyondan arındırmak için Reel dönüşüm katsayısı kullanılmıştır. (A) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- Ayaktan hizmet (Acil hizmetler hariç) sayıları %14,3 azalırken; muayene ortalama geliri %22,6 ve muayene hizmet geliri %5,5 ve ayaktan toplam hizmet geliri %2,3 artmıştır.

- Yatan Hizmetler gelirlerinde yatan hasta toplam hizmet sayısı %10,5 düşerken yatan hasta toplam hizmet geliri %16 artmıştır.

- Yatan Hasta Günöbirlik Hasta Sayısı %8,6 Yatan Hasta Cerrahi Sayısı %21,9 Yatan Hasta Tedavi Müdahale Sayısı % 11,2 olmak üzere her üç yatış şeklinde de sayılar düşmüştür.

- Yatan Hasta Günöbirlik Hizmet Geliri %911,5 Yatan Hasta Tedavi Müdahale Hizmet Geliri %37,6 artarken, Yatan Hasta Cerrahi Hizmet Geliri %7 düşmüştür.

- Yatan Hasta Günöbirlik Ortalama Geliri %26,5 Yatan Hasta Cerrahi Ortalama Geliri %20,9 Yatan Hasta Tedavi Müdahale Ortalama Geliri % 55,3 olmak üzere ortalama gelirler artmıştır.

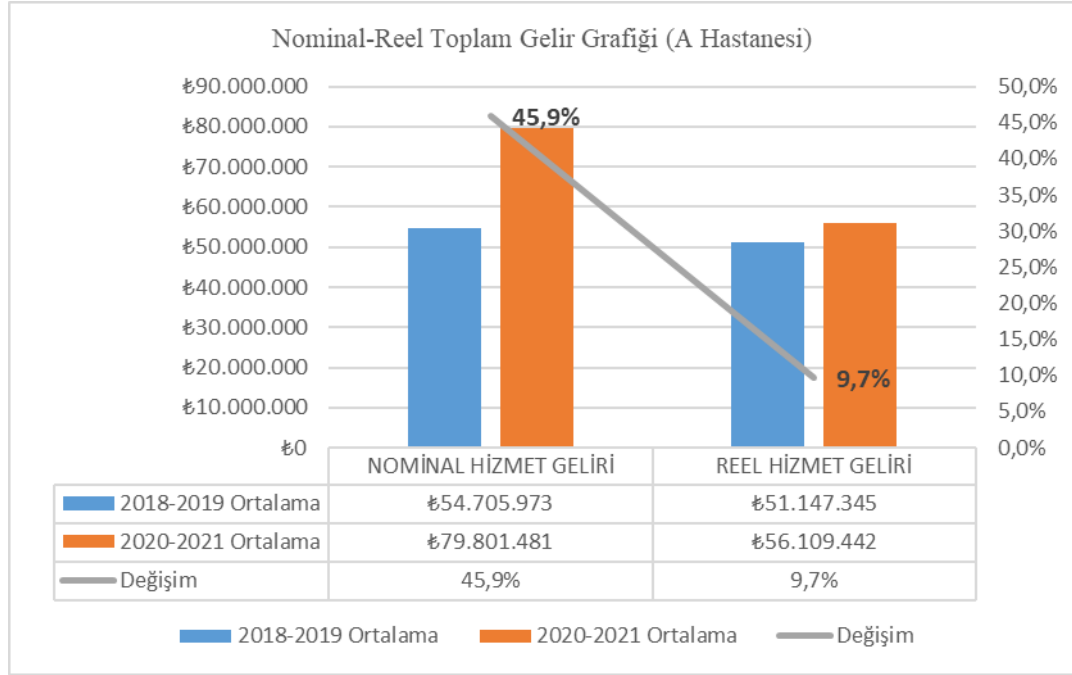
- Toplam Hizmet Gelirlerinde ise pandemi öncesi dönem olan (2018-2019) yıllık gelir ortalaması 51.211.581 TL iken pandemi sonrası (2019-2020) yıllık reel gelir ortalaması 56.109.442 TL'ye yükselmiştir. Gelir artış oranı %9,6 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 4.1 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (A Hastanesi) ve Tablo 4.2 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (A Hastanesi) karşılaştırıldığında pandemi döneminde pandemi öncesi döneme göre Ayaktan Hizmet Geliri nominal olarak %35,8 artarken reel olarak %2,3 artmıştır. Yatan Hizmet Geliri nominal olarak %51,6 artarken reel olarak %14 artmıştır. Yatan Hasta Cerrahi Hizmet Geliri nominal olarak %22,6 artarken reel olarak %7 düşmüştür. Toplam Hizmet Geliri nominal olarak %45,9 artarken reel olarak artışın %9,6 olduğu görölmektedir.

Tablo 4.3 Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (A Hastanesi)

Hizmet Geliri Değişim Tablosu (A Hastanesi)								
	2018		2019		2020		2021	
	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel
Ayaktan Hizmet Geliri	₺25.084.736	₺25.084.736	₺26.487.209	₺23.032.356	₺28.335.193	₺21.999.373	₺41.697.857	₺27.205.137
Muayene (Acil Hariç) Hizmet Geliri	₺19.764.765	₺19.764.765	₺20.363.503	₺17.707.394	₺22.776.743	₺17.683.807	₺33.504.296	₺21.859.372
Yatan Hizmet Geliri	₺29.761.585	₺29.761.585	₺28.078.415	₺24.416.013	₺36.913.051	₺28.659.201	₺52.656.861	₺34.355.173
Yatan Günübirlik (İşlem+Tedavi) Hizmet Geliri	₺5.190.000	₺5.190.000	₺4.250.000	₺3.695.652	₺4.980.000	₺3.866.460	₺9.255.000	₺6.038.285
Yatan Hasta (Cerrahi) Hizmet Geliri	₺11.219.253	₺11.219.253	₺10.882.296	₺9.462.866	₺12.559.823	₺9.751.415	₺14.544.836	₺9.489.558
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Hizmet Geliri	₺13.352.332	₺13.352.332	₺12.946.119	₺11.257.495	₺19.373.228	₺15.041.326	₺28.857.025	₺18.827.330
Toplam Hizmet Geliri	₺54.846.321	₺54.846.321	₺54.565.624	₺47.448.369	₺65.248.244	₺50.658.575	₺94.354.718	₺61.560.310
	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama	2020-2021 Ortalama	Değişim	
NOMİNAL HİZMET GELİRİ	₺54.846.321	₺54.565.624	₺65.248.244	₺94.354.718	₺54.705.973	₺79.801.481	45,9%	
REEL HİZMET GELİRİ	₺54.846.321	₺47.448.369	₺50.658.575	₺61.560.310	₺51.147.345	₺56.109.442	9,7%	

Grafik 4.1 Nominal-Reel Toplam Gelir Grafiği (A Hastanesi)

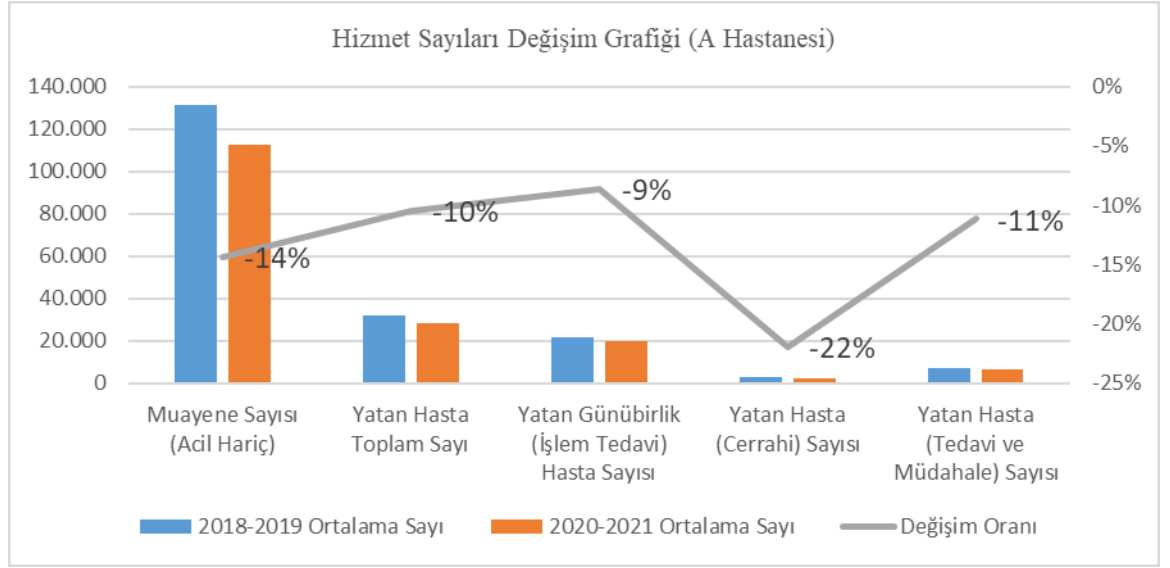
Tablo 4.3 Nominal Reel Gelir Değişim Tablosu (A Hastanesi) bulguları incelendiğinde çalışmanın Gereç ve Yöntem kısmında da belirtildiği gibi 2018 yılı baz yılı alınarak 2019, 2020, 2021 yılları gelirleri enflasyondan arındırılmış ve 2018 yılı satın alma gücü ile reel gelirler yeniden hesaplanmıştır.

2019 yılı reel geliri 2018 yılı satın alma gücü ile yeniden hesaplandığında 54.565.624 TL'den 47.448.369 TL'ye, 2020 yılı reel geliri 65.248.244 TL'den 50.658.575 TL'ye ve 2021 yılı için reel gelir 94.354.718 TL'den 61.560.310 TL'ye düşmüştür. Pandemi öncesi dönem (2018-2019) nominal gelir ortalaması 54.705.973 TL iken pandemi döneminde nominal ortalama gelir 79.801.481 TL'ye çıkararak pandemi döneminde nominal gelir artış oranı % 45,9 olarak tespit edilmiştir. Pandemi öncesi dönem (2018-2019) reel gelir ortalaması 51.147.345 TL iken pandemi döneminde bu ortalama gelir 56.109.442 TL'ye çıkararak pandemi dönemindeki reel gelir artış oranı sadece %9,7 olarak tespit edilmiştir. (Bkn. Grafik-4.1.Nominal-Reel Toplam Gelir Grafiği A Hastanesi). Pandemi öncesi dönem ile pandemi dönemi arasındaki gelir artışının nominal veriler incelendiğinde gelir artışı %45,9 iken reel veriler incelendiğinde gelir artışının %9,7 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.4 Hizmet Sayıları Değişim Tablosu (A Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Sayı	2020-2021 Ortalama Sayı	Değişim Oranı
Muayene Sayısı (Acil Hariç)	135.699	126.725	106.946	117.895	131.212	112.421	-14%
Yatan Hasta Toplam Sayı	32.659	30.855	27.730	29.130	31.757	28.430	-10%
Yatan Günübürlük (İşlem Tedavi) Hasta Sayısı	22.080	21.053	18.980	20.444	21.567	19.712	-9%
Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı	3.181	3.052	2.636	2.230	3.117	2.433	-22%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Sayısı	7.398	6.750	6.114	6.456	7.074	6.285	-11%

Grafik 4.2 Hizmet Sayıları Değişim Grafiği (A Hastanesi)

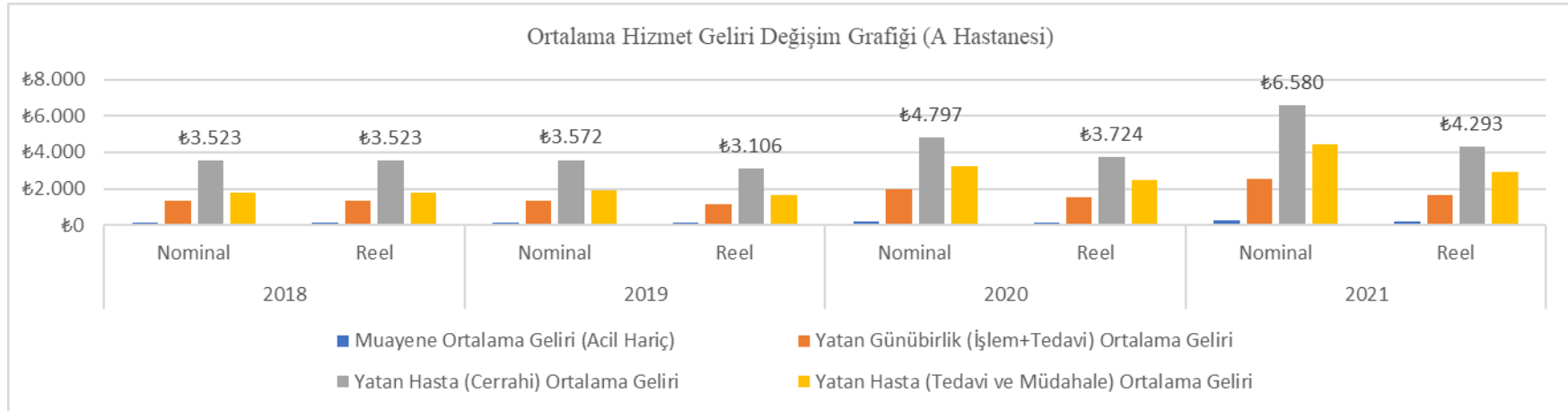

Tablo 4.4 Hizmet Sayıları Değişim Tablosu (A Hastanesi) görüldüğü üzere; Pandemi döneminde pandemi öncesi duruma göre Muayene sayısı (Acil hariç) %14 yatan hasta toplam sayısı %10 Yatan günübürlük (işlem tedavi) hasta sayısı %9 Cerrahi amaçlı yatan hasta sayısı %22 Medikal tedavi amaçlı yatan hasta sayısı %11 azalmıştır. Grafik 4.2 (A) Hastanesi Hizmet Sayıları Değişim Grafiğinde de görsel olarak da belirtildiği gibi pandemi döneminde Ayaktan ve Yatan hizmet tüm sayılarında yıllara göre azalma tespit edilmiştir. En fazla düşüş %22 oranı ile yatan hasta (cerrahi) hizmet sayısında olmuştur. Cerrahi hizmet sayısındaki düşüşü %14 düşüş oranı ile acil hariç muayene sayısı izlemektedir.

Tablo 4.5 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Tablosu (A Hastanesi)

	2018		2019		2020		2021	
	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel
Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺145	₺145	₺161	₺140	₺213	₺165	₺282	₺184
Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺1.353	₺1.353	₺1.333	₺1.159	₺1.944	₺1.509	₺2.559	₺1.670
Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺3.523	₺3.523	₺3.572	₺3.106	₺4.797	₺3.724	₺6.580	₺4.293
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺1.801	₺1.801	₺1.924	₺1.673	₺3.217	₺2.498	₺4.443	₺2.899

Grafik 4.3 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Grafiği (A Hastanesi)

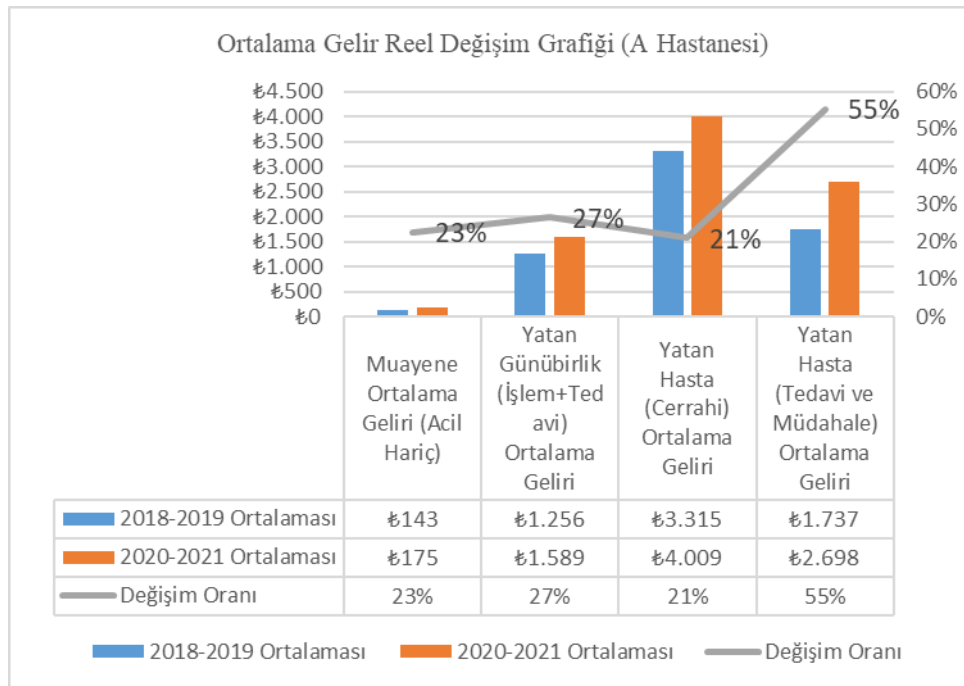
Tablo 4.5 Ortalama Hizmet Geliri Nominal Reel Değişim Tablosu (A Hastanesi) bulgularında görüldüğü gibi; baz yıl olan 2018 yılında nominal/reel ortalama hizmet gelirleri Acil hariç Muayene Ortalama Geliri 145 TL, Yatan (Günübirlik+İşlem) Ortalama Geliri 1.353TL, Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 3.523TL ve Yatan Hasta (Tedavi+Müdahale) Ortalama Geliri 1.801 TL'dir. 2019 yılında nominal Muayene Ortalama Geliri 161 TL iken reel Muayene Ortalama Geliri 140 TL, nominal Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 1.333 TL iken reel Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 1.159 TL, nominal Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 3.572 TL iken Reel Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 3.106 TL, nominal Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 1.924 TL iken reel Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 1.673 TL'dir. 2020 yılında nominal Muayene Ortalama Geliri 213 TL iken reel Muayene Ortalama Geliri 165 TL, nominal Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 1.944 TL iken reel Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 1.509 TL, nominal Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 4.797 TL iken reel Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 3.724 TL, nominal Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 3.217 TL iken reel Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 2.498 TL'dir. 2021 yılında da nominal Muayene Ortalama Geliri 282 TL iken reel Muayene Ortalama Geliri 184 TL, nominal Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 2.559 TL iken reel Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 1.670 TL, nominal Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 6.580 TL iken reel Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 4.293 TL, nominal Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 4.443 TL iken reel Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 2.899 TL'dir.

Grafik 4.3 Ortalama Hizmet Geliri Değişim Grafiğinde de görüldüğü üzere ortalama gelirlere bakıldığında en yüksek fiyat ortalamasından aşağıya doğru sırasıyla Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri, Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri, Yatan Hasta (Günübirlik+İşlem Tedavi) Geliri ve Muayene Geliri (Acil Hariç) olduğu görülmektedir. Grafikte de görüldüğü üzere Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri reel olarak 2018 yılında 3.523 TL, 2019 yılında 3.106 TL, 2020 yılında 3.724 TL ve 2021 yılında 4.294 TL'dir.

Tablo 4.6 Ortalama Gelir Reel Değişim Tablosu (A Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı
Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺145	₺140	₺165	₺184	₺143	₺175	23%
Yatan Günübirlik (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺1.353	₺1.159	₺1.509	₺1.670	₺1.256	₺1.589	27%
Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺3.523	₺3.106	₺3.724	₺4.293	₺3.315	₺4.009	21%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺1.801	₺1.673	₺2.498	₺2.899	₺1.737	₺2.698	55%

Grafik 4.4 Ortalama Gelir Reel Değişim Grafiği (A Hastanesi)

Tablo 4.6 Ortalama Gelir Reel Değişim Tablosu (A Hastanesi) ve Grafik 4.4 Ortalama Gelir Reel Değişim Grafiğinde görüldüğü üzere pandemi öncesi dönem ve pandemi dönemi karşılaştırıldığında Muayene (Acil Hariç) Ortalama Geliri 2018-2019 yılları için 143 TL iken 2020-2021 yılları için 175 TL olmuştur ve değişim oranı %23 hesaplanmıştır. Yatan Günübirlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri 2018-2019 yılları için 1.256 TL iken 2020-2021 yılları için 1.589 TL olmuştur ve değişim oranı %27 hesaplanmıştır. Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 2018-2019 yılları için 3.315 TL iken 2020-2021 yılları için 4.009 TL olmuştur ve değişim oranı %21 hesaplanmıştır. Yatan Hasta (Tedavi+Müdahale) Ortalama Geliri 2018-2019 yılları için 1.737 TL iken 2020-2021 yılları için 2.698 TL olmuştur ve değişim oranı %55 hesaplanmıştır. Ortalama Gelir artışının en yüksek olduğu hizmet alış türü %55 oranıyla tedavi ve müdahale amaçlı yatan hasta ortalama geliri olmuştur. Günübirlük yatan hasta ortalama geliri %27, acil hariç muayene ortalama geliri %23 ve cerrahi amaçlı yatan hasta geliri % 21 artmıştır.

Tablo 4.7 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (A Hastanesi)

GELİR KALEMLERİ		DÖNEM/2018	DÖNEM/2019	DÖNEM/2020	DÖNEM/2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	DEĞİŞİM
Yurtdışı Hasta	Hizmet Geliri	₺3.279.459	₺3.940.197	₺1.510.870	₺2.732.312	₺3.609.828	₺2.121.591	-41,2%
	Toplam Hizmet Gelirine Oranı	5,9%	7,2%	2,3%	2,8%	6,6%	2,6%	-60,9%
SGK	Hizmet Geliri	₺39.050.006	₺35.762.795	₺48.520.000	₺61.590.927	₺37.406.401	₺55.055.464	47,2%
	Toplam Hizmet Gelirine Oranı	71,2%	65,6%	74,4%	65,8%	68,4%	70,1%	2,5%
TSS	Hizmet Geliri	₺1.629.906	₺2.328.503	₺3.248.890	₺5.623.467	₺1.979.205	₺4.436.179	124,1%
	Toplam Hizmet Gelirine Oranı	3,0%	4,3%	5,0%	5,9%	3,6%	5,4%	49,6%
ÖSS	Hizmet Geliri	₺815.500	₺713.730	₺823.630	₺7.708.245	₺764.615	₺4.265.938	457,9%
	Toplam Hizmet Gelirine Oranı	1,5%	1,3%	1,3%	8,2%	1,4%	4,7%	237,5%
AK	Hizmet Geliri	₺2.843.800	₺3.474.227	₺3.214.170	₺4.735.571	₺3.159.014	₺3.974.871	25,8%
	Toplam Hizmet Gelirine Oranı	5,2%	6,4%	4,9%	5,0%	5,8%	5,0%	-14,3%
Cari	Hizmet Geliri	₺7.351.239	₺8.322.375	₺7.890.500	₺11.633.496	₺7.836.807	₺9.761.998	24,6%
	Toplam Hizmet Gelirine Oranı	13,4%	15,2%	12,1%	12,3%	14,3%	12,2%	-14,7%

Tablo 4.7 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu bulguları incelendiğinde (A) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi dönemine göre;

- Yurtdışı Hasta hizmet gelirinin %41,2 ve yurtdışı hasta ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirinine oranını %60,9 azaldığı,
- SGK güvencesi ile hizmet alan hastalardan elde edilen gelirin %47,2 ve SGK'lı hasta gelirinin toplam hizmet gelirinine oranının %2,5 arttığı,
- Tamamlayıcı Sağlık Sigortalı (TSS) hasta hizmet gelirinin % 124,1 ve TSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirinine oranını % 49,6 arttığı,
- Özel Sağlık Sigortalı (ÖSS) hasta hizmet gelirinin % 457,9 ve ÖSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirinine oranını % 237,5 arttığı,
- Anlaşmalı Kurumlar (AK) hasta hizmet gelirinin % 25,8 arttığı ve AK ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirinine oranını % 14,3 azaldığı,
- Cepten Ödeme yapan Cari hasta hizmet gelirinin %24,6 arttığı ve cari ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirinine oranını % 14,7 azaldığı tespit edilmiştir.

Pandemi döneminde Yurtdışı hasta geliri ve yurtdışı hasta gelirinin toplam hizmet gelirinine oranı düşmüştür. SGK güvencesi ile hizmet alan hastalardan elde edilen gelir artmıştır. Ödeyici tipine göre en fazla gelir artışı % 457,9 ile ÖSS'li hasta geliri ve %124,1 ile TSS'li hasta grubu gelirlerindeki artış olmuştur. Anlaşmalı Kurum ve Cepten ödeme yapan Cari ödeyici tipleri için hizmet gelirlerinin toplam hizmet gelirinine oranı düşerken AK ve Cari hizmet geliri pandemi öncesi döneme göre artış göstermiştir.

Tablo 4.8 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (A Hastanesi)

GELİR KALEMLERİ		DÖNEM/2018	DÖNEM/2019	DÖNEM/2020	DÖNEM/2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	DEĞİŞİM
Yurtdışı Hasta	Hizmet Geliri	₺3.279.459	₺3.426.258	₺1.173.036	₺1.782.656	₺3.352.859	₺1.477.846	-55,9%
	Toplam Hizmet Gelirine Oranı	5,9%	7,2%	2,3%	2,8%	6,6%	2,6%	-60,9%
SGK	Hizmet Geliri	₺39.050.006	₺31.098.083	₺37.670.807	₺40.184.069	₺35.074.044	₺38.927.438	11,0%
	Toplam Hizmet Gelirine Oranı	71,0%	65,6%	74,4%	65,8%	68,3%	70,1%	2,6%
TSS	Hizmet Geliri	₺1.629.906	₺2.024.785	₺2.522.430	₺3.668.946	₺1.827.346	₺3.095.688	69,4%
	Toplam Hizmet Gelirine Oranı	3,0%	4,3%	5,0%	5,9%	3,6%	5,4%	49,8%
ÖSS	Hizmet Geliri	₺815.500	₺620.635	₺639.464	₺5.029.128	₺718.067	₺2.834.296	294,7%
	Toplam Hizmet Gelirine Oranı	1,5%	1,3%	1,3%	8,2%	1,4%	4,7%	241,4%
AK	Hizmet Geliri	₺2.843.800	₺3.021.067	₺2.495.474	₺3.089.652	₺2.932.433	₺2.792.563	-4,8%
	Toplam Hizmet Gelirine Oranı	5,2%	6,4%	4,9%	5,0%	5,8%	5,0%	-14,1%
Cari	Hizmet Geliri	₺7.351.239	₺7.236.848	₺6.126.165	₺7.590.099	₺7.294.043	₺6.858.132	-6,0%
	Toplam Hizmet Gelirine Oranı	13,4%	15,2%	12,1%	12,3%	14,3%	12,2%	-14,6%

Tablo 4.8 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu bulguları incelendiğinde (A) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi dönemine göre;

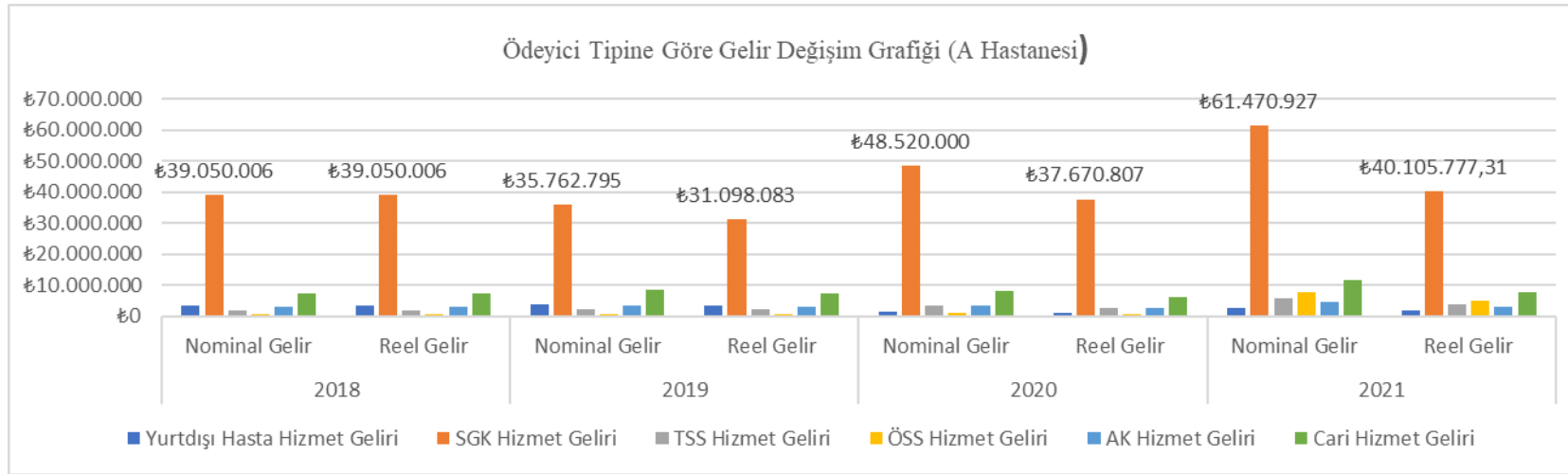
- Yurtdışı Hasta hizmet gelirinin %55,9 ve yurtdışı hasta ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirine oranını %60,9 azaldığı,
- SGK güvencesi ile hizmet alan hastalardan elde edilen gelirin %11 ve SGK'lı hasta gelirinin toplam hizmet gelirine oranının %2,6 arttığı,
- Tamamlayıcı Sağlık Sigortalı (TSS) hasta hizmet gelirinin %69,4 ve TSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirine oranını % 49,8 arttığı,
- Özel Sağlık Sigortalı (ÖSS) hasta hizmet gelirinin %294,7 ve ÖSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirine oranını % 241,4 arttığı,
- Anlaşmalı Kurumlar (AK) hasta hizmet gelirinin %4,8 düştüğü ve AK ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirine oranını % 14,1 azaldığı,
- Cepten Ödeme yapan Cari hasta hizmet gelirinin %6 ve cari ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirine oranını % 14,6 azaldığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.7. Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu ve Tablo 4.8. Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu karşılaştırıldığında Yurtdışı hasta Hizmet geliri nominal olarak %41,2 azalırken reel verilere göre %55,9 azalmıştır. SGK güvencesi ile hizmet alan hastalardan elde edilen gelir nominal olarak %47,2 artarken reel olarak sadece %11 artmıştır. Ödeyici tipine göre en fazla gelir artışı reel olarak da %294,7 ile ÖSS'li hasta geliri ve %241,4 ile TSS'li hasta grubu gelirlerindeki artış olmuştur. Anlaşmalı Kurum geliri nominal olarak %25,8 artmış gibi görünürken reel olarak 4,8% düşüş göstermiştir. Cepten ödeme yapan Cari ödeyici tipleri için hizmet gelirleri de nominal olarak %24,6 artarken reel olarak %6 düşmüştür.

Tablo 4.9 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Gelir Değişim Tablosu (A Hastanesi)

	2018		2019		2020		2021	
	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel
Yurtdışı Hasta Hizmet Geliri	₺3.279.459	₺3.279.459	₺3.940.197	₺3.426.258	₺1.510.870	₺1.173.036	₺2.732.312	₺1.782.656
SGK Hizmet Geliri	₺39.050.006	₺39.050.006	₺35.762.795	₺31.098.083	₺48.520.000	₺37.670.807	₺61.470.927	₺40.105.777
TSS Hizmet Geliri	₺1.629.906	₺1.629.906	₺2.328.503	₺2.024.785	₺3.248.890	₺2.522.430	₺5.623.467	₺3.668.946
ÖSS Hizmet Geliri	₺815.500	₺815.500	₺713.730	₺620.635	₺823.630	₺639.464	₺7.708.245	₺5.029.128
AK Hizmet Geliri	₺2.843.800	₺2.843.800	₺3.474.227	₺3.021.067	₺3.214.170	₺2.495.474	₺4.735.571	₺3.089.652
Cari Hizmet Geliri	₺7.351.239	₺7.351.239	₺8.322.375	₺7.236.848	₺7.890.500	₺6.126.165	₺11.633.496	₺7.590.099

Grafik 4.5 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Değişim Grafiği (A Hastanesi)

Tablo 4.9 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Gelir Değişim Tablosu (A Hastanesi) ve Grafik 4.5 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Değişim Grafiği A Hastanesinde görüldüğü üzere ödeyici tipine göre gelirin en yüksek olduğu hizmet gelir kalemi SGK güvencesi ile hizmet alan hastadan elde edilen gelir kalemidir. Reel hizmet gelirleri incelendiğinde SGK hizmet geliri 2018 yılında 39.050.006 TL 2019 yılında reel olarak 2018'in altına düşerek 31.098.083 TL, 2020 yılında 37.670.807 TL ve 2021 yılında 40.105.777 TL gerçekleşmiştir. Yurtdışı Hasta Reel Hizmet Geliri 2018 yılında 3.279.459 TL ve 2019 yılında 3.426.258 TL 2020 ve 2021 yıllarında pandemi öncesi dönemin altına düşerek 2020 yılında 1.173.036 TL ve 2021 yılında 1.782.656 TL gerçekleşmiştir. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Geliri 2020-2021 pandemi döneminde artarak 2020 yılında reel hizmet geliri 2.522.430 TL ve 2021 yılındaki reel hizmet geliri ise 3.668.946 TL gerçekleşmiştir. A Hastanesi için Tablo 4.9. Ödeyici Tipine Göre Gelir Değişim Tablosunda en dikkat gelir grubu özel sağlık sigortalı gelir kaynağı olmuştur. Reel ÖSS hizmet gelirinde görüldüğü üzere 2018 yılı ÖSS geliri 815.500 TL, 2019 yılı ÖSS geliri 620.635 TL, 2020 ÖSS geliri 639.464 TL iken 2021 ÖSS gelirinin 5.029.128 TL'ye çıktığı görülmektedir.

Tablo 4.10 Hizmet Gideri Nominal Değişim Tablosu (A Hastanesi)

GİDER KALEMİ	İÇERİK	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Gider	2020-2021 Ortalama Gider	Değişim Oranı
İlaç Sarf (İs) Gider		₺6.619.862	₺7.139.285	₺9.593.191	₺11.716.112	₺6.879.574	₺10.654.652	55%
İK Gider		₺13.648.136	₺15.942.888	₺15.459.011	₺21.358.699	₺14.795.512	₺18.408.855	24%
Doktor Gider		₺17.609.721	₺18.121.378	₺18.461.545	₺25.960.345	₺17.865.549	₺22.210.945	24%
Dış Medikal Gider		₺2.617.217	₺2.309.380	₺2.164.577	₺2.943.351	₺2.463.298	₺2.553.964	4%
Bakım Onarım	Biyomedikal Teknik Bilgi Sistemleri	₺1.443.446	₺1.614.162	₺2.019.662	₺2.659.944	₺1.528.804	₺2.339.803	53%
Enerji Giderleri	Elektrik, Su, Gaz, Yakıt	₺1.423.417	₺1.836.016	₺2.127.583	₺2.864.595	₺1.629.716	₺2.496.089	53%
Haberleşme İletişim	Bilgi Sistemleri	₺107.749	₺129.083	₺154.230	₺162.246	₺118.416	₺158.238	34%
Dış Alım Destek Hizmetleri	Temizlik, Yemek, Çamaşır, Hasta Odası, Ambulans, Kargo, Su	₺2.479.052	₺2.747.715	₺2.896.246	₺3.593.549	₺2.613.384	₺3.244.898	24%
	Pazarlama Sponsorluk	₺152.702	₺19.398	₺144	₺429.909	₺86.050	₺215.026	150%
	Pazarlama Giderleri	₺407.370	₺351.411	₺172.006	₺233.152	₺379.390	₺202.579	-47%
Pazarlama	Diğer Yurtdışı Giderleri	₺338.937	₺780.909	₺179.392	₺249.108	₺559.923	₺214.250	-62%
	Pazarlama İş Geliştirme	₺0	₺42	₺0	₺1.389	₺21	₺694	3178%
	Ak Giderleri	₺2.887	₺3.500	₺2.485	₺4.420	₺3.193	₺3.452	8%
Ara Toplam		₺901.895	₺1.155.260	₺354.027	₺917.977	₺1.028.578	₺636.002	-38%
	Bina Kira	₺3.594.692	₺4.163.130	₺4.941.917	₺6.159.207	₺3.878.911	₺5.550.562	43%
	Diğer Çeşitli Giderler	₺217.247	₺294.761	₺296.111	₺288.454	₺256.004	₺292.283	14%
	SGK Kesinti Ceza	₺51.308	₺78.291	₺64.309	₺327.581	₺64.800	₺195.945	202%
	Sigorta	₺218.708	₺316.916	₺339.438	₺291.880	₺267.812	₺315.659	18%
	Basılı Evrak Malzeme	₺212.793	₺274.620	₺305.225	₺409.676	₺243.707	₺357.451	47%
Diğer Giderler Detay	Danışmanlık	₺4.945	₺1.528	₺7.394	₺7.925	₺3.236	₺7.660	137%
	Danışmanlık Hukuk	₺206.049	₺108.702	₺62.307	₺58.198	₺157.376	₺60.253	-62%
	Medikal Olmayan Sarf Malzeme	₺0	₺27.002	₺94.861	₺230.692	₺13.501	₺162.776	1106%
	Ver Resmi Harçlar	₺26.291	₺32.509	₺33.537	₺45.939	₺29.400	₺39.738	35%
	Merkezi Pazarlama Katılım	₺442.986	₺430.611	₺283.627	₺317.677	₺436.799	₺300.652	-31%
	Merkezi Katılım	₺992.335	₺1.024.247	₺1.284.614	₺2.157.839	₺1.008.291	₺1.721.227	71%
Ara Toplam		₺5.967.354	₺6.752.317	₺7.713.341	₺10.295.068	₺6.359.836	₺9.004.205	42%
Genel Toplam		₺52.817.849	₺57.747.484	₺60.943.412	₺82.471.887	₺55.282.667	₺71.707.650	30%

Tablo 4.10 Hizmet Gideri Nominal Değişim Tablosu bulgularında görüldüğü üzere (A) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- İlaç Sarf (IS) Giderlerinde %55 artış olduğu,
- İK Giderlerinde %24 artış olduğu
- Doktor Giderlerinde %24 artış olduğu
- Dış Medikal Giderlerinde %4 artış olduğu
- Bakım Onarım Giderlerinde %53 artış olduğu
- Enerji Giderlerinde %53 artış olduğu
- Haberleşme ve İletişim Giderlerinde %34 artış olduğu
- Dış Alım Destek Hizmetler Giderlerinde %24 artış olduğu
- Pazarlama Giderlerinde %38 azalış olduğu
- Diğer Detay Giderlerinde %32 artış olduğu
- Toplam Giderlerinde %30 artış olduğu görülmüştür.

Gider kalemleri içerisindeki en fazla artış sırasıyla İlaç Sarf (IS) giderleri, Bakım Onarım Giderleri ve Enerji Giderlerinde görülmüştür. İK ve Doktor Giderlerinde Devletin Pandemi önlemleri kapsamında işletmelere sağladığı Kısa Çalışma Ödeneğine rağmen artış %24 olmuştur. Giderleri azalan tek kalemin pazarlama giderleri olduğu görülmektedir.

Tablo 4.11 Hizmet Gideri Reel Değişim Tablosu (A Hastanesi)

GİDER KALEMİ	İÇERİK	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Gider	2020-2021 Ortalama Gider	Değişim Oranı
İlaç Sarf (İs) Gider		₺6.619.862	₺6.208.074	₺7.448.130	₺7.644.000	₺6.413.968	₺7.546.065	18%
İK Gider		₺13.648.136	₺13.863.381	₺12.002.338	₺13.935.160	₺13.755.759	₺12.968.749	-6%
Doktor Gider		₺17.609.721	₺15.757.720	₺14.333.498	₺16.937.435	₺16.683.720	₺15.635.466	-6%
Dış Medikal Gider		₺2.617.217	₺2.008.157	₺1.680.572	₺1.920.345	₺2.312.687	₺1.800.459	-22%
Bakım Onarım	Biyomedikal Teknik Bilgi Sistemleri	₺1.443.446	₺1.403.619	₺1.568.060	₺1.735.440	₺1.423.532	₺1.651.750	16%
Enerji Giderleri	Elektrik Su Gaz Yakıt	₺1.423.417	₺1.596.535	₺1.651.850	₺1.868.962	₺1.509.976	₺1.760.406	17%
Haberleşme İletişim	Bilgi Sistemleri	₺107.749	₺112.246	₺119.744	₺105.855	₺109.998	₺112.799	3%
Dış Alım Destek Hizmetleri	Temizlik, Yemek, Çamaşır, Hasta Odası, Ambulans, Kargo, Su	₺2.479.052	₺2.389.317	₺2.248.638	₺2.344.557	₺2.434.185	₺2.296.597	-6%
	Pazarlama Sponsorluk	₺152.702	₺16.868	₺112	₺280.487	₺84.785	₺140.300	65%
	Pazarlama Giderleri	₺407.370	₺305.574	₺133.545	₺152.116	₺356.472	₺142.831	-60%
Pazarlama	Diğer Yurtdışı Giderleri	₺338.937	₺679.052	₺139.280	₺162.527	₺508.994	₺150.903	-70%
	Pazarlama İş Geliştirme	₺0	₺37	₺0	₺906	₺18	₺453	2359%
	Ak Giderleri	₺2.887	₺3.043	₺1.929	₺2.884	₺2.965	₺2.407	-19%
Ara Toplam		₺901.895	₺1.004.574	₺274.866	₺598.921	₺953.235	₺436.893	-54%
	Bina Kira	₺3.594.692	₺3.620.113	₺3.836.892	₺4.018.482	₺3.607.403	₺3.927.687	9%
	Diğer Çeşitli Giderler	₺217.247	₺256.314	₺229.900	₺188.198	₺236.780	₺209.049	-12%
	SGK Kesinti Ceza	₺51.308	₺68.079	₺49.929	₺213.725	₺59.694	₺131.827	121%
	Sigorta	₺218.708	₺275.579	₺263.539	₺190.433	₺247.144	₺226.986	-8%
	Basılı Evrak Malzeme	₺212.793	₺238.800	₺236.976	₺267.287	₺225.797	₺252.131	12%
Diğer Giderler Detay	Danışmanlık	₺4.945	₺1.328	₺5.741	₺5.171	₺3.137	₺5.456	74%
	Danışmanlık Hukuk	₺206.049	₺94.524	₺48.375	₺37.970	₺150.286	₺43.173	-71%
	Medikal Olmayan Sarf Malzeme	₺0	₺23.480	₺73.650	₺150.512	₺11.740	₺112.081	855%
	Ver Resmi Harçlar	₺26.291	₺28.268	₺26.038	₺29.972	₺27.280	₺28.005	3%
	Merkezi Pazarlama Katılım	₺442.986	₺374.444	₺220.207	₺207.264	₺408.715	₺213.735	-48%
	Merkezi Katılım	₺992.335	₺890.649	₺997.371	₺1.407.849	₺941.492	₺1.202.610	28%
Ara Toplam		₺5.967.354	₺5.871.580	₺5.988.618	₺6.716.862	₺5.919.467	₺6.352.740	7%
Genel Toplam		₺52.817.849	₺50.215.204	₺47.316.314	₺53.807.537	₺51.516.526	₺50.561.925	-2%

Tablo 4.11 Hizmet Gideri Reel Değişim Tablosunda görüldüğü üzere (A) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- İlaç Sarf (IS) Giderlerinde %18 artış
- İnsan Kaynakları (İK) Giderlerinde %6 azalış
- Doktor Giderlerinde %6 azalış
- Dış Medikal Giderlerinde %22 azalış
- Bakım Onarım Giderlerinde %16 artış
- Enerji Giderlerinde %17 artış
- Haberleşme ve İletişim Giderlerinde %3 artış
- Dış Alım Destek Hizmetler Giderlerinde %6 azalış
- Pazarlama Giderlerinde %54 azalış
- Diğer Detay Giderlerinde %7 artış
- Toplam Giderlerinde %2 azalış olduğu görülmüştür.

Gider kalemleri içerisinde reel olarak artış olan kalemler İlaç Sarf (IS) giderleri, Bakım Onarım Giderleri, Enerji Giderleri, Dış alım Giderleri, Haberleşme ve Diğer Detay Giderlerdir. İK ve Doktor Giderlerinde Devletin Pandemi önlemleri kapsamında işletmelere sağladığı Kısa Çalışma Ödeneği sayesinde azalma görülmüştür. Bununla birlikte Dış Medikal Giderler de azalmıştır. Tabloda Toplam Giderlerde %2 azalma olduğu görülmektedir.

Tablo 4.12 Nominal Gider Özet Değişim Tablosu (A Hastanesi)

Gider Kalemi	2018	2019	2020	2021
İlaç Sarf (İS) Gider	₺6.619.862	₺7.139.285	₺9.593.191	₺11.716.112
İnsan Kaynakları (İK) Gider	₺13.648.136	₺15.942.888	₺15.459.011	₺21.358.699
Doktor Gider	₺17.609.721	₺18.121.378	₺18.461.545	₺25.960.345
Dış Medikal Gider	₺2.617.217	₺2.309.380	₺2.164.577	₺2.943.351
Bakım Onarım	₺1.443.446	₺1.614.162	₺2.019.662	₺2.659.944
Enerji Giderleri	₺1.423.417	₺1.836.016	₺2.127.583	₺2.864.595
Haberleşme-İletişim	₺107.749	₺129.083	₺154.230	₺162.246
Dış Alım Destek Hizmetleri	₺2.479.052	₺2.747.715	₺2.896.246	₺3.593.549
Pazarlama	₺901.895	₺1.155.260	₺354.027	₺917.977
Diğer Giderler Detay	₺5.967.354	₺6.752.317	₺7.713.341	₺10.295.068
Genel Toplam	₺52.817.849	₺57.747.484	₺60.943.412	₺82.471.887

Tablo 4.12 Nominal Gider Özet Değişim Tablosu (A Hastanesi) bulgularında görüldüğü üzere İlaç Sarf (IS) Nominal Gideri 2018-2021 yılları arasında düzenli artış göstererek 6.619.862 TL'den 2021 yılında 11.716.112 TL'ye çıkmıştır. İK Nominal Gideri 2018 yılında 13.648.136 TL iken 2021 yılında 21.358.699 TL 'ye ulaşmıştır. Doktor Nominal Gideri 2018 yılında 17.609.721 TL'den 2021 yılında 25.960.345 TL'ye çıkmıştır. Dış Medikal Giderde anlamlı bir artış görülmemiştir. Bakım Onarım Nominal Giderleri 2018 yılında 1.443.446 TL iken 2021 yılında 2.659.944 olarak gerçekleşmiştir. Enerji Nominal Giderlerinin 2018 yılında 1.423.417 TL'den 2021 yılında 2.864.595 TL'ye çıktığı görülmektedir. Diğer Nominal Giderle 5.967.354 TL'den 10.295.068 TL'ye çıkmıştır. Nominal Toplam Gider 2018 yılında 52.817.849 TL, 2019 yılında 57.747.484 TL, 2020 yılında 60.943.412 TL ve 2021 yılında 82.471.887 TL'ye çıkmıştır.

Tablo 4.13 Reel Gider Özet Değişim Tablosu (A Hastanesi)

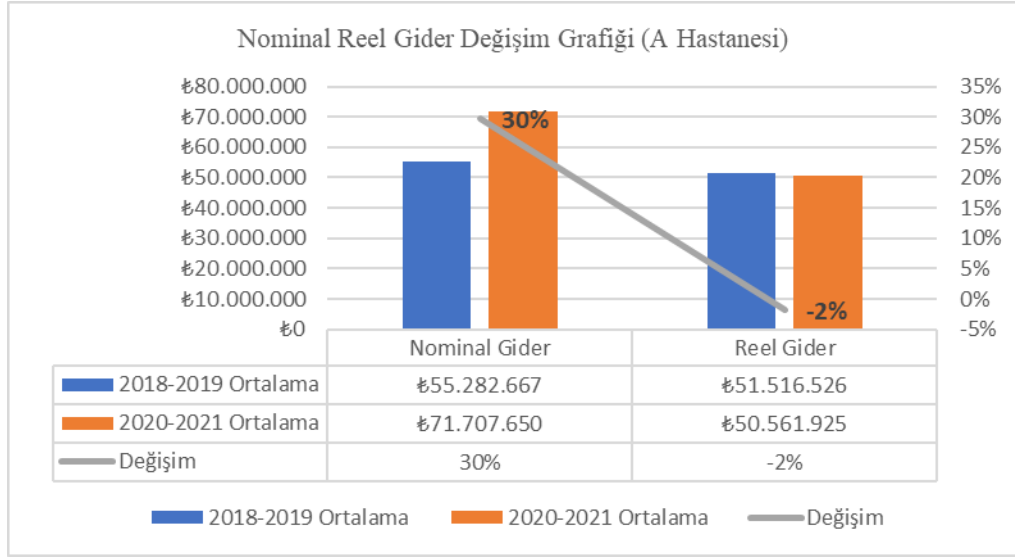
Gider Kalemi	2018	2019	2020	2021
İlaç Sarf (İS) Gider	₺6.619.862	₺6.208.074	₺7.448.130	₺7.644.000
İnsan Kaynakları (İK) Gider	₺13.648.136	₺13.863.381	₺12.002.338	₺13.935.160
Doktor Gider	₺17.609.721	₺15.757.720	₺14.333.498	₺16.937.435
Dış Medikal Gider	₺2.617.217	₺2.008.157	₺1.680.572	₺1.920.345
Bakım Onarım	₺1.443.446	₺1.403.619	₺1.568.060	₺1.735.440
Enerji Giderleri	₺1.423.417	₺1.596.535	₺1.651.850	₺1.868.962
Haberleşme-İletişim	₺107.749	₺112.246	₺119.744	₺105.855
Dış Alım Destek Hizmetleri	₺2.479.052	₺2.389.317	₺2.248.638	₺2.344.557
Pazarlama	₺901.895	₺1.004.574	₺274.866	₺598.921
Diğer Giderler Detay	₺5.967.354	₺5.871.580	₺5.988.618	₺6.716.862
Genel Toplam	₺52.817.849	₺50.215.204	₺47.316.314	₺53.807.537

Tablo 4.13 Reel Gider Özet Değişim Tablosu (A Hastanesi) verileri incelendiğinde 2018 yılı satın alma gücü ile 2021 İK Gideri, Doktor Gideri, Dış Medikal Gideri, Haberleşme-İletişim Gideri, Dış alım Gideri, Pazarlama Giderlerinde 2018 seviyesinin altına düştüğü görülmüştür. Reel Gider Genel Toplamı 2018 yılı için 52.817.849 TL, 2019 yılı için 50.215.204 TL, 2020 yılı için 47.316.314 TL ve 2021 yılı için 53.807.537 TL görülmektedir.

Tablo 4.14 Nominal-Reel Gider Değişim Tablosu (A Hastanesi)

Gider Türü	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama	2020-2021 Ortalama	Değişim
Nominal Hizmet Gideri	₺52.817.849	₺57.747.484	₺60.943.412	₺82.471.887	₺55.282.667	₺71.707.650	30%
Reel Hizmet Gideri	₺52.817.849	₺50.215.204	₺47.316.314	₺53.807.537	₺51.516.526	₺50.561.925	-2%

Grafik 4.6 Nominal- Reel Gider Değişim Grafiği (A Hastanesi)

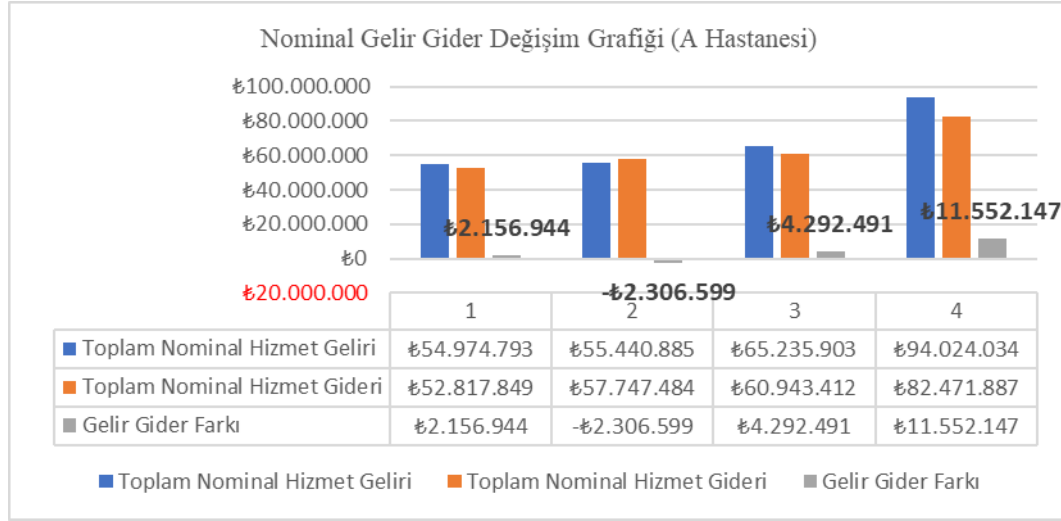

Tablo 4.14 Nominal Reel Gider Değişim Tablosu (A Hastanesi) ve Grafik-4.6 Nominal- Reel Gider Değişim Grafiği (A Hastanesi)’nden de görüldüğü üzere pandemi öncesi dönem olan 2018-2019 yıl ortalaması Nominal Gideri 55.282.667 TL iken aynı dönemin Reel Gideri 51.516.526 TL olmuştur. Pandemi dönemi olan 2020-2021 yıl ortalaması Nominal Gideri 71.707.650 TL iken Reel Gideri 50.561.925 TL gerçekleşmiştir. Tabloda görüldüğü üzere Pandemi Öncesi dönem ve Pandemi Dönemi Nominal Değişim Oranı %30 artarken Reel Değişim Oranı ise %2 azalış şeklinde ortaya çıkmıştır.

Tablo 4.15 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Tablosu (A Hastanesi)

Gelir Türü	2018	2019	2020	2021
Toplam Nominal Hizmet Geliri	₺54.974.793	₺55.440.885	₺65.235.903	₺94.024.034
Toplam Nominal Hizmet Gideri	₺52.817.849	₺57.747.484	₺60.943.412	₺82.471.887
Gelir Gider Farkı	₺2.156.944	-₺2.306.599	₺4.292.491	₺11.552.147

Grafik 4.7 Nominal Gelir Gider Farkı Değişim Grafiği (A Hastanesi)

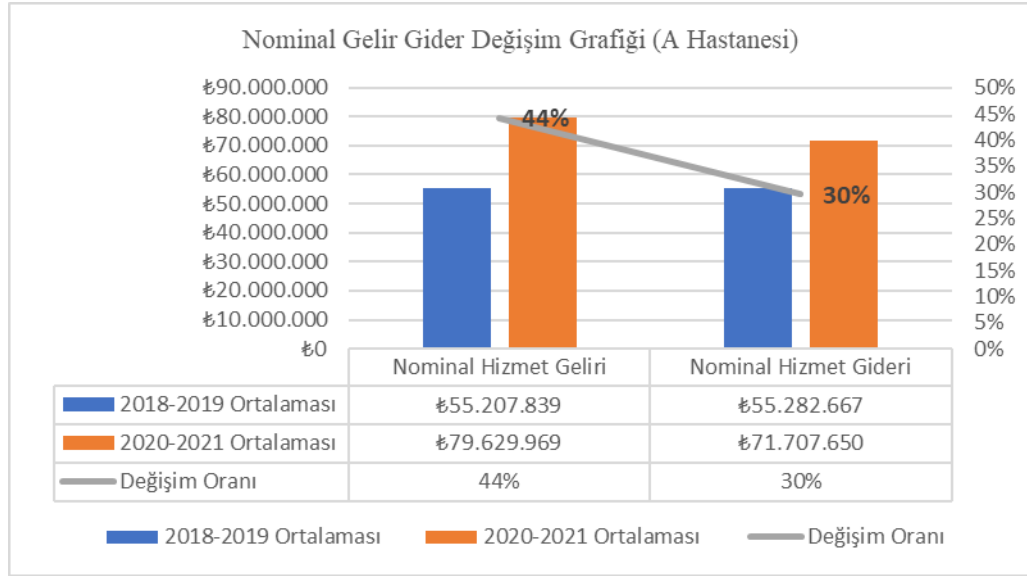

Tablo 4.15 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Tablosu ve Grafik 4.7 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Grafiğinde A Hastanesinin yıllara göre toplam nominal gelir ve gider tutarları gösterilmiştir. A Hastanesinin; 2018 yılında toplam nominal hizmet geliri 54.974.793 iken toplam nominal hizmet gideri 52.817.849 TL olarak ve gelir gider farkı 2.156.944 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2019 yılında toplam nominal hizmet geliri 55.440.885 iken toplam nominal hizmet gideri 57.747.484 TL olarak ve gelir gider farkı (-2.306.599) TL zarar olarak hesaplanmıştır. 2020 yılında toplam nominal hizmet geliri 65.235.903 TL iken toplam nominal hizmet gideri 60.943.412 TL olarak ve gelir gider farkı 4.292.491 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2021 yılında ise toplam nominal hizmet geliri 94.024.034 TL iken toplam nominal hizmet gideri 82.471.887 TL olarak ve gelir gider farkı 11.552.147 TL kar olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.16 Gelir Gider Nominal Değişim Tablosu (A Hastanesi)

	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı
Nominal Hizmet Geliri	₺55.207.839	₺79.629.969	44%
Nominal Hizmet Gideri	₺55.282.667	₺71.707.650	30%

Grafik 4.8 Nominal Gelir Gider Değişim Grafiği (A Hastanesi)

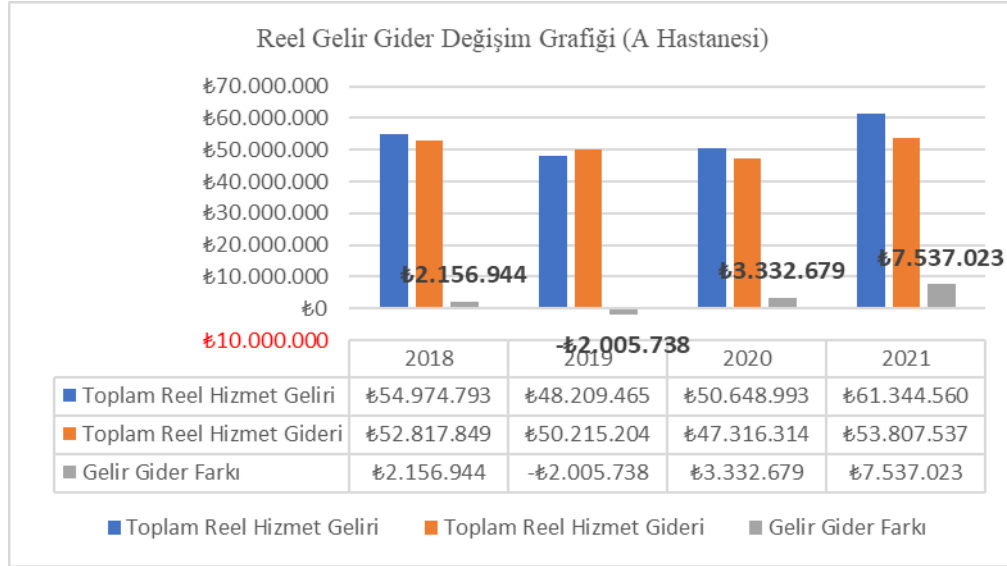

Tablo 4.16 Gelir Gider Nominal Değişim Tablosu (A Hastanesi) ve Grafik 4.8 Nominal Gelir Gider Değişim Grafiği (A Hastanesi) pandemi öncesi dönem ve pandemi döneminin nominal toplam gelir ve gider değişimlerini incelemektedir. A Hastanesi için Nominal hizmet geliri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemde 55.207.839 TL iken 2020-2021 pandemi döneminde 79.629.969 TL'ye çıkmış ve nominal gelir artış oranı %44 olarak bulunmuştur. A Hastanesi Nominal Hizmet Gideri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönem için 55.282.667 TL iken 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 71.707.650 TL olmuştur ve nominal gider artış oranı %30 olarak hesaplanmıştır. Nominal değerler ile pandemi döneminde pandemi öncesi döneme göre toplam hizmet gelirleri %44 artarken toplam hizmet giderleri %30 artmıştır.

Tablo 4.17 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Tablosu (A Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021
Toplam Reel Hizmet Geliri	₺54.974.793	₺48.209.465	₺50.648.993	₺61.344.560
Toplam Reel Hizmet Gideri	₺52.817.849	₺50.215.204	₺47.316.314	₺53.807.537
Gelir Gider Farkı	₺2.156.944	-₺2.005.738	₺3.332.679	₺7.537.023

Grafik 4.9 Reel Gelir Gider Değişim Grafiği (A Hastanesi)

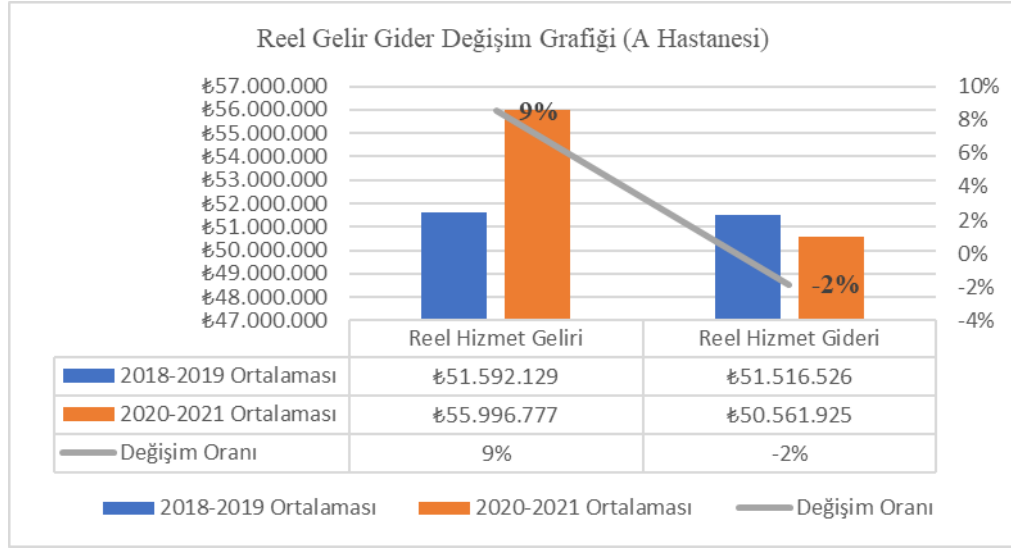

Tablo 4.17 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Tablosu ve Grafik 4.9 Reel Gelir Gider Değişim Grafiğinde A Hastanesinin yıllara göre toplam reel gelir ve gider tutarları gösterilmiştir. A Hastanesinin; 2018 yılında toplam reel hizmet geliri 54.974.793 iken toplam reel hizmet gideri 52.817.849 TL olarak ve gelir gider farkı 2.156.944 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2019 yılında toplam reel hizmet geliri 48.209.465 TL iken toplam reel hizmet gideri 50.215.204 TL olarak ve gelir gider farkı -2.005.738 TL zarar olarak hesaplanmıştır. 2020 yılında toplam reel hizmet geliri 50.648.993 TL iken toplam reel hizmet gideri 47.316.314 TL olarak ve gelir gider farkı 3.332.679 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2021 yılında ise toplam reel hizmet geliri 61.344.560 TL iken toplam reel hizmet gideri 53.807.537 TL olarak ve gelir gider farkı 7.537.023 TL kar olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.18 Gelir Gider Reel Değişim Tablosu (A Hastanesi)

	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı
Reel Hizmet Geliri	₺51.592.129	₺55.996.777	9%
Reel Hizmet Gideri	₺51.516.526	₺50.561.925	-2%

Grafik 4.10 Reel Gelir Gider Değişim Grafiği (A Hastanesi)

Tablo 4.18 Gelir Gider Reel Değişim Tablosu (A Hastanesi) ve Grafik 4.10. Reel Gelir Gider Değişim Grafiği (A Hastanesi) pandemi öncesi dönem ve pandemi döneminin reel toplam gelir ve gider verilerini içermektedir. A Hastanesi için reel hizmet geliri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemde 51.592.129 TL iken 2020-2021 pandemi döneminde 55.996.777 TL'ye çıkmış ve reel gelir artış oranı %9 olarak bulunmuştur. A Hastanesi Reel Hizmet Gideri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönem için 51.516.526 TL iken 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 50.561.925 TL'ye düşmüş ve nominal gider azalış oranı %2 olarak hesaplanmıştır. Özetle reel değerler ile pandemi döneminde pandemi öncesi döneme göre toplam hizmet gelirleri %9 artarken toplam hizmet giderleri %2 azalmıştır.

Tablo 4.19 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (B Hastanesi)

		DÖNEM 2018	DÖNEM 2019	DÖNEM 2020	DÖNEM 2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	NOMİNAL DEĞİŞİM
AYAKTAN HİZMETLER	Ayaktan Hizmet Geliri	₺27.341.069	₺28.825.169	₺28.519.168	₺41.035.570	₺28.083.119	₺34.777.369	23,8%
	Muayene Sayısı (Acil Hariç)	127.433	111.412	86.703	91.676	119.423	89.190	-25,3%
	Muayene (Acil Hariç) Hizmet Geliri	₺22.987.426	₺25.046.576	₺25.275.281	₺36.313.079	₺24.017.001	₺30.794.180	28,2%
	Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺180	₺226	₺291	₺394	₺203	₺343	68,7%
YATAN HİZMETLER	Yatan Hizmet Geliri	₺27.885.819	₺30.480.652	₺35.877.374	₺45.222.258	₺29.183.236	₺40.549.816	38,9%
	Yatan Hasta Toplam Sayı	26.852	26.287	24.440	23.504	26.570	23.972	-9,8%
	Yatan Günübürlük (İşlem Tedavi) Hasta Sayısı	18.383	18.522	17.812	17.207	18.453	17.510	-5,1%
	Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Hizmet Geliri	₺3.162.300	₺3.481.972	₺4.107.937	₺5.658.519	₺3.322.136	₺4.883.228	47,0%
	Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺1.516	₺1.645	₺2.014	₺2.627	₺1.581	₺2.321	46,8%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı	3.571	3.181	2.572	2.296	3.376	2.434	-27,9%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Hizmet Geliri	₺13.353.908	₺14.229.532	₺14.027.576	₺17.233.259	₺13.791.720	₺15.630.418	13,3%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺3.735	₺4.544	₺5.446	₺7.447	₺4.140	₺6.447	55,7%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Sayısı	4.898	4.584	4.056	4.001	4.741	4.029	-15,0%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Hizmet Geliri	₺11.369.611	₺12.769.148	₺17.741.861	₺22.330.480	₺12.069.380	₺20.036.171	66,0%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺2.329	₺2.807	₺4.440	₺5.582	₺2.568	₺5.011	95,1%	
TOPLAM HİZMET GELİRİ		₺55.226.888	₺59.305.821	₺64.396.542	₺86.257.828	₺57.266.355	₺75.327.185	31,5%

Tablo 4.19 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu bulguları incelendiğinde (B) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- Ayaktan hizmet (Acil hizmetler hariç) sayıları %25.3 azalırken; muayene ortalama geliri %68.7 ve muayene hizmet geliri %28.2 ve ayaktan toplam hizmet geliri %23.8 artmıştır.

- Yatan Hizmetler gelirlerinde yatan hasta toplam hizmet sayısı %9,8 düşerken yatan hasta toplam hizmet geliri %38,9 artmıştır.

- Yatan Hasta Günübirlik Hasta Sayısı %5.1 Yatan Hasta Tedavi Müdahale Sayısı %15 ve Yatan Hasta Cerrahi Sayısı %27.9 düşmüştür.

- Yatan Hasta Günübirlik Hizmet Geliri %47 Yatan Hasta Cerrahi Hizmet Geliri %13,3 Yatan Hasta Tedavi Müdahale Hizmet Geliri %66 olmak üzere her üç kaleme de gelirler artmıştır.

- Yatan Hasta Günübirlik Ortalama Geliri %46,8 Yatan Hasta Cerrahi Ortalama Geliri %55.7 Yatan Hasta Tedavi Müdahale Ortalama Geliri %95.1 olmak üzere ortalama gelirler artmıştır.

- Toplam Hizmet Gelirlerinde ise pandemi öncesi dönem olan 2018-2019 yıllık gelir ortalaması 57.266.355 TL iken pandemi sonrası 2019-2020 yıllık gelir ortalaması 75.327.185 TL'ye yükselmiştir. Nominal gelir artış oranı %31.5 olarak tespit edilmiştir.

Hasta Geliş Tipine Göre Nominal veriler incelendiğine Acil hariç muayene sayısı %25.3 ve Yatan Hasta Toplam sayısı %9.8 düşerken Ayaktan Hizmet Gelirinin %23.8 ve Yatan hizmet Gelirinin %38.9 arttığı görülmektedir. Ayaktan ve Yatan Hizmetler için tüm ortalama gelirler ile birlikte tüm toplam hizmet gelirlerinde de artış görülmüştür. Toplam Hizmet Gelirinde ki artış oranı %31.5 olarak ortaya çıkmıştır.

Tablo 4.20 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (B Hastanesi)

		1	1,15	1,12	1,19			
			1,15	1,29	1,53			
		DÖNEM 2018	DÖNEM 2019	DÖNEM 2020	DÖNEM 2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	REEL DEĞİŞİM
AYAKTAN HİZMETLER	Ayaktan Hizmet Geliri	₺27.341.069	₺25.065.364	₺22.142.211	₺26.773.037	₺26.203.217	₺24.457.624	-6,7%
	Muayene Sayısı (Acil Hariç)	127.433	111.412	86.703	91.676	119.423	89.190	-25,3%
	Muayene (Acil Hariç) Hizmet Geliri	₺22.987.426	₺21.779.631	₺19.623.665	₺23.691.920	₺22.383.529	₺21.657.792	-3,2%
	Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺180	₺197	₺226	₺257	₺188	₺241	28,3%
YATAN HİZMETLER	Yatan Hizmet Geliri	₺27.885.819	₺26.504.915	₺27.855.104	₺29.504.579	₺27.195.367	₺28.679.841	5,5%
	Yatan Hasta Toplam Sayı	26.852	26.287	24.440	23.504	26.570	23.972	-9,8%
	Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Hasta Sayısı	18.383	18.522	17.812	17.207	18.453	17.510	-5,1%
	Yatan Günübirlik (İşlem+Tedavi) Hizmet Geliri	₺3.162.300	₺3.027.802	₺3.189.392	₺3.691.815	₺3.095.051	₺3.440.604	11,2%
	Yatan Günübirlik (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺1.516	₺1.430	₺1.564	₺1.714	₺1.473	₺1.639	11,2%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı	3.571	3.181	2.572	2.296	3.376	2.434	-27,9%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Hizmet Geliri	₺13.353.908	₺12.373.506	₺10.890.975	₺11.243.579	₺12.863.707	₺11.067.277	-14,0%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺3.735	₺3.951	₺4.228	₺4.859	₺3.843	₺4.543	18,2%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Sayısı	4.898	4.584	4.056	4.001	4.741	4.029	-15,0%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Hizmet Geliri	₺11.369.611	₺11.103.607	₺13.774.737	₺14.569.184	₺11.236.609	₺14.171.960	26,1%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺2.329	₺2.441	₺3.447	₺3.642	₺2.385	₺3.545	48,6%	
TOPLAM HİZMET GELİRİ	₺55.226.888	₺51.570.279	₺49.997.315	₺56.277.616	₺53.398.584	₺53.137.466	-0,5%	

Tablo 4.20 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (B Hastanesi) bulguları incelendiğinde çalışmanın yöntem kısmında da bahsedildiği gibi 2018 yılı baz alınarak 2019, 2020 ve 2021 yıllarının verilerini enflasyondan arındırmak için Reel dönüşüm katsayısı kullanılmıştır. (B) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

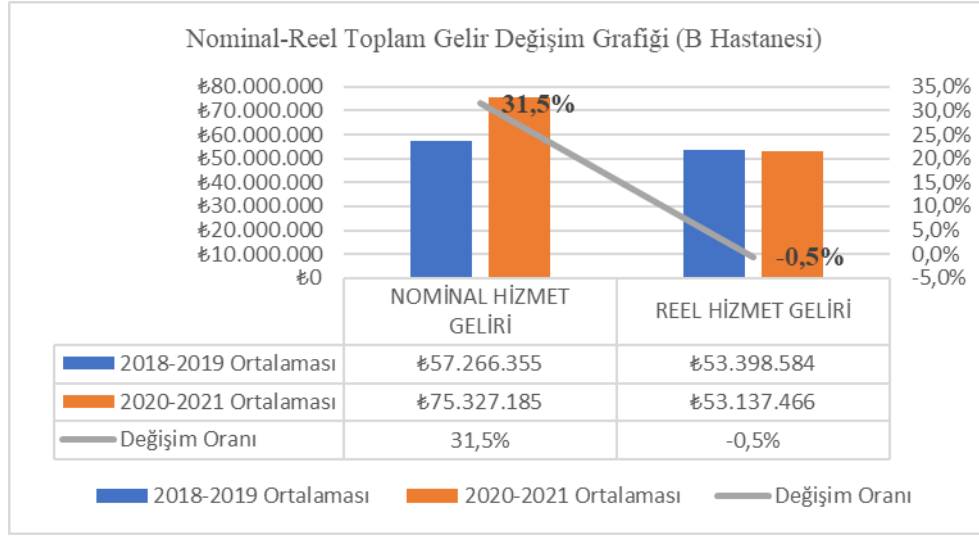
- Ayaktan hizmet (Acil hizmetler hariç) sayıları %25,3 muayene hizmet geliri %3,2 ve ayaktan toplam hizmet geliri %6,7 azalırken; muayene ortalama geliri %28,3 artmıştır.
- Yatan Hizmetler gelirlerinde yatan hasta toplam hizmet sayısı %9,8 düşerken yatan hasta toplam hizmet geliri %5,5 artmıştır.
- Yatan Hasta Günöbirlik Hasta Sayısı %5,1 Hasta Tedavi Müdahale Sayısı %15 ve Yatan Hasta Cerrahi Sayısı %27,9 azalmıştır.
- Yatan Hasta Günöbirlik Hizmet Geliri %11,2 ve Yatan Hasta Tedavi Müdahale Hizmet Geliri %26,1 artarken Yatan Hasta Cerrahi Hizmet Geliri %14 düşmüştür.
- Yatan Hasta Günöbirlik Ortalama Geliri %11,2 Yatan Hasta Cerrahi Ortalama Geliri %18,2 ve Yatan Hasta Tedavi Müdahale Ortalama Geliri %48,6 olmak üzere ortalama gelirler artmıştır.
- Toplam Hizmet Gelirlerinde ise pandemi öncesi dönem olan (2018-2019) yıllık gelir ortalaması 53.398.584 TL iken pandemi sonrası yatay bir seyir izleyerek (2019-2020) yıllık reel gelir ortalaması 53.137.466 TL olmuştur. Gelir artış oranı %0,5 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 4.19 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (B Hastanesi) ve Tablo 4.20.Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (B Hastanesi) karşılaştırıldığında pandemi döneminde pandemi öncesi döneme göre Ayaktan Hizmet Geliri nominal olarak %23,8 artarken reel olarak %6,7 azalmıştır. Yatan Hizmet Geliri nominal olarak %38,9 artarken reel olarak % 5,5 artmıştır. Yatan Hasta Cerrahi Hizmet Geliri nominal olarak %13,3 artarken reel olarak %14 düşmüştür. Toplam Hizmet Geliri nominal olarak %31,5 artarken reel olarak artışın %0,5 olduğu görölmektedir.

Tablo 4.21 Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (B Hastanesi)

	Hizmet Geliri Değişim Tablosu (B Hastanesi)							
	2018		2019		2020		2021	
	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel
Ayaktan Hizmet Toplam Geliri	₺27.341.069	₺27.341.069	₺28.825.169	₺25.065.364	₺28.519.168	₺22.142.211	₺41.035.570	₺26.773.037
Muayene (Acil Hariç) Hizmet Geliri	₺22.987.426	₺22.987.426	₺25.046.576	₺21.779.631	₺25.275.281	₺19.623.665	₺36.313.079	₺23.691.920
Yatan Hizmet Toplam Geliri	₺27.885.819	₺27.885.819	₺30.480.652	₺26.504.915	₺35.877.374	₺27.855.104	₺45.222.258	₺29.504.579
Yatan Günübirlik (İşlem+Tedavi) Hizmet Geliri	₺3.162.300	₺3.162.300	₺3.481.972	₺3.027.802	₺4.107.937	₺3.189.392	₺5.658.519	₺3.691.815
Yatan Hasta (Cerrahi) Hizmet Geliri	₺13.353.908	₺13.353.908	₺14.229.532	₺12.373.506	₺14.027.576	₺10.890.975	₺17.233.259	₺11.243.579
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Hizmet Geliri	₺11.369.611	₺11.369.611	₺12.769.148	₺11.103.607	₺17.741.861	₺13.774.737	₺22.330.480	₺14.569.184
Toplam Hizmet Geliri	₺55.226.888	₺55.226.888	₺59.305.821	₺51.570.279	₺64.396.542	₺49.997.315	₺86.257.828	₺56.277.616
	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı	
NOMİNAL HİZMET GELİRİ	₺55.226.888	₺59.305.821	₺64.396.542	₺86.257.828	₺57.266.355	₺75.327.185	31,5%	
REEL HİZMET GELİRİ	₺55.226.888	₺51.570.279	₺49.997.315	₺56.277.616	₺53.398.584	₺53.137.466	-0,5%	

Grafik 4.11 Nominal-Reel Toplam Gelir Değişim Grafiği (B Hastanesi)

Tablo 4.21 Nominal Reel Gelir Değişim Tablosu (B Hastanesi) bulguları incelendiğinde çalışmanın Gereç ve Yöntem kısmında da belirtildiği gibi 2018 yılı baz yıl alınarak 2019, 2020, 2021 yılları gelirleri enflasyondan arındırılmış ve 2018 yılı satın alma gücü ile reel gelirler yeniden hesaplanmıştır.

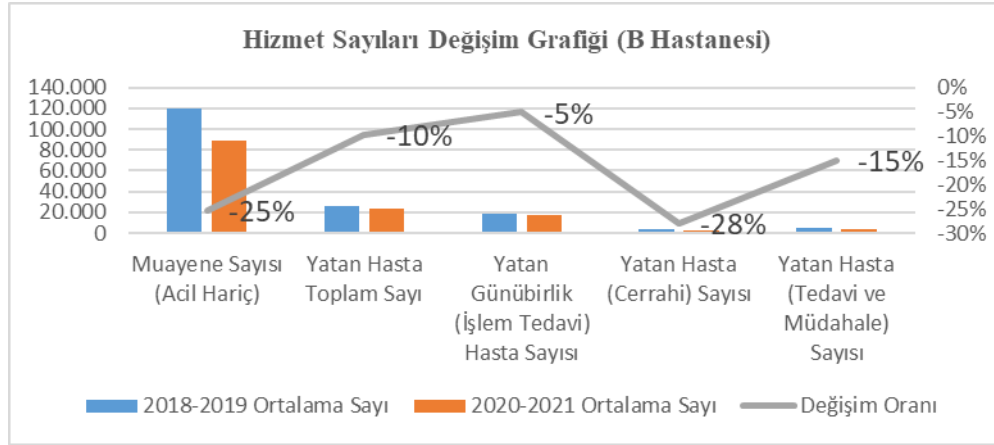
Yıllara göre reel gelirler nominal gelirler ile karşılaştırıldığında 2019 yılı için 59.305.821 TL'den 51.570.279 TL'ye, 2020 yılı için 64.396.542 TL'den 49.997.315 TL'ye ve 2021 yılı için ise 86.257.828 TL'den 56.277.616 TL'ye düşmüştür.

B Hastanesinin Grafik 4.11 Nominal Reel Gelir Değişim Oranı Grafiğinden de görüldüğü gibi Pandemi öncesi dönem (2018-2019) nominal gelir ortalaması 57.266.355 TL iken pandemi döneminde ortalama nominal gelir 75.327.185 TL'ye çıkarak pandemi döneminde nominal gelir artış oranı %31,5 olarak tespit edilmiştir. Pandemi öncesi dönem (2018-2019) reel gelir ortalaması 53.398.594 TL iken pandemi döneminde ortalama reel gelir 53.137.466 TL'ye düşerek pandemi dönemindeki reel gelir düşüş oranı sadece %0,5 olarak tespit edilmiştir. Pandemi öncesi dönem ile pandemi dönemi arasındaki nominal veriler incelendiğinde gelir artışı %31,5 iken reel veriler incelendiğinde gelirdeki düşüşün %0,5 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.22 Hizmet Sayıları Değişim Tablosu (B Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Sayı	2020-2021 Ortalama Sayı	Değişim Oranı
Muayene Sayısı (Acil Hariç)	127.433	111.412	86.703	91.676	119.423	89.190	-25%
Yatan Hasta Toplam Sayı	26.852	26.287	24.440	23.504	26.570	23.972	-10%
Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Hasta Sayısı	18.383	18.522	17.812	17.207	18.453	17.510	-5%
Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı	3.571	3.181	2.572	2.296	3.376	2.434	-28%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Sayısı	4.898	4.584	4.056	4.001	4.741	4.029	-15%

Grafik 4.12 Hizmet Sayıları Değişim Grafiği (B Hastanesi)

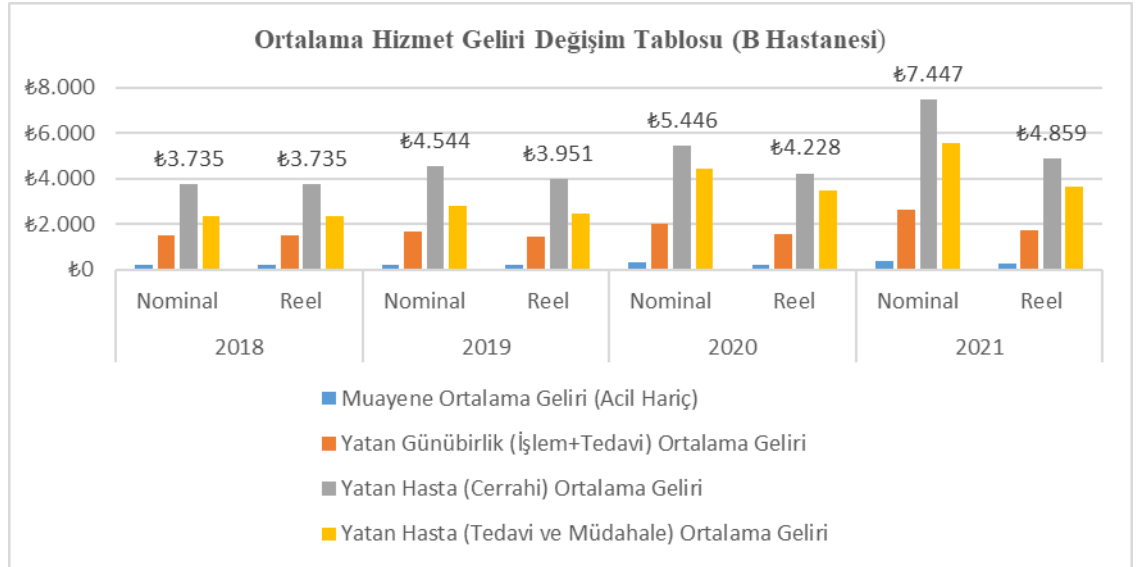
Tablo 4.22 Hizmet Sayıları Değişim Tablosu (B Hastanesi) görüldüğü üzere Pandemi döneminde muayene sayısı (Acil hariç) 119.423'den 89.190'a düşmüştür. Yatan Hasta Toplam sayısı ise 26.852'den 23.972'ye düşmüştür. Yatan (Günübirlik (İşlem Tedavi) sayısı pandemi öncesi dönemde 18.453'den 17.510'a düşmüştür. Yatan hasta cerrahi sayısı ise pandemi öncesi dönemde 3.376 iken pandemi döneminde 2.434 olmuştur. Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Sayısı pandemi öncesi dönem 4.741 iken pandemi döneminde bu sayı 4.029 olarak gerçekleşmiştir. Grafik 4.12 (B) Hastanesi Hizmet Sayıları Değişim Grafiğinde de görsel olarak da belirtildiği gibi Acil Hariç Muayene sayısı %25, Yatan Hasta Toplam Sayısı %10, Yatan Günübirlik (işlem tedavi) hasta sayısı %5, Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı %28

ve Medikal tedavi amaçlı yatan hasta sayısı %15 düşmüştür. Pandemi döneminde ayaktan ve yatan tüm hizmet sayılarında düşüş görülmüştür.

Tablo 4.23 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Tablosu (B Hastanesi)

	2018		2019		2020		2021	
	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel
Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺180	₺180	₺226	₺197	₺291	₺226	₺394	₺257
Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺1.516	₺1.516	₺1.645	₺1.430	₺2.014	₺1.564	₺2.627	₺1.714
Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺3.735	₺3.735	₺4.544	₺3.951	₺5.446	₺4.228	₺7.447	₺4.859
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺2.329	₺2.329	₺2.807	₺2.441	₺4.440	₺3.447	₺5.582	₺3.642

Grafik 4.13 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Grafiği (B Hastanesi)

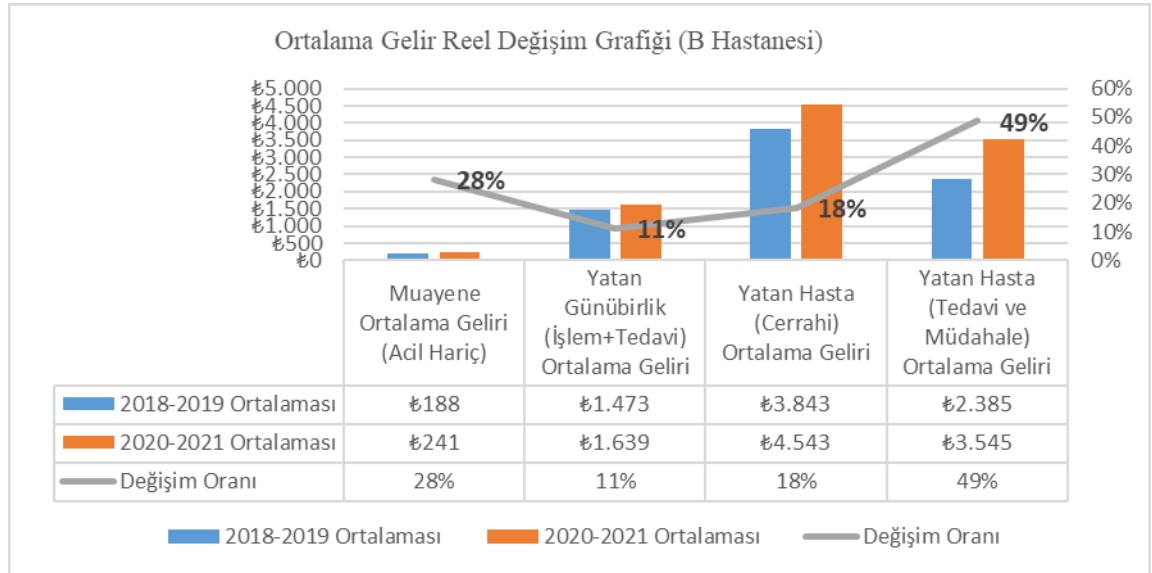
Tablo 4.23 Ortalama Hizmet Geliri Nominal Reel Değişim Tablosu (B Hastanesi) bulgularında görüldüğü gibi; baz yıl olan 2018 yılında nominal/reel ortalama hizmet gelirleri Acil hariç Muayene Ortalama Geliri 180 TL, Yatan (Günübirlik+İşlem) Ortalama Geliri 1.516 TL, Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 3.735 TL ve Yatan Hasta (Tedavi+Müdahale) Ortalama Geliri 2.329 TL'dir. 2019 yılında nominal Muayene Ortalama Geliri 226 TL iken reel Muayene Ortalama Geliri 197 TL, nominal Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 1.645 TL iken reel Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 1.430 TL, nominal Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 4.544 TL iken Reel Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 3.951 TL, nominal Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 2.807 TL iken reel Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 2.441 TL'dir. 2020 yılında nominal Muayene Ortalama Geliri 291 TL iken reel Muayene Ortalama Geliri 226 TL, nominal Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 2.014 TL iken reel Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 1.564 TL, nominal Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 5.446 TL iken reel Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 4.228 TL, nominal Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 4.440 TL iken reel Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 3.447 TL'dir. 2021 yılında da nominal Muayene Ortalama Geliri 394 TL iken reel Muayene Ortalama Geliri 257 TL, nominal Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 2.627 TL iken reel Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 1.714 TL, nominal Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 7.447TL iken reel Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 4.859 TL, nominal Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 5.582 TL iken reel Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 3.642 TL'dir.

Grafik 4.13 Ortalama Hizmet Geliri Değişim Grafiğinde de görüldüğü üzere Ortalama Gelirleri en yüksek olan gelir kalemi Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliridir. Cerrahi hizmet ortalama gelirini sırasıyla Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri, Yatan Hasta (Günübirlik (İşlem Tedavi) Geliri ve Muayene Geliri (Acil Hariç) izlemektedir. Grafikte de görüldüğü üzere Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri reel olarak 2018 yılında 3.735 TL, 2019 yılında 3.951 TL, 2020 yılında 4.228 TL ve 2021 yılında 4.859 TL'dir.

Tablo 4.24 Ortalama Gelir Reel Değişim Tablosu (B Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı
Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺180	₺197	₺226	₺257	₺188	₺241	28%
Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺1.516	₺1.430	₺1.564	₺1.714	₺1.473	₺1.639	11%
Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺3.735	₺3.951	₺4.228	₺4.859	₺3.843	₺4.543	18%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺2.329	₺2.441	₺3.447	₺3.642	₺2.385	₺3.545	49%

Grafik 4.14 Ortalama Gelir Reel Değişim Grafiği (B Hastanesi)

Tablo 4.24 Ortalama Gelir Reel Değişim Tablosu ve ilgili Grafik 4.14 Ortalama Gelir Reel Değişim Grafiğinde görüldüğü üzere pandemi öncesi dönem ile pandemi dönemi karşılaştırıldığında Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç) 2018-2019 yılları için 188 TL iken 2020-2021 yılları için 241 TL olmuştur. Değişim oranı %28 artış bulunmuştur. Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri 2018-2019 yılları için 1.473 TL iken 2020-2021 yılları için 1.639 TL olmuştur ve değişim oranı %11 artış olarak hesaplanmıştır. Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 2018-2019 yılları için 3.843 TL iken 2020-2021 yılları için 4.543 TL'ye çıkmıştır ve değişim oranı %18 artış olarak hesaplanmıştır. Yatan Hasta (Tedavi+Müdahale) Ortalama Geliri 2018-2019 yılları için 2.385 TL iken 2020-2021 yılları için 3.545 TL olmuştur ve değişim oranı %49 artış olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.25 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (B Hastanesi)

GELİR KALEMLERİ		DÖNEM 2018	DÖNEM 2019	DÖNEM 2020	DÖNEM 2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	DEĞİŞİM
Yurtdışı Hasta	Hizmet Geliri	₺5.735.756	₺7.593.465	₺3.008.085	₺5.935.120	₺6.664.611	₺4.471.603	-32,9%
	Hizmet Gelirine Oranı	10,4%	12,8%	4,7%	6,9%	11,6%	5,8%	-50,0%
SGK	Hizmet Geliri	₺37.815.568	₺36.992.960	₺46.201.560	₺50.968.145	₺37.404.264	₺48.584.853	29,9%
	Hizmet Gelirine Oranı	68,5%	62,4%	71,7%	59,1%	65,5%	65,4%	-0,1%
TSS	Hizmet Geliri	₺1.642.412	₺2.594.016	₺3.996.824	₺7.088.813	₺2.118.214	₺5.542.819	161,7%
	Hizmet Gelirine Oranı	3,0%	4,4%	6,3%	8,2%	3,7%	7,3%	95,9%
ÖSS	Hizmet Geliri	₺1.108.754	₺925.486	₺888.354	₺6.486.365	₺1.017.120	₺3.687.360	262,5%
	Hizmet Gelirine Oranı	2,0%	1,6%	1,3%	7,5%	1,8%	4,4%	144,4%
AK	Hizmet Geliri	₺3.444.038	₺4.083.030	₺3.395.889	₺4.776.185	₺3.763.534	₺4.086.037	8,6%
	Hizmet Gelirine Oranı	6,2%	6,9%	5,3%	5,5%	6,6%	5,4%	-17,6%
Cari	Hizmet Geliri	₺5.480.360	₺7.116.864	₺6.905.830	₺11.003.000	₺6.298.612	₺8.954.415	42,2%
	Hizmet Gelirine Oranı	9,9%	12,0%	10,7%	12,8%	11,0%	11,8%	7,3%

Tablo 4.25 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu bulguları incelendiğinde (B) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi dönemine göre;

- Yurtdışı Hasta hizmet gelirinin %32,9 ve yurtdışı hasta ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirin oranını %50 azaldığı,
- SGK güvencesi ile hizmet alan hastalardan elde edilen gelirin %29,9 arttığı ve SGK'lı hasta gelirinin toplam hizmet gelirin oranının %0,1 azaldığı,
- Tamamlayıcı Sağlık Sigortalı (TSS) hasta hizmet gelirinin %161,7 arttığı ve TSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirin oranını %95,9 arttığı,
- Özel Sağlık Sigortalı (ÖSS) hasta hizmet gelirinin %262,5 ve ÖSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirin oranını %144,4 arttığı,
- Anlaşmalı Kurumlar (AK) hasta hizmet gelirinin %8,6 ve AK ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirin oranını %17,6 azaldığı,
- Cepten Ödeme yapan Cari hasta hizmet gelirinin %42,2 ve cari ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirin oranını %7,3 arttığı tespit edilmiştir.

Pandemi döneminde Yurtdışı hasta geliri ve yurtdışı hasta gelirinin toplam hizmet gelirin oranı düşmüştür. SGK güvencesi ile hizmet alan hastalardan elde edilen gelir artmıştır. Ödeyici tipine göre en fazla gelir artışı %262,5 artış oranı ile ÖSS ve %161,7 artış oranı ile TSS'li hasta grubu gelirlerindeki artış olmuştur. Anlaşmalı Kurum Gelirinin Hizmet Gelirin oranı düşerken AK Hizmet Geliri artmıştır.

Tablo 4.26 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (B Hastanesi)

Yıllık TÜFE Oranları	1	1,15	1,12	1,19
Reel Dönüşüm Katsayısı		1,15	1,29	1,53

GELİR KALEMLERİ		DÖNEM 2018	DÖNEM 2019	DÖNEM 2020	DÖNEM 2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	DEĞİŞİM
Yurtdışı Hasta	Hizmet Geliri	₺5.735.756	₺6.603.013	₺2.335.470	₺3.872.279	₺6.169.385	₺3.103.875	-49,7%
	Hizmet Gelirine Oranı	10,4%	12,8%	4,7%	6,9%	11,6%	5,8%	-50,0%
SGK	Hizmet Geliri	₺37.815.568	₺32.167.791	₺35.870.776	₺33.253.396	₺34.991.680	₺34.562.086	-1,2%
	Hizmet Gelirine Oranı	68,5%	62,4%	71,7%	59,1%	65,5%	65,4%	-0,1%
TSS	Hizmet Geliri	₺1.642.412	₺2.255.666	₺3.103.124	₺4.624.989	₺1.949.039	₺3.864.057	98,3%
	Hizmet Gelirine Oranı	3,0%	4,4%	6,3%	8,2%	3,7%	7,3%	95,9%
ÖSS	Hizmet Geliri	₺1.108.754	₺804.770	₺689.716	₺4.231.931	₺956.762	₺2.460.823	157,2%
	Hizmet Gelirine Oranı	2,0%	1,6%	1,3%	7,5%	1,8%	4,4%	144,4%
AK	Hizmet Geliri	₺3.444.038	₺3.550.461	₺2.636.560	₺3.116.150	₺3.497.249	₺2.876.355	-17,8%
	Hizmet Gelirine Oranı	6,2%	6,9%	5,3%	5,5%	6,6%	5,4%	-17,6%
Cari	Hizmet Geliri	₺5.480.360	₺6.188.577	₺5.361.669	₺7.178.741	₺5.834.469	₺6.270.205	7,5%
	Hizmet Gelirine Oranı	9,9%	12,0%	10,7%	12,8%	11,0%	11,8%	7,3%

Tablo 4.26 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu bulguları incelendiğinde (B) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi dönemine göre;

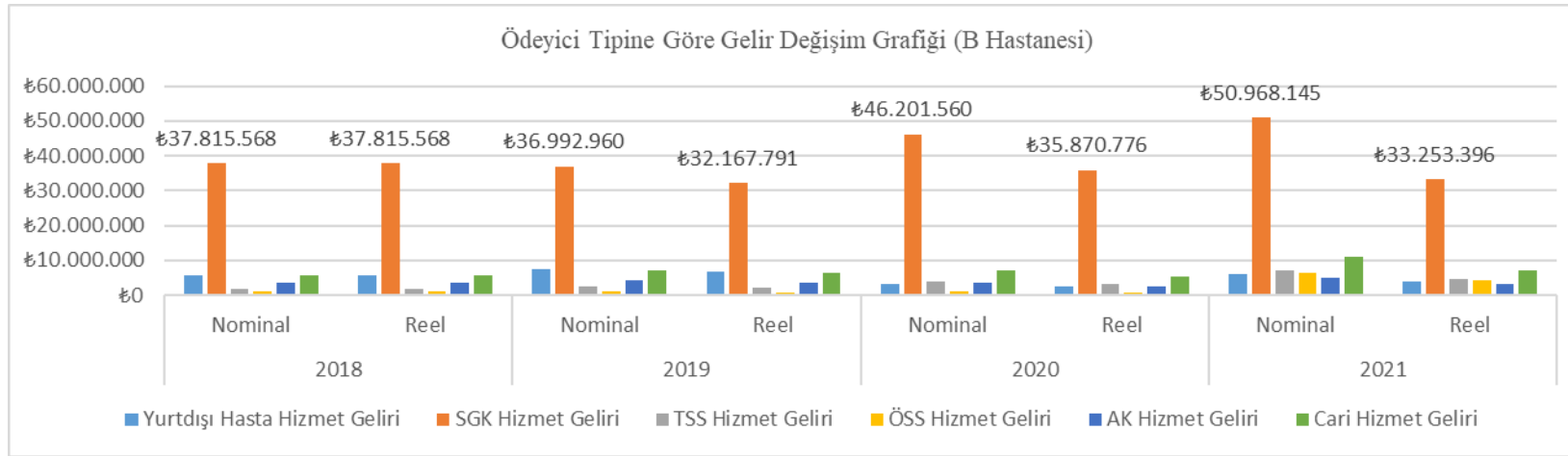
- Yurtdışı Hasta hizmet gelirinin %49,7 ve yurtdışı hasta ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirine oranını %50 azaldığı,
- SGK güvencesi ile hizmet alan hastalardan elde edilen gelirin %1,2 ve SGK'lı hasta gelirinin toplam hizmet gelirine oranının %0,1 azaldığı,
- Tamamlayıcı Sağlık Sigortalı (TSS) hasta hizmet gelirinin %98,3 ve TSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirine oranını %95,9 arttırdığı,
- Özel Sağlık Sigortalı (ÖSS) hasta hizmet gelirinin %157,2 ve ÖSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirine oranını %144,4 arttırdığı,
- Anlaşmalı Kurumlar (AK) hasta hizmet gelirinin %17,8 ve AK ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirine oranını %17,6 azaldığı,
- Cepten Ödeme yapan Cari hasta hizmet gelirinin %7,5 ve cari ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirine oranını %7,3 arttırdığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.25 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu ve Tablo 4.26 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu karşılaştırıldığında pandemi öncesine göre; Yurtdışı Hasta Hizmet geliri nominal olarak %32,9 azalırken reel olarak %49,7 azalmıştır. SGK güvencesi ile hizmet alan hastalardan elde edilen gelir nominal olarak %29,9 artarken reel olarak %1,2 azalmıştır. Ödeyici tipine göre reel gelir artışı %98,3 ile Tamamlayıcı Sağlık sigortalı hasta grubu ve %157,2 ile ÖSS'li hasta grubu ve %7,5 cepten ödeme yapan cari hizmet grubunda gerçekleşmiştir.

Tablo 4.27 Ödeyici Tipine Göre Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (B Hastanesi)

	2018		2019		2020		2021		2018-2019 Reel Gelir Ortalaması	2020-2021 Reel Gelir Ortalaması	Reel Değişim Oranı
	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel			
Yurtdışı Hasta Hizmet Geliri	₺5.735.756	₺5.735.756	₺7.593.465	₺6.603.013	₺3.008.085	₺2.335.470	₺5.935.120	₺3.872.279	₺6.169.385	₺3.103.875	-50%
SGK Hizmet Geliri	₺37.815.568	₺37.815.568	₺36.992.960	₺32.167.791	₺46.201.560	₺35.870.776	₺50.968.145	₺33.253.396	₺34.991.680	₺34.562.086	-1%
TSS Hizmet Geliri	₺1.642.412	₺1.642.412	₺2.594.016	₺2.255.666	₺3.996.824	₺3.103.124	₺7.088.813	₺4.624.989	₺1.949.039	₺3.864.057	98%
ÖSS Hizmet Geliri	₺1.108.754	₺1.108.754	₺925.486	₺804.770	₺888.354	₺689.716	₺6.486.365	₺4.231.931	₺956.762	₺2.460.823	157%
AK Hizmet Geliri	₺3.444.038	₺3.444.038	₺4.083.030	₺3.550.461	₺3.395.889	₺2.636.560	₺4.776.185	₺3.116.150	₺3.497.249	₺2.876.355	-18%
Cari Hizmet Geliri	₺5.480.360	₺5.480.360	₺7.116.864	₺6.188.577	₺6.905.830	₺5.361.669	₺11.003.000	₺7.178.741	₺5.834.469	₺6.270.205	7%

Grafik 4.15 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Değişim Grafiği (B Hastanesi)

Tablo 4.27 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Gelir Değişim Tablosu (B Hastanesi) ve Grafik 4.15 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Değişim Grafiği (B Hastanesi) 'nde görüldüğü üzere Yurt Dışı Hasta Hizmet Geliri pandemi öncesi dönemde 6.169.385 TL iken pandemi döneminde 3.103.875 TL'ye düşmüştür. SGK Hizmet Geliri pandemi öncesi dönemde 34.991.680 TL iken pandemi döneminde 34.562.086 TL'ye düşmüştür. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Geliri pandemi öncesi dönemde 1.949.039 TL iken pandemi döneminde 3.864.057 TL'ye çıkmıştır. Özel Sağlık Sigortası Hizmet Geliri pandemi öncesi dönemde 956.762 TL iken pandemi döneminde 2.460.823 TL'ye çıkmıştır. Anlaşmalı Kurum Hizmet Geliri pandemi öncesi dönemde 3.497.249 TL iken pandemi döneminde 2.876.355 TL'ye düşmüştür. Cepten Ödeme Yapan Cari Hizmet Geliri ise pandemi döneminde 5.834.469 TL iken pandemi döneminde 6.270.205 TL'ye çıkmıştır.

Tablo 4.28 Hizmet Gideri Nominal Değişim Tablosu (B Hastanesi)

GİDER KALEMİ	İÇERİK	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Gider	2020-2021 Ortalama Gider	Değişim Oranı
İlaç Sarf (IS) Gideri		₺5.031.783	₺5.194.581	₺6.139.686	₺7.339.506	₺5.113.182	₺6.739.596	32%
İK Gider		₺11.466.916	₺13.749.694	₺13.760.557	₺18.573.667	₺12.608.305	₺16.167.112	28%
Doktor Gider		₺16.241.130	₺17.532.532	₺18.432.429	₺25.612.412	₺16.886.831	₺22.022.421	30%
Dış Medikal Gider		₺1.557.254	₺2.414.536	₺2.048.798	₺2.291.080	₺1.985.895	₺2.169.939	9%
Bakım Onarım	Biyomedikal Teknik Bilgi	₺1.496.424	₺1.306.597	₺1.496.424	₺2.053.162	₺1.401.511	₺1.774.793	27%
Enerji Giderleri	Elektrik Yakıt Su Gaz	₺1.312.346	₺1.607.571	₺1.595.227	₺2.191.214	₺1.459.959	₺1.893.221	30%
Haberleşme Ve İletişim	Bilgi Sistemleri	₺105.300	₺106.746	₺121.807	₺100.000	₺106.023	₺110.904	5%
Dış Alım Destek Hizmetleri	Temizlik, Yemek, Çamaşır, Hasta Odası, Ambulans, Su	₺1.618.409	₺1.886.840	₺1.775.223	₺2.166.379	₺1.752.625	₺1.970.801	12%
Pazarlama	Pazarlama Sponsorluk	₺35.000	₺39.982	₺57.927	₺33.066	₺37.491	₺45.497	21%
	Pazarlama Giderleri	₺436.700	₺223.009	₺190.827	₺327.393	₺329.855	₺259.110	-21%
	Diğer Yurtdışı Giderleri	₺1.396.500	₺1.238.497	₺397.923	₺812.326	₺1.317.499	₺605.125	-54%
	Ak Giderleri	₺14.300	₺13.305	₺3.590	₺83.549	₺13.803	₺43.570	216%
Ara Toplam		₺1.882.500	₺1.515.793	₺650.267	₺1.256.334	₺1.699.147	₺953.301	-44%
Diğer Giderler Detay	Kira Bina	₺3.554.367	₺5.673.986	₺5.889.526	₺6.882.195	₺4.614.177	₺6.385.861	38%
	Diğer Çeşitli Giderler	₺40.700	₺58.444	₺28.335	₺59.756	₺49.572	₺44.046	-11%
	SGK Kesinti Ceza	₺450.600	₺487.669	₺455.149	₺410.472	₺469.135	₺432.811	-8%
	Sigorta	₺120.200	₺99.212	₺105.592	₺156.762	₺109.706	₺131.177	20%
	Basılı Evrak Malzeme	₺178.991	₺263.251	₺212.492	₺231.991	₺221.121	₺222.242	1%
	Danışmanlık	₺4.945	₺1.528	₺7.394	₺7.925	₺3.236	₺7.660	137%
	Danışmanlık Hukuk	₺25.600	₺22.826	₺17.608	₺186.409	₺24.213	₺102.009	321%
	Medikal Olmayan Sarf Malzeme	₺4.800	₺5.863	₺20.442	₺34.014	₺5.332	₺27.228	411%
	Ver Resmi Harçlar	₺58.600	₺66.110	₺64.456	₺31.758	₺62.355	₺48.107	-23%
	Merkezi Pazarlama Katılım	₺449.505	₺472.073	₺236.861	₺296.624	₺460.789	₺266.743	-42%
	Merkezi Katılım	₺970.500	₺1.115.548	₺1.365.602	₺1.999.564	₺1.043.024	₺1.682.583	61%
	Geçmiş Dönem Düzeltme	₺594.727	₺336.439	-₺39.175	₺378.561	₺465.583	₺169.693	-64%
	Kesinti İade	₺256.961	₺346.904	₺1.056.166	₺750.916	₺301.933	₺903.541	199%
			₺5.858.808	₺8.266.510	₺9.420.448	₺11.426.947	₺7.062.659	₺10.423.698
Genel Toplam		₺46.570.870	₺53.581.400	₺55.440.866	₺73.010.701	₺50.076.135	₺64.225.784	28%

Tablo 4.28 Gider Değişim Tablosu nominal bulgularında görüldüğü üzere (B) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- İlaç Sarf (IS) Giderlerinde %32 artış
- İK Giderlerinde %28 artış
- Doktor Giderlerinde %30 artış
- Dış Medikal Giderlerinde %9 artış
- Bakım Onarım Giderlerinde %27 artış
- Enerji Giderlerinde %30 artış
- Haberleşme ve İletişim Giderlerinde %5 artış
- Dış Alım Destek Hizmetler Giderlerinde %12 artış
- Pazarlama Giderlerinde %44 düşüş
- Diğer Detay Giderlerinde %48 artış
- Toplam Giderlerinde %28 artış olduğu görülmüştür.

Gider kalemleri içerisindeki en fazla artış Diğer Detay, İlaç Sarf (IS), Doktor ve İK giderlerinde görülmüştür. İK Giderlerinde Devletin Pandemi önlemleri kapsamında işletmelere sağladığı Kısa Çalışma Ödeneğine rağmen artış %28 olmuştur. Giderleri azalan tek kalemin pazarlama giderleri olduğu görülmektedir.

Tablo 4.29 Hizmet Gideri Reel Değişim Tablosu (B Hastanesi)

GİDER KALEMİ	İÇERİK	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Gider	2020-2021 Ortalama Gider	Değişim Oranı
İlaç Sarf (Is) Gider		₺5.031.783	₺4.517.027	₺4.766.837	₺4.788.550	₺4.774.405	₺4.777.693	0%
İK Gider		₺11.466.916	₺11.956.256	₺10.683.662	₺12.118.108	₺11.711.586	₺11.400.885	-3%
Doktor Gider		₺16.241.130	₺15.245.680	₺14.310.892	₺16.710.431	₺15.743.405	₺15.510.662	-1%
Dış Medikal Gider		₺1.557.254	₺2.099.597	₺1.590.682	₺1.494.781	₺1.828.425	₺1.542.731	-16%
Bakım Onarım	Biyomedikal Teknik Bilgi	₺1.496.424	₺1.136.171	₺1.161.820	₺1.339.555	₺1.316.298	₺1.250.687	-5%
Enerji Giderleri	Elektrik Yakıt Su Gaz	₺1.312.346	₺1.397.888	₺1.238.530	₺1.429.624	₺1.355.117	₺1.334.077	-2%
Haberleşme Ve İletişim	Bilgi Sistemleri	₺105.300	₺92.823	₺94.571	₺65.243	₺99.061	₺79.907	-19%
Dış Alım Destek Hizmetleri	Temizlik, Yemek, Çamaşır, Hasta Odası, Ambulans, Su	₺1.618.409	₺1.640.730	₺1.378.279	₺1.413.421	₺1.629.570	₺1.395.850	-14%
Pazarlama	Pazarlama Sponsorluk	₺35.000	₺34.767	₺44.974	₺21.573	₺34.883	₺33.274	-5%
	Pazarlama Giderleri	₺436.700	₺193.921	₺148.158	₺213.603	₺315.310	₺180.880	-43%
	Diğer Yurtdışı Giderleri	₺1.396.500	₺1.076.954	₺308.946	₺529.990	₺1.236.727	₺419.468	-66%
	AK Giderleri	₺14.300	₺11.570	₺2.787	₺54.510	₺12.935	₺28.649	121%
Ara Toplam		₺1.882.500	₺1.318.081	₺504.866	₺819.676	₺1.600.290	₺662.271	-59%
Diğer Giderler Detay	Kira Bina	₺3.554.367	₺4.933.901	₺4.572.613	₺4.490.184	₺4.244.134	₺4.531.399	7%
	Diğer Çeşitli Giderler	₺40.700	₺50.821	₺21.999	₺38.987	₺45.760	₺30.493	-33%
	SGK Kesinti Ceza	₺450.600	₺424.060	₺353.377	₺267.806	₺437.330	₺310.591	-29%
	Sigorta	₺120.200	₺86.271	₺81.981	₺102.277	₺103.236	₺92.129	-11%
	Basılı Evrak Malzeme	₺178.991	₺228.914	₺164.978	₺151.359	₺203.952	₺158.169	-22%
	Danışmanlık	₺4.945	₺1.328	₺5.741	₺5.171	₺3.137	₺5.456	74%
	Danışmanlık Hukuk	₺25.600	₺19.849	₺13.671	₺121.620	₺22.724	₺67.645	198%
	Medikal Olmayan Sarf Malzeme	₺4.800	₺5.098	₺15.871	₺22.192	₺4.949	₺19.032	285%
	Ver Resmi Harçlar	₺58.600	₺57.487	₺50.043	₺20.720	₺58.043	₺35.382	-39%
	Merkezi Pazarlama Katılım	₺449.505	₺410.498	₺183.898	₺193.528	₺430.002	₺188.713	-56%
	Merkezi Katılım	₺970.500	₺970.042	₺1.060.250	₺1.304.585	₺970.271	₺1.182.418	22%
	Geçmiş Dönem Düzeltme	₺594.727	₺292.556	-₺30.415	₺246.986	₺443.641	₺108.286	-76%
Kesinti İade	₺256.961	₺301.656	₺820.005	₺489.924	₺279.308	₺654.964	134%	
Ara Toplam		₺5.858.808	₺7.188.269	₺7.314.013	₺7.455.339	₺6.523.539	₺7.384.676	13%
Genel Toplam		₺46.570.870	₺46.592.521	₺43.044.151	₺47.634.728	₺46.581.696	₺45.339.440	-3%

Tablo 4.29 Hizmet Gideri Reel Değişim Tablosunda görüldüğü üzere (B) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- İlaç Sarf (IS) Giderlerinde %0 artış olmadığı,
- İK Giderlerinde %3 azalış
- Doktor Giderlerinde %1 azalış
- Dış Medikal Giderlerinde %16 azalış
- Bakım Onarım Giderlerinde %5 azalış
- Enerji Giderlerinde %2 azalış
- Haberleşme ve İletişim Giderlerinde %19 azalış
- Dış Alım Destek Hizmetler Giderlerinde %14 azalış
- Pazarlama Giderlerinde %59 azalış
- Diğer Detay Giderlerinde %13 artış
- Toplam Giderlerinde %3 azalış olduğu görülmüştür.

Gider kalemleri içerisinde reel olarak artan hizmet kalemi sadece %13 Diğer Detay Giderler olmuştur. Diğer tüm giderlerde düşüş görülmüştür.

Tablo 4.30 Nominal Gider Özet Değişim Tablosu (B Hastanesi)

Gider Kalemi	2018	2019	2020	2021
İlaç Sarf (Is) Gider	₺5.031.783	₺5.194.581	₺6.139.686	₺7.339.506
İnsan Kaynakları (İK) Gider	₺11.466.916	₺13.749.694	₺13.760.557	₺18.573.667
Doktor Gider	₺16.241.130	₺17.532.532	₺18.432.429	₺25.612.412
Dış Medikal Gider	₺1.557.254	₺2.414.536	₺2.048.798	₺2.291.080
Bakım Onarım	₺1.496.424	₺1.306.597	₺1.496.424	₺2.053.162
Enerji Giderleri	₺1.312.346	₺1.607.571	₺1.595.227	₺2.191.214
Haberleşme-İletişim	₺105.300	₺106.746	₺121.807	₺100.000
Dış Alım Destek Hizmetleri	₺1.618.409	₺1.886.840	₺1.775.223	₺2.166.379
Pazarlama	₺1.882.500	₺1.515.793	₺650.267	₺1.256.334
Diğer Giderler Detay	₺5.858.808	₺8.266.510	₺9.420.448	₺11.426.947
Genel Toplam	₺46.570.870	₺53.581.400	₺55.440.866	₺73.010.701

Tablo 4.30 Nominal Gider Değişim Tablosu (B Hastanesi) bulgularında görüldüğü üzere İlaç Sarf (IS) Nominal Gideri 2018-2021 yılları arasında düzenli artış göstererek 5.031.783 TL'den 2021 yılında 7.339.506 TL'ye çıkmıştır. İK Nominal Gideri 2018 yılında 11.466.916 TL iken 2021 yılında 18.573.677 TL'ye ulaşmıştır. Doktor Nominal Gideri 2018 yılında 16.241.130 TL'den 2021 yılında 25.612.412 TL'ye çıkmıştır. Dış Medikal Gideri 2018 yılında 1.557.254 TL'den 2021 yılında 2.291.080 TL'ye ulaşmıştır. Bakım Onarım Nominal Giderleri 2018 yılında 1.496.424 TL iken 2021 yılında 2.053.162 TL'ye ulaşmıştır. Enerji Nominal Giderlerinin 2018 yılında 1.312.346 TL'den 2021 yılında 2.191.214 TL'ye çıktığı görülmektedir. Diğer Nominal Giderler 5.858.808 TL'den 11.426.947 TL'ye çıkmıştır. Nominal Toplam Gider 2018 yılında 46.570.870 TL, 2019 yılında 53.581.400 TL, 2020 yılında 55.440.866 TL ve 2021 yılında 73.010.701 TL'ye çıkmıştır.

Tablo 4.31 Reel Gider Özet Değişim Tablosu (B Hastanesi)

Gider Kalemi	2018	2019	2020	2021
İlaç Sarf (IS) Gider	₺5.031.783	₺4.517.027	₺4.766.837	₺4.788.550
İK Gider	₺11.466.916	₺11.956.256	₺10.683.662	₺12.118.108
Doktor Gider	₺16.241.130	₺15.245.680	₺14.310.892	₺16.710.431
Dış Medikal Gider	₺1.557.254	₺2.099.597	₺1.590.682	₺1.494.781
Bakım Onarım	₺1.496.424	₺1.136.171	₺1.161.820	₺1.339.555
Enerji Giderleri	₺1.312.346	₺1.397.888	₺1.238.530	₺1.429.624
Haberleşme-İletişim	₺105.300	₺92.823	₺94.571	₺65.243
Dış Alım Destek Hizmetleri	₺1.618.409	₺1.640.730	₺1.378.279	₺1.413.421
Pazarlama	₺1.882.500	₺1.318.081	₺504.866	₺819.676
Diğer Giderler Detay	₺5.858.808	₺7.188.269	₺7.314.013	₺7.455.339
Genel Toplam	₺46.570.870	₺46.592.521	₺43.044.151	₺47.634.728

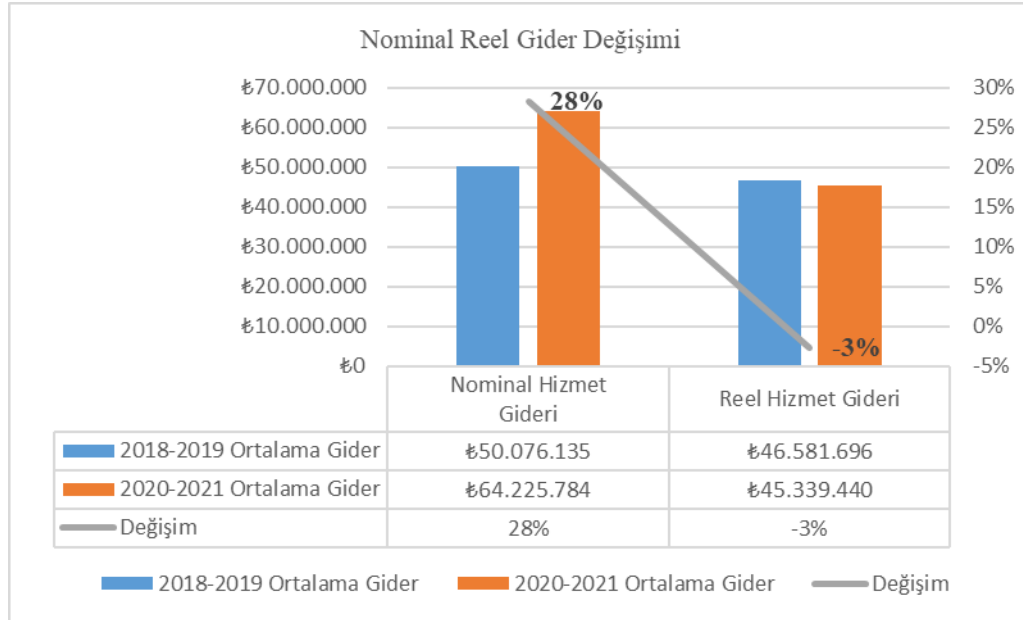
Tablo 4.31 (B) Hastanesi Reel Gider Tablosu verileri incelendiğinde İlaç Sarf (IS) Reel Gideri 2018-2021 yılları arasında düzenli artış göstererek 5.031.783 TL'den 2021 yılında 4.788.550 TL'ye düşmüştür. İK Reel Gideri 2018 yılında 11.466.916 TL iken 2021 yılında 12.118.108 TL'ye çıkmıştır. Doktor Reel Gideri

2018 yılında 16.241.130 TL iken 2021 yılında yakın seviyede kalarak 16.710.431 TL olmuştur. Dış Medikal Reel Gideri 2018 yılında 1.557.254 TL'den 2021 yılında 1.494.781 TL'ye düşmüştür. Bakım Onarım Reel Giderleri 2018 yılında 1.496.424 TL iken 2021 yılında 1.339.555 TL'ye düşmüştür. Enerji Reel Giderlerinin 2018 yılında 1.312.346 TL'den 2021 yılında 1.428.624 TL'ye çıktığı görülmektedir. Diğer Reel Giderler 5.858.808 TL'den 7.455.339 TL'ye çıkmıştır. Reel Toplam Gider 2018 yılında 46.570.870 TL, 2019 yılında 46.592.521 TL, 2020 yılında 43.044.151 TL ve 2021 yılında 47.634.728 TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4.32 Nominal-Reel Gider Değişim Tablosu (B Hastanesi)

Gider Türü	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Gider	2020-2021 Ortalama Gider	Değişim
Nominal Hizmet Gideri	₺46.570.870	₺53.581.400	₺55.440.866	₺73.010.701	₺50.076.135	₺64.225.784	28%
Reel Hizmet Gideri	₺46.570.870	₺46.592.521	₺43.044.151	₺47.634.728	₺46.581.696	₺45.339.440	-3%

Grafik 4.16 Nominal- Reel Gider Değişim Grafiği (B Hastanesi)

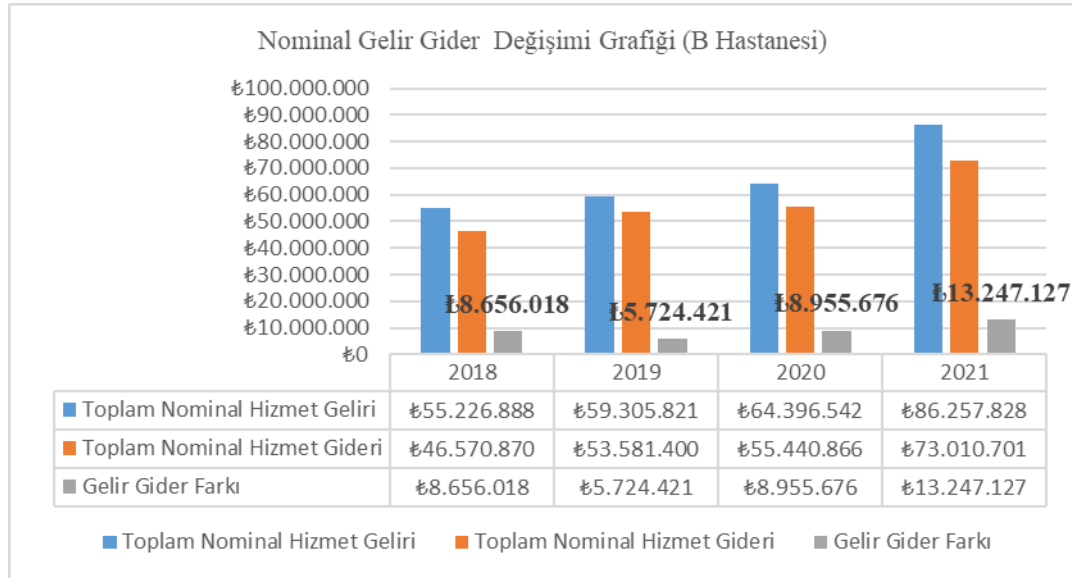
Tablo 4.32 Nominal Reel Gider Değişim Tablosu (B Hastanesi) ve Grafik 4.16 Nominal- Reel Gider Değişim Grafiği (B Hastanesi) incelendiğinde pandemi öncesi dönem olan 2018-2019 yıl ortalaması Nominal Gideri 50.076.135 TL iken aynı

dönemin Reel Gideri 46.581.696 TL olmuştur. Pandemi dönemi olan 2020-2021 yıl ortalaması Nominal Gideri 64.225.784 TL iken Reel Gideri 45.339.440 TL gerçekleşmiştir. Tabloda görüldüğü üzere Pandemi Öncesi dönem ve Pandemi Dönemi Nominal Değişim Oranı %28 artış ve Reel Değişim Oranı ise %3 azalış şeklinde ortaya çıkmıştır.

Tablo 4.33 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Tablosu (B Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021
Toplam Nominal Hizmet Geliri	₺55.226.888	₺59.305.821	₺64.396.542	₺86.257.828
Toplam Nominal Hizmet Gideri	₺46.570.870	₺53.581.400	₺55.440.866	₺73.010.701
Gelir Gider Farkı	₺8.656.018	₺5.724.421	₺8.955.676	₺13.247.127

Grafik 4.17 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Grafiği (B Hastanesi)

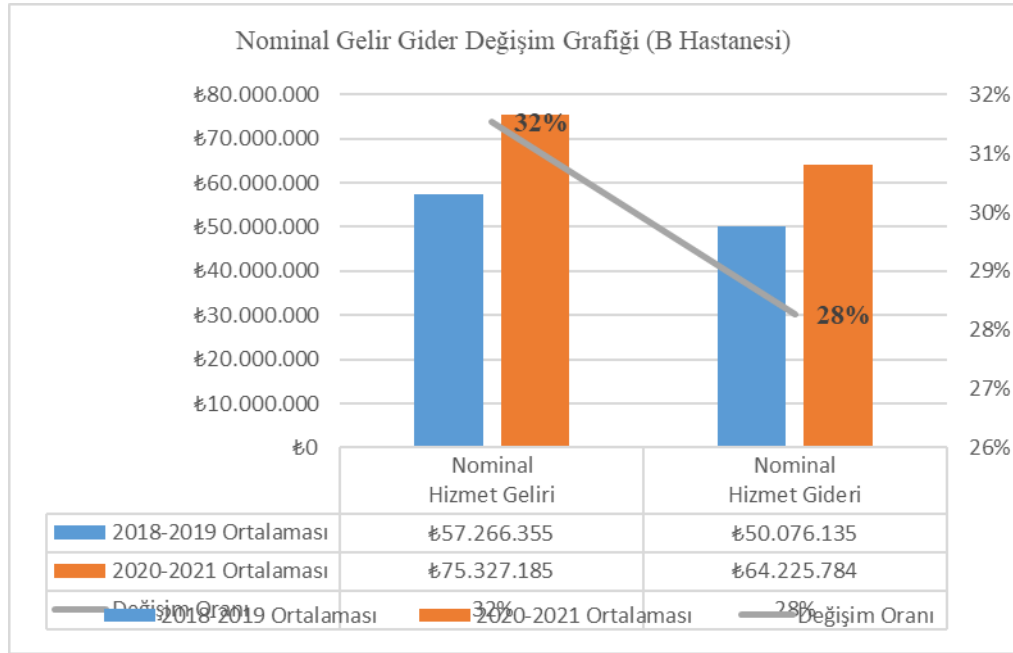
Tablo 4.33 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Tablosu ve Grafik 4.17 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Grafiği' nde B Hastanesinin yıllara göre toplam nominal gelir ve gider tutarları gösterilmiştir. B Hastanesinin; 2018 yılında toplam nominal hizmet geliri 55.226.888 TL iken toplam nominal hizmet gideri 46.570.870 TL olarak ve gelir gider farkı 8.656.018 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2019 yılında toplam nominal hizmet geliri 59.305.821 TL iken toplam nominal hizmet gideri 53.581.400 TL olarak ve gelir gider farkı 5.724.421 TL kar olarak hesaplanmıştır.

2020 yılında toplam nominal hizmet geliri 64.396.542 TL iken toplam nominal hizmet gideri 55.440.866 TL olarak ve gelir gider farkı 8.955.676 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2021 yılında ise toplam nominal hizmet geliri 86.257.828 TL iken toplam nominal hizmet gideri 73.010.701 TL olarak ve gelir gider farkı 13.247.127 TL kar olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.34 Gelir Gider Nominal Değişim Tablosu (B Hastanesi)

	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı
Nominal Hizmet Geliri	₺57.266.355	₺75.327.185	32%
Nominal Hizmet Gideri	₺50.076.135	₺64.225.784	28%

Grafik 4.18 Gelir Gider Nominal Değişim Grafiği (B Hastanesi)

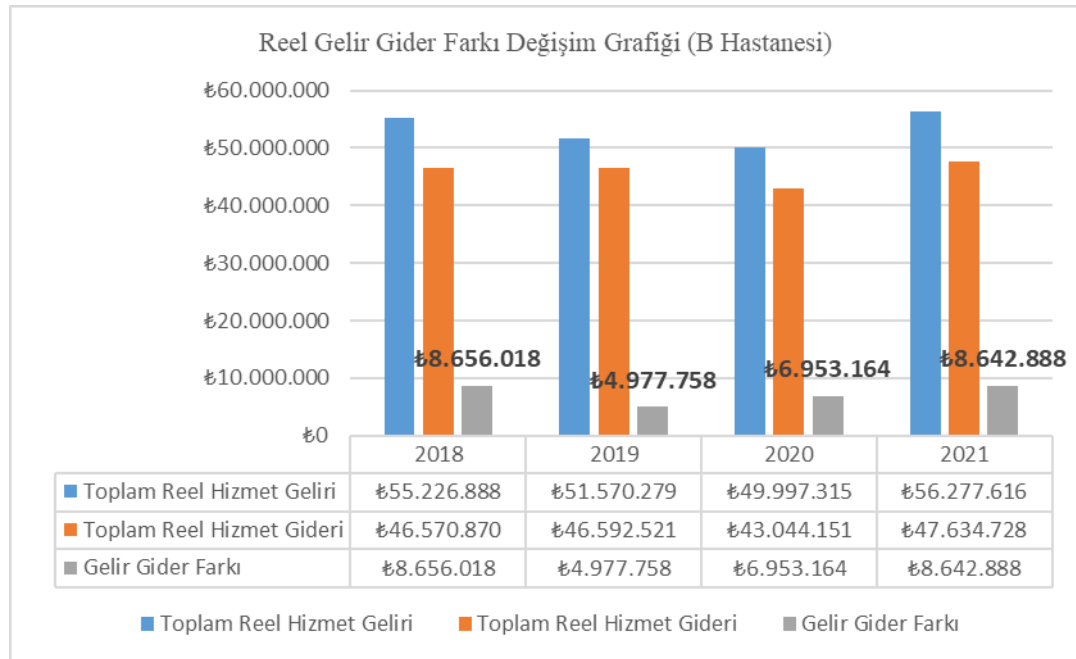
Tablo 4.34 Pandemi Dönemi Reel Gelir Gider Değişim Oranı Tablosu (B Hastanesi) ve Grafik 4.18 Pandemi Dönemi Reel Gelir Gider Değişim Grafiği (B Hastanesi) ise pandemi öncesi dönem ve pandemi döneminin nominal toplam gelir ve gider verilerini içermektedir. B Hastanesi için Nominal hizmet geliri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemde 57.266.355 TL iken 2020-2021 pandemi döneminde 75.327.185 TL'ye çıkmış ve nominal gelir artış oranı %32 olarak

bulunmuştur. B Hastanesi Nominal Hizmet Gideri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönem için 50.076.135 TL iken 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 64.225.784 TL olmuştur ve nominal gider artış oranı %28 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.35 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Tablosu (B Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021
Toplam Reel Hizmet Geliri	₺55.226.888	₺51.570.279	₺49.997.315	₺56.277.616
Toplam Reel Hizmet Gideri	₺46.570.870	₺46.592.521	₺43.044.151	₺47.634.728
Gelir Gider Farkı	₺8.656.018	₺4.977.758	₺6.953.164	₺8.642.888

Grafik 4.19 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Grafiği (B Hastanesi)

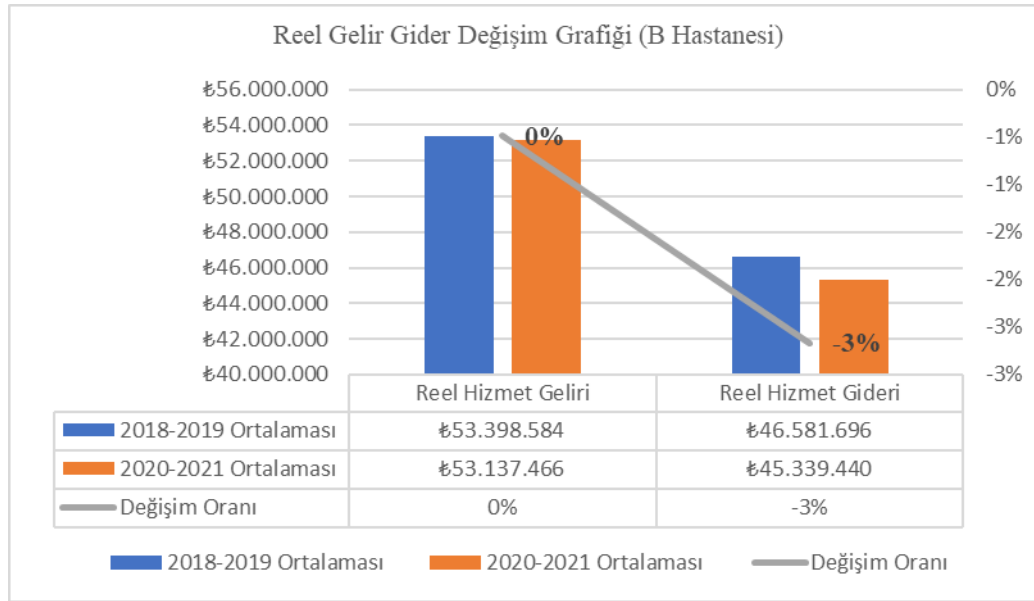
Tablo 4.35 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Tablosu ve Grafik 4.19 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Grafiğinde B Hastanesinin yıllara göre toplam reel gelir ve gider tutarları gösterilmiştir. B Hastanesinin; 2018 yılında toplam reel hizmet geliri 55.226.888 TL iken toplam reel hizmet gideri 46.570.870 TL olarak ve gelir gider farkı 8.656.018 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2019 yılında toplam reel hizmet geliri 51.570.279 TL iken toplam reel hizmet gideri 46.592.521 TL olarak ve gelir gider

farkı 4.977.758 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2020 yılında toplam reel hizmet geliri 49.997.315 TL iken toplam reel hizmet gideri 43.044.151 TL olarak ve gelir gider farkı 6.953.164 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2021 yılında ise toplam reel hizmet geliri 56.277.616 TL iken toplam reel hizmet gideri 47.634.728 TL olarak ve gelir gider farkı 8.642.888 TL kar olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.36 Gelir Gider Reel Değişim Tablosu (B Hastanesi)

	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı
Reel Hizmet Geliri	₺53.398.584	₺53.137.466	0%
Reel Hizmet Gideri	₺46.581.696	₺45.339.440	-3%

Grafik 4.20 Reel Gelir Gider Değişim Grafiği (B Hastanesi)

Tablo 4.36 Pandemi Dönemi Reel Gelir Gider Değişim Oranı Tablosu (B Hastanesi) ve Grafik 4.20 Pandemi Dönemi Reel Gelir Gider Değişim Oranı Grafiği (B Hastanesi) ise pandemi öncesi dönem ve pandemi döneminin reel toplam gelir ve gider verilerini içermektedir. B Hastanesi için reel hizmet geliri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemde 53.398.584 TL iken 2020-2021 pandemi döneminde 53.137.466 TL'ye çıkmış ve reel gelir artış oranı %0 olarak bulunmuştur. B Hastanesi Reel Hizmet Gideri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi

dönem için 46.581.696 TL iken 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 45.339.440 TL'ye çıkmıştır ve reel gider azalış oranı %3 olarak hesaplanmıştır. Özetle reel değerler ile pandemi döneminde pandemi öncesi döneme göre toplam hizmet gelirlerinde değişim olmazken (%0) toplam hizmet giderleri %3 azalmıştır.

Tablo 4.37 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (C Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	DEĞİŞİM	
AYAKTAN HİZMETLER	Ayaktan Hizmet Geliri	₺18.646.276	₺19.192.295	₺25.636.251	₺35.974.739	₺18.919.286	₺30.805.495	62,8%
	Muayene Sayısı (Acil Hariç)	134.071	125.010	115.307	115.821	129.541	115.564	-10,8%
	Muayene (Acil Hariç) Hizmet Geliri	₺15.804.238	₺16.414.295	₺22.559.548	₺31.591.265	₺16.109.267	₺27.075.407	68,1%
	Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺118	₺131	₺195	₺272	₺125	₺234	87,6%
YATAN HİZMETLER	Yatan Hizmet Geliri	₺17.283.867	₺19.289.594	₺31.080.992	₺39.758.037	₺18.286.731	₺35.419.515	93,7%
	Yatan Hasta Toplam Sayı	22.318	22.413	22.439	22.243	22.366	22.341	-0,1%
	Yatan Günübürlük (İşlem Tedavi) Hasta Sayısı	13.296	13.859	13.885	13.590	13.578	13.738	1,2%
	Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Hizmet Geliri	₺2.581.098	₺2.773.050	₺4.598.230	₺6.891.424	₺2.677.074	₺5.744.827	114,6%
	Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺1.299	₺1.391	₺2.238	₺2.925	₺1.345	₺2.582	91,9%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı	3.477	3.299	3.193	3.230	3.388	3.212	-5,2%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Hizmet Geliri	₺8.727.794	₺10.423.950	₺12.783.498	₺17.920.651	₺9.575.872	₺15.352.075	60,3%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺2.518	₺3.178	₺3.971	₺5.533	₺2.848	₺4.752	66,9%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Sayısı	5.545	5.255	5.361	5.423	5.400	5.392	-0,1%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Hizmet Geliri	₺5.974.975	₺6.092.594	₺13.699.264	₺14.945.962	₺6.033.785	₺14.322.613	137,4%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺1.074	₺1.164	₺2.526	₺2.746	₺1.119	₺2.636	135,6%	
TOPLAM HİZMET GELİRİ	₺35.930.143	₺38.481.889	₺56.717.243	₺75.732.776	₺37.206.016	₺66.225.010	78,0%	

Tablo 4.37 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu bulguları incelendiğinde (C) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- Ayaktan hizmet (Acil hizmetler hariç) sayıları %10,8 azalırken; muayene ortalama geliri %87,6 ve muayene hizmet geliri %68,1 ve ayaktan toplam hizmet geliri %62,8 artmıştır.

- Yatan Hizmetler gelirlerinde yatan hasta toplam hizmet sayısı %0,1 düşerken yatan hasta toplam hizmet geliri %93,7 artmıştır.

- Yatan Hasta Günübirlik Hasta Sayısı %1,2 Yatan Hasta Tedavi Müdahale Sayısı %0,1 ve Yatan Hasta Cerrahi Sayısı %5,2 düşmüştür.

- Yatan Hasta Günübirlik Hizmet Geliri %114,6 Yatan Hasta Cerrahi Hizmet Geliri %60,3 Yatan Hasta Tedavi Müdahale Hizmet Geliri %137,4 olmak üzere her üç kalemde de gelirler artmıştır.

- Yatan Hasta Günübirlik Ortalama Geliri %91,9 Yatan Hasta Cerrahi Ortalama Geliri %66,9 Yatan Hasta Tedavi Müdahale Ortalama Geliri % 135,6 olmak üzere ortalama gelirler artmıştır.

- Toplam Hizmet Gelirlerinde ise pandemi öncesi dönem olan 2018-2019 yıllık gelir ortalaması 37.206.016 TL iken pandemi sonrası 2019-2020 yıllık gelir ortalaması 66.225.010 TL'ye yükselmiştir. Nominal gelir artış oranı % 78 olarak tespit edilmiştir.

Hasta Geliş Tipine Göre Nominal veriler incelendiğine Acil hariç muayene sayısı %10,8 ve Yatan Hasta Toplam sayısı %0,1 düşerken Ayaktan Hizmet Gelirinin %62,8 ve Yatan hizmet Gelirinin %93,7 arttığı görülmektedir. Ayaktan ve Yatan Hizmetler için tüm ortalama gelirler ile birlikte tüm toplam hizmet gelirlerinde de artış görülmüştür. Toplam hizmet gelirinde nominal artış oranı %78 olarak bulunmuştur.

Tablo 4.38 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (C Hastanesi)

		2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	DEĞİŞİM
AYAKTAN HİZMETLER	Ayaktan Hizmet Geliri	₺18.646.276	₺16.688.952	₺19.903.922	₺23.471.175	₺17.667.614	₺21.687.548	22,8%
	Muayene Sayısı (Acil Hariç)	134.071	125.010	115.307	115.821	129.541	115.564	-10,8%
	Muayene (Acil Hariç) Hizmet Geliri	₺15.804.238	₺14.273.300	₺17.515.177	₺20.611.243	₺15.038.769	₺19.063.210	26,8%
	Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺118	₺114	₺151	₺177	₺116	₺164	41,8%
YATAN HİZMETLER	Yatan Hizmet Geliri	₺17.283.867	₺16.773.560	₺24.131.205	₺25.939.530	₺17.028.714	₺25.035.368	47,0%
	Yatan Hasta Toplam Sayı	22.318	22.413	22.439	22.243	22.366	22.341	-0,1%
	Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Hasta Sayısı	13.296	13.859	13.885	13.590	13.578	13.738	1,2%
	Yatan Günübirlik (İşlem+Tedavi) Hizmet Geliri	₺2.581.098	₺2.411.348	₺3.570.054	₺4.496.205	₺2.496.223	₺4.033.130	61,6%
	Yatan Günübirlik (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺1.299	₺1.210	₺1.738	₺2.925	₺1.254	₺2.331	85,9%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı	3.477	3.299	3.193	3.230	3.388	3.212	-5,2%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Hizmet Geliri	₺8.727.794	₺9.064.304	₺9.925.076	₺11.692.058	₺8.896.049	₺10.808.567	21,5%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺2.518	₺2.763	₺3.083	₺3.610	₺2.641	₺3.346	26,7%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Sayısı	5.545	5.255	5.361	5.423	5.400	5.392	-0,1%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Hizmet Geliri	₺5.974.975	₺5.297.908	₺10.636.075	₺9.751.267	₺5.636.441	₺10.193.671	80,9%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺1.074	₺1.012	₺1.961	₺1.792	₺1.043	₺1.876	79,9%	
TOPLAM HİZMET GELİRİ	₺35.930.143	₺33.462.512	₺44.035.127	₺49.410.705	₺34.696.328	₺46.722.916	34,7%	

Tablo 4.38 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (C Hastanesi) bulguları incelendiğinde çalışmanın yöntem kısmında da bahsedildiği gibi 2018 yılı baz alınarak 2019, 2020 ve 2021 yıllarının verilerini enflasyondan arındırmak için Reel dönüşüm katsayısı kullanılmıştır. (C) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- Ayaktan hizmet (Acil hizmetler hariç) sayısı %10,8 düşerken, muayene hizmet geliri %26,8 ve ayaktan toplam hizmet geliri %22,8 muayene ortalama geliri ise %41,8 artmıştır.

- Yatan Hizmetler gelirlerinde yatan hasta toplam hizmet sayısı %0,1 düşerken yatan hasta toplam hizmet geliri %47,0 artmıştır.

- Yatan Hasta Günübirlik Hasta Sayısı %0,1 Yatan Hasta Tedavi Müdahale Sayısı %0,1 ve Yatan Hasta Cerrahi Sayısı %5,2 azalmıştır.

- Yatan Hasta Günübirlik Hizmet Geliri %61,6 ve Yatan Hasta Tedavi Müdahale Hizmet Geliri %80,9 Yatan Hasta Cerrahi Hizmet Geliri %21,5 artmıştır.

- Yatan Hasta Günübirlik Ortalama Geliri %85,9 Yatan Hasta Cerrahi Ortalama Geliri %26,7 ve Yatan Hasta Tedavi Müdahale Ortalama Geliri %79,9 olmak üzere ortalama gelirler artmıştır.

- Toplam Hizmet Gelirlerinde ise pandemi öncesi dönem olan (2018-2019) yıllık gelir ortalaması 34.696.328 TL iken pandemi sonrası yatay bir seyir izleyerek (2019-2020) yıllık reel gelir ortalaması 46.722.916 TL olmuştur. Gelir artış oranı %34,7 olarak tespit edilmiştir.

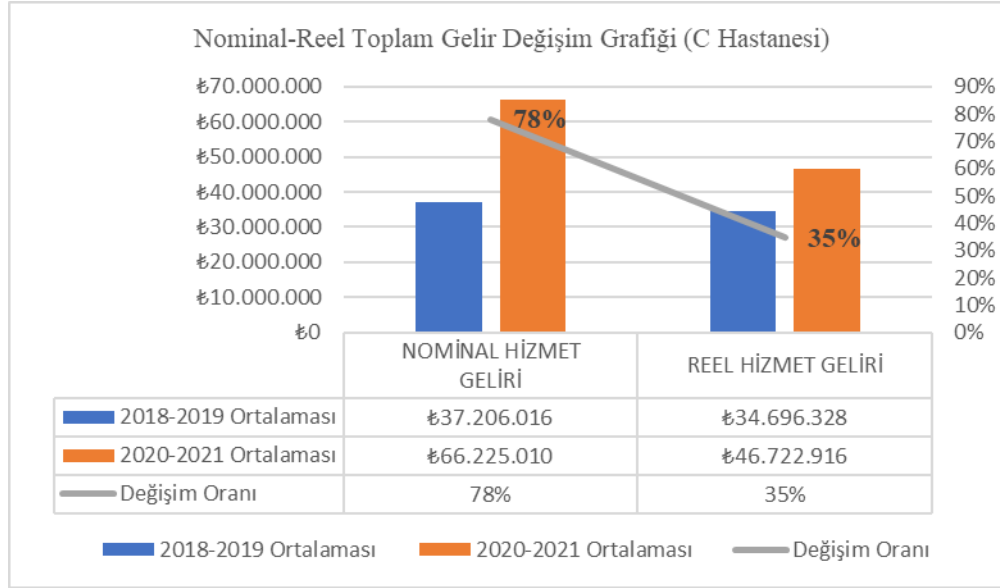
Tablo 4.37 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (C Hastanesi) ve Tablo 4.38 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (C Hastanesi) karşılaştırıldığında pandemi döneminde pandemi öncesi döneme göre Ayaktan Hizmet Geliri nominal olarak %62,8 artarken reel olarak %22,8 artmıştır. Yatan Hizmet Geliri nominal olarak %93,7 artarken reel olarak % 47 artmıştır. Toplam Hizmet Geliri nominal olarak %78 artarken reel olarak artışın %34,7 olduğu görülmektedir.

Tablo 4.39 Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (C Hastanesi)

	2018		2019		2020		2021	
	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel
Ayaktan Hizmet Geliri	₺18.646.276	₺18.646.276	₺19.192.295	₺16.688.952	₺25.636.251	₺19.903.922	₺35.974.739	₺23.471.175
Muayene (Acil Hariç) Hizmet Geliri	₺15.804.238	₺15.804.238	₺16.414.295	₺14.273.300	₺22.559.548	₺17.515.177	₺31.591.265	₺20.611.243
Yatan Hizmet Geliri	₺17.283.867	₺17.283.867	₺19.289.594	₺16.773.560	₺31.080.992	₺24.131.205	₺39.758.037	₺25.939.530
Yatan Günübirlik (İşlem+Tedavi) Hizmet Geliri	₺2.581.098	₺2.581.098	₺2.773.050	₺2.411.348	₺4.598.230	₺3.570.054	₺6.891.424	₺4.496.205
Yatan Hasta (Cerrahi) Hizmet Geliri	₺8.727.794	₺8.727.794	₺10.423.950	₺9.064.304	₺12.783.498	₺9.925.076	₺17.920.651	₺11.692.058
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Hizmet Geliri	₺5.974.975	₺5.974.975	₺6.092.594	₺5.297.908	₺13.699.264	₺10.636.075	₺14.945.962	₺9.751.267
Toplam Hizmet Geliri	₺35.930.143	₺35.930.143	₺38.481.889	₺33.462.512	₺56.717.243	₺44.035.127	₺75.732.776	₺49.410.705

	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı
Nominal Hizmet Geliri	₺35.930.143	₺38.481.889	₺56.717.243	₺75.732.776	₺37.206.016	₺66.225.010	78%
Reel Hizmet Geliri	₺35.930.143	₺33.462.512	₺44.035.127	₺49.410.705	₺34.696.328	₺46.722.916	35%

Grafik 4.21 Nominal-Reel Toplam Gelir Değişim Grafiği (C Hastanesi)

Tablo 4.39 Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (C Hastanesi) bulguları incelendiğinde çalışmanın Gereç ve Yöntem kısmında da belirtildiği gibi 2018 yılı baz yıl alınarak 2019, 2020, 2021 yılları gelirleri enflasyondan arındırılmış ve 2018 yılı satın alma gücü ile reel gelirler yeniden hesaplanmıştır.

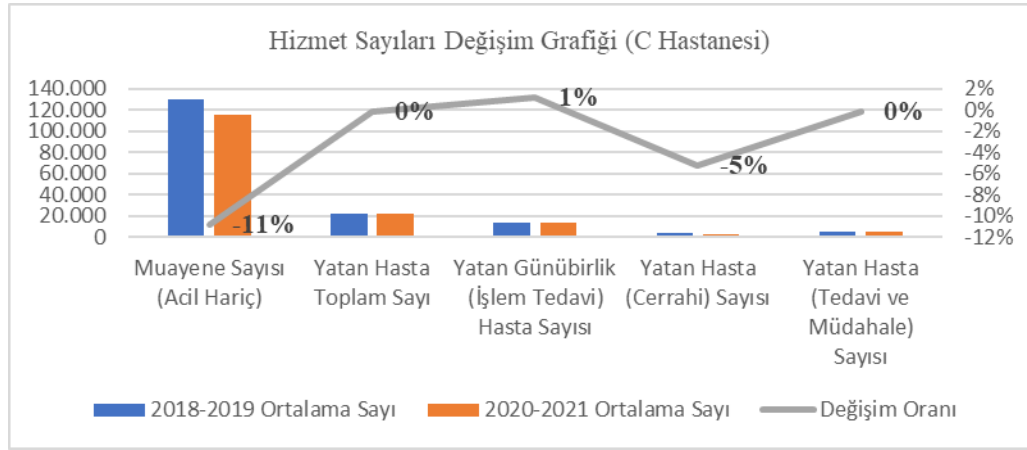
Yıllara göre reel gelirler nominal gelirler ile karşılaştırıldığında 2019 yılı için 38.481.889 TL'den 33.462.512 TL'ye, 2020 yılı için 56.717.243 TL'den 44.035.127 TL'ye ve 2021 yılı için ise 75.732.7768 TL'den 49.410.705 TL'ye düşmüştür.

C Hastanesinin Grafik 4.21 Nominal-Reel Toplam Gelir Değişim Grafiğinden de görüldüğü gibi Pandemi öncesi dönem (2018-2019) nominal gelir ortalaması 37.206.016 TL iken pandemi döneminde ortalama nominal gelir 66.225.010 TL'ye çıkarak pandemi döneminde nominal gelir artış oranı %78 olarak tespit edilmiştir. Pandemi öncesi dönem (2018-2019) reel gelir ortalaması 34.696.328 TL iken pandemi döneminde ortalama reel gelir 46.722.916 TL'ye artarak pandemi dönemindeki reel gelir düşüş oranı %35 olarak tespit edilmiştir. Pandemi öncesi dönem ile pandemi dönemi arasındaki nominal veriler incelendiğinde gelir artışı %78 iken reel veriler incelendiğinde gelir artışı %35 olduğu görülmektedir.

Tablo 4.40 Hizmet Sayıları Değişim Tablosu (C Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Sayı	2020-2021 Ortalama Sayı	Değişim Oranı
Muayene Sayısı (Acil Hariç)	134.071	125.010	115.307	115.821	129.541	115.564	-11%
Yatan Hasta Toplam Sayı	22.318	22.413	22.439	22.243	22.366	22.341	0%
Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Hasta Sayısı	13.296	13.859	13.885	13.590	13.578	13.738	1%
Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı	3.477	3.299	3.193	3.230	3.388	3.212	-5%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Sayısı	5.545	5.255	5.361	5.423	5.400	5.392	0%

Grafik 4.22 Hizmet Sayıları Değişim Grafiği (C Hastanesi)

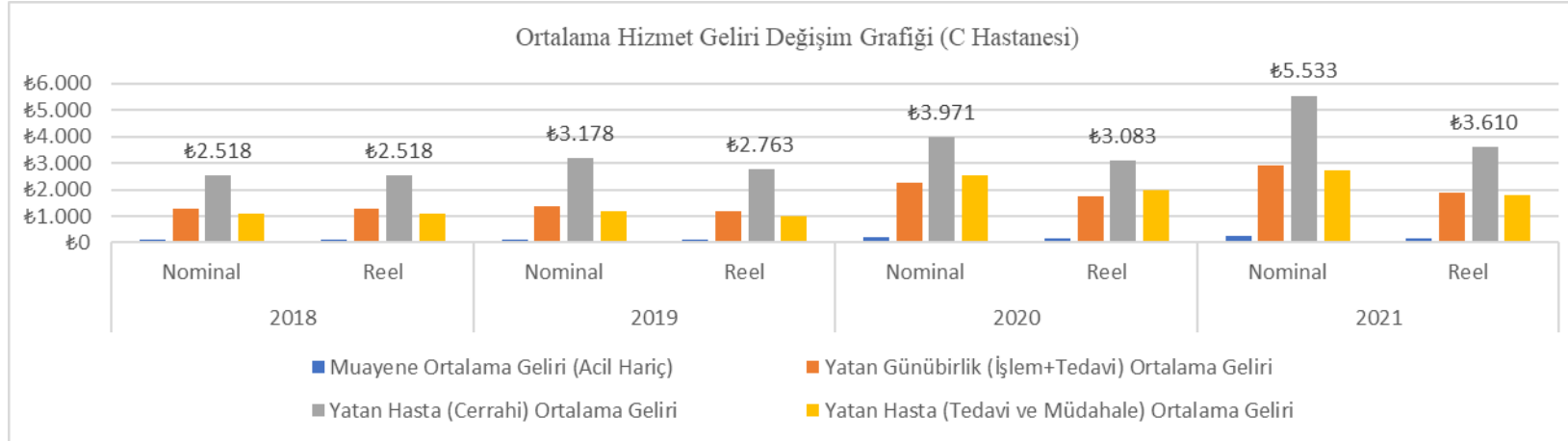

Tablo 4.40 Hizmet Sayıları Değişim Tablosu ve Grafik 4.22 Hizmet Sayıları Değişim Grafiğinde görüldüğü üzere Pandemi döneminde pandemi öncesi duruma göre Muayene sayısı (Acil hariç) 129.541'den 115.564'e düşmüştür. Yatan Hasta Toplam sayısı ise pandemi öncesinde 22.366 iken pandemi döneminde yatay bir seyir göstererek 22.341 olarak gerçekleşmiştir. Yatan (Günübirlik (İşlem Tedavi) sayısı pandemi öncesi dönemde 13.578'den 13.738'e artış göstermiştir. Yatan hasta cerrahi sayısı ise pandemi öncesi dönemde 3.388 iken pandemi döneminde 3.212 olmuştur. Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Sayısı pandemi öncesi dönem 5.400 iken pandemi döneminde bu sayı 5.392 olarak gerçekleşmiştir. Acil Hariç Muayene sayısı %11, Yatan Hasta Toplam Sayısı %0, Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı %5 ve Medikal tedavi amaçlı yatan hasta sayısı %0 düşerken Yatan Günübirlik (işlem tedavi) hasta sayısı %1 artmıştır.

Tablo 4.41 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Tablosu (C Hastanesi)

	2018		2019		2020		2021	
	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel
Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺118	₺118	₺131	₺114	₺195	₺151	₺272	₺177
Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺1.299	₺1.299	₺1.391	₺1.210	₺2.238	₺1.738	₺2.925	₺1.908
Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺2.518	₺2.518	₺3.178	₺2.763	₺3.971	₺3.083	₺5.533	₺3.610
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺1.074	₺1.074	₺1.164	₺1.012	₺2.526	₺1.961	₺2.746	₺1.792

Grafik 4.23 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Grafiği (C Hastanesi)

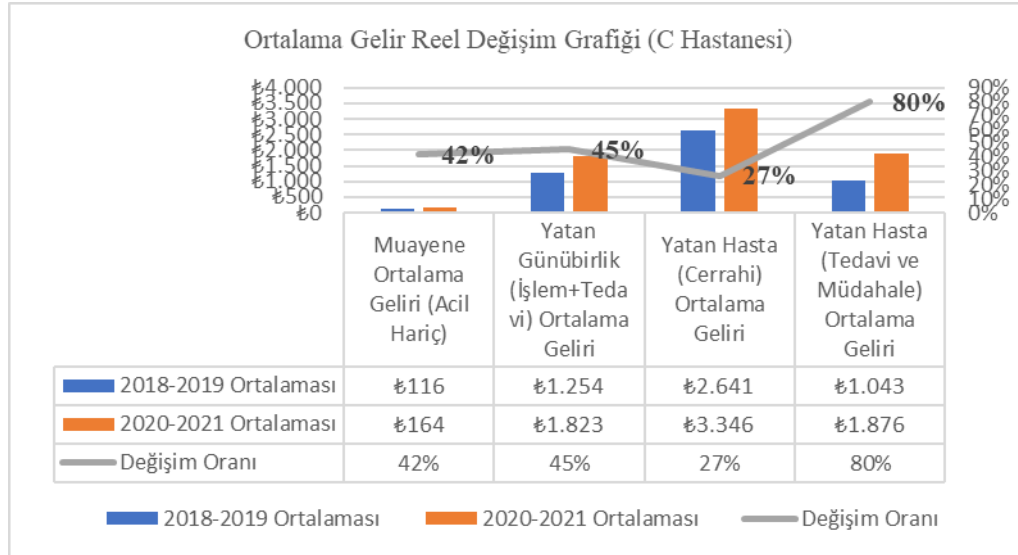
Tablo 4.41 Ortalama Hizmet Geliri Nominal Reel Değişim Tablosu (C Hastanesi) bulgularında görüldüğü gibi; baz yıl olan 2018 yılında nominal/reel ortalama hizmet gelirleri Acil hariç Muayene Ortalama Geliri 118 TL, Yatan (Günübirlik+İşlem) Ortalama Geliri 1.299 TL, Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 2.518 TL ve Yatan Hasta (Tedavi+Müdahale) Ortalama Geliri 1.074 TL'dir. 2019 yılında nominal Muayene Ortalama Geliri 131 TL iken reel muayene ortalama geliri 114 TL, nominal Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 1.391 TL iken reel Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 1.210 TL, nominal Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 3.178 TL iken Reel Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 2.763 TL, nominal Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 1.164 TL iken reel Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 1.012 TL'dir. 2020 yılında nominal Muayene Ortalama Geliri 195 TL iken reel Muayene Ortalama Geliri 151 TL, nominal Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 2.238 TL iken reel Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 1.738 TL, nominal Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 3.971 TL iken reel Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 3.083 TL, nominal Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 2.526 TL iken reel Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 1.961 TL'dir. 2021 yılında nominal muayene Ortalama Geliri 272 TL iken reel Muayene Ortalama Geliri 177 TL, nominal Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 2.925 TL iken reel Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 1.908 TL, nominal Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 5.533 TL iken reel Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 3.610 TL, nominal Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 2.746 TL iken reel Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 1.792 TL'dir.

Grafik 4.23 Ortalama Hizmet Geliri Değişim Grafiğinde de görüldüğü üzere Ortalama Gelirleri en yüksek olan gelir kalemi Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliridir. Cerrahi hizmet ortalama gelirini sırasıyla Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri, Yatan Hasta (Günübirlik (İşlem Tedavi) Geliri ve Muayene Geliri (Acil Hariç) izlemektedir. Grafikte de görüldüğü üzere Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri reel olarak 2018 yılında 2.518 TL, 2019 yılında 2.763 TL, 2020 yılında 3.083 TL ve 2021 yılında 3.610 TL'dir.

Tablo 4.42 Ortalama Gelir Reel Değişim Tablosu (C Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı
Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺118	₺114	₺151	₺177	₺116	₺164	42%
Yatan Günübirlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺1.299	₺1.210	₺1.738	₺1.908	₺1.254	₺1.823	45%
Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺2.518	₺2.763	₺3.083	₺3.610	₺2.641	₺3.346	27%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺1.074	₺1.012	₺1.961	₺1.792	₺1.043	₺1.876	80%

Grafik 4.24 Ortalama Gelir Reel Değişim Grafiği (C Hastanesi)

Tablo 4.42 Ortalama Gelir Reel Değişim Tablosu (C Hastanesi) ve ilgili Grafik 4.24 Ortalama Gelir Reel Değişim Grafiğinde görüldüğü üzere Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç) 2018-2019 yılları için 116 TL iken 2020-2021 yılları için 164 TL olmuştur ve değişim oranı %42 artış hesaplanmıştır. Yatan Günübirlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri 2018-2019 yılları için 1.254 TL iken 2020-2021 yılları için 1.823 TL olmuştur ve değişim oranı %45 artış olarak hesaplanmıştır. Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 2018-2019 yılları için 2.641 TL iken 2020-2021 yılları için 3.346 TL'ye çıkmıştır ve değişim oranı %27 artış olarak hesaplanmıştır. Yatan Hasta (Tedavi+Müdahale) Ortalama Geliri 2018-2019 yılları için 1.043 TL iken 2020-2021 yılları için 1.876 TL olmuştur ve değişim oranı %80 artış olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.43 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (C Hastanesi)

GELİR KALEMLERİ		DÖNEM 2018	DÖNEM 2019	DÖNEM 2020	DÖNEM 2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	DEĞİŞİM
Yurtdışı Hasta	Hizmet Geliri	₺481.721	₺461.803	₺356.896	₺740.429	₺471.762	₺548.663	16,3%
	Hizmet Gelirine Oranı	1,3%	1,2%	0,6%	1,0%	1,3%	0,8%	-36,0%
SGK	Hizmet Geliri	₺28.784.396	₺29.746.825	₺46.292.163	₺58.609.052	₺29.265.611	₺52.450.608	79,2%
	Hizmet Gelirine Oranı	80,1%	77,3%	81,6%	77,4%	78,7%	79,5%	1,0%
TSS	Hizmet Geliri	₺602.881	₺833.732	₺1.428.957	₺2.716.087	₺718.307	₺2.072.522	188,5%
	Hizmet Gelirine Oranı	1,7%	2,2%	2,5%	3,6%	1,9%	3,1%	58,7%
ÖSS	Hizmet Geliri	₺332.573	₺432.701	₺329.737	₺671.724	₺382.637	₺500.731	30,9%
	Hizmet Gelirine Oranı	0,9%	1,1%	0,6%	0,9%	1,0%	0,7%	-28,3%
AK	Hizmet Geliri	₺1.907.720	₺2.971.239	₺3.178.493	₺4.272.380	₺2.439.480	₺3.725.437	52,7%
	Hizmet Gelirine Oranı	5,3%	7,7%	5,6%	5,6%	6,5%	5,6%	-13,8%
Cari	Hizmet Geliri	₺3.820.816	₺4.035.735	₺5.131.467	₺8.720.884	₺3.928.276	₺6.926.176	76,3%
	Hizmet Gelirine Oranı	10,6%	10,5%	9,0%	11,5%	10,6%	10,3%	-2,8%

Tablo 4.43 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu bulguları incelendiğinde (C) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi dönemine göre;

- Yurtdışı Hasta hizmet gelirinin %16,3 artarken ve yurtdışı hasta ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirinine oranını %36 azaldığı,
- SGK güvencesi ile hizmet alan hastalardan elde edilen gelirin %79,2 ve SGK'lı hasta gelirinin toplam hizmet gelirinine oranının %1,0 arttığı,
- Tamamlayıcı Sağlık Sigortalı (TSS) hasta hizmet gelirinin %188,5 ve TSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirinine oranını %58,7 arttığı,
- Özel Sağlık Sigortalı (ÖSS) hasta hizmet gelirinin %30,8 arttığı ve ÖSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirinine oranını %28,3 azaldığı,
- Anlaşmalı Kurumlar (AK) hasta hizmet gelirinin %52,7 arttığı ve AK ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirinine oranını %13,8 azaldığı,
- Cepten Ödeme yapan Cari hasta hizmet gelirinin %76,3 arttığı ve cari ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirinine oranını %2,8 azaldığı tespit edilmiştir.

Pandemi döneminde ödeyici tipine göre tüm gelir kalemleri için Yurtdışı hasta, SGK, ÖSS, TSS, Cari hizmet gelirlerinin arttığı görülmektedir. Ödeyici tipine göre en fazla gelir artışı %188,5 artış oranı ile TSS ve %79,2 artış oranı ile SGK'lı hasta grubu gelirlerindeki artış olmuştur. Yurtdışı Hasta, Anlaşmalı Kurum ve Cari ödeyici gruplarının toplam hizmet gelirinine oranı düşerken gelirlerinin arttığı görülmüştür.

Tablo 4.44 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (C Hastanesi)

Yıllık Tüfe Oranları	1	1,15	1,12	1,19
Reel Dönüşüm Katsayısı		1,15	1,29	1,53

GELİR KALEMLERİ		DÖNEM 2018	DÖNEM 2019	DÖNEM 2020	DÖNEM 2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	DEĞİŞİM
Yurtdışı Hasta	Hizmet Geliri	₺481.721	₺401.568	₺277.093	₺483.082	₺441.644	₺380.087	-13,9%
	Hizmet Gelirine Oranı	1,3%	1,2%	0,6%	1,0%	1,3%	0,8%	-36,0%
SGK	Hizmet Geliri	₺28.784.396	₺25.866.804	₺35.941.120	₺38.238.590	₺27.325.600	₺37.089.855	35,7%
	Hizmet Gelirine Oranı	80,1%	77,3%	81,6%	77,4%	78,7%	79,5%	1,0%
TSS	Hizmet Geliri	₺602.881	₺724.984	₺1.109.439	₺1.772.070	₺663.933	₺1.440.754	117,0%
	Hizmet Gelirine Oranı	1,7%	2,2%	2,5%	3,6%	1,9%	3,1%	58,7%
ÖSS	Hizmet Geliri	₺332.573	₺376.262	₺256.007	₺438.256	₺354.417	₺347.132	-2,1%
	Hizmet Gelirine Oranı	0,9%	1,1%	0,6%	0,9%	1,0%	0,7%	-28,3%
AK	Hizmet Geliri	₺1.907.720	₺2.583.686	₺2.467.774	₺2.787.450	₺2.245.703	₺2.627.612	17,0%
	Hizmet Gelirine Oranı	5,3%	7,7%	5,6%	5,6%	6,5%	5,6%	-13,8%
Cari	Hizmet Geliri	₺3.820.816	₺3.509.335	₺3.984.058	₺5.689.809	₺3.665.075	₺4.836.934	32,0%
	Hizmet Gelirine Oranı	10,6%	10,5%	9,0%	11,5%	10,6%	10,3%	-2,8%

Tablo 4.44 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu bulguları incelendiğinde (C) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi dönemine göre;

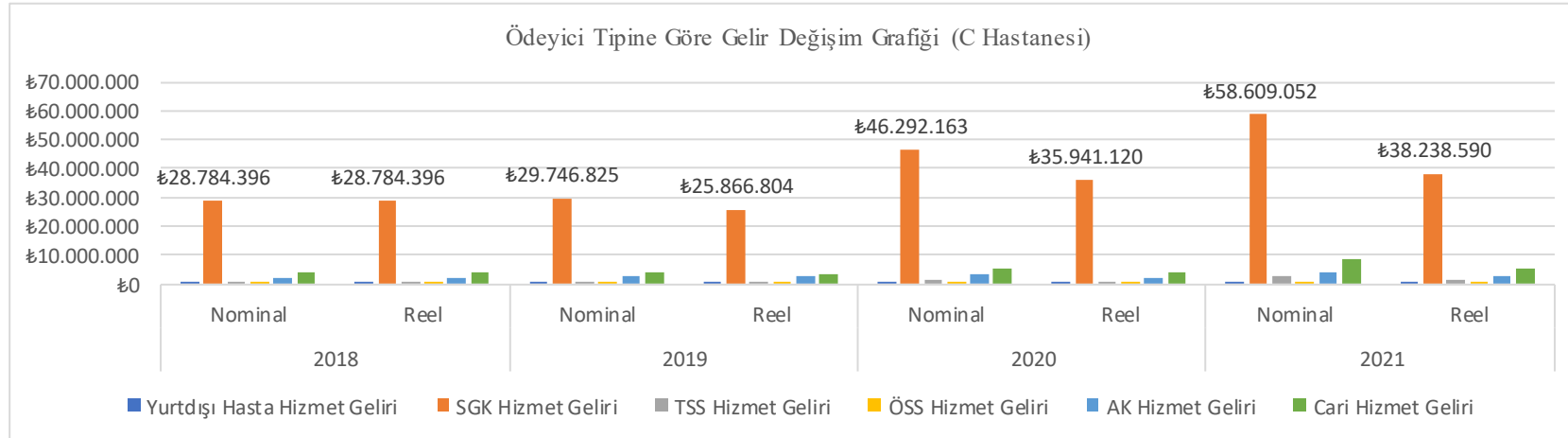
- Yurtdışı Hasta hizmet gelirinin %13,9 ve yurtdışı hasta ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirine oranını %36 azaldığı,
- SGK güvencesi ile hizmet alan hastalardan elde edilen gelirin %35,7 ve SGK'lı hasta gelirinin toplam hizmet gelirine oranının %1 arttığı,
- Tamamlayıcı Sağlık Sigortalı (TSS) hasta hizmet gelirinin %117 ve TSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirine oranını %58,7 arttığı,
- Özel Sağlık Sigortalı (ÖSS) hasta hizmet gelirinin %211 ve ÖSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirine oranını % 28,3 azaldığı,
- Anlaşmalı Kurumlar (AK) hasta hizmet gelirinin %17 arttığı ve AK ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirine oranını %13,8 azaldığı,
- Cepten Ödeme yapan Cari hasta hizmet gelirinin %32 arttığı ve cari ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirine oranını %2,8 azaldığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.43 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu ve Tablo 4.44. Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu karşılaştırıldığında pandemi öncesine göre; Yurtdışı Hasta Hizmet geliri nominal olarak %16,3 artarken reel olarak %13,9 azalmıştır. SGK güvencesi ile hizmet alan hastalardan elde edilen gelir nominal olarak %79,2 artarken reel olarak %35,7 artmıştır. ÖSS hizmet geliri nominal olarak %30,9 artarken reel olarak % 2,1 azalmıştır. Ödeyici tipine göre reel gelir artışı %117 ile Tamamlayıcı Sağlık sigortalı hasta grubu ve %35,7 ile SGK'lı hasta hizmet grubunda gerçekleşmiştir.

Tablo 4.45 Ödeyici Tipine Göre Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (C Hastanesi)

	2018		2019		2020		2021		2018-2019 Reel Gelir Ortalaması	2020-2021 Reel Gelir Ortalaması	Reel Değişim Oranı
	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel			
Yurtdışı Hasta Hizmet Geliri	₺481.721	₺481.721	₺461.803	₺401.568	₺356.896	₺277.093	₺740.429	₺483.082	₺441.644	₺380.087	-14%
SGK Hizmet Geliri	₺28.784.396	₺28.784.396	₺29.746.825	₺25.866.804	₺46.292.163	₺35.941.120	₺58.609.052	₺38.238.590	₺27.325.600	₺37.089.855	36%
TSS Hizmet Geliri	₺602.881	₺602.881	₺833.732	₺724.984	₺1.428.957	₺1.109.439	₺2.716.087	₺1.772.070	₺663.933	₺1.440.754	117%
ÖSS Hizmet Geliri	₺332.573	₺332.573	₺432.701	₺376.262	₺329.737	₺256.007	₺671.724	₺438.256	₺354.417	₺347.132	-2%
AK Hizmet Geliri	₺1.907.720	₺1.907.720	₺2.971.239	₺2.583.686	₺3.178.493	₺2.467.774	₺4.272.380	₺2.787.450	₺2.245.703	₺2.627.612	17%
Cari Hizmet Geliri	₺3.820.816	₺3.820.816	₺4.035.735	₺3.509.335	₺5.131.467	₺3.984.058	₺8.720.884	₺5.689.809	₺3.665.075	₺4.836.934	32%

Grafik 4.25 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Değişim Grafiği (C Hastanesi)

Tablo 4.45 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Gelir Değişim Tablosu (C Hastanesi) ve Grafik 4.25 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Değişim Grafiği (C Hastanesinde görüldüğü üzere Yurt Dışı Hasta Hizmet Geliri pandemi öncesi dönemde 441.644 TL iken pandemi döneminde 380.087 TL'ye düşmüştür. SGK Hizmet Geliri pandemi öncesi dönemde 27.325.600 TL iken pandemi döneminde 37.089.855 TL'ye çıkmıştır. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Geliri pandemi öncesi dönemde 663.933 TL iken pandemi döneminde 1.440.754 TL'ye çıkmıştır. Özel Sağlık Sigortası Hizmet Geliri pandemi öncesi dönemde 354.417 TL iken pandemi döneminde 347.132 TL'ye çıkmıştır. Anlaşmalı Kurum Hizmet Geliri pandemi öncesi dönemde 2.245.703 TL iken pandemi döneminde 2.627.612 TL'ye çıkmıştır. Cepten Ödeme Yapan Cari Hizmet Geliri ise pandemi döneminde 3.665.075 TL iken pandemi döneminde 4.836.934 TL'ye çıkmıştır.

Tablo 4.46 Hizmet Gideri Nominal Değişim Tablosu (C Hastanesi)

İÇERİK	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Gider	2020-2021 Ortalama Gider	Değişim Oran
İlaç Sarf (İS) Gider	₺4.153.626	₺4.736.696	₺6.593.452	₺8.936.752	₺4.445.161	₺7.765.102	75%
İK Gider	₺10.343.163	₺11.477.339	₺12.128.103	₺17.205.419	₺10.910.251	₺14.666.761	34%
Doktor Gider	₺11.369.600	₺12.561.320	₺14.917.679	₺20.913.151	₺11.965.460	₺17.915.415	50%
Dış Medikal Gider	₺237.453	₺566.396	₺649.913	₺1.394.757	₺401.925	₺1.022.335	154%
Bakım Onarım	₺766.157	₺895.243	₺1.235.594	₺1.662.977	₺830.700	₺1.449.286	74%
Enerji Giderleri	₺1.371.574	₺1.538.387	₺1.902.009	₺2.511.318	₺1.454.981	₺2.206.664	52%
Haberleşme-İletişim	₺58.657	₺69.965	₺61.026	₺91.904	₺64.311	₺76.465	19%
Dış Alım Destek Hizmetleri	₺1.057.099	₺1.309.235	₺1.334.723	₺1.644.186	₺1.183.167	₺1.489.455	26%
Pazarlama	₺536	₺433	-₺731	-₺1.578	₺485	-₺1.155	-338%
Pazarlama Sponsorluk	₺195.760	₺221.749	₺46.492	₺6.493	₺208.755	₺26.493	-87%
Pazarlama Giderleri	₺5.430	₺26.408	₺12.581	₺11.614	₺15.919	₺12.098	-24%
Diğer Yurtdışı Giderleri	₺8.750	₺5.672	₺10.115	₺23.064	₺7.211	₺16.590	130%
Ak Giderleri	₺210.476	₺254.262	₺68.457	₺39.593	₺232.369	₺54.025	-77%
Ara Toplam	₺2.773.289	₺3.173.121	₺3.821.837	₺4.436.785	₺2.973.205	₺4.129.311	39%
Diğer Giderler Detay	₺205.700	₺197.736	₺155.899	-₺29.600	₺201.718	₺63.150	-69%
Kira	₺43.500	₺19.162	₺51.483	₺229.889	₺31.331	₺140.686	349%
Diğer Çeşitli Giderler	₺200.120	₺229.440	₺241.303	₺302.759	₺214.780	₺272.031	27%
Sgk Kesinti Ceza	₺131.492	₺243.185	₺243.869	₺279.817	₺187.339	₺261.843	40%
Sigorta	₺22.227	₺118.306	₺149.340	₺127.316	₺70.267	₺138.328	97%
Basılı Evrak Malzeme	₺118.000	₺201.500	₺256.609	₺103.599	₺159.750	₺180.104	13%
Danışmanlık	₺9.677	₺3.678	₺40.725	₺48.205	₺6.678	₺44.465	566%
Danışmanlık Hukuk	₺23.450	₺28.674	₺32.785	₺26.076	₺26.062	₺29.431	13%
Medikal Olmayan Sarf Malzeme	₺288.121	₺390.034	₺192.701	₺257.773	₺339.078	₺225.237	-34%
Ver Resmi Harçlar	₺659.000	₺712.110	₺1.149.087	₺1.742.709	₺685.555	₺1.445.898	111%
Merkezi Pazarlama Katılım	₺281.718	₺348.894	-₺121.916	₺397.211	₺315.306	₺137.648	-56%
Merkezi Katılım	₺156.573	₺166.929	₺160.515	₺524.968	₺161.751	₺342.742	112%
Geçmiş Dönem Düzeltme	₺4.912.867	₺5.832.769	₺6.374.237	₺8.447.507	₺5.372.818	₺7.410.872	38%
Kesinti-İade	₺34.480.672	₺39.241.612	₺45.265.193	₺62.847.564	₺36.861.142	₺54.056.379	47%
Ara Toplam							
Genel Toplam							

Tablo 4.46 Gider Değişim Tablosu nominal bulgularında görüldüğü üzere (C) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- İlaç Sarf (IS) Giderlerinde %75 artış
- İK Giderlerinde %34 artış
- Doktor Giderlerinde %50 artış
- Dış Medikal Giderlerinde %154 artış
- Bakım Onarım Giderlerinde %74 artış
- Enerji Giderlerinde %52 artış
- Haberleşme ve İletişim Giderlerinde %19 artış
- Dış Alım Destek Hizmetler Giderlerinde %26 artış
- Pazarlama Giderlerinde %77 düşüş
- Diğer Detay Giderlerinde %38 artış
- Toplam Giderlerinde %47 artış olduğu görülmüştür.

Gider kalemleri içerisindeki en fazla artış Diğer Detay, İlaç Sarf (IS), Dış Medikal, Doktor ve İK giderlerinde görülmüştür. İK Giderlerinde Devletin Pandemi önlemleri kapsamında işletmelere sağladığı Kısa Çalışma Ödeneğine rağmen artış %28 olmuştur. Giderleri azalan tek kalemin pazarlama giderleri olduğu görülmektedir.

Tablo 4.47 Hizmet Gideri Reel Değişim Tablosu (C Hastanesi)

GİDER KALEMİ	İÇERİK	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Gider	2020-2021 Ortalama Gider	Değişim Oranı
İlaç Sarf (İs) Gider		₺4.153.626	₺4.118.866	₺5.119.140	₺5.830.649	₺4.136.246	₺5.474.894	32%
İK Gider		₺10.343.163	₺9.980.295	₺9.416.229	₺11.225.416	₺10.161.729	₺10.320.822	2%
Doktor Gider		₺11.369.600	₺10.922.887	₺11.582.049	₺13.644.469	₺11.146.243	₺12.613.259	13%
Dış Medikal Gider		₺237.453	₺492.518	₺504.591	₺909.988	₺364.986	₺707.289	94%
Bakım Onarım	Biyomedikal Teknik Hizmetler Bilgi Sistemleri	₺766.157	₺778.472	₺959.312	₺1.084.984	₺772.315	₺1.022.148	32%
Enerji Giderleri	Elektrik, Su, Gaz, Yakıt	₺1.371.574	₺1.337.728	₺1.476.715	₺1.638.471	₺1.354.651	₺1.557.593	15%
Haberleşme-İletişim	Bilgi Sistemleri	₺58.657	₺60.839	₺47.380	₺59.961	₺59.748	₺53.671	-10%
Dış Alım Destek Hizmetleri	Temizlik, Yemek, Çamaşır, Hasta Odası, Ambulans, Kargo	₺1.057.099	₺1.138.465	₺1.036.276	₺1.072.724	₺1.097.782	₺1.054.500	-4%
Pazarlama	Pazarlama Sponsorluk	₺536	₺377	-₺568	-₺1.030	₺456	-₺799	-275%
	Pazarlama Giderleri	₺195.760	₺192.825	₺36.096	₺4.236	₺194.293	₺20.166	-90%
	Diğer Yurtdışı Giderleri	₺5.430	₺22.963	₺9.768	₺7.577	₺14.197	₺8.673	-39%
	Ak Giderleri	₺8.750	₺4.932	₺7.853	₺15.048	₺6.841	₺11.451	67%
Ara Toplam		₺210.476	₺221.097	₺53.150	₺25.832	₺215.787	₺39.491	-82%
Diğer Giderler Detay	Kira	₺2.773.289	₺2.759.236	₺2.967.265	₺2.894.713	₺2.766.262	₺2.930.989	6%
	Diğer Çeşitli Giderler	₺205.700	₺171.944	₺121.040	-₺19.312	₺188.822	₺50.864	-73%
	SGK Kesinti Ceza	₺43.500	₺16.663	₺39.971	₺149.988	₺30.081	₺94.979	216%
	Sigorta	₺200.120	₺199.513	₺187.347	₺197.531	₺199.817	₺192.439	-4%
	Basılı Evrak Malzeme	₺131.492	₺211.465	₺189.339	₺182.562	₺171.479	₺185.951	8%
	Danışmanlık	₺22.227	₺102.875	₺115.947	₺83.065	₺62.551	₺99.506	59%
	Danışmanlık Hukuk	₺118.000	₺175.217	₺199.231	₺67.592	₺146.609	₺133.411	-9%
	Medikal Olmayan Sarf Malzeme	₺9.677	₺3.198	₺31.619	₺31.451	₺6.438	₺31.535	390%
	Ver Resmi Harçlar	₺23.450	₺24.934	₺25.454	₺17.013	₺24.192	₺21.234	-12%
	Merkezi Pazarlama Katılım	₺288.121	₺339.160	₺149.613	₺168.180	₺313.641	₺158.896	-49%
	Merkezi Katılım	₺659.000	₺619.226	₺892.148	₺1.137.004	₺639.113	₺1.014.576	59%
	Geçmiş Dönem Düzeltme	₺281.718	₺303.386	-₺94.655	₺259.154	₺292.552	₺82.250	-72%
	Kesinti-İade	₺156.573	₺145.156	₺124.623	₺342.507	₺150.864	₺233.565	55%
Ara Toplam		₺4.912.867	₺5.071.973	₺4.948.942	₺5.511.448	₺4.992.420	₺5.230.195	5%
Genel Toplam		₺34.480.672	₺34.123.141	₺35.143.783	₺41.003.943	₺34.301.906	₺38.073.863	11%

Tablo 4.47 Hizmet Gideri Reel Değişim Tablosunda görüldüğü üzere (C) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- İlaç Sarf (IS) Giderlerinde %32 artış
- İK Giderlerinde %2 artış
- Doktor Giderlerinde %13 artış
- Dış Medikal Giderlerinde %94 artış
- Bakım Onarım Giderlerinde %31 artış
- Enerji Giderlerinde %15 artış
- Haberleşme ve İletişim Giderlerinde %10 azalış
- Dış Alım Destek Hizmetler Giderlerinde %4 azalış
- Pazarlama Giderlerinde %82 azalış
- Diğer Detay Giderlerinde %5 artış
- Toplam Giderlerinde %11 artış olduğu görülmüştür.

Gider kalemleri içerisinde reel olarak artan hizmet kalemleri İlaç Sarf (IS), İK, Doktor, Dış Medikal, Bakım Onarım, enerji giderleri olmuştur. Dış alım destek hizmetleri, pazarlama ve haberleşme giderlerinde reel olarak düşüş görülmüştür. Toplam giderlerdeki reel değişim oranı %11 artış şeklinde bulunmuştur.

Tablo 4.48 Nominal Gider Özet Değişim Tablosu (C Hastanesi)

Gider Kalemleri	2018	2019	2020	2021
İlaç Sarf (Is) Gider	₺4.153.626	₺4.736.696	₺6.593.452	₺8.936.752
İK Gider	₺10.343.163	₺11.477.339	₺12.128.103	₺17.205.419
Doktor Gider	₺11.369.600	₺12.561.320	₺14.917.679	₺20.913.151
Dış Medikal Gider	₺237.453	₺566.396	₺649.913	₺1.394.757
Bakım Onarım	₺766.157	₺895.243	₺1.235.594	₺1.662.977
Enerji Giderleri	₺1.371.574	₺1.538.387	₺1.902.009	₺2.511.318
Haberleşme-İletişim	₺58.657	₺69.965	₺61.026	₺91.904
Dış Alım Destek Hizmetleri	₺1.057.099	₺1.309.235	₺1.334.723	₺1.644.186
Pazarlama	₺210.476	₺254.262	₺68.457	₺39.593
Diğer Giderler Detay	₺4.912.867	₺5.832.769	₺6.374.237	₺8.447.507
Genel Toplam	₺34.480.672	₺39.241.612	₺45.265.193	₺62.847.564

Tablo 4.48 Nominal Gider Değişim Tablosu (C Hastanesi) bulgularında görüldüğü üzere İlaç Sarf (IS) Nominal Gideri 2018-2021 yılları arasında düzenli artış göstererek 4.153.626 TL'den 2021 yılında 8.936.752 TL'ye çıkmıştır. İK Nominal Gideri 2018 yılında 10.343.163 TL iken 2021 yılında 17.205.419 TL'ye ulaşmıştır. Doktor Nominal Gideri 2018 yılında 11.369.600 TL'den 2021 yılında 20.913.151 TL'ye çıkmıştır. Dış Medikal Gideri 2018 yılında 237.453 TL'den 2021 yılında 1.394.757 TL'ye ulaşmıştır. Bakım Onarım Nominal Giderleri 2018 yılında 766.157 TL iken 2021 yılında 1.662.977 TL'ye ulaşmıştır. Enerji Nominal Giderlerinin 2018 yılında 1.371.574 TL'den 2021 yılında 2.511.318 TL'ye çıktığı görülmektedir. Diğer Nominal Giderler 4.912.867 TL'den 8.447.507 TL'ye çıkmıştır. Nominal Toplam Gider 2018 yılında 34.480.672 TL iken 2019 yılında 39.241.612 TL, 2020 yılında 45.265.193 TL ve 2021 yılında 62.847.564 TL'ye yükselmiştir.

Tablo 4.49 Reel Gider Özet Değişim Tablosu (C Hastanesi)

Yıllık TÜFE Oranları	1	1,15	1,12	1,19
Reel Dönüşüm Katsayısı		1,15	1,29	1,53
GİDER KALEMLERİ	2018	2019	2020	2021
İlaç Sarf (IS) Gider	₺4.153.626	₺4.118.866	₺5.119.140	₺5.830.649
İK Gider	₺10.343.163	₺9.980.295	₺9.416.229	₺11.225.416
Doktor Gider	₺11.369.600	₺10.922.887	₺11.582.049	₺13.644.469
Dış Medikal Gider	₺237.453	₺492.518	₺504.591	₺909.988
Bakım Onarım	₺766.157	₺778.472	₺959.312	₺1.084.984
Enerji Giderleri	₺1.371.574	₺1.337.728	₺1.476.715	₺1.638.471
Haberleşme-İletişim	₺58.657	₺60.839	₺47.380	₺59.961
Dış Alım Destek Hizmetleri	₺1.057.099	₺1.138.465	₺1.036.276	₺1.072.724
Pazarlama	₺210.476	₺221.097	₺53.150	₺25.832
Diğer Giderler Detay	₺4.912.867	₺5.071.973	₺4.948.942	₺5.511.448
GENEL TOPLAM	₺34.480.672	₺34.123.141	₺35.143.783	₺41.003.943

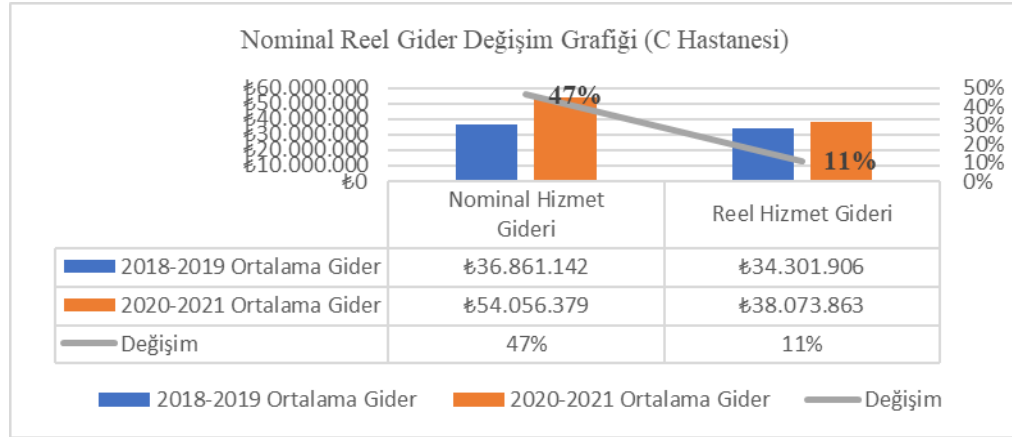
Tablo 4.49 (C) Hastanesi Reel Gider Tablosu verileri incelendiğinde İlaç Sarf (IS) Reel Gideri 2018-2021 yılları arasında düzenli artış göstererek 4.153.626 TL'den 2021 yılında 5.830.649 TL'ye düşmüştür. İK Reel Gideri 2018 yılında 10.343.163 TL iken 2021 yılında 11.225.416 TL'ye çıkmıştır. Doktor Reel Gideri 2018 yılında 11.369.600 TL iken 2021 yılında 13.644.469 TL olmuştur. Dış Medikal

Reel Gideri 2018 yılında 237.453 TL'den 2021 yılında 909.988 TL'ye çıkmıştır. Bakım Onarım Reel Giderleri 2018 yılında 266.157 TL iken 2021 yılında 1.084.984 TL'ye çıkmıştır. Enerji Reel Giderlerinin 2018 yılında 1.371.574 TL'den 2021 yılında 1.638.471 TL'ye çıktığı görülmektedir. Diğer Reel Giderler 4.912.867 TL'den 5.511.448 TL'ye çıkmıştır. Reel Toplam Gider 2018 yılında 34.480.672 TL, 2019 yılında 34.123.141 TL, 2020 yılında 35.143.783 TL ve 2021 yılında 41.003.943 TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4.50 Nominal-Reel Gider Değişim Tablosu (C Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Gider	2020-2021 Ortalama Gider	Değişim
Nominal Hizmet Gideri	₺34.480.672	₺39.241.612	₺45.265.193	₺62.847.564	₺36.861.142	₺54.056.379	47%
Reel Hizmet Gideri	₺34.480.672	₺34.123.141	₺35.143.783	₺41.003.943	₺34.301.906	₺38.073.863	11%

Grafik 4.26 Nominal- Reel Gider Değişim Grafiği (C Hastanesi)

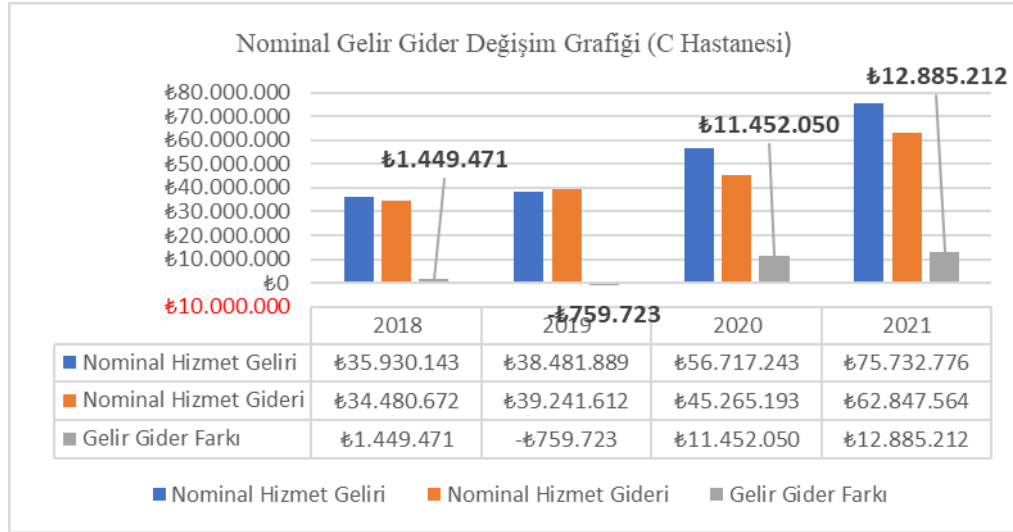
Tablo 4.50 Nominal Reel Gider Değişim Tablosu (C Hastanesi) ve Grafik 4.26 Nominal- Reel Gider Değişim Grafiği (C Hastanesi) incelendiğinde pandemi öncesi dönem olan 2018-2019 yıl ortalaması Nominal Gideri 36.861.142 TL iken aynı dönemin Reel Gideri 34.301.906 TL olmuştur. Pandemi dönemi olan 2020-2021 yıl ortalaması Nominal Gideri 54.056.379 TL iken Reel Gideri 38.073.863 TL gerçekleşmiştir. Tabloda görüldüğü üzere Pandemi Öncesi dönem ve Pandemi

Dönemi Nominal Değişim Oranı %47 ve Reel Değişim Oranı ise %11 artış şeklinde ortaya çıkmıştır.

Tablo 4.51 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Tablosu (C Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021
Nominal Hizmet Geliri	₺35.930.143	₺38.481.889	₺56.717.243	₺75.732.776
Nominal Hizmet Gideri	₺34.480.672	₺39.241.612	₺45.265.193	₺62.847.564
Gelir Gider Farkı	₺1.449.471	-₺759.723	₺11.452.050	₺12.885.212

Grafik-4.27 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Grafiği (C Hastanesi)

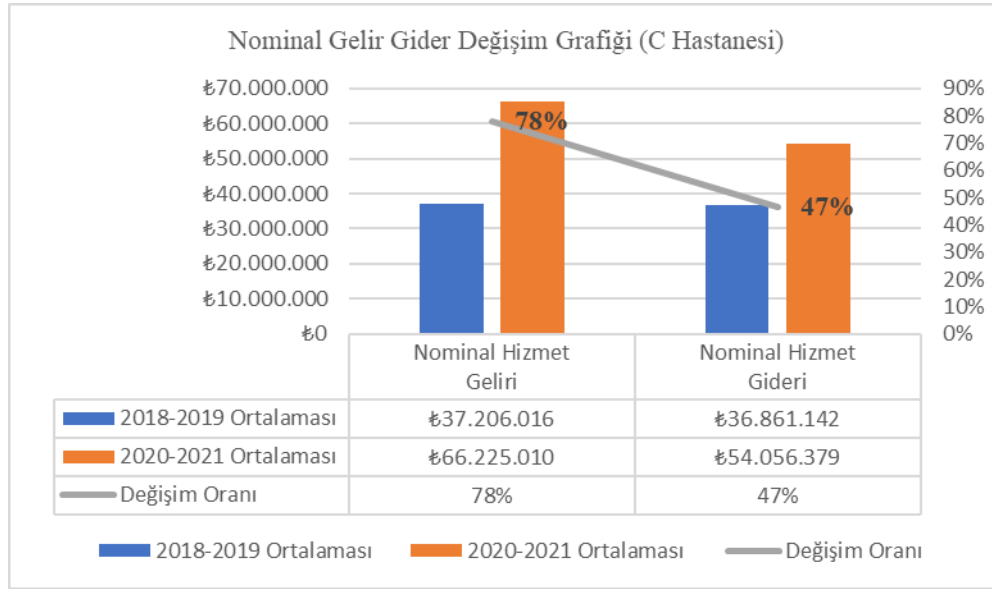
Tablo 4.51 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Tablosu ve Grafik 4.27 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Grafiği' nde C Hastanesinin yıllara göre toplam nominal gelir ve gider tutarları gösterilmiştir. C Hastanesinin; 2018 yılında toplam nominal hizmet geliri 35.930.143 TL iken toplam nominal hizmet gideri 34.480.672 TL olarak ve gelir gider farkı 1.449.471 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2019 yılında toplam nominal hizmet geliri 38.481.889 TL iken toplam nominal hizmet gideri 39.241.612 TL olarak ve gelir gider farkı -759.723 TL zarar olarak hesaplanmıştır. 2020 yılında toplam nominal hizmet geliri 56.717.243 TL iken toplam nominal hizmet gideri 45.265.193 TL olarak ve gelir gider farkı 11.452.050 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2021 yılında ise toplam nominal hizmet geliri 75.732.776 TL iken

toplam nominal hizmet gideri 62.847.564 TL olarak ve gelir gider farkı 12.885.212 TL kar olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.52 Gelir Gider Nominal Değişim Tablosu (C Hastanesi)

	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı
Nominal Hizmet Geliri	₺37.206.016	₺66.225.010	78%
Nominal Hizmet Gideri	₺36.861.142	₺54.056.379	47%

Grafik 4.28 Gelir Gider Nominal Değişim Grafiği (C Hastanesi)

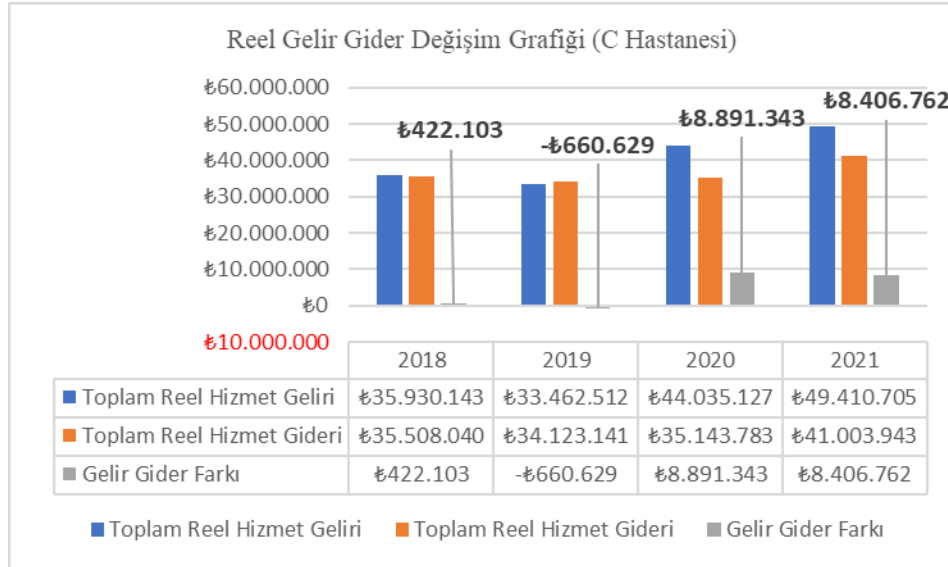
Tablo 4.52 Pandemi Dönemi Reel Gelir Gider Değişim Oranı Tablosu ve Grafik 4.28 Pandemi Dönemi Reel Gelir Gider Değişim Grafiği (C Hastanesi) ise pandemi öncesi dönem ve pandemi döneminin nominal toplam gelir ve gider verilerini içermektedir. C Hastanesi için Nominal hizmet geliri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemde 37.206.016 TL iken 2020-2021 pandemi döneminde 66.225.010 TL'ye çıkmış ve nominal gelir artış oranı %78 olarak bulunmuştur. C Hastanesi Nominal Hizmet Gideri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönem için 36.861.142 TL iken 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 54.056.379 TL olmuştur ve nominal gider artış oranı %47 olarak hesaplanmıştır. Nominal değerler ile pandemi döneminde pandemi öncesi

döneme göre toplam hizmet gelirleri %78 artarken toplam hizmet giderleri %47 artmıştır.

Tablo 4.53 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Tablosu (C Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021
Toplam Reel Hizmet Geliri	₺35.930.143	₺33.462.512	₺44.035.127	₺49.410.705
Toplam Reel Hizmet Gideri	₺35.508.040	₺34.123.141	₺35.143.783	₺41.003.943
Gelir Gider Farkı	₺422.103	-₺660.629	₺8.891.343	₺8.406.762

Grafik 4.29 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Grafiği (C Hastanesi)

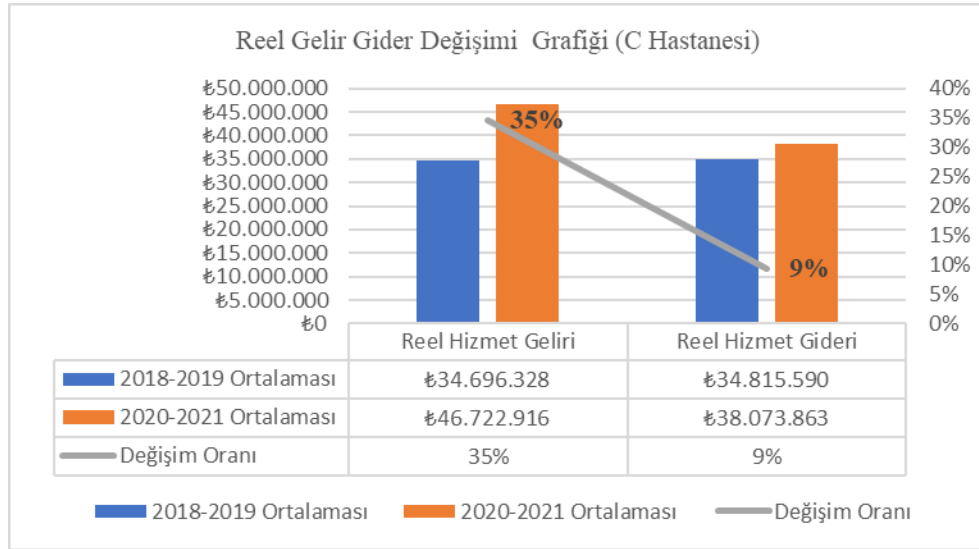
Tablo 4.53 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Tablosu ve Grafik 4.29 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Grafiğinde C Hastanesinin yıllara göre toplam reel gelir ve gider tutarları gösterilmiştir. C Hastanesinin; 2018 yılında toplam reel hizmet geliri 35.930.143 TL iken toplam reel hizmet gideri 35.508.040 TL olarak ve gelir gider farkı 422.103 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2019 yılında toplam reel hizmet geliri 33.462.512 TL iken toplam reel hizmet gideri 34.123.141 TL olarak ve gelir gider farkı -660.629 TL zarar olarak hesaplanmıştır. 2020 yılında toplam reel hizmet geliri 44.035.127 TL iken toplam reel hizmet gideri 35.143.783 TL olarak ve gelir gider farkı 8.891.343 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2021 yılında ise toplam reel hizmet

geliri 49.410.705 TL iken toplam reel hizmet gideri 41.003.943 TL olarak ve gelir gider farkı 8.406.762 TL kar olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.54 Gelir Gider Reel Değişim Tablosu (C Hastanesi)

	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı
Reel Hizmet Geliri	₺34.696.328	₺46.722.916	35%
Reel Hizmet Gideri	₺34.815.590	₺38.073.863	9%

Grafik 4.30 Reel Gelir Gider Değişim Grafiği (C Hastanesi)

Tablo 4.54 Gelir Gider Reel Değişim Tablosu ve Grafik 4.30 Reel Gelir Gider Değişim Grafiği (C Hastanesi) ise pandemi öncesi dönem ve pandemi döneminin reel toplam gelir ve gider verilerini içermektedir. C Hastanesi için reel hizmet geliri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemde 34.696.328 TL iken 2020-2021 pandemi döneminde 46.722.916 TL'ye çıkmış ve reel gelir artış oranı %35 olarak bulunmuştur. C Hastanesi Reel Hizmet Gideri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönem için 34.815.590 TL iken 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 38.073.863 TL'ye çıkmıştır ve reel gider azalış oranı %9 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.55 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (D Hastanesi)

		DÖNEM 2018	DÖNEM 2019	DÖNEM 2020	DÖNEM 2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	DEĞİŞİM
AYAKTAN HİZMETLER	Ayaktan Hizmet Geliri	₺47.709.658	₺49.057.152	₺47.077.501	₺77.925.615	₺48.383.405	₺62.501.558	29,2%
	Muayene Sayısı (Acil Hariç)	193.401	192.865	154.541	184.441	193.133	169.491	-12,2%
	Muayene (Acil Hariç) Hizmet Geliri	₺38.424.871	₺40.888.839	₺40.038.736	₺64.784.084	₺39.656.855	₺52.411.410	32,2%
	Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺198	₺212	₺257	₺348	₺205	₺302	47,6%
YATAN HİZMETLER	Yatan Hizmet Geliri	₺121.666.243	₺133.110.305	₺140.291.155	₺231.688.183	₺127.388.274	₺185.989.669	46,0%
	Yatan Hasta Toplam Sayı	45.762	44.992	39.779	46.297	45.377	43.038	-5,2%
	Yatan Günübürlük (İşlem Tedavi) Hasta Sayısı	31.635	31.797	28.886	32.684	31.716	30.785	-2,9%
	Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Hizmet Geliri	₺17.959.935	₺28.355.204	₺31.477.008	₺28.866.279	₺23.157.570	₺30.171.644	30,3%
	Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺3.845	₺4.186	₺4.855	₺7.111	₺4.016	₺5.983	49,0%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı	5.850	5.759	5.301	7.966	5.805	6.634	14,3%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Hizmet Geliri	₺78.790.346	₺81.156.538	₺83.435.274	₺167.032.265	₺79.973.442	₺125.233.770	56,6%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺13.485	₺14.071	₺15.573	₺20.979	₺13.778	₺18.276	32,6%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Sayısı	8.277	7.436	5.592	5.647	7.857	5.620	-28,5%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Hizmet Geliri	₺24.915.962	₺23.598.563	₺25.378.873	₺35.789.639	₺24.257.263	₺30.584.256	26,1%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺3.003	₺3.138	₺4.556	₺6.396	₺3.071	₺5.476	78,3%	
TOPLAM HİZMET GELİRİ		₺169.375.901	₺182.167.457	₺187.368.656	₺309.613.798	₺175.771.679	₺248.491.227	41,4%

Tablo 4.55 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu bulguları incelendiğinde (D) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- Ayaktan hizmet (Acil hizmetler hariç) sayıları %12,2 azalırken; muayene ortalama geliri %47,6 ve muayene hizmet geliri %32,2 ve ayaktan toplam hizmet geliri %29,2 artmıştır.

- Yatan Hizmetler gelirlerinde yatan hasta toplam hizmet sayısı %5,2 düşerken yatan hasta toplam hizmet geliri %46 artmıştır.

- Yatan Hasta Günübürlük Hasta Sayısı %2,9 Yatan Hasta Tedavi Müdahale Sayısı %28,5 düşerken Yatan Hasta Cerrahi Sayısı %14,3 artmıştır.

- Yatan Hasta Günübürlük Hizmet Geliri %30,3 Yatan Hasta Cerrahi Hizmet Geliri %56,6 Yatan Hasta Tedavi Müdahale Hizmet Geliri %26,1 olmak üzere her üç kalemdede de gelirler artmıştır.

- Yatan Hasta Günübürlük Ortalama Geliri %49 Yatan Hasta Cerrahi Ortalama Geliri %32,6 Yatan Hasta Tedavi Müdahale Ortalama Geliri % 78,3 olmak üzere ortalama gelirler artmıştır.

- Toplam Hizmet Gelirlerinde ise pandemi öncesi dönem olan 2018-2019 yıllık gelir ortalaması 175.771.679 TL iken pandemi sonrası 2019-2020 yıllık gelir ortalaması 248.491.227TL'ye yükselmiştir. Nominal gelir artış oranı % 41,4 olarak tespit edilmiştir.

Hasta Geliş Tipine Göre Nominal veriler incelendiğine Acil hariç muayene sayısı %12,2 Yatan Hasta Günübürlük Hasta Sayısı %2,9 Yatan Hasta Tedavi ve Müdahale Sayısı %28,5 ve Yatan Hasta Toplam sayısı %5,2 düşerken; Ayaktan Hizmet Gelirinin %29,2 ve Yatan hizmet Gelirinin %46 arttığı görülmektedir. Ayaktan ve Yatan Hizmetler için tüm ortalama gelirler ile birlikte tüm toplam hizmet gelirlerinde de artış görülmüştür. Toplam Hizmet Gelirinde ki artış oranı %41,4 olarak ortaya çıkmıştır.

Tablo 4.56 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (D Hastanesi)

Yıllık TÜFE Oranları	1	1,15	1,12	1,19
Reel Dönüşüm Katsayısı		1,15	1,29	1,53

	DÖNEM 2018	DÖNEM 2019	DÖNEM 2020	DÖNEM 2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	DEĞİŞİM	
AYAKTAN HİZMETLER	Ayaktan Hizmet Geliri	₺47.709.658	₺42.658.393	₺36.550.855	₺50.841.390	₺45.184.026	₺43.696.122	-3,3%
	Muayene Sayısı (Acil Hariç)	193.401	192.865	154.541	184.441	193.133	169.491	-12,2%
	Muayene (Acil Hariç) Hizmet Geliri	₺38.424.871	₺35.555.512	₺31.085.975	₺42.267.397	₺36.990.192	₺36.676.686	-0,8%
	Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺198	₺184	₺199	₺227	₺191	₺213	11,6%
YATAN HİZMETLER	Yatan Hizmet Geliri	₺121.666.243	₺115.748.091	₺108.921.704	₺151.161.453	₺118.707.167	₺130.041.579	9,5%
	Yatan Hasta Toplam Sayı	45.762	44.992	39.779	46.297	45.377	43.038	-5,2%
	Yatan Günübürlük (İşlem Tedavi) Hasta Sayısı	31.635	31.797	28.886	32.684	31.716	30.785	-2,9%
	Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Hizmet Geliri	₺17.959.935	₺24.656.699	₺24.438.671	₺18.833.367	₺21.308.317	₺21.636.019	1,5%
	Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺3.845	₺3.640	₺3.769	₺4.639	₺3.743	₺4.204	12,3%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı	5.850	5.759	5.301	7.966	5.805	6.634	14,3%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Hizmet Geliri	₺78.790.346	₺70.570.903	₺64.778.939	₺108.977.677	₺74.680.624	₺86.878.308	16,3%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺13.485	₺12.236	₺12.090	₺13.687	₺12.860	₺12.889	0,2%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Sayısı	8.277	7.436	5.592	5.647	7.857	5.620	-28,5%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Hizmet Geliri	₺24.915.962	₺20.520.490	₺19.704.094	₺23.350.409	₺22.718.226	₺21.527.252	-5,2%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺3.003	₺2.729	₺3.537	₺4.173	₺2.866	₺3.855	34,5%	
TOPLAM HİZMET GELİRİ	₺169.375.901	₺158.406.484	₺145.472.559	₺202.002.843	₺163.891.193	₺173.737.701	6,0%	

Tablo 4.56 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (D Hastanesi) bulguları incelendiğinde çalışmanın yöntem kısmında da bahsedildiği gibi 2018 yılı baz alınarak 2019, 2020 ve 2021 yıllarının verilerini enflasyondan arındırmak için Reel dönüşüm katsayısı kullanılmıştır. (D) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- Ayaktan hizmet (Acil hizmetler hariç) sayıları %12,2 muayene hizmet geliri %0,8 ve ayaktan toplam hizmet geliri %3,3 azalırken muayene ortalama geliri %11,6 artmıştır.

- Yatan Hizmetler gelirlerinde yatan hasta toplam hizmet sayısı %5,2 düşerken yatan hasta toplam hizmet geliri %9,5 artmıştır.

- Yatan Hasta Günöbirlik Hasta Sayısı %2,9 ve Hasta Tedavi Müdahale Sayısı %28,5 azalırken Yatan Hasta Cerrahi Sayısı %14,3 artmıştır.

- Yatan Hasta Günöbirlik Hizmet Geliri %1,5 ve Yatan Hasta Tedavi Müdahale Hizmet Geliri %16,3 artarken Yatan Hasta Cerrahi Hizmet Geliri %5,2 düşmüştür.

- Yatan Hasta Günöbirlik Ortalama Geliri %12,3 Yatan Hasta Cerrahi Ortalama Geliri %0,2 ve Yatan Hasta Tedavi Müdahale Ortalama Geliri %34,5 olmak üzere ortalama gelirler artmıştır.

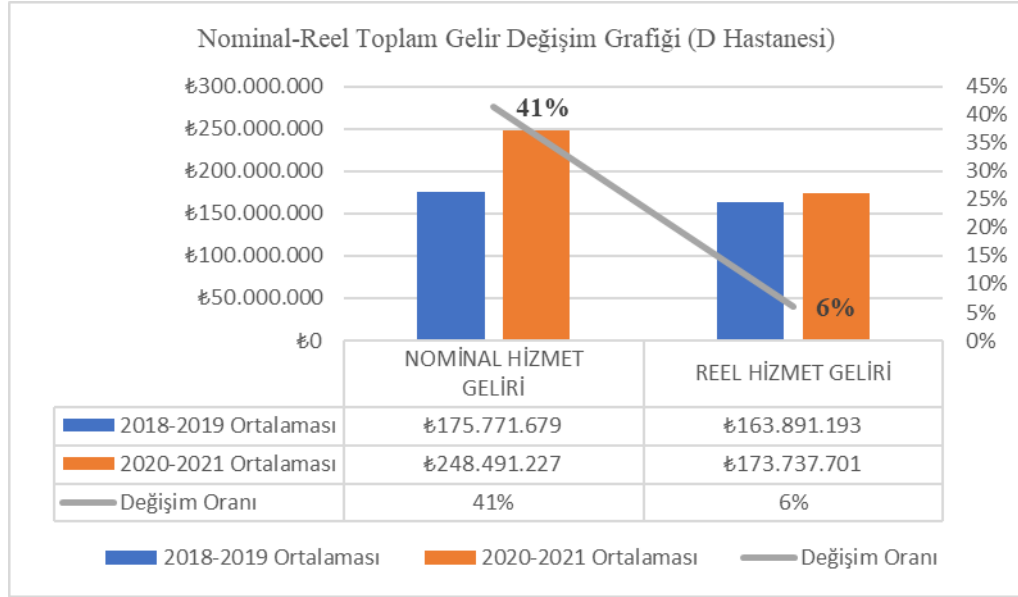
- Toplam Hizmet Gelirlerinde ise pandemi öncesi dönem olan (2018-2019) yıllık gelir ortalaması 163.891.193 TL iken pandemi sonrası yatay bir seyir izleyerek (2019-2020) yıllık reel gelir ortalaması 173.737.701 TL olmuştur. Gelir artış oranı %6 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 4.55 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu ve Tablo 4.56 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (D Hastanesi) karşılaştırıldığında pandemi döneminde pandemi öncesi döneme göre Ayaktan Hizmet Geliri nominal olarak %29,2 artış gösterirken reel olarak %3,3 azalmıştır. Yatan Hizmet Geliri nominal olarak %46 artarken reel olarak %9,5 artmıştır. Yatan Hasta Cerrahi Hizmet Geliri nominal olarak %56,6 artarken reel olarak %16,3 artmıştır. Toplam Hizmet Geliri nominal olarak %41,4 artarken reel olarak artışın %6 olduğu görölmektedir.

Tablo 4.57 Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (D Hastanesi)

	2018		2019		2020		2021	
	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel
Muayene (Acil Hariç) Hizmet Geliri	₺38.424.871	₺38.424.871	₺40.888.839	₺35.555.512	₺40.038.736	₺31.085.975	₺64.784.084	₺42.267.397
Yatan Hizmet Toplam Geliri	₺121.666.243	₺121.666.243	₺133.110.305	₺115.748.091	₺140.291.155	₺108.921.704	₺231.688.183	₺151.161.453
Yatan Günübirlik (İşlem+Tedavi) Hizmet Geliri	₺17.959.935	₺17.959.935	₺49.683.304	₺43.202.873	₺31.477.008	₺24.438.671	₺28.866.279	₺18.833.367
Yatan Hasta (Cerrahi) Hizmet Geliri	₺78.790.346	₺78.790.346	₺81.156.538	₺70.570.903	₺83.435.274	₺64.778.939	₺167.032.265	₺108.977.677
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Hizmet Geliri	₺24.915.962	₺24.915.962	₺2.270.463	₺1.974.316	₺25.378.873	₺19.704.094	₺35.789.639	₺23.350.409
Toplam Hizmet Geliri	₺169.375.901	₺169.375.901	₺182.167.457	₺158.406.484	₺187.368.656	₺145.472.559	₺309.613.798	₺202.002.843
	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı	
Nominal Hizmet Geliri	₺169.375.901	₺182.167.457	₺187.368.656	₺309.613.798	₺175.771.679	₺248.491.227	41%	
Reel Hizmet Geliri	₺169.375.901	₺158.406.484	₺145.472.559	₺202.002.843	₺163.891.193	₺173.737.701	6%	

Grafik 4.31 Nominal-Reel Toplam Gelir Değişim Grafiği (D Hastanesi)

Tablo 4.57 Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (D Hastanesi) bulguları incelendiğinde çalışmanın Gereç ve Yöntem kısmında da belirtildiği gibi 2018 yılı baz yıl alınarak 2019, 2020, 2021 yılları gelirleri enflasyondan arındırılmış ve 2018 yılı satın alma gücü ile reel gelirler yeniden hesaplanmıştır.

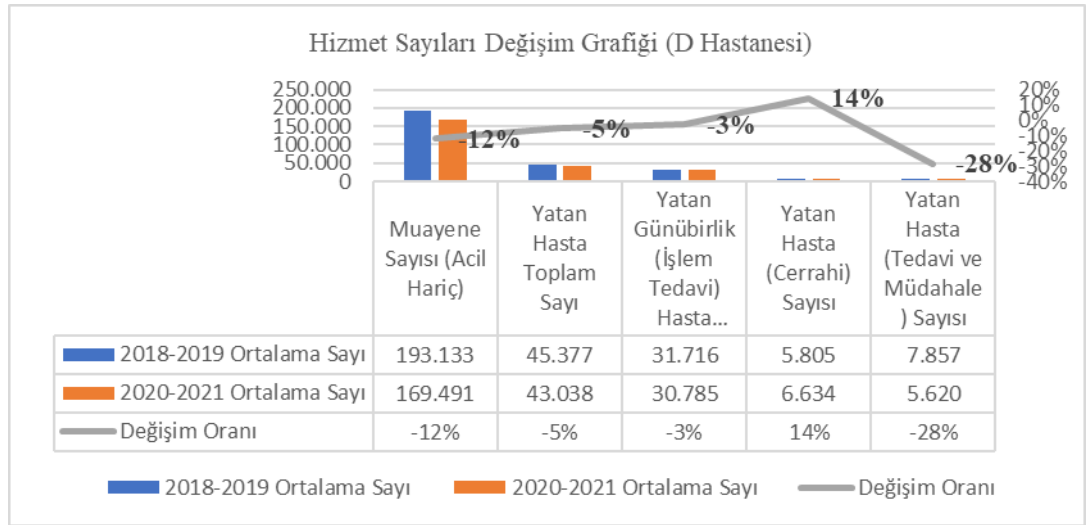
Yıllara göre reel gelirler nominal gelirler ile karşılaştırıldığında 2019 yılı için 182.167.457 TL'den 158.406.484 TL'ye, 2020 yılı için 187.368.656 TL'den 145.472.559 TL'ye ve 2021 yılı için ise 309.613.798 TL'den 202.002.483 TL'ye düşmüştür.

D Hastanesinin Grafik 4.31 Nominal-Reel Toplam Gelir Değişim Grafiğinden de görüldüğü gibi Pandemi öncesi dönem (2018-2019) nominal gelir ortalaması 175.771.679 iken pandemi döneminde ortalama nominal gelir 248.491.227 TL'ye çıkarak pandemi döneminde nominal gelir artış oranı %41 olarak tespit edilmiştir. Pandemi öncesi dönem (2018-2019) reel gelir ortalaması 163.891.193 TL iken pandemi döneminde ortalama reel gelir 173.737.701 TL'ye çıkarak pandemi dönemindeki reel gelir artış oranı %6 olarak tespit edilmiştir. Pandemi öncesi dönem ile pandemi dönemi arasındaki nominal veriler incelendiğinde gelir artışı %41 iken reel veriler incelendiğinde gelirdeki artışı %6 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.58 Hizmet Sayıları Değişim Tablosu (D Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Sayı	2020-2021 Ortalama Sayı	Değişim Oranı
Muayene Sayısı (Acil Hariç)	193.401	192.865	154.541	184.441	193.133	169.491	-12%
Yatan Hasta Toplam Sayı	45.762	44.992	39.779	46.297	45.377	43.038	-5%
Yatan Günübirlük (İşlem Tedavi) Hasta Sayısı	31.635	31.797	28.886	32.684	31.716	30.785	-3%
Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı	5.850	5.759	5.301	7.966	5.805	6.634	14%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Sayısı	8.277	7.436	5.592	5.647	7.857	5.620	-28%

Grafik 4.33 Hizmet Sayıları Değişim Grafiği (D Hastanesi)

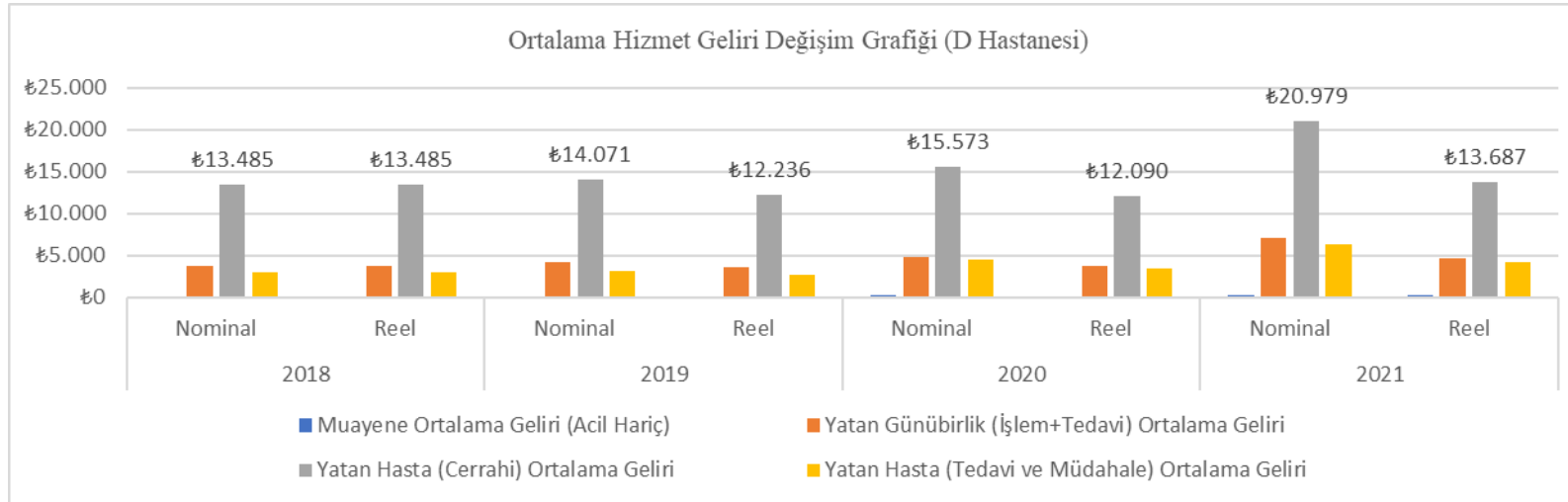

Tablo 4.58 Hizmet Sayıları Değişim Tablosu ve Grafik 4.33 Hizmet Sayıları Değişim Grafiğinde (D Hastanesi) görüldüğü üzere Pandemi döneminde pandemi öncesi duruma göre Muayene sayısı (Acil hariç) 193.133'den 169.491'e düşmüştür. Yatan Hasta Toplam sayısı ise 45.377'den 43.038'e düşmüştür. Yatan (Günübirlük (İşlem Tedavi) sayısı pandemi öncesi dönemde 31.716'dan 30.785'e düşmüştür. Yatan hasta cerrahi sayısı ise pandemi öncesi dönemde 5.805 iken pandemi döneminde 6.634 olmuştur. Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Sayısı pandemi öncesi dönem 7.857 iken pandemi döneminde bu sayı 5.620 olarak gerçekleşmiştir. Acil Hariç Muayene sayısı %12, Yatan Hasta Toplam Sayısı %5, Yatan Günübirlük (işlem tedavi) hasta sayısı %3, Medikal tedavi amaçlı yatan hasta sayısı %28 düşerken Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı %14 artmıştır.

Tablo 4.59 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Tablosu (D Hastanesi)

	2018		2019		2020		2021	
	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel
Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺198	₺198	₺212	₺184	₺257	₺199	₺348	₺227
Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺3.845	₺3.845	₺4.186	₺3.640	₺4.855	₺3.769	₺7.111	₺4.639
Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺13.485	₺13.485	₺14.071	₺12.236	₺15.573	₺12.090	₺20.979	₺13.687
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺3.003	₺3.003	₺3.138	₺2.729	₺4.556	₺3.537	₺6.396	₺4.173

Grafik 4.33 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Grafiği (D Hastanesi)

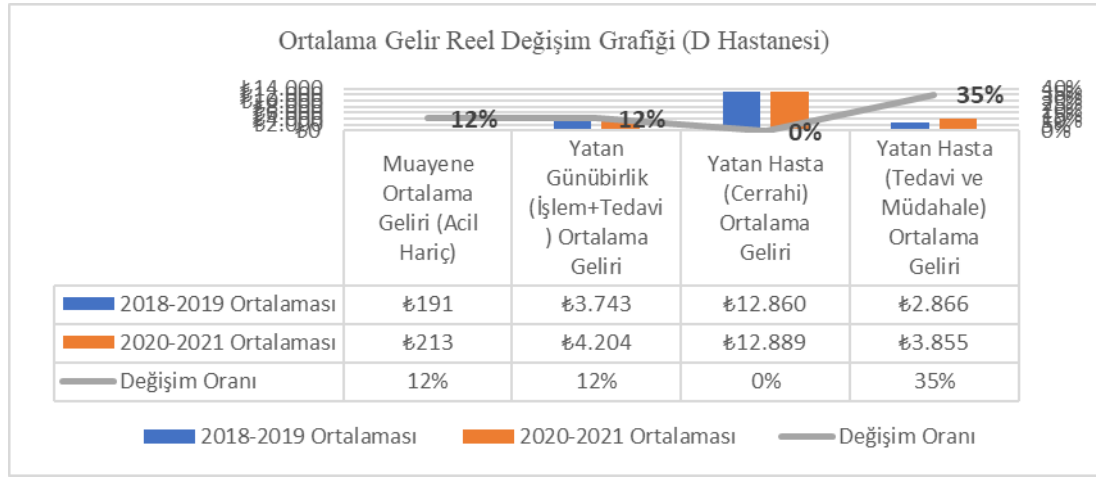
Tablo 4.59 Ortalama Hizmet Geliri Nominal Reel Değişim Tablosu (D Hastanesi) bulgularında görüldüğü gibi; baz yıl olan 2018 yılında nominal/reel ortalama hizmet gelirleri Acil hariç Muayene Ortalama Geliri 198 TL, Yatan (Günübirlik+İşlem) Ortalama Geliri 3.845 TL, Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 13.485 TL ve Yatan Hasta (Tedavi+Müdahale) Ortalama Geliri 3.003 TL'dir. 2019 yılında nominal Muayene Ortalama Geliri 212 TL iken reel Muayene Ortalama Geliri 184 TL, nominal Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 4.186 TL iken reel Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 3.640 TL, nominal Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 14.071 TL iken Reel Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 12.236 TL, nominal Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 3.138 TL iken reel Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 2.729 TL'dir. 2020 yılında nominal Muayene Ortalama Geliri 257 TL iken reel Muayene Ortalama Geliri 199 TL, nominal Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 4.855 TL iken reel Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 3.769 TL, nominal Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 15.573 TL iken reel Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 12.090 TL, nominal Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 4.556 TL iken reel Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 3.537 TL'dir. 2021 yılında da nominal Muayene Ortalama Geliri 348 TL iken reel Muayene Ortalama Geliri 227 TL, nominal Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 7.111 TL iken reel Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 4.639 TL, nominal Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 20.979 TL iken reel Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 13.687 TL, nominal Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 6.396 TL iken reel Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 4.173 TL'dir.

Grafik 4.33 Ortalama Hizmet Geliri Değişim Grafiğinde de görüldüğü üzere ortalama gelirleri en yüksek olan gelir kalemi Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliridir. Cerrahi hizmet ortalama gelirini sırasıyla Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri, Yatan Hasta (Günübirlik+İşlem Tedavi) Geliri ve Muayene Geliri (Acil Hariç) izlemektedir. Grafikte de görüldüğü üzere Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri reel olarak 2018 yılında 13.485 TL, 2019 yılında 12.236 TL, 2020 yılında 12.090 TL ve 2021 yılında 13.687 TL'dir.

Tablo 4.60 Ortalama Gelir Reel Değişim Tablosu (D Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı
Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺198	₺184	₺199	₺227	₺191	₺213	12%
Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺3.845	₺3.640	₺3.769	₺4.639	₺3.743	₺4.204	12%
Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺13.485	₺12.236	₺12.090	₺13.687	₺12.860	₺12.889	0%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺3.003	₺2.729	₺3.537	₺4.173	₺2.866	₺3.855	35%

Grafik 4.34 Ortalama Gelir Reel Değişim Grafiği (D Hastanesi)

Tablo 4.60 Ortalama Gelir Reel Değişim Tablosu (D Hastanesi) ve ilgili Grafik 4.34 Ortalama Gelir Reel Değişim Grafiğinde görüldüğü üzere pandemi öncesi dönem ile pandemi dönemi karşılaştırıldığında Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç) 2018-2019 yılları için 191 TL iken 2020-2021 yılları için 213 TL olmuştur ve değişim oranı %12 artış hesaplanmıştır. Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri 2018-2019 yılları için 3.743 TL iken 2020-2021 yılları için 4.204 TL olmuştur ve değişim oranı %12 artış olarak hesaplanmıştır. Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 2018-2019 yılları için 12.860 TL iken 2020-2021 yılları için 12.889 TL'ye çıkmıştır ve değişim oranı %0 olarak hesaplanmıştır. Yatan Hasta (Tedavi+Müdahale) Ortalama Geliri 2018-2019 yılları için 2.866 TL iken 2020-2021 yılları için 3.855 TL olmuştur ve değişim oranı %35 artış olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.61 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (D Hastanesi)

GELİR KALEMLERİ		DÖNEM/2018	DÖNEM/2019	DÖNEM/2020	DÖNEM/2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	DEĞİŞİM
Yurtdışı Hasta	Hizmet Geliri	₺30.957.863	₺41.492.564	₺34.889.377	₺88.000.598	₺36.225.214	₺61.444.988	69,6%
	Hizmet Gelirine Oranı	18,3%	22,8%	18,6%	28,4%	20,5%	23,5%	14,6%
SGK	Hizmet Geliri	₺112.086.187	₺100.162.752	₺119.155.630	₺153.863.979	₺106.124.470	₺136.509.805	28,6%
	Hizmet Gelirine Oranı	66,2%	55,0%	63,6%	49,7%	60,6%	56,6%	-6,5%
TSS	Hizmet Geliri	₺4.018.264	₺6.298.871	₺9.899.269	₺17.741.776	₺5.158.568	₺13.820.523	167,9%
	Hizmet Gelirine Oranı	2,4%	3,5%	5,3%	5,7%	2,9%	5,5%	88,9%
ÖSS	Hizmet Geliri	₺3.929.620	₺4.384.616	₺3.700.311	₺20.098.431	₺4.157.118	₺11.899.371	186,2%
	Hizmet Gelirine Oranı	2,3%	2,4%	2,0%	6,5%	2,4%	4,2%	79,1%
AK	Hizmet Geliri	₺7.989.533	₺8.779.879	₺8.573.562	₺13.790.210	₺8.384.706	₺11.181.886	33,4%
	Hizmet Gelirine Oranı	4,7%	4,8%	4,6%	4,5%	4,8%	4,5%	-5,3%
Cari	Hizmet Geliri	₺10.394.398	₺20.948.743	₺11.150.468	₺16.984.022	₺15.671.571	₺14.067.245	-10,2%
	Hizmet Gelirine Oranı	6,1%	11,5%	6,0%	5,5%	8,8%	5,7%	-35,2%

Tablo 4.61 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu bulguları incelendiğinde (D) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi dönemine göre;

- Yurtdışı Hasta hizmet gelirinin % ve 69,6 hasta ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirinine oranını %14,6 arttığı,
- SGK güvencesi ile hizmet alan hastalardan elde edilen gelirin %28,6 arttığı ve SGK'lı hasta gelirinin toplam hizmet gelirinine oranının %6,5 azaldığı,
- Tamamlayıcı Sağlık Sigortalı (TSS) hasta hizmet gelirinin %167,9 arttığı ve TSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirinine oranını %88,9 arttığı,
- Özel Sağlık Sigortalı (ÖSS) hasta hizmet gelirinin %186,2 ve ÖSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirinine oranını %79,1 arttığı,
- Anlaşmalı Kurumlar (AK) hasta hizmet gelirinin %33,4 arttığı ve AK ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirinine oranını %5,3 azaldığı,
- Cepten Ödeme yapan Cari hasta hizmet gelirinin %10,2 ve cari ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirinine oranını %35,2 azaldığı tespit edilmiştir.

Pandemi döneminde Cari Hizmet Geliri ve Cari Hizmet Gelirinin Toplam Hizmet Gelirine Oranı düşmüştür. SGK'lı Hasta Hizmet Geliri ve Anlaşmalı Kurum Hizmet Geliri artarken her iki ödeyici grubunun Toplam Hizmet Gelirine oranı düşmüştür. Yurtdışı hasta, TSS, ÖSS hasta grupları için Hizmet Gelirleri ve Toplam Hizmet Gelirine oranları birlikte artmıştır.

Tablo 4.62 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (D Hastanesi)

Yıllık TÜFE Oranları	1	1,15	1,12	1,19
Reel Dönüşüm Katsayısı		1,15	1,29	1,53

GELİR KALEMLERİ		DÖNEM/2018	DÖNEM/2019	DÖNEM/2020	DÖNEM/2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	DEĞİŞİM
Yurtdışı Hasta	Hizmet Geliri	₺30.957.863	₺36.080.490	₺27.088.026	₺57.414.660	₺33.519.177	₺42.251.343	26,1%
	Hizmet Gelirine Oranı	18,3%	22,8%	18,6%	28,4%	20,5%	23,5%	14,6%
SGK	Hizmet Geliri	₺112.086.187	₺87.098.045	₺92.512.135	₺100.386.228	₺99.592.116	₺96.449.181	-3,2%
	Hizmet Gelirine Oranı	66,2%	55,0%	63,6%	49,7%	60,6%	56,6%	-6,5%
TSS	Hizmet Geliri	₺4.018.264	₺5.477.279	₺7.685.768	₺11.575.354	₺4.747.772	₺9.630.561	102,8%
	Hizmet Gelirine Oranı	2,4%	3,5%	5,3%	5,7%	2,9%	5,5%	88,9%
ÖSS	Hizmet Geliri	₺3.929.620	₺3.812.710	₺2.872.912	₺13.112.918	₺3.871.165	₺7.992.915	106,5%
	Hizmet Gelirine Oranı	2,3%	2,4%	2,0%	6,5%	2,4%	4,2%	79,1%
AK	Hizmet Geliri	₺7.989.533	₺7.634.677	₺6.656.492	₺8.997.214	₺7.812.105	₺7.826.853	0,2%
	Hizmet Gelirine Oranı	4,7%	4,8%	4,6%	4,5%	4,8%	4,5%	-5,3%
Cari	Hizmet Geliri	₺10.394.398	₺18.216.298	₺8.657.196	₺11.080.968	₺14.305.348	₺9.869.082	-31,0%
	Hizmet Gelirine Oranı	6,1%	11,5%	6,0%	5,5%	8,8%	5,7%	-35,2%

Tablo 4.62. Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu bulguları incelendiğinde (D) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi dönemine göre;

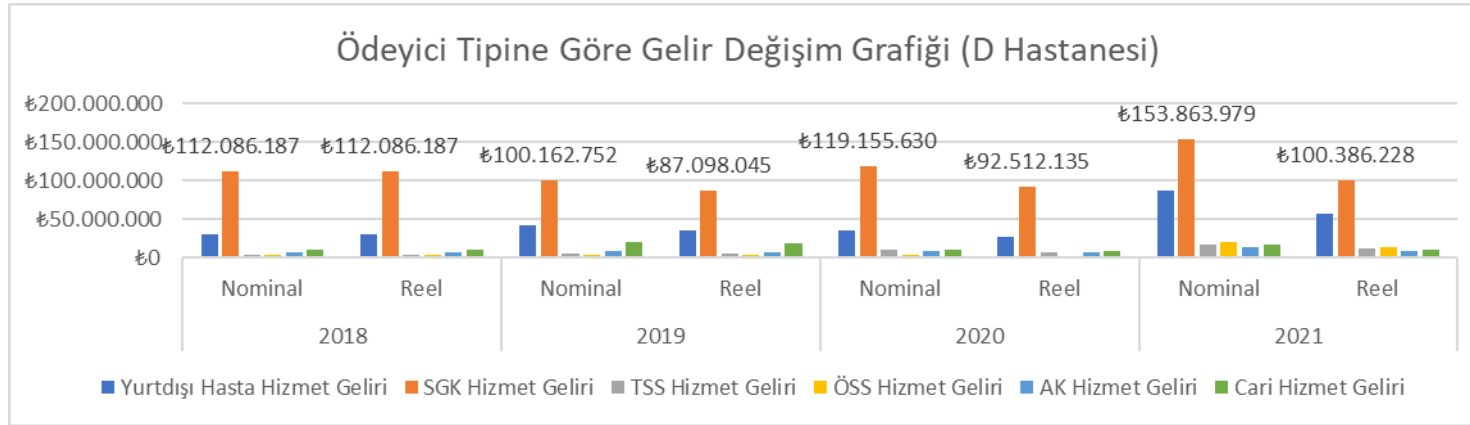
- Yurtdışı Hasta hizmet gelirinin %26,1 ve yurtdışı hasta ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirine oranını %14,6 arttığı,
- SGK güvencesi ile hizmet alan hastalardan elde edilen gelirin %3,2 ve SGK'lı hasta gelirinin toplam hizmet gelirine oranının %6,5 azaldığı,
- Tamamlayıcı Sağlık Sigortalı (TSS) hasta hizmet gelirinin %102,8 ve TSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirine oranını %88,9 arttığı,
- Özel Sağlık Sigortalı (ÖSS) hasta hizmet gelirinin %106,5 ve ÖSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirine oranını % 79,1 arttığı,
- Anlaşmalı Kurumlar (AK) hasta hizmet gelirinin %0,2 ve AK ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirine oranını %5,3 azaldığı,
- Cepten Ödeme yapan Cari hasta hizmet gelirinin %31 ve cari ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirine oranını %35,2 azaldığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.61 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu ve Tablo 4.62 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu karşılaştırıldığında pandemi öncesine göre; Yurtdışı Hasta Hizmet geliri nominal olarak %69,6 artarken reel olarak %26,1 artmıştır. SGK güvencesi ile hizmet alan hastalardan elde edilen gelir nominal olarak %28,6 artarken reel olarak %3,2 azalmıştır. Ödeyici tipine göre reel gelir artışı %102,8 Tamamlayıcı Sağlık sigortalı hasta grubu ve %106,5 oranıyla ÖSS'li hasta grubunda gerçekleşmiştir. Cepten ödeme yapan cari hizmet grubunda %31 düşüş gerçekleşmiştir.

Tablo 4.63 Ödeyici Tipine Göre Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (D Hastanesi)

	2018		2019		2020		2021		2018-2019 Reel Gelir Ortalaması	2020-2021 Reel Gelir Ortalaması	Reel Değişim Oranı
	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel			
Yurtdışı Hasta Hizmet Geliri	₺30.957.863	₺30.957.863	₺41.492.564	₺36.080.490	₺34.889.377	₺27.088.026	₺88.000.598	₺57.414.660	₺33.519.177	₺42.251.343	26%
SGK Hizmet Geliri	₺112.086.187	₺112.086.187	₺100.162.752	₺87.098.045	₺119.155.630	₺92.512.135	₺153.863.979	₺100.386.228	₺99.592.116	₺96.449.181	-3%
TSS Hizmet Geliri	₺4.018.264	₺4.018.264	₺6.298.871	₺5.477.279	₺9.899.269	₺7.685.768	₺17.741.776	₺11.575.354	₺4.747.772	₺9.630.561	103%
ÖSS Hizmet Geliri	₺3.929.620	₺3.929.620	₺4.384.616	₺3.812.710	₺3.700.311	₺2.872.912	₺20.098.431	₺13.112.918	₺3.871.165	₺7.992.915	106%
AK Hizmet Geliri	₺7.989.533	₺7.989.533	₺8.779.879	₺7.634.677	₺8.573.562	₺6.656.492	₺13.790.210	₺8.997.214	₺7.812.105	₺7.826.853	0%
Cari Hizmet Geliri	₺10.394.398	₺10.394.398	₺20.948.743	₺18.216.298	₺11.150.468	₺8.657.196	₺16.984.022	₺11.080.968	₺14.305.348	₺9.869.082	-31%

Grafik 4.35 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Değişim Grafiği (D Hastanesi)

Tablo 4.63 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Gelir Değişim Tablosu (D Hastanesi) ve Grafik4.35 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Değişim Grafiğinden görüldüğü üzere Yurt Dışı Hasta Hizmet Geliri pandemi öncesi dönemde reel olarak 33.519.177 TL iken pandemi döneminde 42.251.343 TL'ye çıkmıştır. SGK Hizmet Geliri pandemi öncesi dönemde 99.592.116 TL iken pandemi döneminde 96.449.181 TL'ye inmiştir. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Geliri pandemi öncesi dönemde 4.747.772 TL iken pandemi döneminde 9.630.561 TL'ye çıkmıştır. Özel Sağlık Sigortası Hizmet Geliri pandemi öncesi dönemde 3.871.165 TL iken pandemi döneminde 7.992.915 TL'ye çıkmıştır. Anlaşmalı Kurum Hizmet Geliri pandemi öncesi dönemde 7.812.105 TL iken pandemi döneminde 7.826.853 TL olmuştur. Cepten Ödeme Yapan Cari Hizmet Geliri ise pandemi döneminde 14.305.348 TL iken pandemi döneminde 9.869.082 TL'ye düşmüştür.

Tablo 4.64 Hizmet Gideri Nominal Değişim Tablosu (D Hastanesi)

GİDER KALEMİ	İÇERİK	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Gider	2020-2021 Ortalama Gider	Değişim Oranı
İlaç Sarf (İS) Gider		₺29.102.947	₺31.115.475	₺29.678.347	₺39.640.022	₺30.109.211	₺34.659.185	15%
İnsan Kaynakları (İK) Gider		₺29.686.968	₺34.723.097	₺35.803.461	₺48.390.393	₺32.205.033	₺42.096.927	31%
Doktor Gider		₺49.462.854	₺55.150.615	₺61.584.446	₺94.281.744	₺52.306.735	₺77.933.095	49%
Dış Medikal Gider		₺1.924.889	₺3.015.583	₺4.232.157	₺13.427.998	₺2.470.236	₺8.830.078	257%
Bakım Onarım	Biyomedikal Teknik Bilgi Sistemleri	₺1.947.034	₺2.389.978	₺3.242.222	₺4.288.784	₺2.168.506	₺3.765.503	74%
Enerji Giderleri	Elektrik Yakıt Su Gaz	₺4.466.983	₺5.385.037	₺6.123.751	₺7.775.555	₺4.926.010	₺6.949.653	41%
Haberleşme Ve İletişim	Bilgi Sistemleri	₺224.350	₺163.020	₺215.571	₺264.627	₺193.685	₺240.099	24%
Dış Alım Destek Hizmetleri	Temizlik, Yemek, Çamaşır, Oda Ambulans	₺3.702.709	₺5.667.179	₺5.159.424	₺6.625.013	₺4.684.944	₺5.892.219	26%
Pazarlama	Pazarlama Sponsorluk	₺4.750	₺32.916	₺188.283	₺2.216	₺18.833	₺95.250	406%
	Pazarlama Yurtiçi Giderleri	₺144.843	₺1.605.073	₺126.447	₺401.011	₺874.958	₺263.729	-70%
	Diğer Yurtdışı Giderleri	₺6.855.200	₺8.524.441	₺6.595.121	₺19.512.576	₺7.689.821	₺13.053.849	70%
	Pazarlama İş Geliştirme	₺455.300	₺582.448	₺376.234	₺616.452	₺518.874	₺496.343	-4%
	Ak Giderleri	₺5.344	₺7.306	₺6.930	₺9.698	₺6.325	₺8.314	31%
Ara Toplam		₺7.465.437	₺10.752.184	₺7.293.015	₺20.541.953	₺9.108.811	₺13.917.484	53%
Diğer Giderler Detay	Kira Bina	₺7.743.432	₺8.912.256	₺10.218.746	₺12.092.508	₺8.327.844	₺11.155.627	34%
	Diğer Çeşitli Giderler	₺87.900	₺104.257	₺186.972	₺380.036	₺96.079	₺283.504	195%
	SGK Kesinti Ceza	₺1.122.320	₺1.176.338	₺1.124.321	₺1.995.079	₺1.149.329	₺1.559.700	36%
	Sigorta	₺365.344	₺412.861	₺465.151	₺701.090	₺389.103	₺583.121	50%
	Basılı Evrak Malzeme	₺617.139	₺799.547	₺638.184	₺1.060.543	₺708.343	₺849.364	20%
	Danışmanlık	₺3.054	₺37.800	₺37.394	₺35.425	₺20.427	₺36.410	78%
	Danışmanlık Hukuk	₺250.500	₺1.188.183	₺254.322	₺359.855	₺719.342	₺307.089	-57%
	Medikal Olmayan Sarf Malzeme	₺75.430	₺59.851	₺221.787	₺210.878	₺67.641	₺216.333	220%
	Ver Resmi Harçlar	₺49.800	₺55.677	₺50.920	₺93.982	₺52.739	₺72.451	37%
	Merkezi Pazarlama Katılım	₺1.353.666	₺1.464.670	₺715.910	₺1.050.300	₺1.409.168	₺883.105	-37%
	Merkezi Katılım	₺3.120.455	₺3.461.431	₺4.355.872	₺7.051.461	₺3.290.943	₺5.703.667	73%
	Geçmiş Dönem Düzeltme	₺640.046	₺2.152.717	₺447.920	₺2.626.991	₺1.396.382	₺1.537.456	10%
	Kesinti İade	₺1.441.750	₺1.315.442	₺1.398.550	₺1.103.653	₺1.378.596	₺1.251.102	-9%
Ara Toplam		₺16.870.836	₺21.141.030	₺20.116.049	₺28.761.801	₺19.005.933	₺24.438.925	29%
GENEL TOPLAM		₺144.855.007	₺169.503.198	₺173.448.443	₺263.997.890	₺157.179.103	₺218.723.167	39%

Tablo 4.64 Gider Değişim Tablosu nominal bulgularında görüldüğü üzere (D) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- İlaç Sarf (IS) Giderlerinde %15 artış
- İK Giderlerinde %31 artış
- Doktor Giderlerinde %49 artış
- Dış Medikal Giderlerinde %257 artış
- Bakım Onarım Giderlerinde %74 artış
- Enerji Giderlerinde %41 artış
- Haberleşme ve İletişim Giderlerinde %24 artış
- Dış Alım Destek Hizmetler Giderlerinde %26 artış
- Pazarlama Giderlerinde %53 artış
- Diğer Detay Giderlerinde %29 artış
- Toplam Giderlerinde %39 artış olduğu görülmüştür.

Gider kalemleri içerisindeki en fazla artış Diğer Detay, İlaç Sarf (IS), Doktor ve İK giderlerinde görülmüştür. İK Giderlerinde Devletin Pandemi önlemleri kapsamında işletmelere sağladığı Kısa Çalışma Ödeneğine rağmen artış %31 olmuştur. Tüm kalemlerde giderlerin attığı görülmektedir.

Tablo 4.65 Hizmet Gideri Reel Değişim Tablosu (D Hastanesi)

GİDER KALEMİ	İÇERİK	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Gider	2020-2021 Ortalama Gider	Değişim Oranı
İlaç Sarf (İs) Gider		₺29.102.947	₺27.056.935	₺23.042.195	₺25.862.533	₺28.079.941	₺24.452.364	-13%
İnsan Kaynakları (İK) Gider		₺29.686.968	₺30.193.997	₺27.797.718	₺31.571.581	₺29.940.483	₺29.684.649	-1%
Doktor Gider		₺49.462.854	₺47.957.057	₺47.814.011	₺61.512.699	₺48.709.955	₺54.663.355	12%
Dış Medikal Gider		₺1.924.889	₺2.622.246	₺3.285.836	₺8.760.894	₺2.273.568	₺6.023.365	165%
Bakım Onarım	Biyomedikal Teknik Bilgi S	₺1.947.034	₺2.078.242	₺2.517.253	₺2.798.152	₺2.012.638	₺2.657.703	32%
Enerji Giderleri	Elektrik Yakıt, Su, Gaz	₺4.466.983	₺4.682.641	₺4.754.465	₺5.073.043	₺4.574.812	₺4.913.754	7%
Haberleşme Ve İletişim	Bilgi Sistemleri	₺224.350	₺141.757	₺167.369	₺172.652	₺183.053	₺170.010	-7%
Dış Alım Destek Hizmetleri	Temizlik, Yemek, Çamaşır, Has. Odası, Ambulans Kargo Su	₺3.702.709	₺4.927.982	₺4.005.764	₺4.322.390	₺4.315.345	₺4.164.077	-4%
Pazarlama	Pazarlama Sponsorluk	₺4.750	₺28.623	₺146.182	₺1.446	₺16.686	₺73.814	342%
	Pazarlama Yurtiçi Giderleri	₺144.843	₺1.395.716	₺98.173	₺261.634	₺770.279	₺179.903	-77%
	Diğer Yurtdışı Giderleri	₺6.855.200	₺7.412.557	₺5.120.436	₺12.730.685	₺7.133.879	₺8.925.560	25%
	Pazarlama İş Geliştirme	₺455.300	₺506.477	₺292.107	₺402.195	₺480.888	₺347.151	-28%
	AK Giderleri	₺5.344	₺6.353	₺5.380	₺6.327	₺5.849	₺5.854	0%
Ara Toplam		₺7.465.437	₺9.349.725	₺5.662.279	₺13.402.287	₺8.407.581	₺9.532.283	13%
Diğer Giderler Detay	Kira Bina	₺7.743.432	₺7.749.788	₺7.933.809	₺7.889.574	₺7.746.610	₺7.911.692	2%
	Diğer Çeşitli Giderler	₺87.900	₺90.658	₺145.165	₺247.949	₺89.279	₺196.557	120%
	SGK Kesinti Ceza	₺1.122.320	₺1.022.903	₺872.920	₺1.301.659	₺1.072.611	₺1.087.290	1%
	Sigorta	₺365.344	₺359.010	₺361.142	₺457.416	₺362.177	₺409.279	13%
	Basılı Evrak Malzeme	₺617.139	₺695.258	₺495.484	₺691.935	₺656.199	₺593.710	-10%
	Danışmanlık	₺3.054	₺32.870	₺29.033	₺23.113	₺17.962	₺26.073	45%
	Danışmanlık Hukuk	₺250.500	₺1.033.203	₺197.455	₺234.782	₺641.851	₺216.118	-66%
	Medikal Olmayan Sarf Malzeme	₺75.430	₺52.044	₺172.195	₺137.584	₺63.737	₺154.890	143%
	Ver Resmi Harçlar	₺49.800	₺48.415	₺39.534	₺61.317	₺49.107	₺50.426	3%
	Merkezi Pazarlama Katılım	₺1.353.666	₺1.273.626	₺555.831	₺685.252	₺1.313.646	₺620.542	-53%
	Merkezi Katılım	₺3.120.455	₺3.009.940	₺3.381.888	₺4.600.619	₺3.065.198	₺3.991.254	30%
	Geçmiş Dönem Düzeltme	₺640.046	₺1.871.928	₺347.764	₺1.713.941	₺1.255.987	₺1.030.852	-18%
Kesinti İade	₺1.441.750	₺1.143.863	₺1.085.831	₺720.062	₺1.292.806	₺902.946	-30%	
Ara Toplam		₺16.870.836	₺18.383.504	₺15.618.050	₺18.765.202	₺17.627.170	₺17.191.626	-2%
GENEL TOPLAM		₺144.855.007	₺147.394.085	₺134.664.940	₺172.241.434	₺146.124.546	₺153.453.187	5%

Tablo 4.65 Hizmet Gideri Reel Değişim Tablosunda görüldüğü üzere (D) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- İlaç Sarf (IS) Giderlerinde %13 azalış
- İK Giderlerinde %1 azalış
- Doktor Giderlerinde %12 artış
- Dış Medikal Giderlerinde %165 artış
- Bakım Onarım Giderlerinde %32 artış
- Enerji Giderlerinde %7 artış
- Haberleşme ve İletişim Giderlerinde %7 azalış
- Alım Destek Hizmetler Giderlerinde %4 azalış
- Pazarlama Giderlerinde %13 artış
- Diğer Detay Giderlerinde %2 azalış
- Toplam Giderlerinde %5 artış olduğu görülmüştür.

Gider kalemleri içerisinde reel olarak İlaç Sarf ve İK Giderinde azalış görülürken, Doktor Gideri ve Pazarlama Giderinde artış olduğu görülmektedir.

Tablo 4.66 Nominal Gider Özet Değişim Tablosu (D Hastanesi)

Gider Kalemi	2018	2019	2020	2021
İlaç Sarf (İs) Gider	₺29.102.947	₺31.115.475	₺29.678.347	₺39.640.022
İK Gider	₺29.686.968	₺34.723.097	₺35.803.461	₺48.390.393
Doktor Gider	₺49.462.854	₺55.150.615	₺61.584.446	₺94.281.744
Dış Medikal Gider	₺1.924.889	₺3.015.583	₺4.232.157	₺13.427.998
Bakım Onarım	₺1.947.034	₺2.389.978	₺3.242.222	₺4.288.784
Enerji Giderleri	₺4.466.983	₺5.385.037	₺6.123.751	₺7.775.555
Haberleşme-İletişim	₺224.350	₺163.020	₺215.571	₺264.627
Dış Alım Destek Hizmetleri	₺3.702.709	₺5.667.179	₺5.159.424	₺6.625.013
Pazarlama	₺7.465.437	₺10.752.184	₺7.293.015	₺20.541.953
Diğer Giderler Detay	₺16.870.836	₺21.141.030	₺20.116.049	₺28.761.801
Genel Toplam	₺144.855.007	₺169.503.198	₺173.448.443	₺263.997.890

Tablo 4.66 Nominal Gider Değişim Tablosu (D Hastanesi) bulgularında görüldüğü üzere İlaç Sarf (IS) Nominal Gideri 2018-2021 yılları arasında düzenli artış göstererek 29.102.947 TL'den 2021 yılında 39.640.022 TL'ye çıkmıştır. İK Nominal Gideri 2018 yılında 29.686.968 TL iken 2021 yılında 48.390.393 TL'ye

ulaşmıştır. Doktor Nominal Gideri 2018 yılında 49.462.854 TL'den 2021 yılında 94.281.744 TL'ye çıkmıştır. Dış Medikal Gideri 2018 yılında 1.924.889 TL'den 2021 yılında 13.427.998 TL'ye ulaşmıştır. Bakım Onarım Nominal Giderleri 2018 yılında 1.947.034 TL iken 2021 yılında 4.288.784 TL'ye ulaşmıştır. Enerji Nominal Giderlerinin 2018 yılında 4.466.983 TL'den 2021 yılında 7.775.555 TL'ye çıktığı görülmektedir. Diğer Nominal Giderler 16.870.836 TL'den 28.761.801 TL'ye çıkmıştır. Nominal Toplam Gider 2018 yılında 144.855.007 TL, 2019 yılında 169.503.198 TL, 2020 yılında 173.448.443 TL ve 2021 yılında 263.997.890 TL'ye çıkmıştır.

Tablo 4.67 Reel Gider Özet Değişim Tablosu (D Hastanesi)

Gider Kalemi	2018	2019	2020	2021
İlaç Sarf (İS) Gider	₺29.102.947	₺27.056.935	₺23.042.195	₺25.862.533
İK Gider	₺29.686.968	₺30.193.997	₺27.797.718	₺31.571.581
Doktor Gider	₺49.462.854	₺47.957.057	₺47.814.011	₺61.512.699
Dış Medikal Gider	₺1.924.889	₺2.622.246	₺3.285.836	₺8.760.894
Bakım Onarım	₺1.947.034	₺2.078.242	₺2.517.253	₺2.798.152
Enerji Giderleri	₺4.466.983	₺4.682.641	₺4.754.465	₺5.073.043
Haberleşme-İletişim	₺224.350	₺141.757	₺167.369	₺172.652
Dış Alım Destek Hizmetleri	₺3.702.709	₺4.927.982	₺4.005.764	₺4.322.390
Pazarlama	₺7.465.437	₺9.349.725	₺5.662.279	₺13.402.287
Diğer Giderler Detay	₺16.870.836	₺18.383.504	₺15.618.050	₺18.765.202
Genel Toplam	₺144.855.007	₺147.394.085	₺134.664.940	₺172.241.434

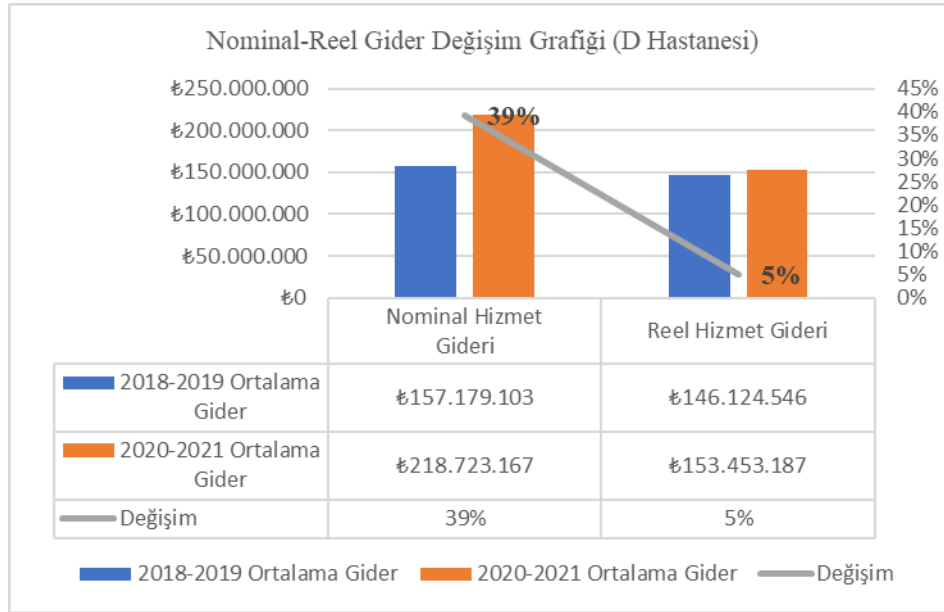
Tablo 4.67 (D) Hastanesinin Reel Gider Tablosu verileri incelendiğinde İlaç Sarf (IS) Reel Gideri 2018-2021 yılları arasında 29.102.947 TL'den 2021 yılında 25.862.533 TL'ye düşmüştür. İK Reel Gideri 2018 yılında 29.686.968 TL iken 2021 yılında 31.571.581 TL'ye çıkmıştır. Doktor Reel Gideri 2018 yılında 49.462.854 TL iken 2021 yılında yakın seviyede kalarak 61.512.699 TL olmuştur. Dış Medikal Reel Gideri 2018 yılında 1.924.889 TL'den 2021 yılında 8.760.894 TL'ye çıkmıştır. Bakım Onarım Reel Giderleri 2018 yılında 1.947.034 TL iken 2021 yılında 2.798.152 TL'ye çıkmıştır. Enerji Reel Giderlerinin 2018 yılında 4.466.983 TL'den 2021 yılında 5.073.043 TL'ye çıktığı görülmektedir. Diğer Reel Giderler 16.870.836 TL'den 18.765.202 TL'ye çıkmıştır. Reel Toplam Gider 2018 yılında 144.855.007

TL, 2019 yılında 147.394.085 TL, 2020 yılında 134.664.940 TL ve 2021 yılında 172.241.434 TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4.68 Nominal-Reel Gider Değişim Tablosu (D Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Gider	2020-2021 Ortalama Gider	Değişim
Nominal Hizmet Gideri	₺144.855.007	₺169.503.198	₺173.448.443	₺263.997.890	₺157.179.103	₺218.723.167	39%
Reel Hizmet Gideri	₺144.855.007	₺147.394.085	₺134.664.940	₺172.241.434	₺146.124.546	₺153.453.187	5%

Grafik 4.36 Nominal- Reel Gider Değişim Grafiği (D Hastanesi)

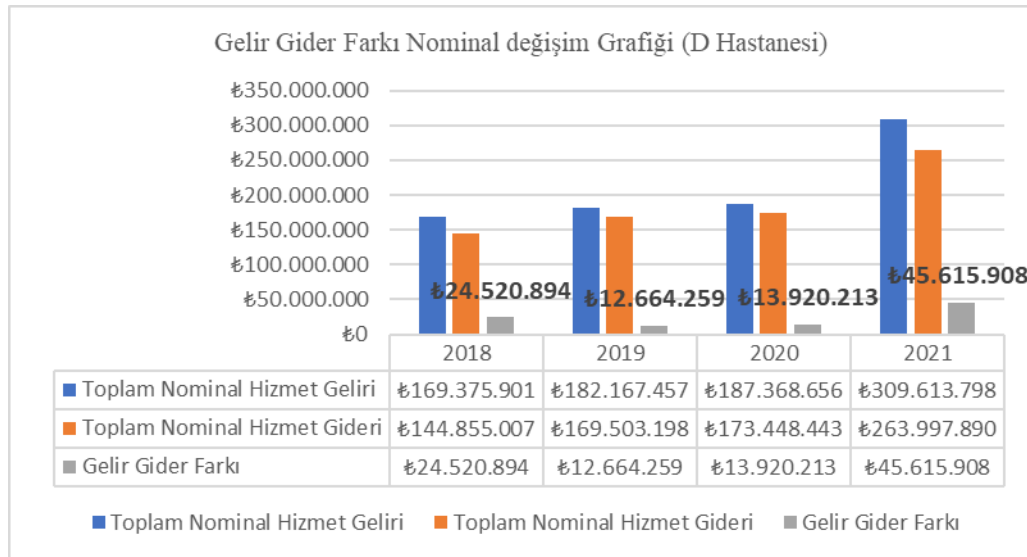
Tablo 4.68 Nominal Reel Gider Değişim Tablosu (D Hastanesi) ve Grafik 4.36 Nominal- Reel Gider Değişim Grafiği incelendiğinde pandemi öncesi dönem olan 2018-2019 yıl ortalaması Nominal Gideri 157.179.103 TL iken aynı dönemin Reel Gideri 146.124.546 TL olmuştur. Pandemi dönemi olan 2020-2021 yıl ortalaması Nominal Gideri 218.723.167 TL iken Reel Gideri 153.453.187 TL olarak gerçekleşmiştir. Tabloda görüldüğü üzere Pandemi Öncesi dönem ve Pandemi

Dönemi Nominal Değişim Oranı %39 ve Reel Değişim Oranı ise %5 artış şeklinde ortaya çıkmıştır.

Tablo 4.69 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Tablosu (D Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021
Toplam Nominal Hizmet Geliri	₺169.375.901	₺182.167.457	₺187.368.656	₺309.613.798
Toplam Nominal Hizmet Gideri	₺144.855.007	₺169.503.198	₺173.448.443	₺263.997.890
Gelir Gider Farkı	₺24.520.894	₺12.664.259	₺13.920.213	₺45.615.908

Grafik 4.37 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Grafiği (D Hastanesi)

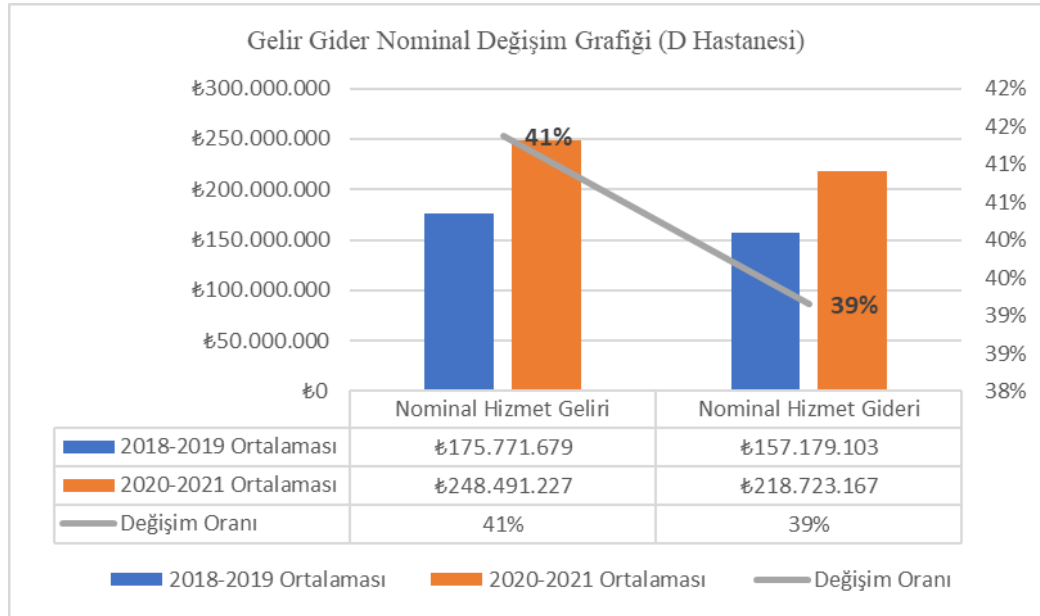
Tablo 4.69 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Tablosu ve Grafik 4.37 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Grafiğinde D Hastanesinin yıllara göre toplam nominal gelir ve gider tutarları gösterilmiştir. D Hastanesinin; 2018 yılında toplam nominal hizmet geliri 169.375.901 TL iken toplam nominal hizmet gideri 144.855.007 TL olarak ve gelir gider farkı 24.520.894 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2019 yılında toplam nominal hizmet geliri 182.167.457 TL iken toplam nominal hizmet gideri 169.503.198 TL olarak ve gelir gider farkı 12.664.259 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2020 yılında toplam nominal hizmet geliri 187.368.656 TL iken toplam nominal hizmet gideri 173.448.443 TL olarak ve gelir gider farkı 13.920.213 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2021 yılında ise toplam nominal hizmet geliri

309.613.798 TL iken toplam nominal hizmet gideri 263.997.890 TL olarak ve gelir gider farkı 45.615.908 TL kar olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.70 Gelir Gider Nominal Değişim Tablosu (D Hastanesi)

	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı
Nominal Hizmet Geliri	₺175.771.679	₺248.491.227	41%
Nominal Hizmet Gideri	₺157.179.103	₺218.723.167	39%

Grafik 4.38 Gelir Gider Nominal Değişim Grafiği (D Hastanesi)

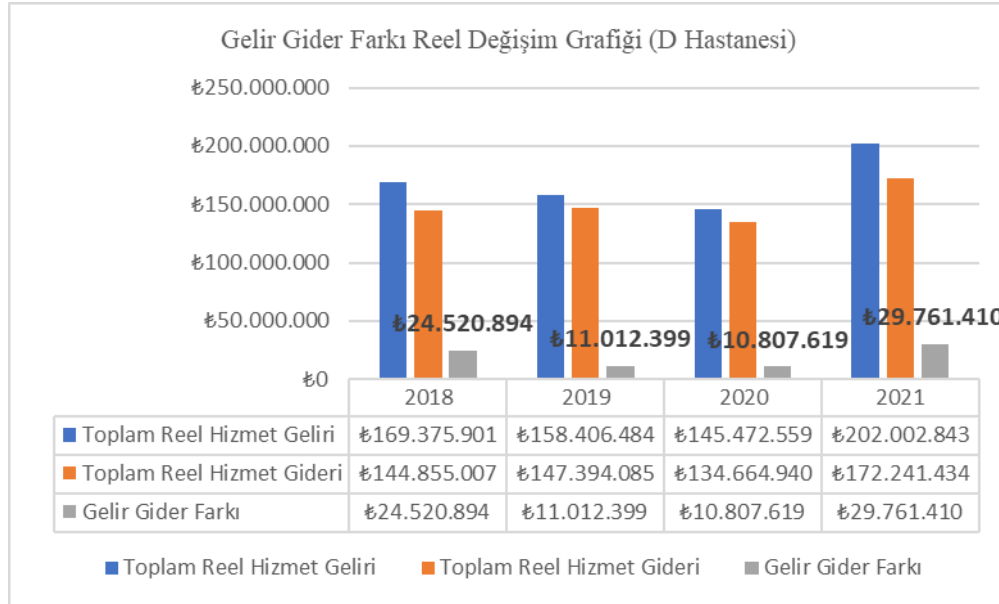
Tablo 4.70 Pandemi Dönemi Reel Gelir Gider Değişim Oranı Tablosu (D Hastanesi) ve Grafik 4.38 Pandemi Dönemi Reel Gelir Gider Değişim Grafiği ise pandemi öncesi dönem ve pandemi döneminin nominal toplam gelir ve gider verilerini içermektedir. D Hastanesi için Nominal hizmet geliri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemde 175.771.679 TL iken 2020-2021 pandemi döneminde 248.491.227 TL'ye çıkmış ve nominal gelir artış oranı %41 olarak bulunmuştur. D Hastanesi Nominal Hizmet Gideri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönem için 157.179.103 TL iken 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 218.723.167 TL olmuştur ve nominal gider artış oranı %39

olarak hesaplanmıştır. Nominal değerler ile pandemi döneminde pandemi öncesi döneme göre toplam hizmet gelirleri %41 artarken toplam hizmet giderleri %39 artmıştır.

Tablo 4.71 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Tablosu (D Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021
Toplam Reel Hizmet Geliri	₺169.375.901	₺158.406.484	₺145.472.559	₺202.002.843
Toplam Reel Hizmet Gideri	₺144.855.007	₺147.394.085	₺134.664.940	₺172.241.434
Gelir Gider Farkı	₺24.520.894	₺11.012.399	₺10.807.619	₺29.761.410

Grafik 4.39 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Grafiği (D Hastanesi)

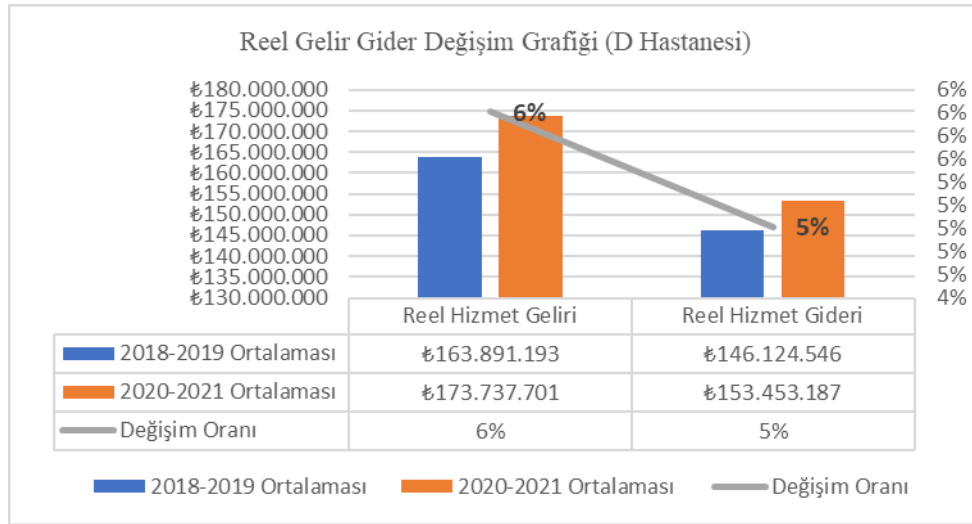
Tablo 4.71 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Tablosu ve Grafik 4.39 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Grafiğinde D Hastanesinin yıllara göre toplam reel gelir ve gider tutarları gösterilmiştir. D Hastanesinin; 2018 yılında toplam reel hizmet geliri 169.375.901 TL iken toplam reel hizmet gideri 144.855.007 TL olarak ve gelir gider farkı 24.520.894 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2019 yılında toplam reel hizmet geliri 158.406.484 TL iken toplam reel hizmet gideri 147.394.085 TL olarak ve gelir gider farkı 11.012.399 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2020 yılında toplam reel hizmet geliri 145.472.559 TL iken toplam reel hizmet gideri 134.664.940 TL olarak ve gelir gider

farkı 10.807.610 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2021 yılında ise toplam reel hizmet geliri 202.002.843 TL iken toplam reel hizmet gideri 172.241.434 TL olarak ve gelir gider farkı 29.761.410 TL kar olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.72 Gelir Gider Reel Değişim Tablosu (D Hastanesi)

	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı
Reel Hizmet Geliri	₺163.891.193	₺173.737.701	6%
Reel Hizmet Gideri	₺146.124.546	₺153.453.187	5%

Grafik 4.40 Reel Gelir Gider Değişim Grafiği (D Hastanesi)

Tablo 4.72 Gelir Gider Reel Değişim Tablosu (D Hastanesi) ve Grafik 4.40 Reel Gelir Gider Değişim Grafiği ise pandemi öncesi dönem ve pandemi döneminin reel toplam gelir ve gider verilerini içermektedir. D Hastanesi için reel hizmet geliri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemde 163.891.193 TL iken 2020-2021 pandemi döneminde 173.737.701 TL'ye çıkmış ve reel gelir artış oranı %6 olarak bulunmuştur. D Hastanesi Reel Hizmet Gideri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönem için 146.124.546 TL iken 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 153.453.187 TL'ye çıkmıştır ve reel gider azalış oranı %5 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.73 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (E Hastanesi)

		DÖNEM 2018	DÖNEM 2019	DÖNEM 2020	DÖNEM 2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	DEĞİŞİM
AYAKTAN HİZMETLER	Ayaktan Hizmet Geliri	₺76.151.471	₺76.882.385	₺72.061.795	₺101.252.353	₺76.516.928	₺86.657.074	13,3%
	Muayene Sayısı (Acil Hariç)	222.577	240.413	179.829	196.257	231.495	188.043	-18,8%
	Muayene (Acil Hariç) Hizmet Geliri	₺62.263.791	₺66.663.585	₺61.856.476	₺84.500.903	₺64.463.688	₺73.178.690	13,5%
	Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺280	₺278	₺345	₺428	₺279	₺387	38,5%
YATAN HİZMETLER	Yatan Hizmet Geliri	₺115.665.721	₺125.470.366	₺140.383.974	₺191.975.685	₺120.568.044	₺166.179.830	37,8%
	Yatan Hasta Toplam Sayı	53.291	55.723	47.230	54.095	54.507	50.663	-7,1%
	Yatan Günübürlük (İşlem Tedavi) Hasta Sayısı	33.634	36.140	31.547	34.084	34.887	32.816	-5,9%
	Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Hizmet Geliri	₺14.842.351	₺8.343.028	₺11.736.857	₺14.755.264	₺11.592.690	₺13.246.061	14,3%
	Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺3.438	₺3.471	₺4.449	₺5.634	₺3.455	₺5.042	45,9%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı	7.288	7.603	5.849	9.189	7.446	7.519	1,0%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Hizmet Geliri	₺72.730.201	₺85.600.980	₺87.291.275	₺130.066.288	₺79.165.591	₺108.678.782	37,3%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺10.116	₺11.292	₺15.700	₺14.319	₺10.704	₺15.010	40,2%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Sayısı	12.369	11.980	9.834	10.822	12.175	10.328	-15,2%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Hizmet Geliri	₺28.093.169	₺31.526.358	₺41.355.842	₺47.154.133	₺29.809.764	₺44.254.988	48,5%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺2.279	₺2.628	₺4.339	₺4.376	₺2.454	₺4.358	77,6%	
TOPLAM HİZMET GELİRİ		₺191.817.192	₺202.352.751	₺212.445.769	₺293.228.038	₺197.084.972	₺252.836.904	28,3%

Tablo 4.73 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu bulguları incelendiğinde (E) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- Hizmet (Acil hizmetler hariç) sayıları %18,8 azalırken; muayene ortalama geliri %38,5 ve muayene hizmet geliri %13,5 ve ayaktan toplam hizmet geliri %13,3 artmıştır.

- Yatan Hizmetler gelirlerinde yatan hasta toplam hizmet sayısı %7,1 düşerken yatan hasta toplam hizmet geliri %37,8 artmıştır.

- Yatan Hasta Günübürlük Hasta Sayısı %5,9 ve Yatan Hasta Tedavi Müdahale Sayısı %15,2 düşerken Yatan Hasta Cerrahi Sayısı %1 artmıştır.

- Yatan Hasta Günübürlük Hizmet Geliri %14,3 Yatan Hasta Cerrahi Hizmet Geliri %37,3 Yatan Hasta Tedavi Müdahale Hizmet Geliri %48,5 olmak üzere her üç kalemdede de gelirler artmıştır.

- Yatan Hasta Günübürlük Ortalama Geliri %45,9 Yatan Hasta Cerrahi Ortalama Geliri %40,2 Yatan Hasta Tedavi Müdahale Ortalama Geliri %77,6 olmak üzere ortalama gelirler artmıştır.

- Toplam Hizmet Gelirlerinde ise pandemi öncesi dönem olan 2018-2019 yıllık gelir ortalaması 197.084.972 TL iken pandemi sonrası 2019-2020 yıllık gelir ortalaması 252.836.904 TL'ye yükselmiştir. Nominal gelir artış oranı %28,3 olarak tespit edilmiştir.

Hasta Geliş Tipine Göre Nominal veriler incelendiğine Acil hariç muayene sayısı %18,8 ve Yatan Hasta Toplam sayısı %7,1 düşerken Ayaktan Hizmet Gelirinin %13,3 ve Yatan hizmet Gelirinin %37,8 arttığı görülmektedir. Ayaktan ve Yatan Hizmetler için tüm ortalama gelirler ile birlikte tüm toplam hizmet gelirlerinde de artış görülmüştür. Toplam Hizmet Gelirinde meydana gelen artış oranı %28,3 olarak ortaya gerçekleşmiştir.

Tablo 4.74 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (E Hastanesi)

Yıllık Tüfe Oranları	1	1,15	1,12	1,19
Reel Dönüşüm Katsayısı		1,15	1,29	1,53

	DÖNEM 2018	DÖNEM 2019	DÖNEM 2020	DÖNEM 2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	DEĞİŞİM	
AYAKTAN HİZMETLER	Ayaktan Hizmet Geliri	₺76.151.471	₺66.854.248	₺55.948.599	₺66.060.567	₺71.502.859	₺61.004.583	-14,7%
	Muayene Sayısı (Acil Hariç)	222.577	240.413	179.829	196.257	231.495	188.043	-18,8%
	Muayene (Acil Hariç) Hizmet Geliri	₺62.263.791	₺57.968.335	₺48.025.214	₺55.131.337	₺60.116.063	₺51.578.276	-14,2%
	Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺280	₺242	₺268	₺279	₺261	₺274	4,9%
YATAN HİZMETLER	Yatan Hizmet Geliri	₺115.665.721	₺109.104.666	₺108.993.769	₺125.251.634	₺112.385.194	₺117.122.701	4,2%
	Yatan Hasta Toplam Sayı	53.291	55.723	47.230	54.095	54.507	50.663	-7,1%
	Yatan Günübürlük (İşlem Tedavi) Hasta Sayısı	33.634	36.140	31.547	34.084	34.887	32.816	-5,9%
	Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Hizmet Geliri	₺14.842.351	₺7.254.807	₺9.112.467	₺9.626.849	₺11.048.579	₺9.369.658	-15,2%
	Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺3.438	₺3.018	₺3.454	₺3.676	₺3.228	₺3.565	10,4%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı	7.288	7.603	5.849	9.189	7.446	7.519	1,0%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Hizmet Geliri	₺72.730.201	₺74.435.635	₺67.772.729	₺84.859.784	₺73.582.918	₺76.316.256	3,7%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺10.116	₺9.819	₺12.189	₺9.342	₺9.968	₺10.766	8,0%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Sayısı	12.369	11.980	9.834	10.822	12.175	10.328	-15,2%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Hizmet Geliri	₺28.093.169	₺27.414.224	₺32.108.573	₺30.765.001	₺27.753.697	₺31.436.787	13,3%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺2.279	₺2.285	₺3.369	₺2.855	₺2.282	₺3.112	36,4%	
TOPLAM HİZMET GELİRİ	₺191.817.192	₺175.958.914	₺164.942.367	₺191.312.202	₺183.888.053	₺178.127.285	-3,1%	

Tablo 4.74 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (E Hastanesi) bulguları incelendiğinde çalışmanın yöntem kısmında da bahsedildiği gibi 2018 yılı baz alınarak 2019, 2020 ve 2021 yıllarının verilerini enflasyondan arındırmak için Reel dönüşüm katsayısı kullanılmıştır. (E) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

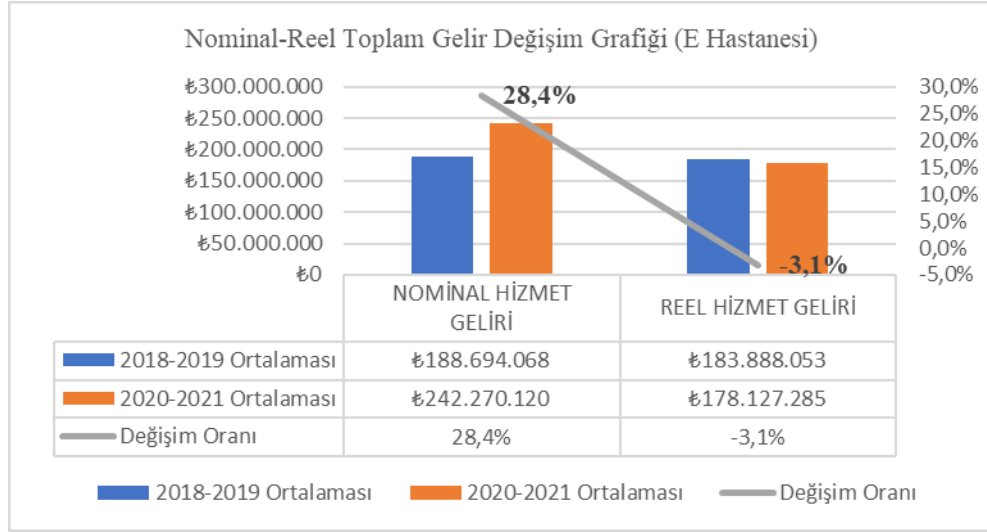
- Ayaktan hizmet (Acil hizmetler hariç) sayıları %18,8 muayene hizmet geliri %14,2 ve ayaktan toplam hizmet geliri %14,7 azalırken; muayene ortalama geliri %4,9 artmıştır.
- Yatan Hizmetler gelirlerinde yatan hasta toplam hizmet sayısı %7,1 düşerken yatan hasta toplam hizmet geliri %4,2 artmıştır.
- Yatan Hasta Günübirlik Hasta Sayısı ve %5,9 Hasta Tedavi Müdahale Sayısı %15,2 azalırken Yatan Hasta Cerrahi Sayısı %1 artmıştır.
- Yatan Hasta Günübirlik Hizmet Geliri %15,2 azalırken, Yatan Hasta Tedavi Müdahale Hizmet Geliri %13,3 ve Yatan Hasta Cerrahi Hizmet Geliri %3,7 artmıştır.
- Yatan Hasta Günübirlik Ortalama Geliri %10,4 Yatan Hasta Cerrahi Ortalama Geliri %8 ve Yatan Hasta Tedavi Müdahale Ortalama Geliri %36,4 olmak üzere ortalama gelirler artmıştır.
- Toplam Hizmet Gelirlerinde ise pandemi öncesi dönem olan (2018-2019) yıllık gelir ortalaması 183.188.053 TL iken pandemi sonrası azalarak (2019-2020) yıllık reel gelir ortalaması 178.127.285 TL olmuştur. Gelir azalış oranı %3,1 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 4.73 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu ve Tablo 4.74 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (E Hastanesi) karşılaştırıldığında pandemi döneminde pandemi öncesi döneme göre Ayaktan Hizmet Geliri nominal olarak %13,3 artarken reel olarak %14,7 azalmıştır. Yatan Hizmet Geliri nominal olarak %37,8 artarken reel olarak %4,2 artmıştır. Yatan Hasta Cerrahi Hizmet Geliri nominal olarak %37,3 artarken reel olarak %3,7 artmıştır. Toplam Hizmet Geliri nominal olarak %28,3 artarken reel olarak artışın %3,1 azaldığı görülmektedir.

Tablo 4.75 Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (E Hastanesi)

	2018		2019		2020		2021	
	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel
Ayaktan Hizmet Toplam Geliri	₺76.151.471	₺76.151.471	₺76.882.385	₺66.854.248	₺72.061.795	₺55.948.599	₺101.252.353	₺66.060.567
Muayene (Acil Hariç) Hizmet Geliri	₺62.263.791	₺62.263.791	₺66.663.585	₺57.968.335	₺61.856.476	₺48.025.214	₺84.500.903	₺55.131.337
Yatan Hizmet Toplam Geliri	₺115.665.721	₺115.665.721	₺125.470.366	₺109.104.666	₺140.383.974	₺108.993.769	₺191.975.685	₺125.251.634
Yatan Günübirlik (İşlem+Tedavi) Hizmet Geliri	₺14.842.351	₺14.842.351	₺8.343.028	₺7.254.807	₺11.736.857	₺9.112.467	₺14.755.264	₺9.626.849
Yatan Hasta (Cerrahi) Hizmet Geliri	₺72.730.201	₺72.730.201	₺85.600.980	₺74.435.635	₺87.291.275	₺67.772.729	₺130.066.288	₺84.859.784
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Hizmet Geliri	₺28.093.169	₺28.093.169	₺31.526.358	₺27.414.224	₺41.355.842	₺32.108.573	₺47.154.133	₺30.765.001
Toplam Hizmet Geliri	₺191.817.192	₺191.817.192	₺202.352.751	₺175.958.914	₺212.445.769	₺164.942.367	₺293.228.038	₺191.312.202
	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı	
Nominal Hizmet Geliri	₺191.817.192	₺202.352.751	₺212.445.769	₺293.228.038	₺188.694.068	₺242.270.120	28,4%	
Reel Hizmet Geliri	₺191.817.192	₺175.958.914	₺164.942.367	₺191.312.202	₺183.888.053	₺178.127.285	-3,1%	

Grafik 4.41 Nominal-Reel Toplam Gelir Değişim Grafiği (E Hastanesi)

Tablo 4.75 Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (E Hastanesi) bulguları incelendiğinde çalışmanın Gereç ve Yöntem kısmında da belirtildiği gibi 2018 yılı baz yıl alınarak 2019, 2020, 2021 yılları gelirleri enflasyondan arındırılmış ve 2018 yılı satın alma gücü ile reel gelirler yeniden hesaplanmıştır.

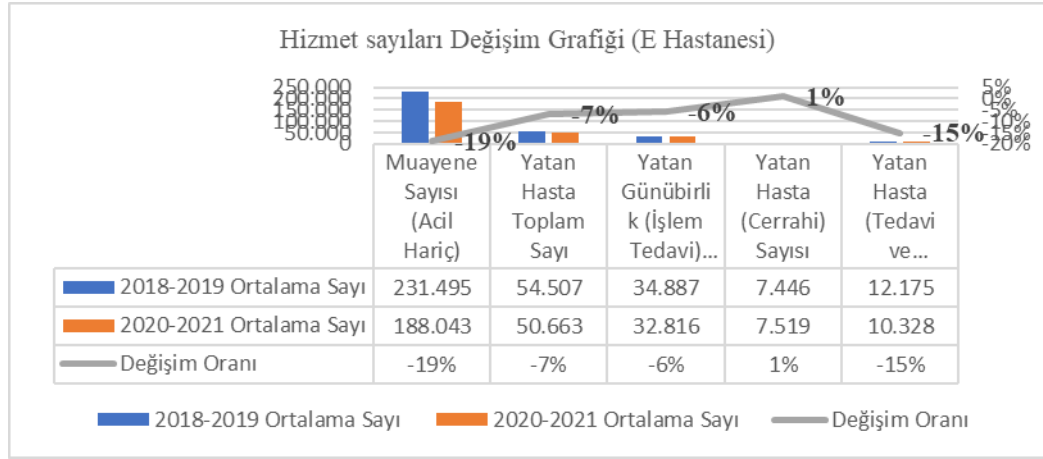
Yıllara göre reel gelirler nominal gelirler ile karşılaştırıldığında 2019 yılı için 202.352.751 TL'den 175.958.914 TL'ye, 2020 yılı için 212.445.769 TL'den 164.942.367 TL'ye ve 2021 yılı için ise 293.228.038 TL'den 191.312.202 TL'ye düşmüştür.

E Hastanesinin Grafik 4.41 Nominal-Reel Toplam Gelir Değişim Grafiğinden görüldüğü gibi Pandemi öncesi dönem (2018-2019) nominal gelir ortalaması 188.694.068 TL iken pandemi döneminde ortalama nominal gelir 242.270.120 TL'ye çıkarak pandemi döneminde nominal gelir artış oranı %28,4 olarak tespit edilmiştir. Pandemi öncesi dönem (2018-2019) reel gelir ortalaması 183.888.053 TL iken pandemi döneminde ortalama reel gelir 178.127.285 TL'ye düşerek pandemi dönemindeki reel gelir düşüş oranı sadece %3,1 olarak tespit edilmiştir. Pandemi öncesi dönem ile pandemi dönemi arasındaki nominal veriler incelendiğinde gelir artışı %28,4 iken reel veriler incelendiğinde gelirdeki düşüşün %3,1 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.76 Hizmet Sayıları Değişim Tablosu (E Hastanesi)

Hizmet Tipi	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Sayı	2020-2021 Ortalama Sayı	Değişim Oranı
Muayene Sayısı (Acil Hariç)	222.577	240.413	179.829	196.257	231.495	188.043	-19%
Yatan Hasta Toplam Sayı	53.291	55.723	47.230	54.095	54.507	50.663	-7%
Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Hasta Sayısı	33.634	36.140	31.547	34.084	34.887	32.816	-6%
Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı	7.288	7.603	5.849	9.189	7.446	7.519	1%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Sayısı	12.369	11.980	9.834	10.822	12.175	10.328	-15%

Grafik 4.42 Hizmet Sayıları Değişim Grafiği (E Hastanesi)

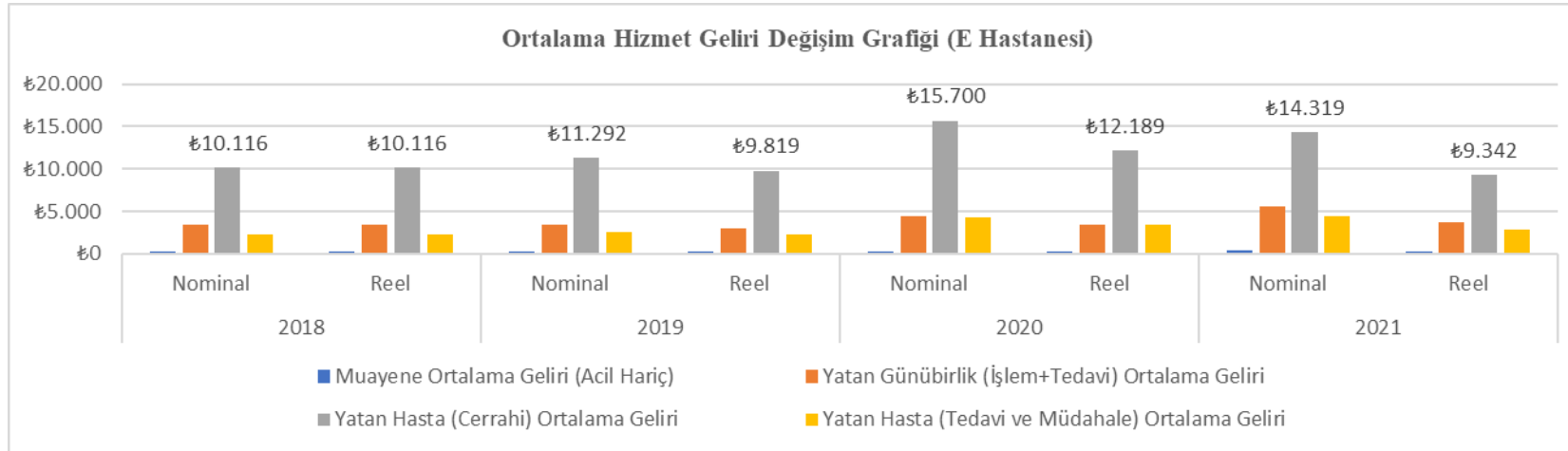

Tablo 4.76 Hizmet Sayıları Değişim Tablosu (E Hastanesi) ve Grafik 4.42 Hizmet Sayıları Değişim Grafiğinde görüldüğü üzere Pandemi döneminde pandemi öncesi duruma göre Muayene sayısı (Acil hariç) 231.495’den 188.043’e düşmüştür. Yatan Hasta Toplam sayısı ise 54.507’den 50.663’e düşmüştür. Yatan (Günübirlik (İşlem Tedavi) sayısı pandemi öncesi dönemde 34.887’den 32.816’ya düşmüştür. Yatan hasta cerrahi sayısı ise pandemi öncesi dönemde 7.446 iken pandemi döneminde 7.519 olmuştur. Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Sayısı pandemi öncesi dönem 12.175 iken pandemi döneminde bu sayı 10.328 olarak gerçekleşmiştir. Acil Hariç Muayene sayısı %19, Yatan Hasta Toplam Sayısı %7, Yatan Günübirlik (işlem tedavi) hasta sayısı %6 ve Yatan Hasta Tedavi Müdahale sayısı %15 azalırken Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı %1 artmıştır.

Tablo 4.77 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Tablosu (E Hastanesi)

	2018		2019		2020		2021	
	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel
Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺280	₺280	₺278	₺242	₺345	₺268	₺428	₺279
Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺3.438	₺3.438	₺3.471	₺3.018	₺4.449	₺3.454	₺5.634	₺3.676
Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺10.116	₺10.116	₺11.292	₺9.819	₺15.700	₺12.189	₺14.319	₺9.342
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺2.279	₺2.279	₺2.628	₺2.285	₺4.339	₺3.369	₺4.376	₺2.855

Grafik 4.43 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Grafiği (E Hastanesi)

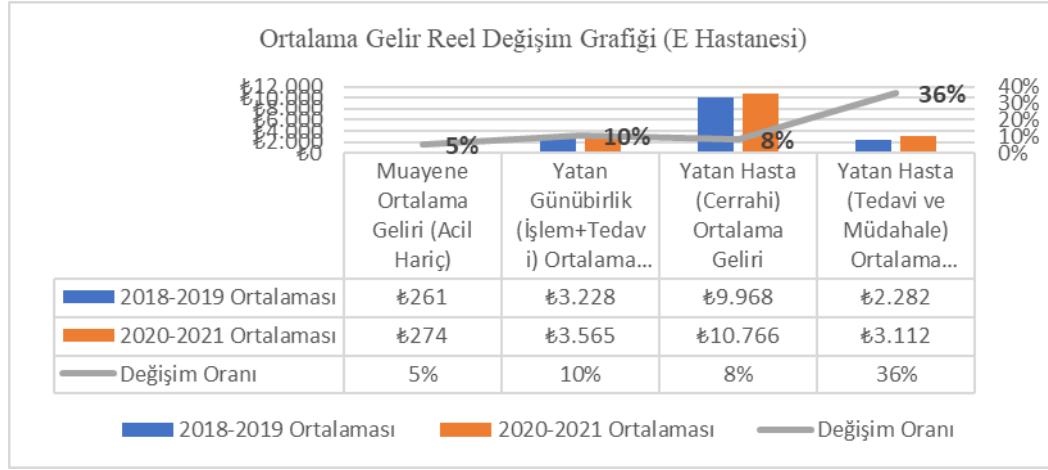

Tablo 4.77 Ortalama Hizmet Geliri Nominal Reel Değişim Tablosu (E Hastanesi) bulgularında görüldüğü gibi; baz yıl olan 2018 yılında nominal ortalama hizmet gelirleri Acil hariç Muayene Ortalama Geliri 280 TL, Yatan (Günübirlik+İşlem) Ortalama Geliri 3.438 TL, Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 10.116 TL ve Yatan Hasta (Tedavi+Müdahale) Ortalama Geliri 2.279 TL'dir. 2019 yılında nominal Muayene Ortalama Geliri 278 TL iken reel Muayene Ortalama Geliri 242 TL, nominal Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 3.471 TL iken reel Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 3.018 TL, nominal Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 11.292 TL iken Reel Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 9.819 TL, nominal Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 2.628 TL iken reel Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 2.285 TL'dir. 2020 yılında nominal Muayene Ortalama Geliri 345 TL iken reel Muayene Ortalama Geliri 268 TL, nominal Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 4.449 TL iken reel Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 3.454 TL, nominal Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 15.700 TL iken reel Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 12.189 TL, nominal Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 4.339 TL iken reel Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 3.369 TL'dir. 2021 yılında da nominal Muayene Ortalama Geliri 428 TL iken reel Muayene Ortalama Geliri 279 TL, nominal Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 5.634 TL iken reel Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 3.676 TL, nominal Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 14.319 TL iken reel Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 9.342 TL, nominal Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 4.376 TL iken reel Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 2.855 TL'dir. Grafik 4.43 Ortalama Hizmet Geliri Değişim Grafiğinde de görüldüğü üzere ortalama gelirleri en yüksek olan gelir kalemi Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliridir.

Tablo 4.78 Ortalama Gelir Reel Değişim Tablosu (E Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı
Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺280	₺242	₺268	₺279	₺261	₺274	5%
Yatan Günübirlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺3.438	₺3.018	₺3.454	₺3.676	₺3.228	₺3.565	10%
Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺10.116	₺9.819	₺12.189	₺9.342	₺9.968	₺10.766	8%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺2.279	₺2.285	₺3.369	₺2.855	₺2.282	₺3.112	36%

Grafik 4.44 Ortalama Gelir Reel Değişim Grafiği (E Hastanesi)

Tablo 4.78 Ortalama Gelir Reel Değişim Tablosu (E Hastanesi) ve ilgili Grafik 4.44 Ortalama Gelir Reel Değişim Grafiğinde görüldüğü üzere Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç) 2018-2019 yılları için 261 TL iken 2020-2021 yılları için 274 TL olmuştur ve değişim oranı %5 artış hesaplanmıştır. Yatan Günübirlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri 2018-2019 yılları için 3.228 TL iken 2020-2021 yılları için 3.565 TL olmuştur ve değişim oranı %10 artış olarak hesaplanmıştır. Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 2018-2019 yılları için 9.968 TL iken 2020-2021 yılları için 10.766 TL'ye çıkmıştır ve değişim oranı %8 artış olarak hesaplanmıştır. Yatan Hasta (Tedavi+Müdahale) Ortalama Geliri 2018-2019 yılları için 2.282 TL iken 2020-2021 yılları için 3.112 TL olmuştur ve değişim oranı %36 artış olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.79 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (E Hastanesi)

ÖDEYİCİ TİPİ		DÖNEM 2018	DÖNEM 2019	DÖNEM 2020	DÖNEM 2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	DEĞİŞİM
Yurtdışı Hasta	Hizmet Geliri	₺13.514.336	₺13.514.336	₺17.617.847	₺42.218.702	₺13.514.336	₺29.918.275	121,4%
	Hizmet Gelirine Oranı	6,7%	6,7%	8,3%	14,4%	6,7%	11,4%	69,4%
SGK	Hizmet Geliri	₺97.367.243	₺98.762.590	₺106.954.007	₺120.584.946	₺98.064.917	₺113.769.477	16,0%
	Hizmet Gelirine Oranı	50,8%	48,8%	50,3%	41,1%	49,8%	45,7%	-8,2%
TSS	Hizmet Geliri	₺31.838.869	₺45.645.936	₺55.315.049	₺83.692.699	₺38.742.403	₺69.503.874	79,4%
	Hizmet Gelirine Oranı	16,5%	22,6%	26,0%	28,5%	19,5%	27,3%	39,6%
ÖSS	Hizmet Geliri	₺20.165.181	₺18.532.474	₺12.965.141	₺19.973.898	₺19.348.828	₺16.469.520	-14,9%
	Hizmet Gelirine Oranı	10,5%	9,2%	6,1%	6,8%	9,8%	6,5%	-34,4%
AK	Hizmet Geliri	₺17.083.250	₺16.925.953	₺11.821.052	₺15.020.783	₺17.004.602	₺13.420.918	-21,1%
	Hizmet Gelirine Oranı	8,9%	8,4%	5,6%	5,1%	8,7%	5,4%	-38,2%
Cari	Hizmet Geliri	₺12.140.169	₺6.971.425	₺7.772.636	₺11.736.976	₺9.555.797	₺9.754.806	2,1%
	Hizmet Gelirine Oranı	6,3%	3,4%	3,7%	4,0%	4,9%	3,9%	-20,6%

Tablo 4.79 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu bulguları incelendiğinde (E) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi dönemine göre;

- Yurtdışı Hasta hizmet gelirinin %121,4 ve yurtdışı hasta ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirin %69,4 arttığı,
- SGK güvencesi ile hizmet alan hastalardan elde edilen gelirin %16 arttığı ve SGK'lı hasta gelirinin toplam hizmet gelirin %8,2 azaldığı,
- Tamamlayıcı Sağlık Sigortalı (TSS) hasta hizmet gelirinin %79,4 arttığı ve TSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirin %39,6 arttığı,
- Özel Sağlık Sigortalı (ÖSS) hasta hizmet gelirinin %14,9 ve ÖSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirin %34,4 azaldığı,
- Anlaşmalı Kurumlar (AK) hasta hizmet gelirinin %21,1 ve AK ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirin %38,2 azaldığı,
- Cepten Ödeme yapan Cari hasta hizmet gelirinin %2,1 arttığı ve cari ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirin %20,6 düştüğü tespit edilmiştir.

Pandemi döneminde Yurtdışı hasta geliri, SGK Hasta Geliri, TSS ve Cepten Ödeme Yapan Cari Hizmet Geliri artmıştır. ÖSS ve Anlaşmalı Kurum Hizmet Gelirleri ise azalma göstermiştir. En fazla artış %121,4 olarak Yurt Dışı Hizmet Gelirinde görülmüştür.

Tablo 4.80 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (E Hastanesi)

Yıllık TÜFE Oranları	1	1,15	1,12	1,19
Reel Dönüşüm Katsayısı		1,15	1,29	1,53

ÖDEYİCİ TİPİ		DÖNEM 2018	DÖNEM 2019	DÖNEM 2020	DÖNEM 2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	DEĞİŞİM
Yurtdışı Hasta	Hizmet Geliri	₺13.514.336	₺11.751.597	₺13.678.453	₺27.544.954	₺12.632.966	₺20.611.703	63,2%
	Hizmet Gelirine Oranı	6,7%	6,7%	8,3%	14,4%	6,7%	11,4%	69,4%
SGK	Hizmet Geliri	₺97.367.243	₺85.880.513	₺83.038.825	₺78.673.826	₺91.623.878	₺80.856.325	-11,8%
	Hizmet Gelirine Oranı	50,8%	48,8%	50,3%	41,1%	49,8%	45,7%	-8,2%
TSS	Hizmet Geliri	₺31.838.869	₺39.692.118	₺42.946.467	₺54.604.037	₺35.765.494	₺48.775.252	36,4%
	Hizmet Gelirine Oranı	16,5%	22,6%	26,0%	28,5%	19,5%	27,3%	39,6%
ÖSS	Hizmet Geliri	₺20.165.181	₺16.115.195	₺10.066.103	₺13.031.668	₺18.140.188	₺11.548.886	-36,3%
	Hizmet Gelirine Oranı	10,5%	9,2%	6,1%	6,8%	9,8%	6,5%	-34,4%
AK	Hizmet Geliri	₺17.083.250	₺14.718.220	₺9.177.835	₺9.800.083	₺15.900.735	₺9.488.959	-40,3%
	Hizmet Gelirine Oranı	8,9%	8,4%	5,6%	5,1%	8,7%	5,4%	-38,2%
Cari	Hizmet Geliri	₺12.140.169	₺6.062.109	₺6.034.655	₺7.657.613	₺9.101.139	₺6.846.134	-24,8%
	Hizmet Gelirine Oranı	6,3%	3,4%	3,7%	4,0%	4,9%	3,9%	-20,6%

Tablo 4.80 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu bulguları incelendiğinde (E) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi dönemine göre;

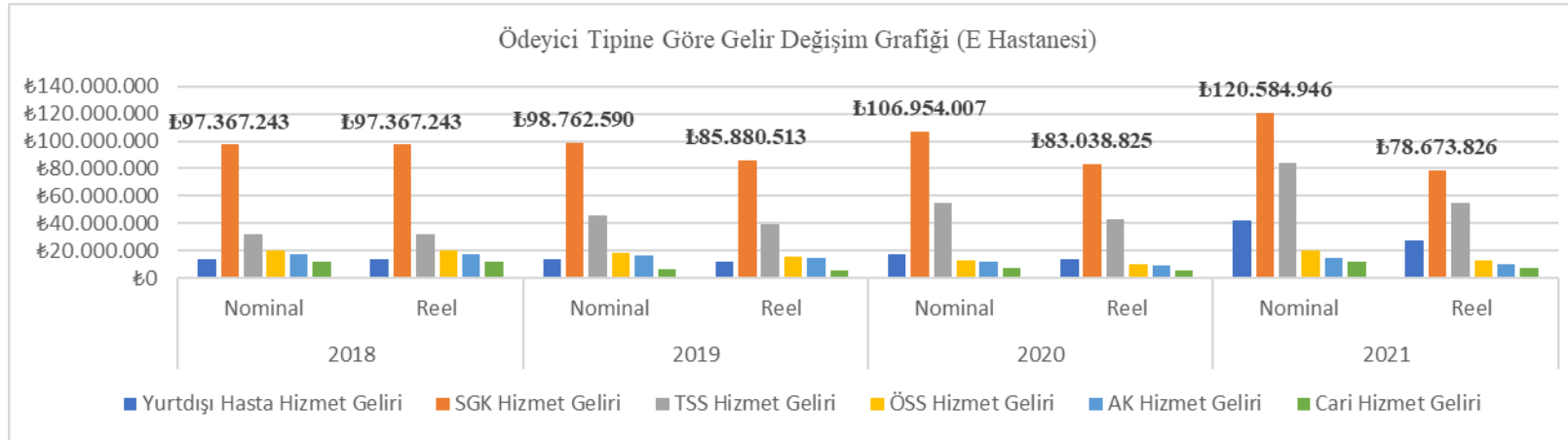
- Yurtdışı Hasta hizmet gelirinin %63,2 ve yurtdışı hasta ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirin oranını %69,4 arttığı,
- SGK güvencesi ile hizmet alan hastalardan elde edilen gelirin %11,8 ve SGK'lı hasta gelirinin toplam hizmet gelirin oranının %8,2 azaldığı,
- Tamamlayıcı Sağlık Sigortalı (TSS) hasta hizmet gelirinin %36,4 ve TSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirin oranını %39,6 arttığı,
- Özel Sağlık Sigortalı (ÖSS) hasta hizmet gelirinin %36,3 ve ÖSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirin oranını %34,4 azaldığı,
- Anlaşmalı Kurumlar (AK) hasta hizmet gelirinin %40,3 ve AK ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirin oranını %38,2 azaldığı,
- Cepten Ödeme yapan Cari hasta hizmet gelirinin %24,8 ve cari ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirin oranını %20,6 azaldığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.79 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu ve Tablo 4.80 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu karşılaştırıldığında pandemi öncesine göre; Yurtdışı Hasta Hizmet geliri ve TSS Geliri hem nominal hem de reel olarak artmıştır. SGK Hizmet geliri nominal olarak artarken reel olarak düşmüştür. ÖSS ve AK Gelirleri hem nominal hem de reel olarak düşmüştür. Cari Hizmet Geliri nominal olarak artarken reel olarak düşmüştür.

Tablo 4.81 Ödeyici Tipine Göre Nominal-Reel Gelir Değişim Tablosu (E Hastanesi)

	2018		2019		2020		2021		2018-2019 Reel Gelir Ortalaması	2020-2021 Reel Gelir Ortalaması	Reel Değişim Oranı
	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel			
Yurtdışı Hasta Hizmet Geliri	₺13.514.336	₺13.514.336	₺13.514.336	₺11.751.597	₺17.617.847	₺13.678.453	₺42.218.702	₺27.544.954	₺37.048.815	₺20.611.703	-44%
SGK Hizmet Geliri	₺97.367.243	₺97.367.243	₺98.762.590	₺85.880.513	₺106.954.007	₺83.038.825	₺120.584.946	₺78.673.826	₺74.313.291	₺80.856.325	9%
TSS Hizmet Geliri	₺31.838.869	₺31.838.869	₺45.645.936	₺39.692.118	₺55.315.049	₺42.946.467	₺83.692.699	₺54.604.037	₺29.215.394	₺48.775.252	67%
ÖSS Hizmet Geliri	₺20.165.181	₺20.165.181	₺18.532.474	₺16.115.195	₺12.965.141	₺10.066.103	₺19.973.898	₺13.031.668	₺16.999.532	₺11.548.886	-32%
AK Hizmet Geliri	₺17.083.250	₺17.083.250	₺16.925.953	₺14.718.220	₺11.821.052	₺9.177.835	₺15.020.783	₺9.800.083	₺12.621.193	₺9.488.959	-25%
Cari Hizmet Geliri	₺12.140.169	₺12.140.169	₺6.971.425	₺6.062.109	₺7.772.636	₺6.034.655	₺11.736.976	₺7.657.613	₺9.101.139	₺6.846.134	-25%

Grafik 4.45 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Değişim Grafiği (E Hastanesi)

Tablo 4.81 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Gelir Değişim Tablosu (E Hastanesi) ve Grafik 4.45 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Değişim Grafiği (E Hastanesi) 'nde görüldüğü üzere Yurt Dışı Hasta Hizmet Geliri pandemi öncesi dönemde 37.048.815 TL iken pandemi döneminde 20.611.703 TL'ye düşmüştür. SGK Hizmet Geliri pandemi öncesi dönemde 74.313.291 TL iken pandemi döneminde 80.856.325 TL'ye çıkmıştır. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Geliri pandemi öncesi dönemde 29.215.394 TL iken pandemi döneminde 48.775.252 TL'ye çıkmıştır. Özel Sağlık Sigortası Hizmet Geliri pandemi öncesi dönemde 16.999.532 TL iken pandemi döneminde 11.548.886 TL'ye düşmüştür. Anlaşmalı Kurum Hizmet Geliri pandemi öncesi dönemde 12.621.193 TL iken pandemi döneminde 9.488.959 TL'ye düşmüştür. Cepten Ödeme Yapan Cari Hizmet Geliri ise pandemi döneminde 9.101.139 TL iken pandemi döneminde 6.846.134 TL'ye düşmüştür.

Tablo 4.82 Hizmet Gideri Nominal Değişim Tablosu (E Hastanesi)

GİDER KALEMİ	İÇERİK	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Gider	2020-2021 Ortalama Gider	Değişim Oranı
İlaç Sarf (İs) Gider		₺29.415.227	₺30.881.445	₺31.944.684	₺40.895.047	₺30.148.336	₺36.419.866	21%
İK Gider		₺36.710.381	₺38.040.511	₺35.527.617	₺48.613.950	₺37.375.446	₺42.070.784	13%
Doktor Gider		₺56.167.317	₺57.568.681	₺58.472.047	₺79.553.718	₺56.867.999	₺69.012.883	21%
Dış Medikal Gider		₺2.972.395	₺3.878.251	₺4.319.717	₺26.562.326	₺3.425.323	₺15.441.022	351%
Bakım Onarım	Biyomedikal Teknik Bilgi S.	₺3.025.523	₺3.831.174	₺3.815.959	₺6.223.341	₺3.428.349	₺5.019.650	46%
Enerji Giderleri	Elektrik Yakıt Su, Gaz	₺4.905.583	₺5.822.236	₺5.692.706	₺8.449.318	₺5.363.910	₺7.071.012	32%
Haberleşme Ve İletişim	Bilgi Sistemleri	₺346.450	₺371.623	₺512.096	₺664.603	₺359.037	₺588.350	64%
Dış Alım Destek Hizmetleri	Temizlik, Yemek, Çamaşır, Hasta Odası, Ambulans Kargo	₺3.593.137	₺5.050.760	₺4.694.132	₺6.133.014	₺4.321.949	₺5.413.573	25%
Pazarlama	Pazarlama Sponsorluk	₺47.650	₺29.317	-₺626.629	-₺910.216	₺38.484	-₺768.423	-2097%
	Pazarlama Giderleri	₺195.400	₺263.058	₺137.070	₺164.680	₺229.229	₺150.875	-34%
	Diğer Yurtdışı Giderleri	₺344.670	₺2.888.547	₺5.344.171	₺12.724.126	₺1.616.609	₺9.034.149	459%
	Pazarlama İş Geliştirme	₺65.445	₺47.832	₺588.415	₺77.135	₺56.639	₺332.775	488%
AK Giderleri	₺12.320	₺22.400	₺7.033	₺80.277	₺17.360	₺43.655	151%	
Ara Toplam		₺665.485	₺3.251.154	₺5.450.060	₺12.136.002	₺1.958.320	₺8.793.031	349%
Diğer Giderler Detay	Kira Bina	₺5.591.586	₺5.719.752	₺6.049.185	₺12.406.172	₺5.655.669	₺9.227.679	63%
	Diğer Çeşitli Giderler	₺976.400	₺781.532	₺1.364.717	₺2.395.677	₺878.966	₺1.880.197	114%
	Sgk Kesinti Ceza	₺323.445	-₺256.177	₺10.985	₺1.772.602	₺33.634	₺891.794	2551%
	Sigorta	₺1.230.320	₺1.156.358	₺1.457.202	₺1.623.102	₺1.193.339	₺1.540.152	29%
	Basılı Evrak Malzeme	₺990.459	₺1.086.086	₺842.507	₺1.397.259	₺1.038.273	₺1.119.883	8%
	Danışmanlık	₺135.300	₺133.510	₺136.344	₺139.507	₺134.405	₺137.926	3%
	Danışmanlık Hukuk	₺120.200	₺1.961.607	₺75.051	₺2.083.752	₺1.040.904	₺1.079.402	4%
	Medikal Olmayan Sarf Malzeme	₺45.300	₺67.085	₺229.472	₺289.300	₺56.193	₺259.386	362%
	Ver Resmi Harçlar	₺99.100	₺103.898	₺65.206	₺68.381	₺101.499	₺66.794	-34%
	Merkezi Pazarlama Katılım	₺1.584.664	₺1.767.463	₺920.553	₺968.886	₺1.676.064	₺944.720	-44%
	Merkezi Katılım	₺3.980.100	₺4.179.830	₺5.163.883	₺6.790.713	₺4.079.965	₺5.977.298	47%
Geçmiş Dönem Düzeltme	₺6.013.155	₺3.437.541	-₺46.304	-₺3.671.202	₺4.725.348	-₺1.858.753	-139%	
Kesinti İade	₺899.732	₺348.285	₺1.942.280	₺3.379.863	₺624.009	₺2.661.072	326%	
Ara Toplam		₺21.989.761	₺20.486.770	₺18.211.081	₺29.644.012	₺21.238.266	₺23.927.547	13%
Genel Toplam		₺159.791.259	₺169.182.605	₺168.640.099	₺258.875.331	₺164.486.932	₺213.757.715	30%

Tablo 4.82 Gider Değişim Tablosu nominal bulgularında görüldüğü üzere (E) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- İlaç Sarf (IS) Giderlerinde %21 artış
- İK Giderlerinde %13 artış
- Doktor Giderlerinde %21 artış
- Dış Medikal Giderlerinde %352 artış
- Bakım Onarım Giderlerinde % 46 artış
- Enerji Giderlerinde %32 artış
- Haberleşme ve İletişim Giderlerinde %64 artış
- Dış Alım Destek Hizmetler Giderlerinde %25 artış
- Pazarlama Giderlerinde %349 artış
- Diğer Detay Giderlerinde %13 artış
- Toplam Giderlerinde %30 artış olduğu görülmüştür.

Gider kalemleri içerisindeki en fazla artış Dış Medikal Gider, Pazarlama, Haberleşme, Enerji Dış Alım Destek Hizmetleri Giderleri kalemlerinde olmuştur. Gideri azalan kalem görülmemiştir.

Tablo 4.83 Hizmet Gideri Reel Değişim Tablosu (E Hastanesi)

GİDER KALEMİ	İÇERİK	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Gider	2020-2021 Ortalama Gider	Değişim Oranı
İlaç Sarf (İs) Gider		₺29.415.227	₺26.853.430	₺24.801.773	₺26.681.355	₺28.134.329	₺25.741.564	-9%
İK Gider		₺36.710.381	₺33.078.705	₺27.583.554	₺31.717.437	₺34.894.543	₺29.650.495	-15%
Doktor Gider		₺56.167.317	₺50.059.723	₺45.397.552	₺51.903.621	₺53.113.520	₺48.650.587	-8%
Dış Medikal Gider		₺2.972.395	₺3.372.392	₺3.353.818	₺17.330.188	₺3.172.394	₺10.342.003	226%
Bakım Onarım	Biyomedikal Teknik Bilgi Sistemleri	₺3.025.523	₺3.331.456	₺2.962.701	₺4.060.325	₺3.178.489	₺3.511.513	10%
Enerji Giderleri	Elektrik Yakıt Su Gaz	₺4.905.583	₺5.062.814	₺4.419.803	₺5.512.630	₺4.984.198	₺4.966.216	0%
Haberleşme Ve İletişim	Bilgi Sistemleri	₺346.450	₺323.150	₺397.590	₺433.610	₺334.800	₺415.600	24%
Dış Alım Destek Hizmetleri	Temizlik, Yemek, Çamaşır, Hasta Odası, Ambulans Kargo,	₺3.593.137	₺4.391.965	₺3.644.512	₺4.001.392	₺3.992.551	₺3.822.952	-4%
Pazarlama	Pazarlama Sponsorluk	₺47.650	₺25.493	-₺486.513	-₺593.857	₺36.572	-₺540.185	-1577%
	Pazarlama Giderleri	₺195.400	₺228.746	₺106.421	₺107.443	₺212.073	₺106.932	-50%
	Diğer Yurtdışı Giderleri	₺344.670	₺2.511.780	₺4.149.201	₺8.301.664	₺1.428.225	₺6.225.432	336%
	Pazarlama İş Geliştirme	₺65.445	₺41.593	₺456.844	₺50.326	₺53.519	₺253.585	374%
	AK Giderleri	₺12.320	₺19.478	₺5.460	₺52.376	₺15.899	₺28.918	82%
Ara Toplam		₺665.485	₺2.827.090	₺4.231.413	₺7.917.951	₺1.746.288	₺6.074.682	248%
Diğer Giderler Detay	Kira Bina	₺5.591.586	₺4.973.697	₺4.696.572	₺8.094.219	₺5.282.642	₺6.395.396	21%
	Diğer Çeşitli Giderler	₺976.400	₺679.593	₺1.059.563	₺1.563.023	₺827.997	₺1.311.293	58%
	SGK Kesinti Ceza	₺323.445	-₺222.763	₺8.529	₺1.156.507	₺50.341	₺582.518	1057%
	Sigorta	₺1.230.320	₺1.005.529	₺1.131.368	₺1.058.968	₺1.117.924	₺1.095.168	-2%
	Basılı Evrak Malzeme	₺990.459	₺944.423	₺654.120	₺911.621	₺967.441	₺782.870	-19%
	Danışmanlık	₺135.300	₺116.096	₺105.857	₺91.019	₺125.698	₺98.438	-22%
	Danışmanlık Hukuk	₺120.200	₺1.705.745	₺58.269	₺1.359.513	₺912.973	₺708.891	-22%
	Medikal Olmayan Sarf Malzeme	₺45.300	₺58.335	₺178.161	₺188.749	₺51.817	₺183.455	254%
	Ver Resmi Harçlar	₺99.100	₺90.346	₺50.626	₺44.614	₺94.723	₺47.620	-50%
	Merkezi Pazarlama Katılım	₺1.584.664	₺1.536.924	₺714.715	₺632.135	₺1.560.794	₺673.425	-57%
	Merkezi Katılım	₺3.980.100	₺3.634.635	₺4.009.226	₺4.430.498	₺3.807.367	₺4.219.862	11%
	Geçmiş Dönem Düzeltme	₺6.013.155	₺2.989.166	-₺35.950	-₺2.395.220	₺4.501.161	-₺1.215.585	-127%
	Kesinti İade	₺899.732	₺302.857	₺1.507.981	₺2.205.141	₺601.294	₺1.856.561	209%
	Ara Toplam		₺21.989.761	₺17.814.583	₺14.139.038	₺19.340.788	₺19.902.172	₺16.739.913
GENEL TOPLAM		₺159.791.259	₺147.115.309	₺130.931.754	₺168.899.297	₺153.453.284	₺149.915.526	-2%

Tablo 4.83 Hizmet Gideri Reel Değişim Tablosunda görüldüğü üzere (E) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- İlaç Sarf (IS) Giderlerinde %9 azalış
- İK Giderlerinde %15 azalış
- Doktor Giderlerinde %8 azalış
- Dış Medikal Giderlerinde %226 artış
- Bakım Onarım Giderlerinde %10 artış
- Enerji Giderlerinde %0 değişim
- Haberleşme ve İletişim Giderlerinde %24 artış
- Dış Alım Destek Hizmetler Giderlerinde %4 azalış
- Pazarlama Giderlerinde %82 artış
- Diğer Detay Giderlerinde %16 azalış
- Toplam Giderlerinde %2 azalış olduğu görülmüştür.

Tablo 4.84 Nominal Gider Özet Değişim Tablosu (E Hastanesi)

Gider Kalemi	2018	2019	2020	2021
İlaç Sarf (İS) Gider	₺29.415.227	₺30.881.445	₺31.944.684	₺40.895.047
İK Gider	₺36.710.381	₺38.040.511	₺35.527.617	₺48.613.950
Doktor Gider	₺56.167.317	₺57.568.681	₺58.472.047	₺79.553.718
Dış Medikal Gider	₺2.972.395	₺3.878.251	₺4.319.717	₺26.562.326
Bakım Onarım	₺3.025.523	₺3.831.174	₺3.815.959	₺6.223.341
Enerji Giderleri	₺4.905.583	₺5.822.236	₺5.692.706	₺8.449.318
Haberleşme-İletişim	₺346.450	₺371.623	₺512.096	₺664.603
Dış Alım Destek Hizmetleri	₺3.593.137	₺5.050.760	₺4.694.132	₺6.133.014
Pazarlama	₺665.485	₺3.251.154	₺5.450.060	₺12.136.002
Diğer Giderler Detay	₺21.989.761	₺20.486.770	₺18.211.081	₺29.644.012
Genel Toplam	₺159.791.259	₺169.182.605	₺168.640.099	₺258.875.331

Tablo 4.84 Nominal Gider Değişim Tablosu (E Hastanesi) bulgularında görüldüğü üzere İlaç Sarf (IS) Nominal Gideri 2018-2021 yılları arasında düzenli artış göstererek 29.415.227 TL'den 2021 yılında 40.895.047 TL'ye çıkmıştır. İK Nominal Gideri 2018 yılında 36.710.381 TL iken 2021 yılında 48.613.950 TL'ye ulaşmıştır. Doktor Nominal Gideri 2018 yılında 56.167.317 TL'den 2021 yılında 79.553.718 TL'ye çıkmıştır. Dış Medikal Gideri 2018 yılında 2.972.395 TL'den

2021 yılında 26.562.326 TL'ye ulaşmıştır. Bakım Onarım Nominal Giderleri 2018 yılında 3.025.523 TL iken 2021 yılında 6.223.341 TL'ye ulaşmıştır. Enerji Nominal Giderlerinin 2018 yılında 4.905.583 TL'den 2021 yılında 8.449.318 TL'ye çıktığı görülmektedir. Diğer Nominal Giderler 21.989.761 TL'den 29.644.012 TL'ye çıkmıştır. Nominal Toplam Gider 2018 yılında 159.791.259 TL, 2019 yılında 169.182.605 TL, 2020 yılında 168.640.099 TL ve 2021 yılında 258.875.331 TL'ye çıkmıştır.

Tablo 4.85 Reel Gider Özet Değişim Tablosu (E Hastanesi)

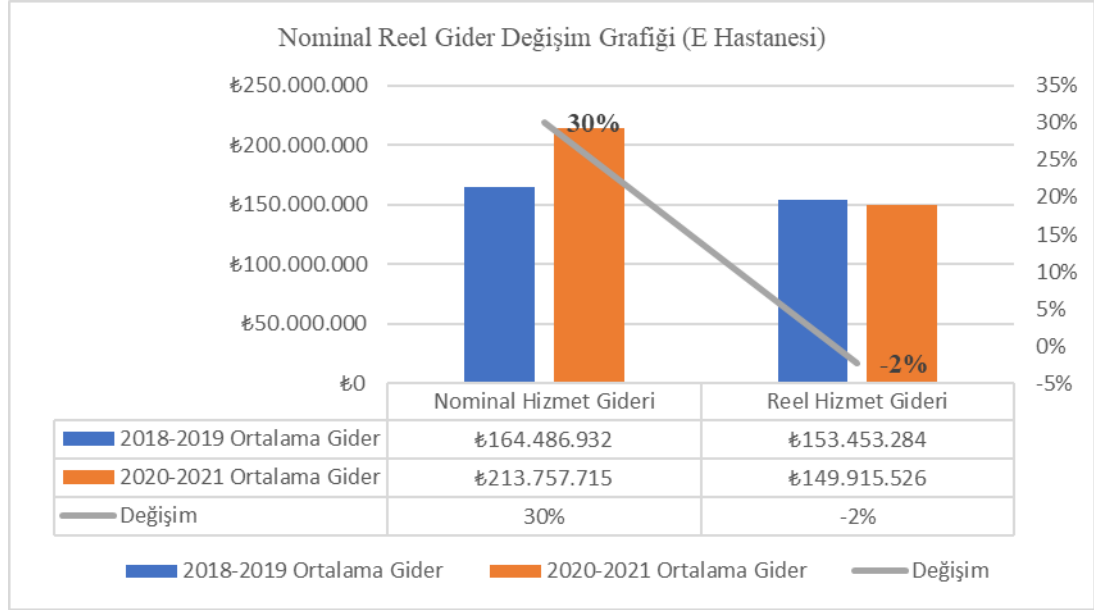
Gider Kalemi	2018	2019	2020	2021
İlaç Sarf (İS) Gider	₺29.415.227	₺26.853.430	₺24.801.773	₺26.681.355
İK Gider	₺36.710.381	₺33.078.705	₺27.583.554	₺31.717.437
Doktor Gider	₺56.167.317	₺50.059.723	₺45.397.552	₺51.903.621
Dış Medikal Gider	₺2.972.395	₺3.372.392	₺3.353.818	₺17.330.188
Bakım Onarım	₺3.025.523	₺3.331.456	₺2.962.701	₺4.060.325
Enerji Giderleri	₺4.905.583	₺5.062.814	₺4.419.803	₺5.512.630
Haberleşme-İletişim	₺346.450	₺323.150	₺397.590	₺433.610
Dış Alım Destek Hizmetleri	₺3.593.137	₺4.391.965	₺3.644.512	₺4.001.392
Pazarlama	₺665.485	₺2.827.090	₺4.231.413	₺7.917.951
Diğer Giderler Detay	₺21.989.761	₺17.814.583	₺14.139.038	₺19.340.788
Genel Toplam	₺159.791.259	₺147.115.309	₺130.931.754	₺168.899.297

Tablo 4.85 (E) Hastanesi Reel Gider Tablosu verileri incelendiğinde İlaç Sarf (İS) Reel Gideri 2018-2021 yılları arasında 29.415.227 TL'den 2021 yılında 26.681.355 TL'ye düşmüştür. İK Reel Gideri 2018 yılında 36.710.381 TL iken 2021 yılında 31.717.437 TL'ye düşmüştür. Doktor Reel Gideri 2018 yılında 56.167.317 TL iken 2021 yılında yakın seviyede kalarak 51.903.621 TL olmuştur. Dış Medikal Reel Gideri 2018 yılında 2.972.395 TL'den 2021 yılında 17.330.188 TL'ye çıkmıştır. Bakım Onarım Reel Giderleri 2018 yılında 3.025.523 TL iken 2021 yılında 4.060.325 TL'ye çıkmıştır. Enerji Reel Giderlerinin 2018 yılında 4.905.583 TL'den 2021 yılında 5.512.630 TL'ye çıktığı görülmektedir. Diğer Reel Giderler 21.989.761 TL'den 19.340.788 TL'ye düşmüştür. Reel Toplam Gider 2018 yılında 159.791.259 TL, 2019 yılında 147.115.309 TL, 2020 yılında 130.931.754 TL ve 2021 yılında 168.899.297 TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4.86 Nominal-Reel Gider Değişim Tablosu (E Hastanesi)

Gider Türü	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Gider	2020-2021 Ortalama Gider	Değişim
Nominal Hizmet Gideri	₺159.791.259	₺169.182.605	₺168.640.099	₺258.875.331	₺164.486.932	₺213.757.715	30%
Reel Hizmet Gideri	₺159.791.259	₺147.115.309	₺130.931.754	₺168.899.297	₺153.453.284	₺149.915.526	-2%

Grafik 4.46 Nominal- Reel Gider Değişim Grafiği (E Hastanesi)

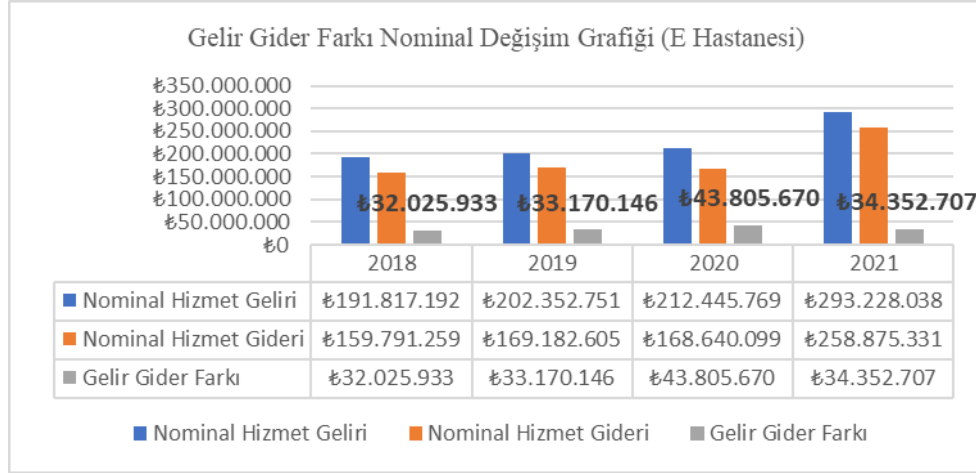

Tablo 4.86 Nominal Reel Gider Değişim Tablosu (E Hastanesi) ve Grafik 4.46 Nominal- Reel Gider Değişim Grafiği (E Hastanesi) incelendiğinde pandemi öncesi dönem olan 2018-2019 yıl ortalaması Nominal Gideri 164.486.932 TL iken aynı dönemin Reel Gideri 153.453.284 TL olmuştur. Pandemi dönemi olan 2020-2021 yıl ortalaması Nominal Gideri 213.757.715 TL iken Reel Gideri 140.915.526 TL gerçekleşmiştir. Tabloda görüldüğü üzere Pandemi Öncesi dönem ve Pandemi Dönemi Nominal Değişim Oranı %30 artış iken Reel Değişim Oranı ise %2 azalış şeklinde ortaya çıkmıştır.

Tablo 4.87 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Tablosu (E Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021
Nominal Hizmet Geliri	₺191.817.192	₺202.352.751	₺212.445.769	₺293.228.038
Nominal Hizmet Gideri	₺159.791.259	₺169.182.605	₺168.640.099	₺258.875.331
Gelir Gider Farkı	₺32.025.933	₺33.170.146	₺43.805.670	₺34.352.707

Grafik 4.47 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Grafiği (E Hastanesi)

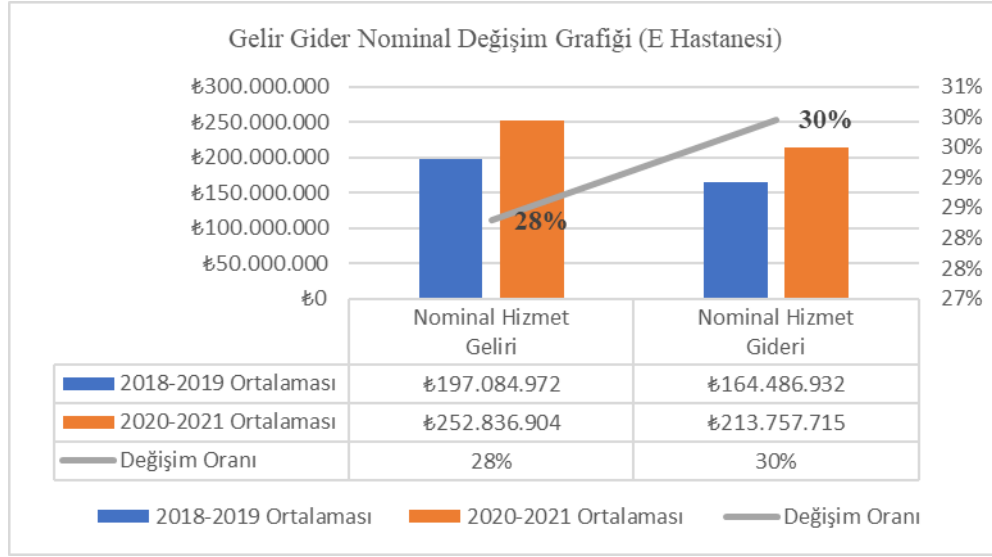

Tablo 4.87 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Tablosu ve Grafik 4.47 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Grafiğinde E Hastanesinin yıllara göre toplam nominal gelir ve gider tutarları gösterilmiştir. E Hastanesinin; 2018 yılında toplam nominal hizmet geliri 191.817.192 TL iken toplam nominal hizmet gideri 159.791.259 TL olarak ve gelir gider farkı 32.025.933 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2019 yılında toplam nominal hizmet geliri 202.352.751 TL iken toplam nominal hizmet gideri 169.182.605 TL olarak ve gelir gider farkı 33.170.146 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2020 yılında toplam nominal hizmet geliri 212.445.769 TL iken toplam nominal hizmet gideri 168.640.099 TL olarak ve gelir gider farkı 43.805.670 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2021 yılında ise toplam nominal hizmet geliri 293.228.038 TL iken toplam nominal hizmet gideri 258.875.331 TL olarak ve gelir gider farkı 34.352.707 TL kar olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.88 Gelir Gider Nominal Değişim Tablosu (E Hastanesi)

	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı
Nominal Hizmet Geliri	₺197.084.972	₺252.836.904	28%
Nominal Hizmet Gideri	₺164.486.932	₺213.757.715	30%

Grafik 4.48 Gelir Gider Nominal Değişim Grafiği (E Hastanesi)

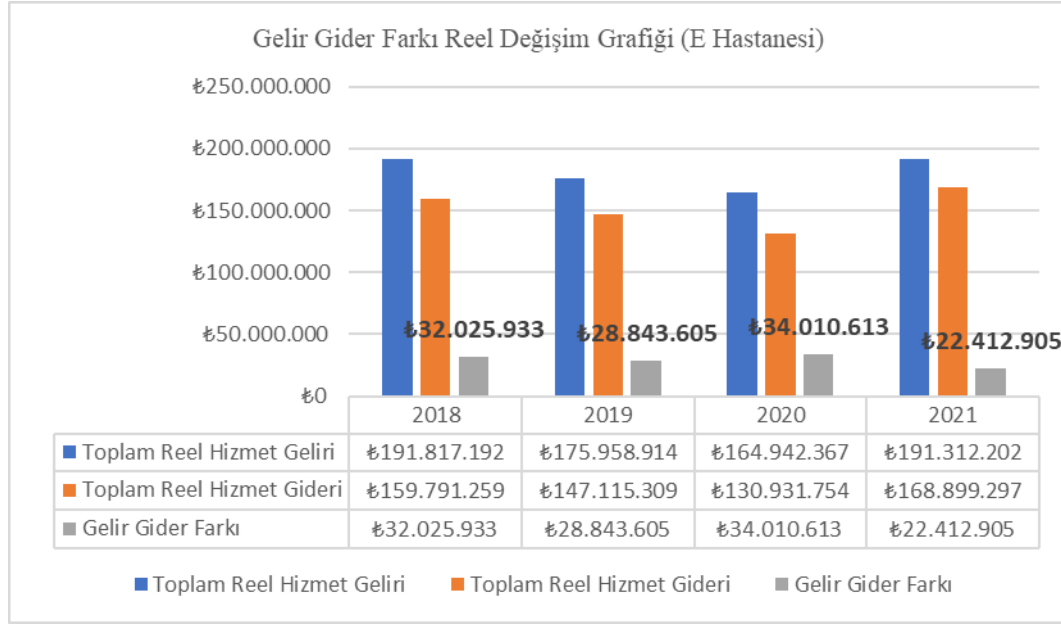

Tablo 4.88 Gelir Gider Nominal Değişim Oranı Tablosu (E Hastanesi) ve Grafik 4.48 Gelir Gider Nominal Değişim Grafiğinde pandemi öncesi dönem ve pandemi döneminin nominal toplam gelir ve gider verilerini içermektedir. E Hastanesi için Nominal hizmet geliri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemde 197.084.972 TL iken 2020-2021 pandemi döneminde 252.836.904 TL'ye çıkmış ve nominal gelir artış oranı %28 olarak bulunmuştur. E Hastanesi Nominal Hizmet Gideri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönem için 164.486.932 TL iken 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 213.757.915 TL olmuştur ve nominal gider artış oranı %30 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.89 Gelir Gider Reel Değişim Tablosu (E Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021
Toplam Reel Hizmet Geliri	₺191.817.192	₺175.958.914	₺164.942.367	₺191.312.202
Toplam Reel Hizmet Gideri	₺159.791.259	₺147.115.309	₺130.931.754	₺168.899.297
Gelir Gider Farkı	₺32.025.933	₺28.843.605	₺34.010.613	₺22.412.905

Grafik 4.49 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Grafiği (E Hastanesi)

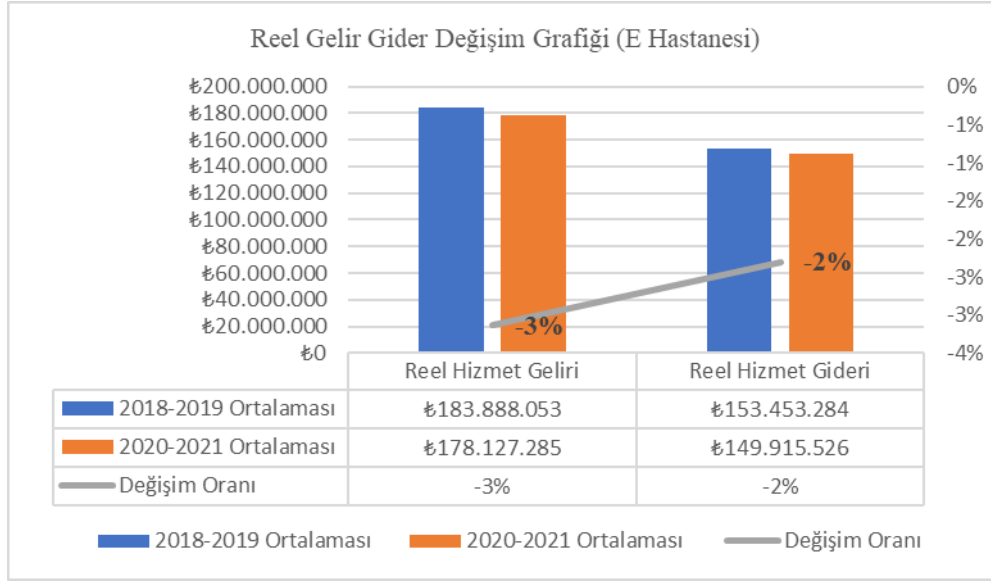

Tablo 4.89 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Tablosu ve Grafik4.49 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Grafiğinde E Hastanesinin yıllara göre toplam reel gelir ve gider tutarları gösterilmiştir. E Hastanesinin; 2018 yılında toplam reel hizmet geliri 191.817.192 TL iken toplam reel hizmet gideri 159.791.259 TL olarak ve gelir gider farkı 32.025.933 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2019 yılında toplam reel hizmet geliri 175.958.914 TL iken toplam reel hizmet gideri 147.115.309 TL olarak ve gelir gider farkı 28.843.605 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2020 yılında toplam reel hizmet geliri 164.942.367 TL iken toplam reel hizmet gideri 130.931.754 TL olarak ve gelir gider farkı 34.010.613 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2021 yılında ise toplam reel hizmet geliri 191.312.202 TL iken toplam reel hizmet gideri 168.899.297 TL olarak ve gelir gider farkı 22.412.905 TL kar olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.90 Gelir Gider Reel Değişim Tablosu (E Hastanesi)

	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı
Reel Hizmet Geliri	₺183.888.053	₺178.127.285	-3%
Reel Hizmet Gideri	₺153.453.284	₺149.915.526	-2%

Grafik 4.50 Reel Gelir Gider Değişim Grafiği (E Hastanesi)

Tablo 4.90 Gelir Gider Reel Değişim Tablosu (E Hastanesi) ve Grafik 4.50 Reel Gelir Gider Değişim Grafiği pandemi öncesi dönem ve pandemi döneminin reel toplam gelir ve gider verilerini içermektedir. E Hastanesi için reel hizmet geliri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemde 183.888.053 TL iken 2020-2021 pandemi döneminde 178.127.285 TL'ye düşmüş ve reel gelir düşüş oranı %3 olarak bulunmuştur. E Hastanesi Reel Hizmet Gideri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönem için 153.453.284 TL iken 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 149.915.526 TL'ye düşmüş ve reel gider azalış oranı %2 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.91 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (F Hastanesi)

	DÖNEM/2018	DÖNEM/2019	DÖNEM/2020	DÖNEM/2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	DEĞİŞİM	
AYAKTAN HİZMETLER	Ayaktan Hizmet Geliri	₺48.717.955	₺54.594.422	₺55.327.268	₺92.226.829	₺51.656.189	₺73.777.049	42,8%
	Muayene Sayısı (Acil Hariç)	225.804	229.053	187.017	237.896	227.429	212.457	-6,6%
	Muayene (Acil Hariç) Hizmet Geliri	₺41.959.863	₺47.930.023	₺49.251.072	₺83.644.594	₺44.944.943	₺66.447.833	47,8%
	Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺185	₺209	₺270	₺350	₺197	₺310	57,4%
YATAN HİZMETLER	Yatan Hizmet Geliri	₺40.065.823	₺40.454.225	₺42.106.722	₺58.566.578	₺40.260.024	₺50.336.650	25,0%
	Yatan Hasta Toplam Sayı	39.071	36.423	34.827	42.430	37.747	38.629	2,3%
	Yatan Günübürlük (İşlem Tedavi) Hasta Sayısı	27.527	24.722	23.739	29.916	26.125	26.828	2,7%
	Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Hizmet Geliri	₺8.043.932	₺9.195.943	₺10.293.284	₺17.312.730	₺8.619.938	₺13.803.007	60,1%
	Yatan Günübürlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺1.455	₺1.636	₺1.773	₺1.985	₺1.546	₺1.879	21,6%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı	5.249	4.347	3.769	4.938	4.798	4.354	-9,3%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Hizmet Geliri	₺19.411.566	₺18.230.444	₺16.952.078	₺23.479.333	₺18.821.005	₺20.215.706	7,4%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺3.708	₺4.222	₺4.472	₺4.943	₺3.965	₺4.708	18,7%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Sayısı	6.295	7.354	7.319	7.576	6.825	7.448	9,1%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Hizmet Geliri	₺12.610.325	₺13.027.838	₺14.861.360	₺17.774.515	₺12.819.082	₺16.317.938	27,3%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺2.007	₺1.820	₺2.106	₺2.377	₺1.914	₺2.242	17,1%	
TOPLAM HİZMET GELİRİ	₺88.783.778	₺95.048.647	₺97.433.990	₺150.793.407	₺91.916.213	₺124.113.699	35,0%	

Tablo 4.91 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu bulguları incelendiğinde (F) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- Ayaktan hizmet (Acil hizmetler hariç) sayıları %6,6 azalırken; muayene ortalama geliri %57,4 ve muayene hizmet geliri %47,8 ve ayaktan toplam hizmet geliri % 42,8 artmıştır.

- Yatan Hizmetler gelirlerinde yatan hasta toplam hizmet sayısı %2,3 ve yatan hasta toplam hizmet geliri %25 artmıştır.

- Yatan Hasta Günübirlük Hasta Sayısı %2,7 ve Yatan Hasta Tedavi Müdahale Sayısı % 9,1 artarken Yatan Hasta Cerrahi Sayısı %9,3 düşmüş artmıştır.

- Yatan Hasta Günübirlük Hizmet Geliri %60,1 Yatan Hasta Cerrahi Hizmet Geliri %7,4 Yatan Hasta Tedavi Müdahale Hizmet Geliri % 27,3 olmak üzere her üç kaleme de gelirler artmıştır.

- Yatan Hasta Günübirlük Ortalama Geliri %21,6 Yatan Hasta Cerrahi Ortalama Geliri %18,7 Yatan Hasta Tedavi Müdahale Ortalama Geliri % 17,1 olmak üzere ortalama gelirler artmıştır.

- Toplam Hizmet Gelirlerinde ise pandemi öncesi dönem olan 2018-2019 yıllık gelir ortalama geliri 91.916.213 TL iken pandemi sonrası 2019-2020 yıllık gelir ortalaması 124.113.699 TL'ye yükselmiştir. Nominal gelir artış oranı % 35 olarak tespit edilmiştir.

Hasta Geliş Tipine Göre Nominal veriler incelendiğine Acil hariç muayene sayısı %6,6 ve Yatan Hasta (Cerrahi) sayısı %9,3 düşerken; günübirlük ve tedavi amaçlı yatan hasta sayılarının arttığı görülmektedir. Ayaktan ve Yatan tüm hizmetler için toplam gelirler ve ortalama gelirler de artış olduğu görülmektedir. Toplam Hizmet Gelirinde ki artış oranı %35 olarak ortaya çıkmıştır.

Tablo 4.92 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (F Hastanesi)

		1	1,15	1,12	1,19			
		Reel Dönüşüm Katsayısı	1,15	1,29	1,53			
		DÖNEM/2018	DÖNEM/2019	DÖNEM/2020	DÖNEM/2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	DEĞİŞİM
AYAKTAN HİZMETLER	Ayaktan Hizmet Geliri	₺48.717.955	₺47.473.410	₺42.955.953	₺60.172.001	₺48.095.683	₺51.563.977	7,2%
	Muayene Sayısı (Acil Hariç)	225.804	229.053	187.017	237.896	227.429	212.457	-6,6%
	Muayene (Acil Hariç) Hizmet Geliri	₺41.959.863	₺41.678.281	₺38.238.410	₺54.572.651	₺41.819.072	₺46.405.531	11,0%
	Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺185	₺182	₺210	₺228	₺183	₺219	19,4%
YATAN HİZMETLER	Yatan Hizmet Geliri	₺40.065.823	₺35.177.587	₺32.691.554	₺38.210.879	₺37.621.705	₺35.451.217	-5,8%
	Yatan Hasta Toplam Sayı	39.071	36.423	34.827	42.430	37.747	38.629	2,3%
	Yatan Gününbirlik (İşlem Tedavi) Hasta Sayısı	27.527	24.722	23.739	29.916	26.125	26.828	2,7%
	Yatan Gününbirlik (İşlem+Tedavi) Hizmet Geliri	₺8.043.932	₺7.996.472	₺7.991.680	₺11.295.429	₺8.020.202	₺9.643.555	20,2%
	Yatan Gününbirlik (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺1.455	₺1.423	₺1.377	₺1.295	₺1.439	₺1.336	-7,2%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı	5.249	4.347	3.769	4.938	4.798	4.354	-9,3%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Hizmet Geliri	₺19.411.566	₺15.852.560	₺13.161.551	₺15.318.736	₺17.632.063	₺14.240.144	-19,2%
	Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺3.708	₺3.671	₺3.472	₺3.225	₺3.690	₺3.349	-9,2%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Sayısı	6.295	7.354	7.319	7.576	6.825	7.448	9,1%
	Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Hizmet Geliri	₺12.610.325	₺11.328.555	₺11.538.323	₺11.596.714	₺11.969.440	₺11.567.518	-3,4%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺2.007	₺1.583	₺1.635	₺1.551	₺1.795	₺1.593	-11,2%	
TOPLAM HİZMET GELİRİ	₺88.783.778	₺82.650.997	₺75.647.508	₺98.382.879	₺85.717.388	₺87.015.194	1,5%	

Tablo 4.92 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (F Hastanesi) bulguları incelendiğinde çalışmanın yöntem kısmında da bahsedildiği gibi 2018 yılı baz alınarak 2019, 2020 ve 2021 yıllarının verilerini enflasyondan arındırmak için Reel dönüşüm katsayısı kullanılmıştır. (F) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- Ayaktan hizmet (Acil hizmetler hariç) sayıları %6,6 azalırken; muayene ortalama geliri %19,4 ve muayene hizmet geliri %11 ve ayaktan toplam hizmet geliri %7,2 artmıştır.

- Yatan Hizmetler gelirlerinde yatan hasta toplam hizmet sayısı %2,3 artarken yatan hasta toplam hizmet geliri %5,8 düşmüştür.

- Yatan Hasta Günübirlik Hasta Sayısı %2,7 ve Hasta Tedavi Müdahale Sayısı %9,1 artarken Yatan Hasta Cerrahi Sayısı %9,3 azalmıştır.

- Yatan Hasta Günübirlik Hizmet Geliri %20,2 artarken Yatan Hasta Tedavi Müdahale Hizmet Geliri %3,4 ve Yatan Hasta Cerrahi Hizmet Geliri %19,2 düşmüştür.

- Yatan Hasta Günübirlik Ortalama Geliri %7,2 Yatan Hasta Cerrahi Ortalama Geliri %9,2 ve Yatan Hasta Tedavi Müdahale Ortalama Geliri %11,2 olmak üzere ortalama gelirler düşmüştür.

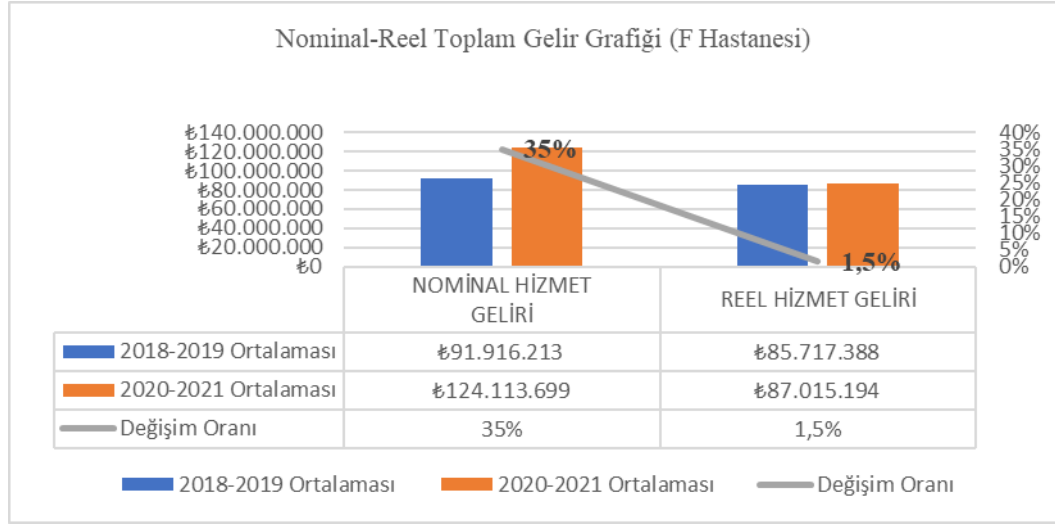
- Toplam Hizmet Gelirlerinde ise pandemi öncesi dönem olan (2018-2019) yıllık gelir ortalaması 85.717.388 TL iken pandemi sonrası (2019-2020) yıllık reel gelir ortalaması 87.015.194 TL'ye yükselmiştir. Gelir artış oranı %1,5 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 4.91 Hasta Geliş Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (F Hastanesi) ve Tablo 4.92 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu karşılaştırıldığında pandemi döneminde pandemi öncesi döneme göre Ayaktan Hizmet Geliri nominal olarak %35 artarken reel olarak %1,5 artmıştır. Yatan Hizmet Geliri nominal olarak %25 artarken reel olarak %5,8 düşmüştür. Yatan Hasta Cerrahi Hizmet Geliri nominal olarak %7,4 artarken reel olarak %19,2 düşmüştür. Toplam Hizmet Geliri nominal olarak %35 artarken reel olarak artışın %1,5 olduğu görülmektedir.

Tablo 4.93 Nominal Reel Gelir Değişim Tablosu (F Hastanesi)

	2018		2019		2020		2021	
	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel
Ayaktan Hizmet Toplam Geliri	₺48.717.955	₺48.717.955	₺54.594.422	₺47.473.410	₺55.327.268	₺42.955.953	₺92.226.829	₺60.172.001
Muayene (Acil Hariç) Hizmet Geliri	₺41.959.863	₺41.959.863	₺47.930.023	₺41.678.281	₺49.251.072	₺38.238.410	₺83.644.594	₺54.572.651
Yatan Hizmet Toplam Geliri	₺40.065.823	₺40.065.823	₺40.454.225	₺35.177.587	₺42.106.722	₺32.691.554	₺58.566.578	₺38.210.879
Yatan Günübirlik (İşlem+Tedavi) Hizmet Geliri	₺8.043.932	₺8.043.932	₺9.195.943	₺7.996.472	₺10.293.284	₺7.991.680	₺17.312.730	₺11.295.429
Yatan Hasta (Cerrahi) Hizmet Geliri	₺19.411.566	₺19.411.566	₺18.230.444	₺15.852.560	₺16.952.078	₺13.161.551	₺23.479.333	₺15.318.736
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Hizmet Geliri	₺12.610.325	₺12.610.325	₺13.027.838	₺11.328.555	₺14.861.360	₺11.538.323	₺17.774.515	₺11.596.714
Toplam Hizmet Geliri	₺88.783.778	₺88.783.778	₺95.048.647	₺82.650.997	₺97.433.990	₺75.647.508	₺150.793.407	₺98.382.879
	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı	
NOMİNAL HİZMET GELİRİ	₺88.783.778	₺95.048.647	₺97.433.990	₺150.793.407	₺91.916.213	₺124.113.699	35,0%	
REEL HİZMET GELİRİ	₺88.783.778	₺82.650.997	₺75.647.508	₺98.382.879	₺85.717.388	₺87.015.194	1,5%	

Grafik 4.51 Nominal-Reel Toplam Gelir Değişim Grafiği (F Hastanesi)

Tablo 4.93 Nominal Reel Gelir Değişim Tablosu (F Hastanesi) bulguları incelendiğinde çalışmanın Gereç ve Yöntem kısmında da belirtildiği gibi 2018 yılı baz yıl alınarak 2019, 2020, 2021 yılları gelirleri enflasyondan arındırılmış ve 2018 yılı satın alma gücü ile reel gelirler yeniden hesaplanmıştır.

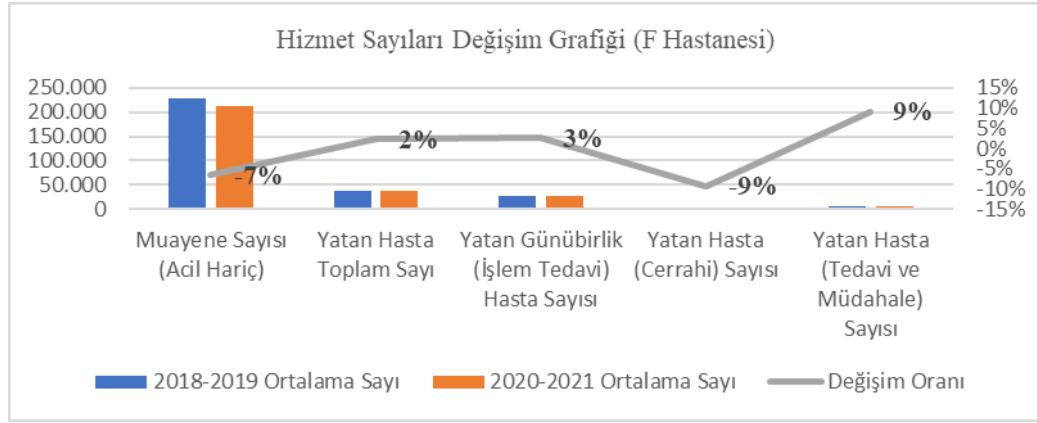
Yıllara göre reel gelirler nominal gelirler ile karşılaştırıldığında 2019 yılı için 95.048.647 TL'den 82.650.997 TL'ye, 2020 yılı için 97.443.990 TL'den 75.647.508 TL'ye ve 2021 yılı için ise 150.793.407 TL'den 98.382.879 TL'ye düşmüştür.

F Hastanesinin Grafik 4.51 Nominal Reel Gelir Değişim Oranı Grafiğinden de görüldüğü gibi Pandemi öncesi dönem (2018-2019) nominal gelir ortalaması 91.916.212 TL iken pandemi döneminde ortalama nominal gelir 124.113.699 TL'ye çıkarak pandemi döneminde nominal gelir artış oranı % 35 olarak tespit edilmiştir. Pandemi öncesi dönem (2018-2019) reel gelir ortalaması 85.717.388 TL iken pandemi döneminde ortalama reel gelir 87.015.194 TL'ye çıkarak pandemi dönemindeki reel gelir artış oranı sadece % 2 olarak tespit edilmiştir. Pandemi öncesi dönem ile pandemi dönemi arasındaki gelir artışının nominal veriler incelendiğinde gelir artışı %35 iken reel veriler incelendiğinde gelir artışının %1,5 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.94 Hizmet Sayıları Değişim Tablosu (F Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Sayı	2020-2021 Ortalama Sayı	Değişim Oranı
Muayene Sayısı (Acil Hariç)	225.804	229.053	187.017	237.896	227.429	212.457	-7%
Yatan Hasta Toplam Sayı	39.071	36.423	34.827	42.430	37.747	38.629	2%
Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Hasta Sayısı	27.527	24.722	23.739	29.916	26.125	26.828	3%
Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı	5.249	4.347	3.769	4.938	4.798	4.354	-9%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Sayısı	6.295	7.354	7.319	7.576	6.825	7.448	9%

Grafik 4.52 Hizmet Sayıları Değişim Grafiği (F Hastanesi)

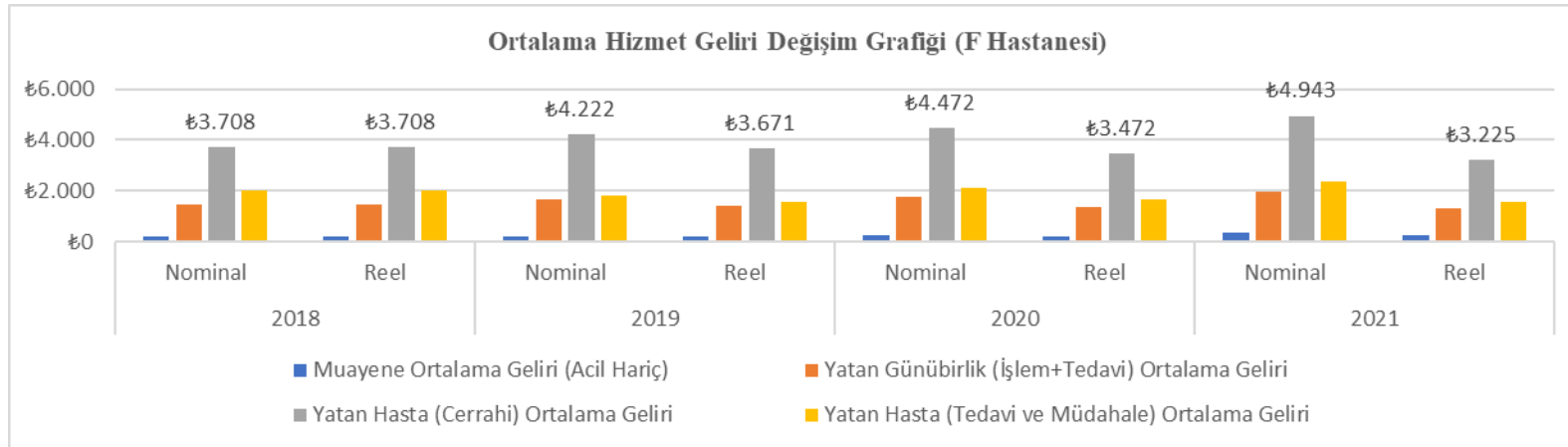

Tablo 4.94 Hizmet Sayıları Değişim Tablosu (F Hastanesi) ve Grafik 4.52 Hizmet Sayıları Değişim Grafiğinde görüldüğü üzere Pandemi döneminde Muayene sayısı (Acil hariç) 227.429'dan 212.457'ye düşmüştür. Yatan Hasta Toplam sayısı ise 37.747'den 38.629'a çıkmıştır. Yatan (Günübirlik (İşlem Tedavi) sayısı pandemi öncesi dönemde 26.125 iken pandemi döneminde yakın bir seyir izleyerek 26.828 olarak bulunmuştur. Yatan hasta cerrahi sayısı ise pandemi öncesi dönemde 4.798 iken pandemi döneminde 4.354 olmuştur. Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Sayısı pandemi öncesi dönem 6.825 iken pandemi döneminde bu sayı 7.448 olarak gerçekleşmiştir. Acil Hariç Muayene sayısı %7 düşmüş, Yatan Hasta Toplam Sayısı %2 artmış, Yatan Günübirlik (işlem tedavi) hasta sayısı %3 artmış, Yatan Hasta (Cerrahi) Sayısı %9 düşmüş ve medikal tedavi amaçlı yatan hasta sayısı %9 artmıştır.

Tablo 4.95 Ortalama Hizmet Geliri Nominal-Reel Değişim Tablosu (F Hastanesi)

	2018		2019		2020		2021	
	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel
Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺185	₺185	₺209	₺182	₺270	₺210	₺350	₺228
Yatan Günübirlük (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺1.455	₺1.455	₺1.636	₺1.423	₺1.773	₺1.377	₺1.985	₺1.295
Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺3.708	₺3.708	₺4.222	₺3.671	₺4.472	₺3.472	₺4.943	₺3.225
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺2.007	₺2.007	₺1.820	₺1.583	₺2.106	₺1.635	₺2.377	₺1.551

Grafik 4.53 Ortalama Hizmet Geliri Nominal Reel Değişim Grafiği (F Hastanesi)

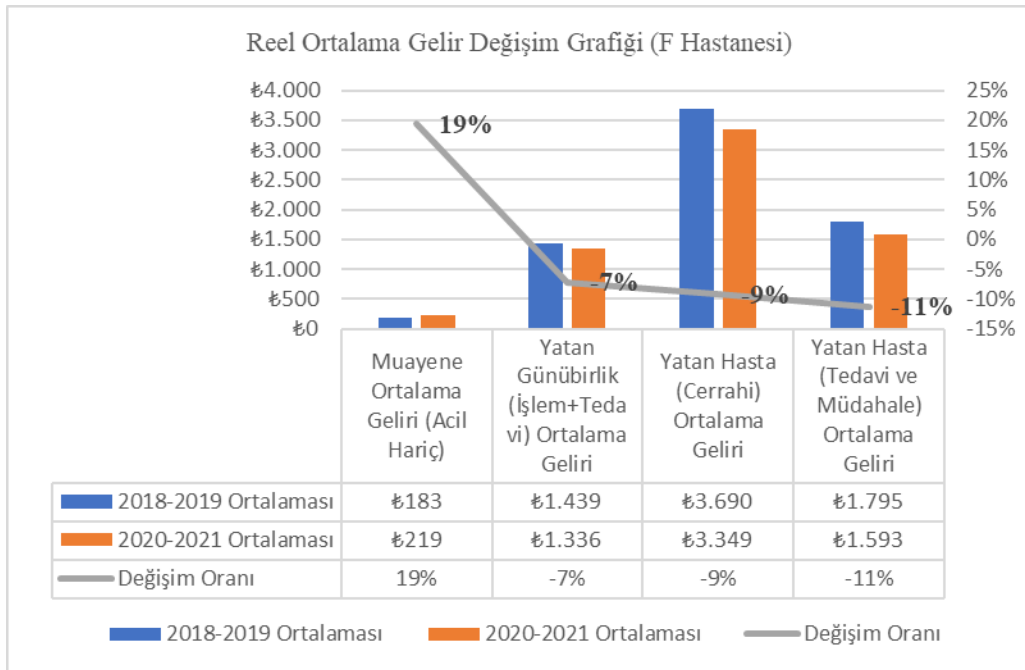
Tablo 4.95 Ortalama Hizmet Geliri Nominal Reel Değişim Tablosu (F Hastanesi) bulgularında görüldüğü gibi; baz yıl olan 2018 yılında nominal/reel ortalama hizmet gelirleri Acil hariç Muayene Ortalama Geliri 185 TL, Yatan (Günübirlik+İşlem) Ortalama Geliri 1.455 TL, Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 3.708 TL ve Yatan Hasta (Tedavi+Müdahale) Ortalama Geliri 2.007 TL'dir. 2019 yılında nominal Muayene Ortalama Geliri 209 TL iken reel Muayene Ortalama Geliri 182 TL, nominal Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 1.636 TL iken reel Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 1.423 TL, nominal Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 4.222 TL iken Reel Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 3.671 TL, nominal Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 1.820 TL iken reel Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 1.583 TL'dir. 2020 yılında nominal Muayene Ortalama Geliri 270 TL iken reel Muayene Ortalama Geliri 210 TL, nominal Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 1.773 TL iken reel Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 1.377 TL, nominal Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 4.472 TL iken reel Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 3.472 TL, nominal Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 2.106 TL iken reel Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 1.635 TL'dir. 2021 yılında da nominal Muayene Ortalama Geliri 350 TL iken reel Muayene Ortalama Geliri 228 TL, nominal Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 1.985 TL iken reel Yatan Günübirlik (İşlem Tedavi) Ortalama Geliri 1.295 TL, nominal Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 4.943 TL iken reel Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 3.2225 TL, nominal Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 2.377 TL iken reel Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri 1.551 TL'dir.

Grafik 4.53 Ortalama Hizmet Geliri Değişim Grafiğinde de görüldüğü üzere Ortalama Gelirleri en yüksek olan gelir kalemi Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliridir. Cerrahi hizmet ortalama gelirini sırasıyla Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama Geliri, Yatan Hasta (Günübirlik+İşlem Tedavi) Geliri ve Muayene Geliri (Acil Hariç) izlemektedir. Grafikte de görüldüğü üzere Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri reel olarak 2018 yılında 3.708 TL, 2019 yılında 3.671 TL, 2020 yılında 3.472 TL ve 2021 yılında 3.225 TL'dir.

Tablo 4.96 Ortalama Gelir Reel Değişim Tablosu (F Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı
Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç)	₺185	₺182	₺210	₺228	₺183	₺219	19%
Yatan Gününbirlik (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri	₺1.455	₺1.423	₺1.377	₺1.295	₺1.439	₺1.336	-7%
Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri	₺3.708	₺3.671	₺3.472	₺3.225	₺3.690	₺3.349	-9%
Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri	₺2.007	₺1.583	₺1.635	₺1.551	₺1.795	₺1.593	-11%

Grafik 4.54 Ortalama Gelir Reel Değişim Grafiği (F Hastanesi)

Tablo 4.96 Ortalama Gelir Reel Değişim Tablosu (F Hastanesi) ve ilgili Grafik 4.54 Ortalama Gelir Reel Değişim Grafiğinde görüldüğü üzere pandemi öncesi dönem ile pandemi dönemi karşılaştırıldığında Muayene Ortalama Geliri (Acil Hariç) 2018-2019 yılları için 183 TL iken 2020-2021 yılları için 219 TL olmuştur ve değişim oranı %19 hesaplanmıştır. Yatan Günübirlik (İşlem+Tedavi) Ortalama Geliri 2018-2019 yılları için 1.439 TL iken 2020-2021 yılları için 1.336 TL olmuştur ve değişim oranı %7 azalmış olarak hesaplanmıştır. Yatan Hasta (Cerrahi) Ortalama Geliri 2018-2019 yılları için 3.690 TL iken 2020-2021 yılları için 3.349 TL olmuştur ve değişim oranı %9 azalmış olarak hesaplanmıştır. Yatan Hasta (Tedavi+Müdahale) Ortalama Geliri 2018-2019 yılları için 1.795 TL iken 2020-2021 yılları için 1.593 TL olmuştur ve değişim oranı %11 azalmış olarak hesaplanmıştır. F Hastanesi için pandemi döneminde pandemi öncesine göre Ortalama Hizmet Geliri artışı sadece %19 oranı ile Muayene Ortalama Gelirinde görülmektedir. Diğer tüm yatan hizmetler kalemlerinde Ortalama Hizmet gelirinde düşüş görülmektedir.

Tablo 4.97 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu (F Hastanesi)

GELİR KALEMLERİ		DÖNEM 2018	DÖNEM 2019	DÖNEM 2020	DÖNEM 2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	DEĞİŞİM
Yurtdışı Hasta	Hizmet Geliri	₺5.449.899	₺7.086.429	₺2.614.780	₺4.384.409	₺6.268.164	₺3.499.595	-44,2%
	Hizmet Gelirine Oranı	6,1%	7,5%	2,7%	4,8%	6,8%	3,8%	-44,9%
SGK	Hizmet Geliri	₺42.800.506	₺40.192.628	₺44.115.016	₺47.903.889	₺41.496.567	₺46.009.453	10,9%
	Hizmet Gelirine Oranı	48,2%	42,3%	45,3%	31,8%	45,3%	38,6%	-14,8%
TSS	Hizmet Geliri	₺17.855.528	₺26.646.220	₺31.581.237	₺62.330.145	₺22.250.874	₺46.955.691	111,0%
	Hizmet Gelirine Oranı	20,1%	28,0%	32,4%	41,3%	24,1%	36,9%	53,2%
ÖSS	Hizmet Geliri	₺4.601.729	₺4.495.023	₺3.334.898	₺12.874.940	₺4.548.376	₺8.104.919	78,2%
	Hizmet Gelirine Oranı	5,2%	4,7%	3,4%	8,5%	5,0%	6,0%	20,7%
AK	Hizmet Geliri	₺8.670.440	₺9.121.311	₺7.306.988	₺9.187.894	₺8.895.876	₺8.247.441	-7,3%
	Hizmet Gelirine Oranı	9,8%	9,6%	7,5%	6,1%	9,7%	6,8%	-29,9%
Cari	Hizmet Geliri	₺10.254.102	₺7.607.324	₺8.481.086	₺14.036.875	₺8.930.713	₺11.258.981	26,1%
	Hizmet Gelirine Oranı	11,5%	8,0%	8,7%	9,3%	9,8%	9,0%	-7,7%

Tablo 4.97 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu bulguları incelendiğinde (F) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi dönemine göre;

- Yurtdışı Hasta hizmet gelirinin %44,2 ve yurtdışı hasta ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirinine oranını %44,9 azaldığı,
- SGK güvencesi ile hizmet alan hastalardan elde edilen gelirin %10,9 arttığı ve SGK'lı hasta gelirinin toplam hizmet gelirinine oranının %14,8 azaldığı,
- Tamamlayıcı Sağlık Sigortalı (TSS) hasta hizmet gelirinin %111 arttığı ve TSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirinine oranını %53,2 arttığı,
- Özel Sağlık Sigortalı (ÖSS) hasta hizmet gelirinin %78,2 ve ÖSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirinine oranını %20,7 arttığı,
- Anlaşmalı Kurumlar (AK) hasta hizmet gelirinin %7,3 ve AK ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirinine oranını %29,9 azaldığı,
- Cepten Ödeme yapan Cari hasta hizmet gelirinin %26,1 arttığı ve cari ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirinine oranını %7,7 azaldığı tespit edilmiştir.

Pandemi döneminde Yurtdışı hasta geliri ve yurtdışı hasta gelirinin toplam hizmet gelirinine oranı düşmüştür. SGK güvencesi ile hizmet alan hastalardan elde edilen gelir artmıştır. Ödeyici tipine göre en fazla gelir artışı %111 ile TSS'li hasta grubu gelirlerindeki artış olmuştur. Anlaşmalı Kurum Gelirinin Hizmet Gelirine oranı ile birlikte AK Hizmet Geliri düşmüştür. Cepten ödeme yapan Cari ödeyici tipleri için hizmet gelirlerinin toplam hizmet gelirinine oranı düşerken Cari hizmet geliri pandemi öncesi döneme göre artış göstermiştir.

Tablo 4.98 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu (F Hastanesi)

Yıllık Tüfe Oranları	1	1,15	1,12	1,19
Reel Dönüşüm Katsayısı		1,15	1,29	1,53

ÖDEYİCİ TİPİ		DÖNEM 2018	DÖNEM 2019	DÖNEM 2020	DÖNEM 2021	2018-2019 Ortalama Gelir	2020-2021 Ortalama Gelir	DEĞİŞİM
Yurtdışı Hasta	Hizmet Geliri	₺5.449.899	₺6.162.112	₺2.030.109	₺2.860.541	₺5.806.006	₺2.445.325	-57,9%
	Hizmet Gelirine Oranı	6,1%	7,5%	2,7%	4,8%	6,8%	3,8%	-44,9%
SGK	Hizmet Geliri	₺42.800.506	₺34.950.111	₺34.250.789	₺31.254.168	₺38.875.309	₺32.752.479	-15,7%
	Hizmet Gelirine Oranı	48,2%	42,3%	45,3%	31,8%	45,3%	38,6%	-14,8%
TSS	Hizmet Geliri	₺17.855.528	₺23.170.626	₺24.519.594	₺40.666.361	₺20.513.077	₺32.592.978	58,9%
	Hizmet Gelirine Oranı	20,1%	28,0%	32,4%	41,3%	24,1%	36,9%	53,2%
ÖSS	Hizmet Geliri	₺4.601.729	₺3.908.716	₺2.589.207	₺8.400.060	₺4.255.222	₺5.494.633	29,1%
	Hizmet Gelirine Oranı	5,2%	4,7%	3,4%	8,5%	5,0%	6,0%	20,7%
AK	Hizmet Geliri	₺8.670.440	₺7.931.575	₺5.673.127	₺5.994.503	₺8.301.007	₺5.833.815	-29,7%
	Hizmet Gelirine Oranı	9,8%	9,6%	7,5%	6,1%	9,7%	6,8%	-29,9%
Cari	Hizmet Geliri	₺10.254.102	₺6.615.064	₺6.584.694	₺9.158.147	₺8.434.583	₺7.871.421	-6,7%
	Hizmet Gelirine Oranı	11,5%	8,0%	8,7%	9,3%	9,8%	9,0%	-7,7%

Tablo 4.98 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu bulguları incelendiğinde (F) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi dönemine göre;

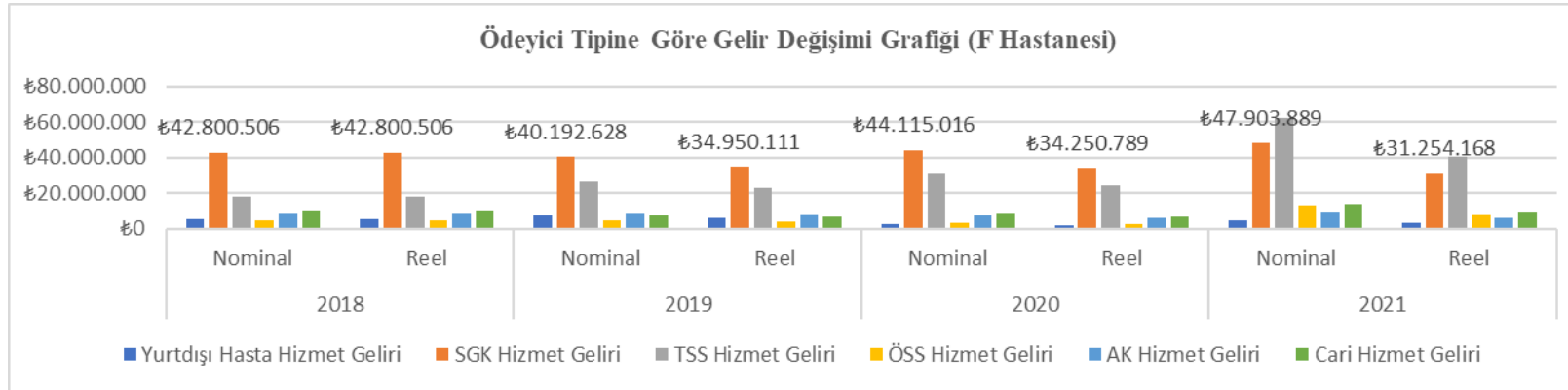
- Yurtdışı Hasta hizmet gelirinin %57,9 ve yurtdışı hasta ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirin oranını %44,9 azaldığı,
- SGK güvencesi ile hizmet alan hastalardan elde edilen gelirin %15,7 ve SGK'lı hasta gelirinin toplam hizmet gelirin oranının %14,8 azaldığı,
- Tamamlayıcı Sağlık Sigortalı (TSS) hasta hizmet gelirinin %58,9 ve TSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirin oranını %53,2 arttırdığı,
- Özel Sağlık Sigortalı (ÖSS) hasta hizmet gelirinin %29,1 ve ÖSS ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirin oranını %22,7 arttırdığı,
- Anlaşmalı Kurumlar (AK) hasta hizmet gelirinin %29,7 ve AK ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirin oranını %29,9 azaldığı,
- Cepten Ödeme yapan Cari hasta hizmet gelirinin %6,7 ve cari ödeyici tipi gelirinin toplam hizmet gelirin oranını %7,7 azaldığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.97 Ödeyici Tipine Göre Nominal Gelir Değişim Tablosu ve Tablo 4.98 Ödeyici Tipine Göre Reel Gelir Değişim Tablosu karşılaştırıldığında pandemi öncesine göre Yurtdışı Hasta Hizmet geliri nominal olarak %44,2 azalırken reel olarak %57,9 azalmıştır. SGK güvencesi ile hizmet alan hastalardan elde edilen gelir nominal olarak %10,9 artarken reel olarak %15,7 azalmıştır. Ödeyici tipine göre reel gelir artışı %58,9 ile Tamamlayıcı Sağlık sigortalı hasta grubu ve %29,1 ile ÖSS'li hasta grubu olmuştur. Anlaşmalı Kurum ve Cepten ödeme yapan Cari ödeyici tipleri için hizmet gelirleri reel olarak düşmüştür.

Tablo 4.99 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Gelir Değişim Tablosu (F Hastanesi)

	2018		2019		2020		2021		2018-2019 Reel Gelir Ortalaması	2020-2021 Reel Gelir Ortalaması	Reel Değişim Oranı
	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel	Nominal	Reel			
Yurtdışı Hasta Hizmet Geliri	₺5.449.899	₺5.449.899	₺7.086.429	₺6.162.112	₺2.614.780	₺2.030.109	₺4.384.409	₺2.860.541	₺6.268.164	₺2.445.325	-61%
SGK Hizmet Geliri	₺42.800.506	₺42.800.506	₺40.192.628	₺34.950.111	₺44.115.016	₺34.250.789	₺47.903.889	₺31.254.168	₺41.496.567	₺32.752.479	-21%
TSS Hizmet Geliri	₺17.855.528	₺17.855.528	₺26.646.220	₺23.170.626	₺31.581.237	₺24.519.594	₺62.330.145	₺40.666.361	₺22.250.874	₺32.592.978	46%
ÖSS Hizmet Geliri	₺4.601.729	₺4.601.729	₺4.495.023	₺3.908.716	₺3.334.898	₺2.589.207	₺12.874.940	₺8.400.060	₺4.548.376	₺5.494.633	21%
AK Hizmet Geliri	₺8.670.440	₺8.670.440	₺9.121.311	₺7.931.575	₺7.306.988	₺5.673.127	₺9.187.894	₺5.994.503	₺8.895.876	₺5.833.815	-34%
Cari Hizmet Geliri	₺10.254.102	₺10.254.102	₺7.607.324	₺6.615.064	₺8.481.086	₺6.584.694	₺14.036.875	₺9.158.147	₺8.930.713	₺7.871.421	-12%

Grafik 4.55 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Değişim Grafiği (F Hastanesi)

Tablo 4.99 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Gelir Değişim Tablosu (F Hastanesi) ve Grafik 4.55 Ödeyici Tipine Göre Nominal Reel Değişim Grafiği (F Hastanesi) 'nde görüldüğü üzere Yurt Dışı Hasta Hizmet Geliri pandemi öncesi dönemde 6.268.164 TL iken pandemi döneminde 2.445.325 TL'ye düşmüştür. SGK Hizmet Geliri pandemi öncesi dönemde 41.496.567 TL iken pandemi döneminde 32.752.479 TL'ye düşmüştür. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Geliri pandemi öncesi dönemde 22.250.874 TL iken pandemi döneminde 32.592.978 TL'ye çıkmıştır. Özel Sağlık Sigortası Hizmet Geliri pandemi öncesi dönemde 4.548.376 TL iken pandemi döneminde 5.494.633 TL'ye çıkmıştır. Anlaşmalı Kurum Hizmet Geliri pandemi öncesi dönemde 8.895.876 TL iken pandemi döneminde 5.833.815 TL'ye düşmüştür. Cepten Ödeme Yapan Cari Hizmet Geliri ise pandemi döneminde 8.930.713 TL iken pandemi döneminde 7.871.421 TL'ye düşmüştür.

Tablo 4.100 Hizmet Gideri Nominal Değişim Tablosu (F Hastanesi)

GİDER KALEMİ	İÇERİK	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Gider	2020-2021 Ortalama Gider	Değişim Oran
İlaç Sarf (İS) Gider		₺7.776.180	₺9.613.865	₺12.778.908	₺17.386.593	₺8.695.023	₺15.082.751	73%
İK Gider		₺17.060.388	₺19.753.602	₺21.115.804	₺29.002.277	₺18.406.995	₺25.059.041	36%
Doktor Gider		₺25.387.705	₺27.327.944	₺27.687.677	₺39.446.953	₺26.357.825	₺33.567.315	27%
Dış Medikal Gider		₺1.396.408	₺2.430.376	₺4.782.689	₺6.953.585	₺1.913.392	₺5.868.137	207%
Bakım Onarım	Biyomedikal Teknik Bilgi Sistemleri	₺1.171.967	₺1.462.698	₺1.848.076	₺3.779.804	₺1.317.333	₺2.813.940	114%
Enerji Giderleri	Elektrik Yakıt, Su Gaz	₺1.807.393	₺2.277.025	₺2.589.490	₺3.458.675	₺2.042.209	₺3.024.083	48%
Haberleşme Ve İletişim	Bilgi Sistemleri	₺68.250	₺70.740	₺126.659	₺172.804	₺69.495	₺149.732	115%
Dış Alım Destek Hizmetleri	Temizlik, Yemek, Çamaşır,	₺2.001.889	₺2.948.007	₺3.192.886	₺4.746.736	₺2.474.948	₺3.969.811	60%
	Pazarlama Sponsorluk	₺1.767	₺1.265	-₺6.073	-₺47.497	₺1.516	-₺26.785	-1867%
Pazarlama	Pazarlama Giderleri	₺13.256	₺285.372	₺104.000	₺104.895	₺149.314	₺104.448	-30%
	Diğer Yurtdışı Giderleri	₺325.600	₺535.706	₺143.973	₺247.548	₺430.653	₺195.761	-55%
	Pazarlama İş Geliştirme	₺235.700	₺722	₺170	₺180	₺118.211	₺175	-100%
	AK Giderleri	₺24.500	₺20.584	₺11.583	₺212.541	₺22.542	₺112.062	397%
Ara Toplam		₺600.823	₺843.649	₺253.653	₺517.667	₺722.236	₺385.660	-47%
	Kira Bina	₺7.160.566	₺8.864.290	₺9.251.528	₺10.938.338	₺8.012.428	₺10.094.933	26%
	Diğer Çeşitli Giderler	₺176.500	₺172.245	₺235.669	₺180.315	₺174.373	₺207.992	19%
	SGK Kesinti Ceza	₺43.500	₺29.364	₺287.337	₺921.180	₺36.432	₺604.259	1559%
	Sigorta	₺297.800	₺325.689	₺377.978	₺546.780	₺311.745	₺462.379	48%
	Basılı Evrak Malzeme	₺376.145	₺483.474	₺388.882	₺566.514	₺429.810	₺477.698	11%
	Danışmanlık	₺4.908	₺12.529	₺28.096	₺7.925	₺8.719	₺18.011	107%
Diğer Giderler Detay	Danışmanlık Hukuk	₺75.300	₺122.292	₺25.970	₺136.937	₺98.796	₺81.454	-18%
	Medikal Olmayan Sarf Malzeme	₺23.218	₺4.914	₺42.507	₺77.270	₺14.066	₺59.889	326%
	Ver Resmi Harçlar	₺18.000	₺19.000	₺18.169	₺24.588	₺18.500	₺21.379	16%
	Merkezi Pazarlama Katılım	₺730.145	₺799.081	₺430.891	₺482.722	₺764.613	₺456.807	-40%
	Merkezi Katılım	₺1.860.320	₺1.910.741	₺2.364.823	₺3.514.209	₺1.885.531	₺2.939.516	56%
	Geçmiş Dönem Düzeltme	₺1.868.995	₺2.493.084	₺3.034.125	₺1.960.003	₺2.181.040	₺2.497.064	14%
	Kesinti İade	₺558.053	₺575.242	₺1.305.336	₺2.368.266	₺566.648	₺1.836.801	224%
Ara Toplam		₺13.193.450	₺15.811.945	₺17.791.311	₺21.725.047	₺14.502.698	₺19.758.179	36%
GENEL TOPLAM		₺70.464.453	₺82.539.851	₺92.167.153	₺127.190.141	₺76.502.152	₺109.678.647	43%

Tablo 4.100 Gider Değişim Tablosu nominal bulgularında görüldüğü üzere (F) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- İlaç Sarf (IS) Giderlerinde %73 artış
- İK Giderlerinde %36 artış
- Doktor Giderlerinde %27 artış
- Dış Medikal Giderlerinde %207 artış
- Bakım Onarım Giderlerinde %114 artış
- Enerji Giderlerinde %48 artış
- Haberleşme ve İletişim Giderlerinde %115 artış
- Dış Alım Destek Hizmetler Giderlerinde %60 artış
- Pazarlama Giderlerinde %47 azalış
- Diğer Detay Giderlerinde %36 artış
- Toplam Giderlerinde %43 artış olduğu görülmüştür.

Gider kalemleri içerisindeki en fazla artış Dış Medikal, Bakım Onarım ve Haberleşme ve İletişim Giderlerinde görülmüştür. İK Giderlerinde Devletin Pandemi önlemleri kapsamında işletmelere sağladığı Kısa Çalışma Ödeneğine rağmen artış %36 olmuştur. Giderleri azalan tek kalemin pazarlama giderleri olduğu görülmektedir.

Tablo 4.101 Hizmet Gideri Reel Değişim Tablosu (F Hastanesi)

GİDER KALEMİ	İÇERİK	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Gider	2020-2021 Ortalama Gider	Değişim Oranı
İlaç Sarf (İS) Gider		₺7.776.180	₺8.359.883	₺9.921.512	₺11.343.620	₺8.068.031	₺10.632.566	32%
İK Gider		₺17.060.388	₺17.177.045	₺16.394.258	₺18.922.097	₺17.118.717	₺17.658.178	3%
Doktor Gider		₺25.387.705	₺23.763.430	₺21.496.644	₺25.736.568	₺24.575.567	₺23.616.606	-4%
Dış Medikal Gider		₺1.396.408	₺2.113.370	₺3.713.268	₺4.536.761	₺1.754.889	₺4.125.015	135%
Bakım Onarım	Biyomedikal Teknik Bilgi Sistemleri	₺1.171.967	₺1.271.911	₺1.434.842	₺2.466.076	₺1.221.939	₺1.950.459	60%
Enerji Giderleri	Elektrik, Yakıt Su, Gaz	₺1.807.393	₺1.980.022	₺2.010.474	₺2.256.560	₺1.893.707	₺2.133.517	13%
Haberleşme Ve İletişim	Bilgi Sistemleri	₺68.250	₺61.513	₺98.338	₺112.743	₺64.882	₺105.541	63%
Dış Alım Destek Hizmetleri	Temizlik, Yemek, Çamaşır, Hasta	₺2.001.889	₺2.563.484	₺2.478.949	₺3.096.936	₺2.282.687	₺2.787.942	22%
	Pazarlama Sponsorluk	₺1.767	₺1.100	-₺4.715	-₺30.989	₺1.434	-₺17.852	-1345%
Pazarlama	Pazarlama Giderleri	₺13.256	₺248.150	₺80.745	₺68.437	₺130.703	₺74.591	-43%
	Diğer Yurtdışı Giderleri	₺325.600	₺465.831	₺111.780	₺161.509	₺395.716	₺136.645	-65%
	Pazarlama İş Geliştirme	₺235.700	₺628	₺132	₺117	₺118.164	₺125	-100%
	AK Giderleri	₺24.500	₺17.899	₺8.993	₺138.669	₺21.200	₺73.831	248%
Ara Toplam		₺600.823	₺733.608	₺196.936	₺337.744	₺667.215	₺267.340	-60%
	Kira Bina	₺7.160.566	₺7.708.078	₺7.182.863	₺7.136.553	₺7.434.322	₺7.159.708	-4%
	Diğer Çeşitli Giderler	₺176.500	₺149.778	₺182.973	₺117.644	₺163.139	₺150.308	-8%
	SGK Kesinti Ceza	₺43.500	₺25.534	₺223.088	₺601.010	₺34.517	₺412.049	1094%
	Sigorta	₺297.800	₺283.208	₺293.461	₺356.738	₺290.504	₺325.100	12%
	Basılı Evrak Malzeme	₺376.145	₺420.412	₺301.927	₺369.613	₺398.279	₺335.770	-16%
	Danışmanlık	₺4.908	₺10.895	₺21.814	₺5.171	₺7.901	₺13.492	71%
Diğer Giderler Detay	Danışmanlık Hukuk	₺75.300	₺106.341	₺20.163	₺89.342	₺90.820	₺54.753	-40%
	Medikal Olmayan Sarf Malzeme	₺23.218	₺4.273	₺33.002	₺50.414	₺13.746	₺41.708	203%
	Ver Resmi Harçlar	₺18.000	₺16.522	₺14.106	₺16.042	₺17.261	₺15.074	-13%
	Merkezi Pazarlama Katılım	₺730.145	₺694.853	₺334.543	₺314.945	₺712.499	₺324.744	-54%
	Merkezi Katılım	₺1.860.320	₺1.661.514	₺1.836.043	₺2.292.793	₺1.760.917	₺2.064.418	17%
	Geçmiş Dönem Düzeltme	₺1.868.995	₺2.167.899	₺2.355.687	₺1.278.774	₺2.018.447	₺1.817.231	-10%
	Kesinti İade	₺558.053	₺500.210	₺1.013.460	₺1.545.139	₺529.132	₺1.279.299	142%
Ara Toplam		₺13.193.450	₺13.749.517	₺13.813.130	₺14.174.179	₺13.471.484	₺13.993.654	4%
Genel Toplam		₺70.464.453	₺71.773.783	₺71.558.349	₺82.983.285	₺71.119.118	₺77.270.817	9%

Tablo 4.101 Hizmet Gideri Reel Değişim Tablosunda görüldüğü üzere (F) Hastanesinin 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemine göre;

- İlaç Sarf (IS) Giderlerinde %32 artış
- İK Giderlerinde %3 artış
- Doktor Giderlerinde %4 azalış
- Dış Medikal Giderlerinde %35 artış
- Bakım Onarım Giderlerinde %60 artış
- Enerji Giderlerinde %13 artış
- Haberleşme ve İletişim Giderlerinde %63 artış
- Dış Alım Destek Hizmetler Giderlerinde %22 artış
- Pazarlama Giderlerinde %60 azalış
- Diğer Detay Giderlerinde %4 artış
- Toplam Giderlerinde %9 artış olduğu görülmüştür.

Gider kalemleri içerisinde reel olarak azalan hizmet kalemleri sadece %4 Doktor Gideri ve %60 Pazarlama Giderleridir.

Tablo 4.102 Nominal Gider Özet Değişim Tablosu (F Hastanesi)

Gider Kalemi	2018	2019	2020	2021
İlaç Sarf (İS) Gider	₺7.776.180	₺9.613.865	₺12.778.908	₺17.386.593
İK Gider	₺17.060.388	₺19.753.602	₺21.115.804	₺29.002.277
Doktor Gider	₺25.387.705	₺27.327.944	₺27.687.677	₺39.446.953
Dış Medikal Gider	₺1.396.408	₺2.430.376	₺4.782.689	₺6.953.585
Bakım Onarım	₺1.171.967	₺1.462.698	₺1.848.076	₺3.779.804
Enerji Giderleri	₺1.807.393	₺2.277.025	₺2.589.490	₺3.458.675
Haberleşme-İletişim	₺68.250	₺70.740	₺126.659	₺172.804
Dış Alım Destek Hizmetleri	₺2.001.889	₺2.948.007	₺3.192.886	₺4.746.736
Pazarlama	₺600.823	₺843.649	₺253.653	₺517.667
Diğer Giderler Detay	₺13.193.450	₺15.811.945	₺17.791.311	₺21.725.047
Genel Toplam	₺70.464.453	₺82.539.851	₺92.167.153	₺127.190.141

Tablo 4.102 Nominal Gider Değişim Tablosu (F Hastanesi) bulgularında görüldüğü üzere İlaç Sarf (IS) Nominal Gideri 2018-2021 yılları arasında düzenli artış göstererek 7.776.180 TL'den 2021 yılında 17.386.593 TL'ye çıkmıştır. İK

Nominal Gideri 2018 yılında 17.060.388 TL iken 2021 yılında 29.002.277 TL'ye ulaşmıştır. Doktor Nominal Gideri 2018 yılında 25.387.705 TL'den 2021 yılında 39.446.953 TL'ye çıkmıştır. Dış Medikal Gideri 2018 yılında 1.396.408 TL'den 2021 yılında 6.953.585 TL'ye ulaşmıştır. Bakım Onarım Nominal Giderleri 2018 yılında 1.171.967 TL iken 2021 yılında 3.779.804 TL'ye ulaşmıştır. Enerji Nominal Giderlerinin 2018 yılında 1.807.393 TL'den 2021 yılında 3.458.675 TL'ye çıktığı görülmektedir. Diğer Nominal Giderler 13.193.450 TL'den 21.725.047 TL'ye çıkmıştır. Nominal Toplam Gider 2018 yılında 70.464.453 TL, 2019 yılında 82.539.851 TL, 2020 yılında 92.162.153 TL ve 2021 yılında 127.190.141 TL'ye çıkmıştır.

Tablo 4.103 Reel Gider Özet Değişim Tablosu (F Hastanesi)

Gider Kalemi	2018	2019	2020	2021
İlaç Sarf (İS) Gider	₺7.776.180	₺8.359.883	₺9.921.512	₺11.343.620
İK Gider	₺17.060.388	₺17.177.045	₺16.394.258	₺18.922.097
Doktor Gider	₺25.387.705	₺23.763.430	₺21.496.644	₺25.736.568
Dış Medikal Gider	₺1.396.408	₺2.113.370	₺3.713.268	₺4.536.761
Bakım Onarım	₺1.171.967	₺1.271.911	₺1.434.842	₺2.466.076
Enerji Giderleri	₺1.807.393	₺1.980.022	₺2.010.474	₺2.256.560
Haberleşme-İletişim	₺68.250	₺61.513	₺98.338	₺112.743
Dış Alım Destek Hizmetleri	₺2.001.889	₺2.563.484	₺2.478.949	₺3.096.936
Pazarlama	₺600.823	₺733.608	₺196.936	₺337.744
Diğer Giderler Detay	₺13.193.450	₺13.749.517	₺13.813.130	₺14.174.179
Genel Toplam	₺70.464.453	₺71.773.783	₺71.558.349	₺82.983.285

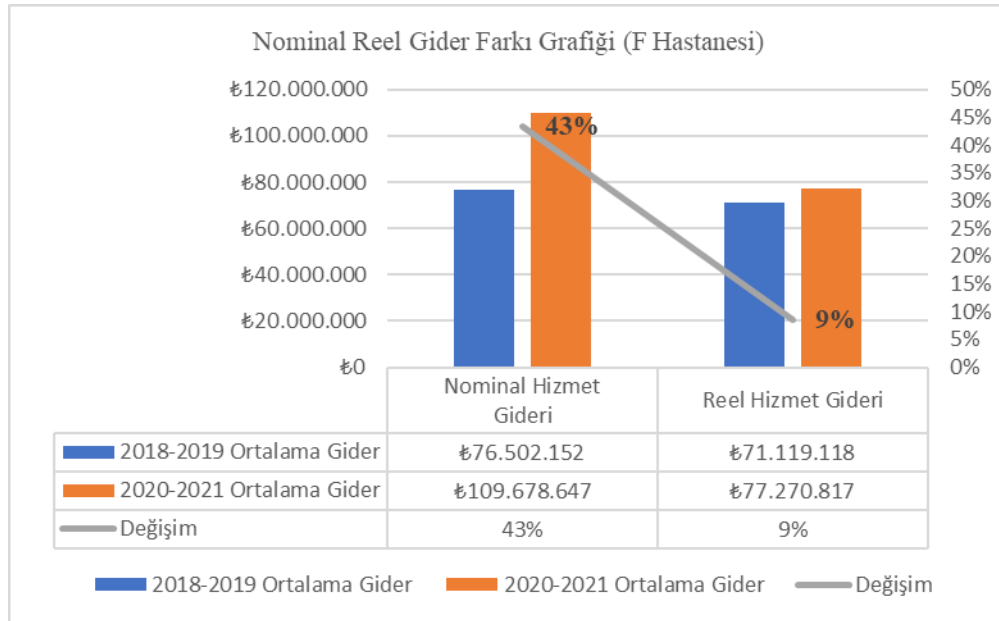
Tablo 4.103 (F) Hastanesi Reel Gider Tablosu verileri incelendiğinde İlaç Sarf (İS) Reel Gideri 2018-2021 yılları arasında düzenli artış göstererek 7.776.180 TL'den 2021 yılında 11.343.620 TL'ye çıkmıştır. İK Reel Gideri 2018 yılında 17.060.388 TL iken 2021 yılında 18.922.097 TL'ye ulaşmıştır. Doktor Reel Gideri 2018 yılında 25.387.705 TL iken 2021 yılında yakın seviyede kalarak 25.736.568 TL olmuştur. Dış Medikal Reel Gideri 2018 yılında 1.396.408 TL'den 2021 yılında 4.536.761 TL'ye ulaşmıştır. Bakım Onarım Reel Giderleri 2018 yılında 1.171.967 TL iken 2021 yılında 2.466.076 TL'ye ulaşmıştır. Enerji Reel Giderlerinin 2018 yılında 1.807.393 TL'den 2021 yılında 2.256.560 TL'ye çıktığı görülmektedir. Diğer

Reel Giderler 13.193.450 TL'den 14.174.179 TL'ye çıkmıştır. Reel Toplam Gider 2018 yılında 70.464.453 TL, 2019 yılında 71.773.783 TL, 2020 yılında 71.558.349 TL ve 2021 yılında 82.983.285 TL'ye çıkmıştır.

Tablo 4.104 Nominal-Reel Gider Değişim Tablosu (F Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021	2018-2019 Ortalama Gider	2020-2021 Ortalama Gider	Değişim
Nominal Hizmet Gideri	₺70.464.453	₺82.539.851	₺92.167.153	₺127.190.141	₺76.502.152	₺109.678.647	43%
Reel Hizmet Gideri	₺70.464.453	₺71.773.783	₺71.558.349	₺82.983.285	₺71.119.118	₺77.270.817	9%

Grafik 4.55 Nominal- Reel Gider Değişim Grafiği (F Hastanesi)

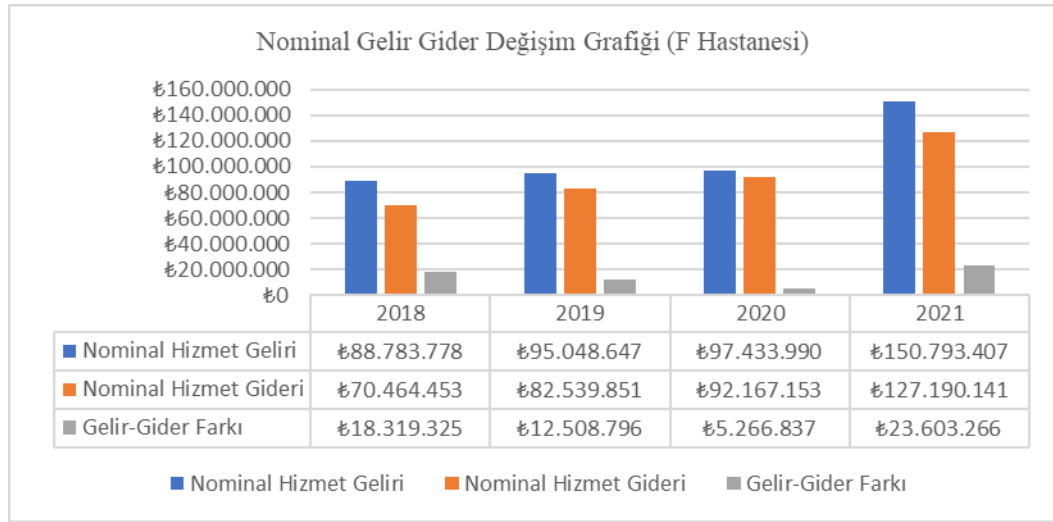
Tablo 4.104 Nominal Reel Gider Değişim Tablosu (F Hastanesi) ve Grafik 4.55 Nominal- Reel Gider Değişim Grafiği (F Hastanesi) incelendiğinde pandemi öncesi dönem olan 2018-2019 yıl ortalaması Nominal Gideri 76.502.152 TL iken aynı dönemin Reel Gideri 71.119.118 TL olmuştur. Pandemi dönemi olan 2020-2021 yıl ortalaması Nominal Gideri 109.678.647 TL iken Reel Gideri 77.270.817 TL gerçekleşmiştir. Tabloda görüldüğü üzere Pandemi Öncesi dönem ve Pandemi

Dönemi Nominal Değişim Oranı %43 ve Reel Değişim Oranı ise %9 artış şeklinde ortaya çıkmıştır.

Tablo 4.105 Gelir Gider Nominal Değişim Tablosu (F Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021
Nominal Hizmet Geliri	₺88.783.778	₺95.048.647	₺97.433.990	₺150.793.407
Nominal Hizmet Gideri	₺70.464.453	₺82.539.851	₺92.167.153	₺127.190.141
Gelir-Gider Farkı	₺18.319.325	₺12.508.796	₺5.266.837	₺23.603.266

Grafik 4.56 Gelir Gider Nominal Değişim Grafiği (F Hastanesi)

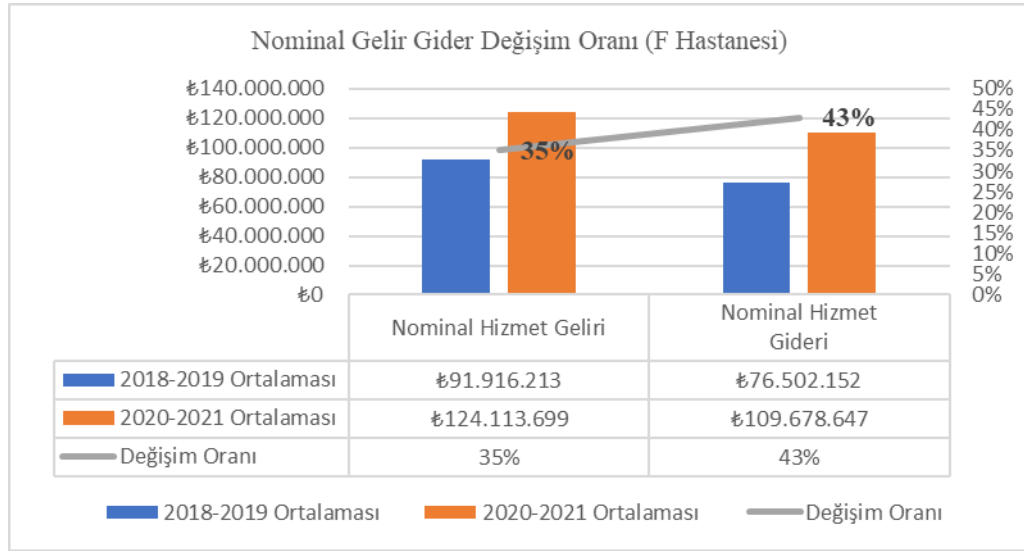
Tablo 4.105 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Tablosu ve Grafik 4.56 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Grafiğinde F Hastanesinin yıllara göre toplam nominal gelir ve gider tutarları gösterilmiştir. F Hastanesinin; 2018 yılında toplam nominal hizmet geliri 88.783.778 TL iken toplam nominal hizmet gideri 70.464.453 TL olarak ve gelir gider farkı 18.319.325 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2019 yılında toplam nominal hizmet geliri 95.048.647 TL iken toplam nominal hizmet gideri 82.539.851 TL olarak ve gelir gider farkı 12.508.796 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2020 yılında toplam nominal hizmet geliri 97.433.990 TL iken toplam nominal hizmet gideri 92.167.153 TL olarak ve gelir gider farkı 5.266.837 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2021 yılında ise toplam nominal hizmet geliri 150.793.407 TL iken

toplam nominal hizmet gideri 127.190.141 TL olarak ve gelir gider farkı 23.603.266 TL kar olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.106 Gelir Gider Nominal Değişim Tablosu (F Hastanesi)

	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı
Nominal Hizmet Geliri	₺91.916.213	₺124.113.699	35%
Nominal Hizmet Gideri	₺76.502.152	₺109.678.647	43%

Grafik 4.57 Gelir Gider Nominal Değişim Grafiği (F Hastanesi)

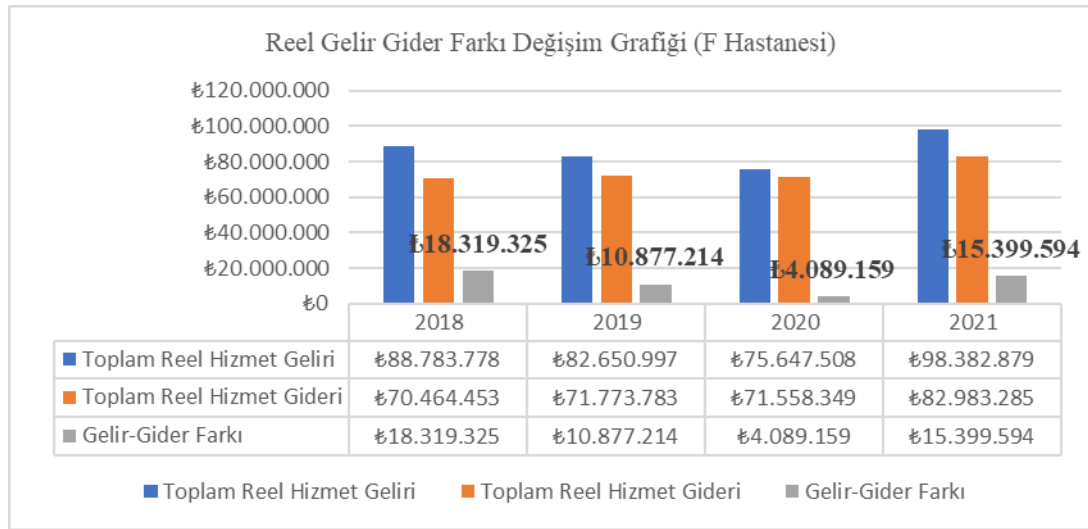
Tablo 4.106 Pandemi Dönemi Reel Gelir Gider Değişim Oranı Tablosu (F Hastanesi) ve Grafik 4.57 Pandemi Dönemi Reel Gelir Gider Değişim Grafiği ise pandemi öncesi dönem ve pandemi döneminin nominal toplam gelir ve gider verilerini içermektedir. F Hastanesi için Nominal hizmet geliri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemde 91.916.213 TL iken 2020-2021 pandemi döneminde 124.113.699 TL'ye çıkmış ve nominal gelir artış oranı %35 olarak bulunmuştur. F Hastanesi Nominal Hizmet Gideri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönem için 76.502.152 TL iken 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 109.678.647 TL olmuştur ve nominal gider artış oranı %43 olarak hesaplanmıştır. Kısaca nominal değerler ile pandemi döneminde pandemi

öncesi döneme göre toplam hizmet gelirleri %35 artarken toplam hizmet giderleri %43 artmıştır.

Tablo 4.107 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Tablosu (F Hastanesi)

	2018	2019	2020	2021
Toplam Reel Hizmet Geliri	₺88.783.778	₺82.650.997	₺75.647.508	₺98.382.879
Toplam Reel Hizmet Gideri	₺70.464.453	₺71.773.783	₺71.558.349	₺82.983.285
Gelir-Gider Farkı	₺18.319.325	₺10.877.214	₺4.089.159	₺15.399.594

Grafik 4.58 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Grafiği (F Hastanesi)

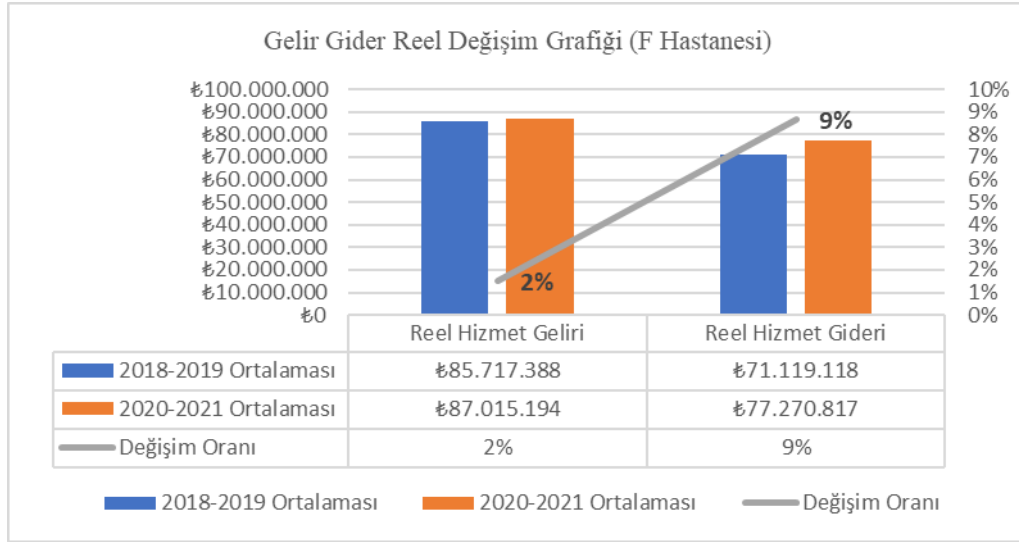
Tablo 4.107 Gelir Gider Farkı Reel Değişim Tablosu ve Grafik 4.58 Gelir Gider Farkı Nominal Değişim Grafiği' nde F Hastanesinin yıllara göre toplam reel gelir ve gider tutarları gösterilmiştir. F Hastanesinin; 2018 yılında toplam reel hizmet geliri 88.783.778 TL iken toplam reel hizmet gideri 70.464.453 TL olarak ve gelir gider farkı 18.319.325 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2019 yılında toplam reel hizmet geliri 82.650.997 TL iken toplam reel hizmet gideri 71.773.783 TL olarak ve gelir gider farkı 10.877.214 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2020 yılında toplam reel hizmet geliri 75.647.508 TL iken toplam reel hizmet gideri 71.558.349 TL olarak ve gelir gider farkı 4.089.159 TL kar olarak hesaplanmıştır. 2021 yılında ise toplam reel

hizmet geliri 98.382.879 TL iken toplam reel hizmet gideri 82.983.285 TL olarak ve gelir gider farkı 15.399.594 TL kar olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.108 Gelir Gider Reel Değişim Tablosu (F Hastanesi)

	2018-2019 Ortalaması	2020-2021 Ortalaması	Değişim Oranı
Reel Hizmet Geliri	₺85.717.388	₺87.015.194	2%
Reel Hizmet Gideri	₺71.119.118	₺77.270.817	9%

Grafik 4.59 Gelir Gider Reel Değişim Grafiği (F Hastanesi)

Tablo 4.108 Gelir Gider Reel Değişim Tablosu (F Hastanesi) ve Grafik 4.59 Gelir Gider Reel Değişim Grafiği ise pandemi öncesi dönem ve pandemi döneminin reel toplam gelir ve gider verilerini içermektedir. F Hastanesi için reel hizmet geliri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönemde 85.717.388 TL iken 2020-2021 pandemi döneminde 87.015.194 TL'ye çıkmış ve reel gelir artış oranı %2 olarak bulunmuştur. F Hastanesi Reel Hizmet Gideri 2018-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi dönem için 71.119.118 TL iken 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde 77.270.817 TL'ye çıkmıştır ve reel gider artış oranı %9 olarak hesaplanmıştır. Özetle reel değerler ile pandemi döneminde pandemi öncesi döneme göre toplam hizmet gelirleri %2 ve toplam hizmet giderleri %9 artmıştır.

Tablo 4.109 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Toplam Ayaktan ve Yatan Değişim Tablosu

Hastane Adı	Ayaktan Hizmet Sayısı			Ayaktan Hizmet Geliri (TL)			Yatan Hizmet Sayısı			Yatan Hizmet Geliri (TL)		
	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı
A	131.212	112.421	-14,32%	18.736.079	19.771.589	5,53%	31.757	28.430	-10,48%	27.153.035	31.507.187	16,04%
B	119.423	89.190	-25,32%	26.203.217	24.457.624	-6,66%	26.570	23.972	-9,78%	27.195.367	28.679.841	5,46%
C	129.541	115.564	-10,79%	17.667.614	21.687.548	22,75%	22.366	22.341	-0,11%	17.028.714	25.035.368	47,02%
D	193.133	169.491	-12,24%	45.184.026	43.696.122	-3,29%	45.377	43.038	-5,15%	118.707.167	130.041.579	9,55%
E	231.495	188.043	-18,77%	71.502.859	61.004.583	-14,68%	54.507	50.663	-7,05%	112.385.194	117.122.701	4,22%
F	227.429	212.457	-6,58%	48.095.683	51.563.977	7,21%	37.747	38.629	2,34%	37.621.705	35.451.217	-5,77%

Tablo 4.109 Hasta Geliş Tipine Göre Toplam Ayaktan ve Yatan Değişim Tablosunda görüldüğü üzere pandemi döneminde pandemi öncesi döneme göre A, B, C, D, E ve F hastanelerinin hepsinde ayaktan hizmet sayısı düşmüştür. Ayaktan hizmet geliri A, C, F hastanelerinde artarken B, D, E hastanelerinde düşmüştür. Yatan hizmet sayısı tüm hastanelerde düşerken Yatan hizmet geliri Sadece F Hastanesi için düşmüş, diğer 5 hastanede artmıştır.

Tablo 4.110 Hasta Geliş Tipine Göre Yatan Hasta Reel Değişim Tablosu

Hastane Adı	Yatan Hasta (Günübirlik) Hizmet Sayısı			Yatan Hasta (Günübirlik) Hizmet Geliri (TL)			Yatan Hasta Cerrahi Hizmet Sayısı			Yatan Hasta Cerrahi Hizmet Geliri (TL)			Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Sayısı			Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Hizmet Geliri		
	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı
A	21.567	19.712	-8,60%	4.442.826	4.952.372	11,47%	3.117	2.433	-21,93%	10.341.060	9.620.487	-6,97%	7.074	6.285	-11,15%	12.304.913	16.934.328	37,62%
B	18.453	17.510	-5,11%	3.095.051	3.440.604	11,16%	3.376	2.434	-27,90%	12.863.707	11.067.277	-13,97%	4.741	4.029	-15,03%	11.236.609	14.171.960	26,12%
C	13.578	13.738	1,18%	2.496.223	4.033.130	61,57%	3.388	3.212	-5,21%	8.896.049	10.808.567	21,50%	5.400	5.392	-0,15%	8.896.049	10.808.567	21,50%
D	31.716	30.785	-2,94%	21.308.317	21.636.019	1,54%	5.805	6.634	14,28%	74.680.624	86.878.308	16,33%	7.857	5.620	-28,47%	22.718.226	21.527.252	-5,24%
E	34.887	32.816	-5,94%	11.048.579	9.369.658	-15,20%	7.446	7.519	0,99%	73.582.918	76.316.256	3,71%	12.175	10.328	-15,17%	27.753.697	31.436.787	13,27%
F	26.125	26.828	2,69%	8.020.202	9.643.555	20,24%	4.798	4.354	-9,26%	17.632.063	14.240.144	-19,24%	6.825	7.448	9,13%	11.969.440	11.567.518	-3,36%

Tablo 4.110 Hasta Geliş Tipine Göre Yatan Hasta Değişim Tablosunda görüldüğü üzere; pandemi döneminde yatan hasta (günübirlik) hizmet sayısı C ve F hastanelerinde artarken A, B, D ve E hastanelerinde reel olarak artmıştır. Yatan hasta (günübirlik) hizmet geliri reel olarak tüm hastanelerde artmıştır. Yatan hasta (günübirlik) hizmet geliri reel olarak en fazla arttığı hastane % 61,57 ile C hastanesi olmuştur. Yatan hasta cerrahi hizmet sayısı C ve F hastanelerinde düşerken A, B, D ve E hastanelerinde artmıştır. Yatan hasta cerrahi hizmet geliri reel olarak sadece A hastanesinde düşmüş diğer 5 hastanede ise artmıştır. Yatan hasta cerrahi hizmet gelirinin reel olarak en fazla arttığı hastane %21,5 ile C hastanesi olmuştur. Yatan hasta (tedavi ve müdahale) sayısı C hastanesinde %0,15 düşerken diğer 5 hastanede artmıştır. Yatan hasta (tedavi ve müdahale) geliri ise reel olarak D ve F hastanesinde düşerken A, B, C, E hastanelerinde artmıştır. Yatan hasta (tedavi ve müdahale) gelirinin reel olarak en fazla arttığı hastane % 37,6 ile A Hastanesi olmuştur.

Tablo 4.111 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Ortalama Gelirler Değişim Tablosu

Hastane Adı	Ayaktan Hasta Ort. Geliri (TL)			Yatan Hasta Günübirlik Hasta Ort. Geliri (TL)			Yatan Hasta Cerrahi Ortalama Geliri (TL)			Yatan Hasta (Tedavi ve Müdahale) Ortalama Geliri (TL)		
	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı
A	143	175	22,58%	1.256	1.589	26,54%	3.315	4.009	20,94%	1.737	2.698	55,34%
B	188	241	28,28%	1.473	1.639	11,24%	3.843	4.543	18,22%	2.385	3.545	48,62%
C	116	164	41,80%	1.254	2.331	85,87%	2.641	3.346	26,73%	1.043	1.876	79,89%
D	191	213	11,58%	3.743	4.204	12,34%	12.860	12.889	0,22%	2.866	3.855	34,50%
E	261	274	4,86%	3.228	3.565	10,44%	9.968	10.766	8,01%	2.282	3.112	36,36%
F	183	219	19,43%	1.439	1.336	-7,16%	3.690	3.349	-9,25%	1.795	1.593	-11,25%

Tablo 4.111 Hasta Geliş Tipine Göre Reel Ortalama Gelirler Değişim Tablosunda görüldüğü üzere pandemi döneminde ayaktan hasta ortalama gelirleri tüm hastanelerde reel olarak artmıştır. Yatan Hasta (günübirlik) ortalama gelirleri F Hastanesinde düşerken diğer 5 hastanede reel veriler ile artmıştır. Yatan Hasta Cerrahi geliri F hastanesinde düşerken diğer 5 hastanede artmıştır. Yatan Hasta (Tedavi Müdahale) Ortalama geliri F hastanesinde düşerken diğer 5 hastanede artmıştır. Ayaktan ve yatan tüm ortalama gelirin en fazla arttığı hastane C hastanesi olmuştur.

Tablo 4.112 Ödeyici Tipine Göre Gelir Kaynakları Değişim Tablosu-1

Hastane Adı	Yurt Dışı Hasta Geliri (TL)			SGK'lı Hasta Geliri (TL)			TSS'li Hasta Geliri (TL)		
	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı
A	3.352.859	1.477.846	-55,92%	35.074.044	38.927.438	10,99%	1.827.346	3.095.688	69,41%
B	6.169.385	3.103.875	-49,69%	34.991.680	34.562.086	-1,23%	1.949.039	3.864.057	98,25%
C	441.644	380.087	-13,94%	27.325.600	37.089.855	35,73%	663.933	1.440.754	117,00%
D	33.519.177	42.251.343	26,05%	99.592.116	96.449.181	-3,16%	4.747.772	9.630.561	102,84%
E	12.632.966	20.611.703	63,16%	91.623.878	80.856.325	-11,75%	35.765.494	48.775.252	36,38%
F	5.806.006	2.445.325	-57,88%	38.875.309	32.752.479	-15,75%	20.513.077	32.592.978	58,89%

Tablo 4.112 Ödeyici Tipine Göre Gelir Kaynakları Değişim Tablosunda görüldüğü üzere pandemi döneminde yurtdışı hasta geliri reel olarak D ve E hastanesinde artarken diğer 4 hastanede düşmüştür. SGK'lı hasta geliri A ve C hastanesinde artarken diğer 4 hastanede düşmüştür. TSS'li hasta geliri tüm hastanelerde reel olarak TSS' artmıştır. TSS'li hasta gelirinin en fazla artış gösterdiği hastane C Hastanesi olmuştur.

Tablo 4.113 Ödeyici Tipine Göre Gelir Kaynakları Değişim Tablosu-2

Hastane Adı	ÖSS'li Hasta Geliri (TL)			AK Hasta Geliri (TL)			Cari Hasta Geliri (TL)		
	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı
A	718.067	2.834.296	294,71%	2.932.433	2.792.563	-4,77%	7.294.043	6.858.132	-5,98%
B	956.762	2.460.823	157,20%	3.497.249	2.876.355	-17,75%	5.834.469	6.270.205	7,47%
C	354.417	347.132	-2,06%	2.245.703	3.725.437	65,89%	3.665.075	4.836.934	31,97%
D	3.871.165	7.992.915	106,47%	7.812.105	7.826.853	0,19%	14.305.348	9.869.082	-31,01%
E	18.140.188	11.548.886	-36,34%	15.900.735	9.488.959	-40,32%	9.101.139	6.846.134	-24,78%
F	4.255.222	5.494.633	29,13%	8.301.007	5.833.815	-29,72%	8.434.583	7.871.421	-6,68%

Tablo 4.113 Ödeyici Tipine Göre Gelir Kaynakları Değişim Tablosu-2 de görüldüğü üzere pandemi döneminde ÖSS'li hasta geliri reel olarak A, B ve D hastanelerinde artarken C ve E hastanelerinde düşmüştür. AK'lı hasta geliri C ve D hastanelerinde artarken diğer 4 hastanede düşmüştür. Cepten ödeme yapan Cari hasta geliri B ve C hastanelerinde reel olarak artarken diğer 4 hastanede düşmüştür.

Tablo 4.114 Hastaneler Gider Değişim Tablosu-1

Hastane Adı	İLAC ve SARF MALZEME (TL)			İK GİDER (TL)			DOKTOR GİDER (TL)			BAKIM ONARIM (TL)		
	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı
A	6.413.968	7.546.065	17,65%	13.755.759	12.968.749	-5,72%	16.683.720	15.635.466	-6,28%	1.423.532	1.651.750	16,03%
B	4.774.405	4.777.693	0,07%	11.711.586	11.400.885	-2,65%	15.743.405	15.510.662	-1,48%	1.316.298	1.250.687	-4,98%
C	4.136.246	5.474.894	32,36%	10.161.729	10.320.822	1,57%	11.146.243	12.613.259	13,16%	772.315	1.022.148	32,35%
D	28.079.941	24.452.364	-12,92%	29.940.483	29.684.649	-0,85%	48.709.955	54.663.355	12,22%	2.168.506	3.765.503	73,65%
E	28.134.329	25.741.564	-8,50%	34.894.543	29.650.495	-15,03%	53.113.520	48.650.587	-8,40%	3.178.489	3.511.513	10,48%
F	8.068.031	10.632.566	31,79%	17.118.717	17.118.717	0,00%	24.575.567	24.575.567	0,00%	1.221.939	1.950.459	59,62%

Tablo 4.114 Gider Kalemleri Değişim Tablosu-1 de görüldüğü gibi pandemi döneminde İlaç ve Sarf Malzeme giderleri reel olarak D ve E hastanelerinde düşerken A, B, C, E hastanelerinde artmıştır. İK Giderleri reel olarak C ve E hastanelerinde artmıştır. Doktor Giderleri B ve C hastanelerinde artmıştır. Bakım-Onarım Giderleri sadece B hastanesinde düşmüş diğer 5 hastanede artmıştır.

Tablo 4.115 Hastaneler Gider Değişim Tablosu-2

Hastane Adı	ENERJİ (TL)			HABERLEŞME İLETİŞİM (TL)			DIŞ ALIM DESTEK HİZMETLERİ (TL)			PAZARLAMA (TL)			DİĞER GİDERLER (TL)		
	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı
A	1.509.976	1.760.406	16,59%	109.998	112.799	2,55%	2.434.185	2.296.597	-5,65%	953.235	436.893	-54,17%	5.919.467	6.352.740	7,32%
B	1.355.117	1.334.077	-1,55%	99.061	79.907	-19,34%	1.629.570	1.395.850	-14,34%	1.600.290	662.271	-58,62%	6.523.539	7.384.676	13,20%
C	1.354.651	1.557.593	14,98%	59.748	53.671	-10,17%	1.097.782	1.054.500	-3,94%	215.787	39.491	-81,70%	4.992.420	5.230.195	4,76%
D	4.574.812	4.913.754	7,41%	183.053	170.010	-7,13%	4.315.345	4.164.077	-3,51%	8.407.581	9.532.283	13,38%	17.627.170	17.191.626	-2,47%
E	4.984.198	4.966.216	-0,36%	334.800	415.600	24,13%	3.992.551	3.822.952	-4,25%	1.746.288	6.074.682	247,86%	21.238.266	23.927.547	12,66%
F	1.893.707	2.133.517	12,66%	64.882	105.541	62,67%	2.282.687	2.787.942	22,13%	667.215	267.340	-59,93%	13.471.484	13.993.654	3,88%

Tablo 4.115 Gider Kalemleri Değişim Tablosu-2 de görüldüğü gibi pandemi döneminde Enerji giderleri reel olarak B ve E hastanelerinde düşerken A, C, D, E hastanelerinde artmıştır. Haberleşme iletişim giderleri reel olarak sadece D hastanesinde düşmüştür. Dış alım destek hizmetleri giderleri reel olarak B, F hastanelerinde artarken diğer 4 hastanede düşmüştür. Pazarlama Giderleri D ve E hastanelerinde artmıştır. Diğer Detay Giderler sadece D hastanesinde düşmüş diğer 5 hastanede artmıştır.

Tablo 4.116 Toplam Reel Gelir-Gider Değişim Tablosu

Hastane Adı	Toplam Hizmet Geliri (TL)			Toplam Giderler (TL)			Gelir-Gider Farkı
	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	Pandemi Öncesi	Pandemi Dönemi	Değişim Oranı	
A	51.211.581	56.109.442	9,56%	51.516.526	50.561.925	-1,85%	11,42%
B	53.398.584	53.137.466	-0,49%	46.581.696	45.339.440	-2,67%	2,18%
C	34.696.328	46.722.916	34,66%	34.301.906	38.073.863	11,00%	23,67%
D	163.891.193	173.737.701	6,01%	146.124.546	153.453.187	5,02%	0,99%
E	183.888.053	178.127.285	-3,13%	153.453.284	149.915.526	-2,31%	-0,83%
F	85.717.388	87.015.194	1,51%	71.119.118	77.270.817	8,65%	-7,14%

Tablo 4.116 Toplam Reel Gelir Gider Değişim Tablosunda görüldüğü gibi pandemi döneminde reel toplam hizmet gelirleri B ve E hastanelerinde düşerken diğer 4 hastanede artmıştır. Reel toplam hizmet giderleri ise C, D, F hastanelerinde artarken A, B, E hastanelerinde düşmüştür. Gelir artışı gider artışından fazla olan hastaneler A, B, C ve D hastaneleri iken giderleri gelirlerinden fazla artış gösteren hastaneler E ve F hastanelerinin olduğu görülmektedir.

5. TARTIŞMA

Beklenmedik bir şekilde ortaya çıkan salgının Türkiye’de sağlık sektörünün en önemli ayaklarından biri olan özel hastanelerin gelir ve gider değişimleri üzerindeki etkilerini görmek açısından bu çalışma önem taşımaktadır. Olası salgın dönemlerinde krizden en az hasarla çıkabilmek için karar vericilerin ve sağlık hizmet sunucularının yaşanılan olumsuzluklardan tecrübe edinerek organizasyonlarını iyi yapması oldukça önemlidir. Ayrıca konuya ilişkin literatürde kısıtlı sayıda çalışma bulunması da diğer önemli husustur. Pandeminin özel hastanelerin gelir ve gider kalemleri üzerindeki etkilerini inceleyen aynı kapsamda bir çalışma olmasa da ilgili literatür taramasına bakıldığında;

Bu çalışmada elde edilen bulgular değerlendirildiğinde pandemi döneminde pandemi öncesi döneme göre altı hastanenin dördünde gelir artışının gider artışından fazla olduğu tespit edilmiştir. Uçakkuş ve Arslan Çilhoroz’un 2022 yılında Covid-19’un iki farklı özel hastanenin finansal performans üzerindeki yansımalarını incelediği benzer çalışmada da her iki hastanenin de pandemi döneminde net satışlarında ciddi bir düşüş olmasına rağmen maliyetlerindeki azalmadan dolayı 2020 yılında 2019 yılına oranla daha fazla kâr elde ettikleri görülmüştür. Buna karşın Tutar ve Güngör Tanç’ın 2022 yılında Covid-19’un çalışma kapsamındaki devlet hastanesinin finansal performansı üzerindeki etkisini inceledikleri araştırmada, 2020 yılı net satış tutarı bir önceki yıla göre %7,01 artarken dönen varlıkları %129,9 arttığı ve çalışma sonucunda hastanenin 2019 yılına göre 2020 yılında Covid-19 salgını ile birlikte net zararın çok ciddi şekilde arttığı tespit edilmiştir. Buna göre kamu hastanelerinin özel hastanelere göre maliyet analizlerini kontrol etmede zayıf kaldıkları düşünülebilir.

Bu çalışmada pandemi döneminde sosyal güvenlik kurumunun covid-19 tanılı hastalar için sağlık uygulama tebliğinde yaptığı artış özel hastanelerin gelirlerinin artmasına neden olurken aynı dönemde sağlanan kısa çalışma ödeneği özel hastanelerin en büyük gider kalemi olan insan kaynakları giderlerinde tasarruf yapmasına olanak tanımıştır. Koçyiğit vd’nin 2022 yılında Ankara’da bulunan bir özel hastanenin 2010-2020 yılları arasındaki 11 yıllık yılsonu finansal durum ve gelir tablolarını incelediği çalışmada, işletmenin 2020 yılında maliyetlerini tam olarak

hasıllara yansıtıldığı ve salgından olumsuz etkilenmediği görülmüştür. ilgili literatür çalışmayı desteklemektedir.

Çalışmada pandemi döneminde ayaktan hizmet sayısının tüm hastanelerde düşüş gösterdiği tespit edilmiştir. Ayaktan hizmet sayılarının düşüş göstermesi pandemi kapsamında zorunlu haller dışında dışarı çıkma yasağının ve yine zorunlu hastalıklar haricinde bulaş riski nedeniyle kişilerin hastaneden uzak kalma eğilimi göstermesi olarak açıklanabilir. Yuniarti vd'nin 2020 yılında Endonezya'da Covid-19 hastalarına hizmet veren bir bölge hastanesinin finansal performansını incelediği çalışma sonucunda, 2020'de ayaktan hasta kısıtlaması, yatış servislerinin covid hastasına çevrilmesi değişikliği nedeniyle hastanenin mali performansını olumsuz etkilediği sonucuna varılmıştır. Literatür taraması çalışmada yer alan pandemi döneminde ayaktan hasta sayısının tüm hastanelerde düşüş gösterdiğini desteklemektedir.

Çalışmada ayaktan hizmet sayısı tüm hastanelerde düşüş göstermiştir. Buna karşın ayaktan hizmet gelirlerinin ise A, C ve F hastanelerinde arttığı; B, D ve E hastanelerinde düştüğü tespit edilmiştir. Ayaktan hizmet gelirinin ise en fazla artış gösterdiği hastane ise Tokat ilinde faaliyet gösteren C hastanesi olmuştur. Yapılan çalışmalarda illere göre ayaktan hizmet sayısını ölçen benzer bir çalışma bulunmaması yorumlamayı kısıtlaya da çalışmanın yürütüldüğü sahada bulunan C hastanesinin ayaktan hizmet gelirinin yükselmesi ilde faaliyet gösteren tek özel hastane olması gösterilebilir.

Çalışmada yatan hizmet sayılarının 5 hastanede düştüğü; buna rağmen yatan hizmet gelirinin aynı beş hastanede artış gösterdiği tespit edilmiştir. Yatan hasta sayılarının düşmesi Covid-19 tanılı hastalar için yatış süresinin uzun olması ile gelirin artması ise Sosyal Güvenlik Kurumunun covid tanılı hastalar için SUT ödemesini artırması ile açıklanabilir. Bu bulgu, 04 Nisan 2020 tarihli ve 31089 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğinde yer alan "COVID-19 tedavisinde kullanılan ilaçların yoğun bakım paket fiyatından ayrı olarak faturalandırılması, yoğun bakım tedavisinde sadece pandemi süresince pandemi olgularına yönelik tedavilerde Taniya Dayalı İşlem Puan Listesinde (EK-2/C) pandemi bakım hizmeti paket ücreti

belirlenmesi ve yoğun bakım ücretlerinin artırılması, 3. basamak hastanelerde yoğun bakım ünitesinde 1 günlük bakım için paket fiyat ücreti (sadece pandemi süresince günde bir adet faturalandırılır), 3. Basamak bir hastanede yoğun bakım ünitesinde yatan COVID-19 tanılı hastanın SGK'ya bir günlük paket fiyat faturası 1902 TL olup, fatura bedeli SGK tarafından ödenmesi (Paket fiyata tanı ve tedavi kapsamında yapılan tüm işlemler dahildir)" hükümler ile açıklanmaktadır.

Yatan hasta cerrahi hizmet sayısı D ve E hastanelerinde artış gösterirken A, B, C ve F hastanelerinde azalmıştır. Toplam yatan hasta cerrahi hizmet gelirleri A, B ve F hastanelerinde düşüş gösterirken C, D ve E hastanelerinde artmıştır. En fazla gelir oranına sahip C hastanesi olmuştur. D ve E hastanelerinin cerrahi hizmet sayısının artış göstermesi hastanelerin faaliyet gösterdiği illerin çevre illere göre daha nitelikli cerrahi hizmet kapasitesine sahip olmasıdır. Diğer hastanelerde cerrahi hizmet sayısının düşüşü ise acil ameliyatlara haricinde bulaş riski nedeni ile ameliyatlara kısıtlanmasıdır. C hastanesinde gelirin artışı ilde tek özel hastane olması ve pandemi kapsamında devlet hastanesinde ameliyatlara kısıtlanması ile açıklanabilir. Covid 19 pandemi sürecinde ameliyathane yönetimi ve anestezi yaklaşım çalışması incelendiğinde hastanelerin en riskli alanlarının yoğun bakımlar ve ameliyathaneler olduğu göz önüne alınarak cerrahi müdahale gerektiren tüm hastaların olası enfekte kabul edildiği bildirilmiştir (Alkaya Solmaz vd., 2021).

Hasta başı ortalama gelir bulgularında incelenen ayaktan hasta ortalama geliri pandemi döneminde tüm hastanelerde artış göstermiştir. Yatan hasta ortalama gelirlerinde ise Ankara'da faaliyet gösteren F hastanesi hariç diğer 5 hastanede ortalama gelirin arttığı gözlemlenmiştir.

Elde edilen veriler neticesinde ödeyici tipine göre bulgular incelendiğinde;

Yurtdışı hasta gelirinin Antalya'da faaliyet gösteren D hastanesi ve İstanbul'da faaliyet gösteren E hastanelerinde arttığı, A, B, C ve F hastanelerinde düştüğü tespit edilmiştir. Düşüş gösteren hastaneleri yurtdışı gelirinin azalması salgın nedeniyle tüm dünyada ülkelerin sınırlarını kapatması ile birlikte yabancı hasta turizminin azalması ile açıklanabilir. D ve E hastanelerinde artışın nedeni ise ilgili illerde turist ikametinin yüksek olması nedeniyle turistin sağlığı kapsamında faaliyetlerin devam etmesidir.

SGK hasta gelirinin A ve C hastanelerinde arttığı diğer 4 hastanede düştüğü tespit edilmiştir. A ve C hastanelerinin daha fazla gelir artışına sahip olması SGK'lı hasta oranının diğer hastanelere göre daha fazla olması ile açıklanabilir.

TSS'li hasta gelirinin tüm hastanelerde artış gösterdiği tespit edilmiştir. Aynı zamanda pandemi döneminde gelir artışının en fazla olduğu hasta grubu TSS'li hasta grubu olmuştur. Bunun sebebi ise ani ortaya çıkan salgın nedeniyle toplumun sağlık sigortaları konusunda bilinçlenmesi, tamamlayıcı sigorta sayısının artması ve Covid-19 tanısının TSS tarafından ödeme kapsamına alınması ile açıklanabilir. Literatürde de Ekiyor ve ark. (2021)'nin yürüttüğü çalışma sonucunda Covid-19 salgınından önce araştırmaya katılan kişilerin sağlık ve hayat sigortalarına ilişkin bilinç düzeyinin düşük olduğu ve Covid-19 salgını ile katılımcıların sağlık sigortalarıyla ilgili bilinç düzeyinde artma sağlarken hayat sigortalarına ilişkin bilinç düzeyinde belirgin bir artış yaratmadığı tespit edilmiş ve çalışma sonucunu desteklediği görülmüştür.

ÖSS'li hasta gelirinin E ve C hastanesi hariç tüm hastanelerde artış gösterdiği tespit edilmiştir. İstanbul' da faaliyet gösteren E hastanesin azalış göstermemesinin nedeni ise ilde pek çok özel hastanenin bulunması ve özel sağlık sigortalı hastaların alternatiflerinin çok olması ile açıklanabilir. C hastanesinde ki artış ise yine ilde buluna tek özel hastane olması ile açıklanabilir.

Anlaşmalı kurum hasta gelirinin C ve D hastanelerinde artış gösterdiği diğer hastanelerde ise azalış gösterdiği tespit edilmiştir. En fazla E hastanesinin anlaşmalı kurum gelirinin düşmesi bulunduğu ilde alternatif hastane sayısının çok olması ile açıklanabilir.

Cepten ödeme yapan cari hasta grubu B ve C hastanesinde artış gösterirken diğer tüm hastanelerde düşüş gösterdiği tespit edilmiştir. En fazla düşüş oranına sahip D ve E hastaneleridir. Bunun nedeni ise ilgili kurumlarda yapılan diş, estetik ve saç ekimi gibi faaliyetlerin pandemi kapsamında sınırlandırılmış olması ile açıklanabilir.

Tespit edilen bulgular içerisinde gider kalemleri incelendiğinde ilaç ve sarf malzeme giderleri D ve E hastanelerinde azalırken diğer 4 hastanede arttığı tespit edilmiştir. Genel olarak ilaç sarf malzeme giderlerinin artması pandemi döneminde

kullanılan malzemelerinin sayı ve maliyetlerinin yükselmesi ile açıklanabilir. Maliyetlerin yüksek olması ilaç ve medikal malzemede yerli üretimin yeterli seviyede olmaması ve dışa bağımlılık olmasına bağlıdır.

İnsan kaynakları ve doktor gideri incelendiğinde genel olarak tüm hastanelerde düşüş gösterdiği tespit edilmiştir. Reel olarak hesaplanan değişimlerde enflasyonun altında bir gider artışı olması ve devletin sunduğu kısa çalışma ödeneği gösterilebilir.

İncelenen kalemlerde enerji ve bakım onarım giderleri incelendiğinde genel olarak artış gözlemlenmiştir. Bu durum tam kapasite ile çalışan hastanelerde kullanılan cihaz ve kaynak maliyeti ile açıklanır.

Dış alım, destek hizmetleri giderlerinin genelde tüm hastanelerde azaldığı tespit edilmiştir. Bu durum pandemi döneminde yemek temizlik gibi dış alım destek hizmetlerine enflasyon oranından düşük artış yapılmasıdır.

Son olarak pazarlama giderleri ise ortalama olarak hastanelerde düşüş göstermiştir. COVID-19 kapsamında sınırlandırılan sağlık turizmi ve zorunlu haller dışında sağlık hizmetleri sunumun kısıtlandırılması pazarlama giderlerinin azalmasına sebep olmuştur.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Covid-19 pandemi sürecinin Türkiye’deki özel hastanelerin finansal yapısına etkilerinin araştırıldığı bu çalışmada tüm bulgular bir bütün olarak değerlendirildiğinde; çalışmaya konu olan tüm hastanelerde ayaktan ve yatan hasta sayıları düşerken ortalama gelir tüm hastanelerde artmıştır. Yurtdışı hasta gelirleri sınırların kapatılması nedeni ile Anadolu’da faaliyet gösteren dört hastanede düşerken İstanbul ve Antalya’da faaliyet gösteren iki hastanede artmıştır. Tüm hastanelerde tamamlayıcı sağlık sigortası gelirinin arttığı görülmüştür. Pandemi döneminde gelir artışları yüksek olan hastanelerin aynı zamanda ilaç sarf giderlerinin ve bakım onarım gider artışlarının da fazla olduğu fakat gelir artışlarını gider artışının üzerine çıkarmayı başardıkları görülmüştür. Gelir gider farkları incelendiğinde ise Ordu, Trabzon, Tokat ve Antalya’da faaliyet gösteren A, B, C ve D hastanelerinde gelir artışının gider artışlarından fazla olduğu ve gelir gider farkının pozitif sonuçlandığı görülmüştür. İstanbul’da faaliyet gösteren E ve Ankara’da faaliyet gösteren F hastanelerinde ise gider artışının gelir artışından fazla olduğu ve gelir gider farkının negatif sonuçlandığı tespit edilmiştir.

Çalışmanın en önemli sonucu; pandemi döneminde covid-19 tanılı hasta kabulü yapan hastaneler sosyal güvenlik kurumunun geri ödemelerde yaptığı artış nedeni ile gelirlerini artırırken devletin sağladığı kısa çalışma ödeneğini de kullanarak giderlerini kısıtlamayı başarmışlardır. Kriz döneminde kamu politikası ile doğrusal yönde hareket eden özel hastaneler gelir artışlarını gider artışlarından yüksek tutarak başarılı mali performans göstermişlerdir. Pandemi hastanesi olarak hareket etmeyen hastaneler ise gelirlerini istedikleri seviyede artıramadıkları için giderlerini tam anlamıyla karşılayamamışlar ve başarılı bir mali performans gösterememişlerdir.

Araştırmanın bulguları ışığında konu hakkında aşağıdaki görüş ve öneriler geliştirilmiştir:

Pandemi döneminde kamu otoritesinin aldığı kararlar özel hastanelerin ayakta kalabilmelerinde en önemli unsur olmuştur. Kriz döneminde kamu politikası ile aynı yönde hareket eden hastaneler olumlu finansal performans göstermiştir. Bu nedenle

sağlık sektörü içerisinde yer alan karar vericiler özel hastanelere maliyetlerini düşürücü destek vermelidirler.

İlaç ve medikal malzeme yerli üretimi desteklenmelidir. Bu durumda hem sağlık alana ayrılan kaynakların milli gelir içerisindeki payı düşürülebilir. İlaç ve malzeme hizmetleri giderlerinde düşüş sağlarken hem de ihracat yaparak milli gelire katkı sağlanabilir.

Özel hastanelerin toplam giderler içindeki payı en yüksek gider kalemleri doktor ve insan kaynakları giderleridir. Pandemi döneminde görülmüştür ki devlet tarafından insan kaynakları alanında yapılan kısa çalışma ödeneği desteği özel hastanelerin hareket kabiliyetini güçlendirmiştir. Bu desteğin sadece kriz dönemlerinde değil, genele yayılması özel hastanelerin sağlık hizmeti sunumunda ki payını yükseltecektir.

Ülkeler arası dolaşımın artan hızı, yükselen teknoloji gibi nedenlerle salgınların çok kısa sürede tüm dünyayı sarması tekrar karşılaşılabilecek salgınlara karşı her zaman hazırlıklı olunması gerekliliğini doğurmuştur. Bu nedenle böyle bir krizin tekrar yaşanması olasılığına karşı Türkiye geneli oluşturulacak olan Salgın Planı hazırlanmalıdır. Özel ve kamu ayrımı gözetmeksizin, bölge ve illere göre, hastane kapasite, sunum hizmetleri değerlendirilerek gruplandırma oluşturulmalıdır. Yapılan gruplandırmalar ile görevlendirme alanları belirlenmeli ve karşılaşılabilecek durumlara yönelik stratejik plan oluşturulmalıdır.

Yaşanılan pandemi döneminde anlaşıldı ki sağlık hizmetlerinde acil durumlar ortaya çıktığında diğer sağlık ihtiyaçlarından vazgeçilmek durumunda kalınmıştır. Bu sebeple temiz hastane kavramı üzerine çalışmalar yapılarak hastane projelerinde hastane binalarını birbirinden tamamen izole edebilecek bina projeleri desteklenmelidir.

Pandemi döneminde uzaktan sağlık hizmetlerinin önemi anlaşılmış olmak ile birlikte bu dönemde başlatılan uzaktan sağlık hizmetleri alt yapısı güçlendirilmeli, çalışmalar geliştirilmeli, teşvik edilmeli ve aynı zamanda evde bakım hizmetlerinin geliştirilmesine de önem verilmelidir.

KAYNAKLAR

- Acil Eylem Planı. (Ocak, 2003). T.C. 58. Hükümet Acil Eylem Planı, Erişim: 22 Aralık 2022, <https://vergiyedaircom.files.wordpress.com/2021/03/t.c.-58.-hukümet-acil-eylem-planı-aep.pdf>
- A Brief History of Healthcare. Erişim: 28 Nisan 2022, <https://www.linkedin.com/pulse/brief-history-healthcare-divya-verma>
- Ahmet J, Arif B, Malik F, Majid Z, (2020). Availability of personal protective equipment (PPE) among US and Pakistani doctors in COVID-19 pandemic. *Cureus*, 12(6), 1-22.
- Akdur R, (1998). Türkiye'de sağlık politika ve hizmetleri. *Yeni Türkiye*, 4(23-24), 1-13.
- Akdur R, (1999). Türkiye'de Sağlık Hizmetleri ve Avrupa Topluluğu Ülkeleri ile Kıyaslanması. Erişim: 14 Haziran 2022, Recep Akdur, <https://www.recepakdur.com/media/1720/Turkiye-de-saglik-hizmetleri-ve-Avrupa-toplulugu-ulkeleri-ile-kiyaslanmasi.pdf>
- Alkaya Solmaz F, Özcan MS, Özden ES, Balık O, Kırdemir P. Covid-19 pandemi sürecinde ameliyathane yönetimi ve anestezi yaklaşım. *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, Isparta, 2021; 125-131.
- Balçık PY. (2016). Avrupa ve Türkiye'de sağlık insangücü ve sağlık teknolojiler. *Ankara Medical Journal*, 16(1), 90-7.
- Başara DB, Aygün A, Çağlar İS, Kulalı B. (2022). Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2021 Haber Bülteni. Erişim: 18 Mayıs 2022, T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, <https://sbsgm.saglik.gov.tr/Eklenti/44131/0/saglik-istatistikleri-yilligi-2021-haber-bultenipdf.pdf>
- Batbaylı Ş, (2021). Sağlık ekonomisi perspektifinde seçilmiş ülkelerin sağlık göstergelerinin değerlendirilmesi. *International Anatolia Academic Online Journal*, 8(1), 43-57.

- BBC News Türkiye. Erişim: 27 Haziran 2022, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-Turkiye-57549153>
- Bozdemir E. (2019). Sağlık İşletmelerinde Maliyet Muhasebesi ve Analizi. Ankara: Gazi Kitabevi. S:127-134.
- Brigham EF, Houston JF. (2022). Fundamentals of Financial Management. [Elektronik Sürüm]. Cengage Learning. 200-224
- Brown TM, Cueto M, Fee E, (2006). The world health organization and the transition from “international” to “global” public health. *American Journal of Public Health*, 96(1), 62-72.
- Cantay G. (1992). Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Darüşşifaları. Ankara: Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi. S: 70-77
- Chriscaden K. (2020). Impact of COVID-19 on people's livelihoods, their health and our food systems. Erişim: 24 Ekim 2022, World Health Organization, <https://www.who.int/news/item/13-10-2020-impact-of-covid-19-on-people%27s-livelihoods-their-health-and-our-food-systems>
- Cueto M, Brown T, Fee E, (2019). The World Health Organization; A History. *Cambridge University Press*. S: 291-293
- Cuffari B. (2022). How has the COVID-19 Pandemic Impacted Global Health?. Erişim: 19 Eylül 2022, News Medical Life Sciences, <https://www.news-medical.net/health/How-has-the-COVID-19-Pandemic-Impacted-Global-Health.aspx>
- Çapar H. (2019). Sağlık alanında meslekleşme ve Türkiye'nin yaşadığı sorunlar: Yeni mesleklere doğru. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(3), 803-816.
- Çavdar N. (2014). XIX. Yüzyıl Osmanlı sağlık teşkilatlanmasına dair bibliyografik bir deneme. *Turkish Studies-International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(3), 47-53
- Çavmak Ş, Çavmak D, (2017). Türkiye'de sağlık hizmetlerinin tarihsel gelişimi ve sağlıkta dönüşüm programı. *Researchgate*, 48-57.

- Çelik Y. (2019). Sağlık Ekonomisi. Ankara: Siyasal Kitabevi. S:69-78.
- Çıraklı Ü. (2019). Türkiye’de yataklı sağlık kurumlarında poliklinik ve klinik hizmetlerinin 2008-2017 yılları arası gelişimi ve mevcut durumu. *Sağlıkta Kalite ve Akreditasyon Dergisi*, 2(1), 37-46.
- Ekinci G, Bakır İ. (2021). Sağlık kurumlarında finansal performans analizi a1 dal hastanesi örneği. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, 7 (1), 1.
- Ekiyor A, Gök G, Küçük A. (2021). Covid-19 ve Hayat Sigortaları İlişkisinin İncelenmesi, VI. *International European Conference on Social Sciences*. Proceedings Book, 106-117.
- Erkoç Ş. (2011). Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman ruh sağlığı ve sinir hastalıkları eğitim ve araştırma hastanesinin kısa tarihi. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 25(1), 1-12.
- Global Economic Effects of COVID-19. Erişim: 29 Eylül 2022. <https://sgp.fas.org/crs/row/R46270.pdf>
- Gücenme Ü. (2005). Mali Tablolar Analizi ve Enflasyon Muhasebesi. Ankara: Alfa Aktüel. S: 237-246
- Gündoğdu A. (2021). Uygulamalı Finansal Tablolar Analizi. Ankara: Gazi Kitabevi Yayınları. S:127-133
- Gündüz F. (2020). Türkiye'nin yeni koronavirüs (kovid-19) salgını ile sınırı: Güvenli gelecek inşası çalışmaları ve kamuoyu algısı. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(23), 1-23.
- Hayran O. (2012). Sağlık Yönetimi Yazıları. Ankara: SAGE Yayıncılık. S:99-104
- Hou L, Christian E, Joyce B, (2020). Impact of the COVID-19 pandemic on global health research training and education. *Jogh*, 10(2), 4-5.
- İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası. Erişim: 14 Temmuz 2022, <https://www.ismmmo.org.tr/dosya/415/Mevzuat-Dosya/tekduzhesapplani.pdf>

- İşlek E, Özatkan Y, Bilir MK, Arı HO, Çelik H, Yıldırım HH, (2021). Türkiye’de COVID-19 pandemisi yönetimi ve sağlık politikası stratejileri. *Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Dergisi*, 54-65.
- Karataş Z. (2020). COVID-19 pandemisinin toplumsal etkileri, değişim ve güçlenme. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-17.
- Kasapoğlu A. (2016). Türkiye’de sağlık hizmetlerinin dönüşümü. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 19(2), 131-174.
- Kılıç A. (2015). Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Şefkat Abideleri Şifahaneler. İstanbul: Yazarın Kendi Yayını - Abdullah Kılıç. S: 66-72
- Kısaç Y. (2019). Türkiye ile OECD Ülkelerinin Seçilmiş Sağlık Göstergeleri İle Analizi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Medipol Üniversitesi, İstanbul.
- Koçyiğit SÇ. (2011). Hastane İşletmelerinde Finansal Performans Ölçümü ve Türkiye Özel Hastaneler Uygulaması. Ankara: Gazi Kitabevi. S:52-57
- Koçyiğit SÇ, Bıyık E, Ertaş Ş, (2022). Özel bir sağlık işletmesinin finansal performansının trend analizi ile değerlendirilmesi. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 165-180.
- Larsen Q. (2008). The history of public health in the ancient world. *International Encyclopedia of Public Health*, 404-409.
- Lange WK. (2021). Coronavirus disease 2019 (COVID-19) and global mental health. *Global Health Journal*, 5(1), 31-36.
- Lopez K, Godde K. (2019). Ancient egyptian health: the prevalence of anemia at the origins of agriculture and state level society. *Social Determinants of Health and Health Disparities*, 70(3), 217-224.
- Medicine: Ancient Times (800-500 B.C.) Erişim: 10 Mayıs 2022, <https://www.knowitall.org/document/medicine-ancient-times-800-500-bc-kids-work>
- Madabhavi I, Sarkar M, Kadakol N, (2020). Covid 19: A review. *Monaldi Archives for Chest Disease*, 90(2), 248-258.

- Mammadov T. (2022). Covid-19 pandemisinin dünya ekonomisine etkisi. *Open Access Refereed E-Journal & Indexed & Publishing*, 8(37), 1-7.
- Hasta ve Yaşlı Hizmetleri. Erişim: 24 Kasım 2022, http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Tedavi%20Hizmetleri.pdf.
- Murray CJ, Evans DB. (2003). Health systems performance assessment. Erişim: 10 Ağustos 2022, WHO Library Cataloguing, <https://www.who.int/publications/i/item/9241562455>
- Mutlu BY. (2021). Büyüme verisinin detayları gelecek döneme ilişkin umutları artırdı. Erişim: 24 Kasım 2022, Anadolu Ajansı, <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/buyume-verisinin-detaylari-gelecek-doneme-iliskin-umutlari-artirdi/2352595>
- Nazlıoğlu B. (2020). Sağlık işletmelerinde muhasebe sistemi perspektifinde medikal muhasebe. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(2), 534-550.
- Institute of Medicine (1988). *The Future of Public Health*. Washington: National Academies Press. US.
- Orhaner E. (2006). Türkiye'de sağlık hizmetleri finansmanı ve genel sağlık sigortası. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1-22.
- Özgülbaş N. (2006). Türkiye'de kamu hastanelerinin finansal durum değerlendirmede kullanılabilecekleri bir yöntem: Trend analizi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 29(1), 129-139.
- Özgülbaş N, Koyuncu AS, Duman R, Hatipoğlu B. (2005). Özel hastane sektörünün finansal değerlendirmesi. *Sermaye Piyasası Kurulu Araştırma Dairesi Dergisi*, 120-131.
- Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Devlet Tarafından Karşılanması ve Yeşil kart Uygulaması Hakkında Yönetmelik. (1992). T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi, 21314, 13 Ağustos 1992.

- Özel Hastaneler Yönetmeliği. (2002). T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi, 24708, 27 Mart 2002
- Uçakkuş P, Arslan Çilhoroz İ. (2022). Covid-19 salgını sırasında hastanelerin finansal performansı. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, 8(2), 257-271.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/usaysad/issue/72382/1080832>
- United Nations Development Programme. Erişim: 21 Ekim 2022, <https://www.tr.undp.org>
- Ünüvar İ, Aktaş H. (2022). Dünya’da ve Türkiye’de covid-19 pandemisinin ekonomik etkileri. *Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 25(1), 124-140.
- Rosenkrantz BG. (1974). Cart before horse: Theory, practice and professional image in american public health, 1870-1920. *Journol of the History of Medicine and Allied Sciences*, 29(1), 55-73.
- Sağlık Bakanlığı. Erişim: 11 Haziran 2022, <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66935/genel-koronavirus-tablosu.html>
- Sağlık Bakanlığı. Erişim: 11 Haziran 2022, <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66300/covid-19-nedir-.html>
- Sağlık Bakanlığı. Erişim: 17 Haziran 2022, <https://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklenti/43399,siy2020-tur-26052022pdf.pdf?0>
- Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği (2013). T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi, 28597, 24 Mart 2013
- Sağlık Hizmetleri ve Çevrenin Korunması. (1982). T. C. Anayasa Mahkemesi, 17863, 9 Kasım 1982.
- Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu. (1987). T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi, 19461, 15 Mayıs 1987.
- Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun. (1961). T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi, 10705, 12 Ocak 1961.

- Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Sağlık Bakanlığı Yönergesi. (2005). Türk Tabipleri Birliği Mevzuatı, 10 Şubat 2005.
- Sağlıkta Kalite Standartları. Erişim: 27 Temmuz 2022, <https://shgmkalitedb.saglik.gov.tr/>
- Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği. (2013). T.C. Resmi Gazete, 28637, 24 Mart 2013.
- Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği. (2020). T. C. Resmi Gazete, 31089, 04 Nisan 2020.
- Solmaz A, Özcan MS, Özden ES, Balık O, Kırdemir P. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde ameliyathane yönetimi ve anestezi yaklaşım. *SDÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, Özelsayı(1), 125-131.
- Sülkü SN. (2011). Türkiye'de Sağlıkta Dönüşüm Programı Öncesi ve Sonrasında Sağlık Hizmetlerinin Sunumu, Finansmanı ve Sağlık Harcamaları. Ankara: Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı. S: 127-131
- Syed A, Ajisola M, Azeem K, Bakibinga P. (2020). Impact of the societal response to COVID-19 on access to healthcare for non-COVID-19 health issues in slum communities of Bangladesh, Kenya, Nigeria and Pakistan: results of pre-COVID and COVID-19 lockdown stakeholder engagements. *BMJ Global Health*, 5(8), 1-17.
- 81 İl Valiliğine Tam Kapanma Genelgesi. (2021). T.C. İçişleri Bakanlığı, 6638, 26 Nisan 2021.
- Tanç M, Güngör Tanç Ş. (2022). Covid-19'un Mersin ilinde faaliyet gösteren bir devlet hastanesinin finansal performansı üzerine etkisinin incelenmesi, *İşletme Akademisi Dergisi*, 3(3), 339-350.
- Tengilimoğlu D, Akbolat M, Işık O. (2012). Sağlık İşletmeleri Yönetimi. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık. S:37-38.
- Tiryaki K, Özlü Z. (2021). 19. yüzyılın ikinci yarısında Osmanlı Devleti'nde muhacirlerin sosyal hayata entegrasyonunda yaşanan salgınlar ve sağlık hizmetleri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 355-376.

- Tokgöz E. (1981). Türkiye İkinci İktisat Kongresi Sosyal Gelişme ve İstihdam Komisyonu Tebliğleri. İzmir. DPT Yayınları. S: 250-260
- Toygar ŞA, (2018). E-Sağlık Uygulamaları. *Yasama Dergisi*, 7(3), 101-123.
- Türkiye İstatistik Kurumu. Erişim: 04 Eylül 2022, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?locale=tr>
- Türkiye İstatistik Kurumu. Erişim: 07 Ekim 2022, <https://data.tuik.gov.tr/Search/Search?text=sa%C4%9Flık%C4%B1k%20harcamalar%C4%B1&dil=1> adresinden alındı
- Türkiye İstatistik Kurumu. Erişim: 11 Mart 2022, <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Saglik-ve-Sosyal-Koruma-101>
- Tunc O, Kıyak M. (2015). Private health insurance in Europe and Turkey. *Journal of Economics, Finance and Accounting*, 2(3), 409-425.
- Turan A, Çelikyay HH. (2020). Türkiye’de kovid-19 ile mücadele: Politikalar ve aktörler. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 3(1), 1-25.
- Turner FJ. (2005). Encyclopedia of Canadian Social Work. Canada: Wilfrid Laurier University Press. 127-136
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). T.C. Resmî Gazete, 17863, 09 Kasım 1982.
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı. Erişim: 07 Mart 2022, <https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/119206/-normal-hayata-donusukademe-kademe-baslatacagiz->
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı. Erişim: 19 Temmuz 2022, <https://www.sbb.gov.tr/buyume/>
- Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı. Erişim: 21 Temmuz 2022, <https://www.icisleri.gov.tr/haziran-ayi-normallesme-tedbirleri-genelgesi>
- Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı. Erişim: 17 Ağustos 2022, <https://shgmhastahakdb.saglik.gov.tr/Eklenti/36907/0/pandemi-hastaneleripdf.pdf>

- Türkoğlu MC, Yılmaz FK. (2021). Sağlık politikası analizi: Türkiye’de covid-19 pandemi döneminde uygulanan sağlık politikaları. *Toplumsal Politika Dergisi*, 2(1), 11-29.
- World Health Organization. Erişim: 17 Haziran 2022, <https://www.who.int/>
- World Health Organization. Erişim: 06 Haziran 2022, <https://www.who.int/news/item/01-06-2020-covid-19-significantly-impacts-health-services-for-noncommunicable-diseases>
- World Health Organization. Erişim: 29 Haziran 2022, [https://cdn.who.int/media/docs/default-source/pip-framework/pip@10/pip-at-10-brochure-with-disclaimer---final-\(web\).pdf?sfvrsn=6e97179_3&download=true](https://cdn.who.int/media/docs/default-source/pip-framework/pip@10/pip-at-10-brochure-with-disclaimer---final-(web).pdf?sfvrsn=6e97179_3&download=true)
- World Health Organization. Erişim: 01 Temmuz 2022, <https://www.who.int/about/governance/constitution>
- World Trade Organization. (2021). Economic Resilience and Trade. Erişim:17 Temmuz 2022, https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wtr21_e/00_wtr21_e.pdf
- Yanık M. (2008). 1982 anayasasının insan hakları anlayışının uluslararası belgeler ve anayasa mahkemesi kararları ışığında değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(2), 1133-1161. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/789753>
- Yaslıdağ B. (2016). Uygulamalı Finansal Analiz. Ankara: Seçkin Yayıncılık. S:121-123
- Yavuz N. (2011). Türkiye ve OECD Ülkelerinde Sağlık Hizmetleri ve Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Yuniarti R, Paryanti D, Tejaningsih A. (2020). Analysis of financial performance and services performance before and during the covid-19 pandemic (case study at bayu asih hospital purwakarta). *Turkish Journal of Physiotherapy and Rehabilitation*, 32 (3), 6103- 6112.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Özlem Yazıcı

Doğum Yeri :

Doğum Tarihi :

Yabancı Dili :

E-posta :

İletişim Bilgileri :

Öğrenim Durumu:

Derece	Bölüm/ Program	Üniversite	Yıl
Lisans	Siyasal Bilgiler Fakültesi/İktisat	Ankara Üniversitesi	2001
Y. Lisans	Sağlık Bilimleri Enstitüsü	Ordu Üniversitesi	Devam

İş Deneyimi:

Görev	Görev Yeri	Yıl
Müşteri İlişkileri Yöneticisi	Akbank A.Ş.	2008
Kurumsal Tanıtım Bölge Müdürü	MLP Sağlık Hizmetleri	2009-Devam

Yayınlar:

- 1-Öztürk Ö, Bostan S. Financial Structure of Private Hospitals and a Sample Private Hospital Analysis, 6. Uluslararası Sağlık Bilimleri ve Yönetimi Kongresi, Sözlü Bildiri, 20-22 Mayıs 2021, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- 2-Öztük Ö, Bostan S. (2022). The Effect of the Covid 19 Pandemic Process on the Financial Structure of a Private Hospital Research Project, 7. Uluslararası Sağlık Bilimleri ve Yönetimi Kongresi, Sözlü Bildiri, 16-19 Haziran 2022, Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.